

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain samaa hanketta koskevien erillisten lupamenettelyjen yhdistämistä siten, että yhteiskäsittelyssä noudatettaisiin ympäristönsuojelulain menettelysäännöksiä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että maa-aineslain menettelysäännöksiä yhdenmukaistettaisiin ympäristönsuojelulain menettelysäännösten kanssa.

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi ympäristölupamääräysten tarkistamismenettely. Se korvattaisiin säännölliseen valvontaan liitettävällä valvontaviranomaisen velvollisuudella tarkastella luvan muuttamisen perusteiden olemassaoloa. Jos peruste tai perusteet luvan muuttamiselle olisivat olemassa, valvontaviranomaisen olisi tehtävä aloite lupaviranomaiselle luvan muuttamista varten.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia ympäristöluvanvaraiseen toimintaan liittyvään olen-

naisen muutoksen käsittelyssä käytettävään lupamenettelyyn ja ehdotetaan rajoitettavaksi kaikki vaiheet käsittävä täysi lupamenettely aikaisempaa suppeampaan joukkoon laitosten muutostilanteita. Valtaosassa muutostilanteita ehdotetaan sovellettavaksi voimassa olevassa laissa säädettyä jonkin verran supistettua lupamenettelyä. Vähäisimmissä muutostilanteissa riittää toiminnanharjoittajan ilmoitus viranomaiselle.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia eläinsuojien ja turkistarhojen ympäristöluvanvaraisuuden kynnysarvoihin ja luvanvaraisuuden tilanteissa, joissa eläinsuojassa ei ole yhtä selkeää päätuotantosuuntaa tai eläinsuojassa on eri-ikäistä karjaa tai turkiseläimiä.

Esityksellä toimeenpantaisiin myös fluoratuja kasvihuonekaasuja koskeva Euroopan unionin uusi asetus lain muutoksia edellyttäviltä osilta.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	4
1 JOHDANTO	4
2 NYKYTILA	4
2.1 Lainsäädäntö	4
2.1.1 Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain menettelylliseen yhdistämiseen liittyvä lainsäädäntö	4
2.1.2 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittamiseen liittyvä lainsäädäntö	13
2.2 Käytäntö	15
2.2.1 Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain menettelyllinen yhdistäminen	15
2.2.2 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittaminen	19
2.3 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö	22
2.3.1 Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain menettelylliseen yhdistämiseen liittyvä sääntely Ruotsissa	22
2.3.2 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittamisen kannalta olennainen EU:n lainsäädäntö	23
2.4 Nykytilan arviointi	25
2.4.1 Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain menettelyllinen yhdistäminen	25
2.4.2 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittaminen	27
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	28
3.1 Tavoitteet	28
3.1.1 Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain menettelyllisen yhdistämisen tavoitteet	28
3.1.2 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittamisen tavoitteet	29
3.2 Keskeiset ehdotukset	29
3.2.1 Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain menettelyllinen yhdistäminen	29
3.2.2 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittaminen	31
3.2.3 F-kaasuja koskevat keskeiset ehdotukset	31
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	32
4.1 Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain menettelyllisen yhdistämisen vaikutukset	32
4.1.1 Taloudelliset vaikutukset	32
4.1.2 Yritysvaikutukset	32
4.1.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	33
4.1.4 Ympäristövaikutukset	34
4.1.5 Vaikutukset kansalaisten asemaan	34
4.2 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittamisen vaikutukset	34
4.2.1 Toiminnan olennaista muuttamista koskevan ehdotuksen vaikutukset	34
4.2.2 Lupamääräysten tarkistamismenettelystä luopumisen vaikutukset	35
4.2.3 Eläinsuojien luvanvaraisuuden muutosten ja uusien eläinyksikkökertoimien käyttönoton vaikutukset	38
4.3 F-kaasuja koskevien ehdotusten vaikutukset	39
5 ASIAN VALMISTELU	39
5.1 Yleistä	39
5.2 Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain menettelyllisen yhdistämisen valmistelu	39
5.3 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittamisen valmistelu	40
5.4 F-kaasuja koskeva valmistelu	41

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	42
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	42
1.1 Ympäristönsuojelulaki.....	42
1.2 Maa-aineslaki.....	49
2 VOIMAANTULO	56
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	56
LAKIEHDOTUKSET	60
1. Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	60
LIITE 1	67
LIITE 3	79
2. Laki maa-aineslain muuttamisesta.....	81
LIITE	85
RINNAKKAISTEKSTIT	85
1. Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta.....	85
LIITE 1	100
LIITE 1	112
2. Laki maa-aineslain muuttamisesta.....	124

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Ympäristöministeriö asetti marraskuussa 2011 ympäristönsuojelulain ja -asetuksen sekä eräiden muiden säädösten uudistamista valmistelevan hankkeen. Hankkeen ensimmäisen vaiheen ehdotusten pohjalta valmisteltu hallituksen esitys ympäristönsuojelulaiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 214/2013 vp) annettiin eduskunnalle joulukuussa 2013. Uusi ympäristönsuojelulaki (527/2014) tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 2014 ja uusi valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014, *ympäristönsuojeluasetus*) 10 päivänä syyskuuta 2014.

Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa keskityttiin niihin asioihin, joita koskevat säännösmuutokset ja uudet säännökset olivat kiireisimpiä toteuttaa, kuten teollisuuden päästöistä (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2010/75/EU, jäljempänä *teollisuuspäästödirektiivi*, Industrial Emissions Directive, IED) täytäntöönpano ja perustuslain kannalta välttämättömät uudistukset.

Ensimmäisen vaiheen hallituksen esityksessä ei ollut pääasiallisena tavoitteena valmistella ympäristölupamenettelyä keventäviä toimia, vaikka hallinnon toimien keventämis- ja tehostamisnäkökulma oli mukana useissa ehdotuksissa. Jo ympäristönsuojelulain uudistamishanketta asetettaessa oli aikataulusyistä päädytty siihen, että keventämis- ja tehostamistoimia valmistellaan välittömästi lain kokonaisuudistuksen jälkeen. Valmistelua vaativiksi aiheiksi oli jo ensimmäisen vaiheen valmistelun yhteydessä todettu olennaisen muutoksen määrittely ja käsittely, lupien tarkistamismenettely sekä maa-ainelain ja ympäristönsuojelulain samaa hanketta koskevien erillisten lupamenettelyjen yhdistäminen. Hankkeen toisessa vaiheessa tarkastellaan myös laitosluetteloihin liittyviä kysymyksiä mutta niihin liittyvien muutosten valmistelu edellyttää syvällisempää ja laajempaa valmistelua sekä vaikutusarviointia,

eikä muutoksia sisällytetä tähän hallituksen esitykseen. Esitys kuitenkin sisältää muutoksia eläinsuojien laitosluettelon luvanvaraisuuden kynnsarvoihin, joita on erikseen tarkasteltu eläinsuojien ympäristölupamenettelyn kehittämistä selvittäneessä ryhmässä. Lisäksi nykyisin ohjeelliset lupa- ja toimivalta-rajojen laskemisessa käytetyt eläinyksikkökertoimet sisällytettäisiin päivitettyinä lain liitteeseen ja tulisivat siten kaikkia lupaviranomaisia sitovaksi.

Hyväksyessään ympäristönsuojelulain ja siihen liittyvät eräät muut lait eduskunta (EV 67/2014 vp, Hallituksen esitys ympäristönsuojelulaiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta) hyväksyi muun muassa seuraavan lausuman: Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa ympäristölupien joutuisaan käsittelyyn riittävät voimavarat sekä saattaa kiireellisesti valmiiksi uudistuksen, jolla ympäristölupamenettelyjä tehostetaan, kevennetään ja nopeutetaan.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö

2.1.1 Ympäristönsuojelulain ja maa-ainelain menettelylliseen yhdistämiseen liittyvä lainsäädäntö

Yleistä

Maa-ainesten ottamista säädellään Suomessa useammalla erillisellä ja osittain päällekkäisellä ohjausjärjestelmällä. Eri ohjausjärjestelmissä maa-ainesten ottamisen sääntely keskittyy niin luonnonvaraulottuvuuteen kuin ympäristövaikutuksiin ja maisemallisiin kysymyksiin. Maa-ainesten ottaminen vaikuttaa yleensä huomattavasti ja laaja-alaisesti ympäristön maisemasuhteisiin ja luonnonoloihin sekä alueen muuhun maankäyttöön. Maa-ainesten ottamisen sääntelyllä onkin kiinteä yhteys maa- ja vesirakentamiseen, pohjavesien suojeluun sekä kaavoitukseen.

Maa-aineslaki

Maa-ainesten ottamista koskeva erityissääntely omaksuttiin maa-aineslain (555/1981) säätämisen myötä vuonna 1981. Maa-aineslain tehtäväksi tuli ohjata maaperässä olevien ainesten hyötykäytön edellytyksiä sekä asettaa ympäristöä ja asutusta suojaavia rajoituksia. Maa-aineslakia täydentää valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005).

Maa-aineslakia sovelletaan lain 1 §:n mukaan kiven, soran, hiekan, saven ja mullan ottamiseen poiskuljetettavaksi taikka paikalla varastoitavaksi tai jalostettavaksi. Maa-aineslakia ei kuitenkaan sovelleta lain 2 §:n perusteella kaivoslakiin perustuvaan ainesten ottamiseen tai rakentamisen yhteydessä irrotettujen ainesten ottamiseen ja hyväksikäyttöön, kun toimenpide perustuu viranomaisen antamaan lupaan tai hyväksyntään. Maa-aineslakia ei sovelleta myöskään sellaiseen ainesten ottamiseen vesialueella, johon tarvitaan vesilain (587/2011) mukainen lupa.

Maa-ainesten ottamiseen on saatava lain 4 §:n mukaan lupa. Lupa ei ole tarpeen, jos aineksia otetaan omaa tavanomaista kotitarvekäyttöä varten tai maa- ja metsätalouteen. Ainesten käytön tulee tällöin liittyä rakentamiseen tai kulkuyhteyksien kunnossapitoon.

Maa-aineslain 3 §:ssä säädetään ainesten ottamisen rajoituksista. Säännös koskee myös muuta kuin luvanvaraista ottoa. Aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu kauriin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa taikka tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Lisäksi on katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä yleis- tai asemakaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuva. Ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta ai-

heudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa. Maa-ainesten ottaminen meren tai vesistön rantavyöhykkeellä on kielletty, ellei aluetta ole asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa osoitettu tätä tarkoitusta varten.

Lupaa haettaessa on lain 5 §:n mukaan esitettävä ottamissuunnitelma ainesten ottamisesta ja ympäristön hoitamisesta sekä alueen myöhemmästä käyttämisestä, mikäli se on mahdollista. Ainesten ottamista koskevaan lupaan on liitettävä lain 11 §:n mukaan määräykset siitä, mitä hakijan on noudatettava hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi, mikäli nämä seikat eivät käy ilmi ottamissuunnitelmasta. Lupamääräyksiä on annettava ottamisalueen rajauksesta, kaivausten ja leikkausten syvyydestä ja muodosta sekä ottamistoiminnan etenemisestä, alueen suojaamisesta ja siistimisestä ottamisen aikana ja sen jälkeen sekä puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista ottamisen aikana ja sen jälkeen. Lupamääräyksiä voidaan lisäksi antaa ottamiseen liittyvistä laitteista, liikenteestä ja toiminta-ajasta sekä hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi tarpeellisista toimita. Lupaviranomainen voi myös määrätä, että hakijan on annettava hyväksyttävä vakuus lupamääräyksissä edellytettyjen toimien suorittamisesta.

Maa-aineslupaa koskevasta hakemuksesta on kuulutettava 30 päivän ajan kunnan ilmoitustaululla. Tämän ohella kunnan on varattava ottamisalueen kiinteistöön rajautuvien kiinteistöjen ja muiden alueiden omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi, ellei se ole ilmeisen tarpeetonta. Jos hakemuksessa tarkoitettulla hankkeella voi olla huomattavaa vaikutusta laajalla alueella tai lukuisten henkilöiden oloihin, hakemuksesta on lisäksi ilmoitettava ainakin yhdessä hankkeen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Luvan hakija vastaa kuulemisesta ja ilmoituksista aiheutuneista kuluista.

Maa-aineslain 13 § mahdollistaa myös hakijan toimittaman kuulemisen. Säännöksen mukaan hakija voi liittää hakemukseensa selvityksen siitä, että naapurit ovat tietoisia hankkeen kannalta merkittävistä asiakirjoista

ja tiedoista sekä selvityksen heidän mahdollisesta kannastaan hankkeeseen. Kunnan on järjestettävä kuuleminen siltä osin, kun hakija ei ole esittänyt riittävää selvitystä naapurien kuulemisesta. Luvan hakijan suorittaman kuulemisen johdosta lupaviranomaiselle toimitettavassa selvityksessä on ilmoitettava kuulemisen ajankohta ja paikka, tahot, joita on kuultu ja heidän mahdollinen kantansa asiaan sekä kuulemisessa käytetyt asiakirjat ja tiedot. Maa-ainesasetuksen 3 §:n mukaan hankkeen kannalta merkittäviä asiakirjoja ja tietoja ovat muun muassa hakemuksen ja ottamissuunnitelman pääkohdat sekä niihin sisältyvät naapureiden ja ympäristön kannalta keskeiset tiedot.

Lupaviranomaisen on pyydettävä lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, jos alueella on valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun kannalta, jos alueella on merkitystä vesien- suojelun kannalta, tai jos ainesten ottaminen vaikuttaa välittömästi toisen kunnan alueeseen. Lisäksi harkinnanvaraisen lausunnon pyytäminen saattaa tulla kysymykseen maa-ainesasetuksen 4 §:ssä säädettyissä tilanteissa. Pyydetty lausunto on annettava kahden kuukauden kuluessa lausuntopyynnön saapumisesta. Lausuntojen ensisijaisena tehtävänä on tuottaa lupaviranomaiselle tietoa toiminnan sallittavuuteen vaikuttavista seikoista.

Maa-aineslupa antaa oikeuden maa-ainesten ottamiseen. Lupaharkinnassa voidaan ottaa huomioon myös osittain aineksen käsittelyyn liittyviä toimintoja, kuten murskaus. Lupaviranomainen voi edellyttää, että lupahakemukseen liitetään alustava suunnitelma kivenmurskaamon sijoittamisesta ja toiminnasta alueella. Yksityiskohtaiset määräykset toiminnan immisiohaitoista kuuluvat kuitenkin ympäristölupaan. Lupa maa-ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa lain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa, ja jollei ottaminen tuota huomattavaa haittaa kaavan laatimiselle tai muuttamiselle tai turmele kaupunki- tai maisemakuvaa alueella, jolla on voimassa toimenpiderajoitus yleiskaavan tai asemakaavan laatimiselle tai muuttamiselle. Harkinnassa tulee ottaa huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 10 §:n mukaan lupa maa-ainesten ottoon myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään kymmeneksi vuodeksi. Erityisistä syistä lupa voidaan myöntää enintään 15 vuodeksi ja kalliokiven louhinnan osalta 20 vuodeksi. Luvan voimassaoloajasta huolimatta lupaan voidaan tehdä lain 16 §:n mukaan muutoksia. Lupaviranomainen voi luvan voimassaoloaikana antaa päätöksellään suostumuksen poiketa vähäisesti lupapäätöksessä hyväksytystä ottosuunnitelmasta tai annetuista lupamääräyksistä. Suostumuksen edellytyksenä on, että poikkeaminen ja sen laatu, ottaen huomioon lupaharkintaa koskevat säännökset ja määräykset, ei merkitse luvan olennaista muuttamista eikä vaikuta asianosaisen asemaan tai luonnonolosuhteisiin.

Maa-aineslaki sisältää säännöksen lainvoimaa vailla olevan päätöksen noudattamisesta. Lain 21 §:n mukaan lupaviranomainen voi perustellusta syystä ja hakijan pyynnöstä määrätä lupapäätöksessä, että ainesten ottaminen saadaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen. Edellytyksenä on, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, ja että hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden mahdollisten lupapäätöksen kumoamisesta tai luvan muuttamisesta aiheutuvien haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamiseksi. Määräys voi olla myös rajoitettu koskemaan vain osaa ottamisalueesta tai se voi koskea rajattua ajankohtaa. Muutoksenhakutuomioistuin voi valituksesta kumota määräyksen, muuttaa sitä tai kieltää lupapäätöksen toimeenpanon.

Maa-aineslain järjestelmä on tyypillinen ympäristöllinen lupamenettely, mutta lain muutoksenhakujärjestelmä perustuu kuntalakiin (365/1995) ja eroaa siten esimerkiksi ympäristönsuojelulaista. Kunnallisvalitukselle on ominaista asianosaisasemasta riippumaton kunnan jäsenen valitusoikeus. Maa-aineslupaa koskevaan viranomaisen päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Lisäksi valitusoikeus on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja hankeen alueella toimivalla rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen.

Ympäristönsuojelulaki

Ympäristönsuojelulaki on ympäristön pilaantumisen torjuntaa koskeva yleislaki. Lain 1 §:n mukaan sen tavoitteena on muun muassa ehkäistä ympäristön pilaantumista ja sen vaaraa, ehkäistä ja vähentää päästöjä sekä poistaa pilaantumisesta aiheutuvia haittoja ja torjua ympäristövahinkoja. Tavoitteeseen pyritään ennen muuta lakiin sisältyvin lupa- ja ilmoitusmenettelyin, mutta laissa säädetään myös ympäristönsuojelun yleisistä periaatteista ja velvollisuuksista. Ympäristönsuojelulakia täydentää ympäristönsuojeluasetus.

Ympäristönsuojelulaki sisältää sekä suoraan että välillisesti maa-ainesten ottamiseen vaikuttavia säännöksiä. Maa-ainesten ottamiseen liittyvä kivenlouhinta ja murskaamo tarvitsevat pääsääntöisesti ympäristönsuojelulain mukaisen luvan. Maa-aineslupa ja ympäristölupa ovat rinnakkaisia ja niiden käsittelyjärjestys on toisistaan riippumaton. Ympäristölupa ei korvaa maa-aineslupaa eikä maa-aineslupa ympäristölupaa, eivätkä luvat ole edellytyksenä toisilleen. Riippumatta ympäristöluvan tarpeesta, maa-ainesluvassa voidaan antaa määräyksiä ympäristövaikutuksista.

Ympäristölupaa edellytetään ympäristönsuojeluasetuksessa tarkemmin määritellyiltä ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavilta toimintoilta. Asetuksen 1 §:n 1 momentin 7 kohdassa säädetään malmien tai mineraalisen kaivamisen tai maaperän ainesten oton luvanvaraisuudesta. Säännöksen mukaan ympäristölupaa on haettava kaivostoimintaan tai koneelliseen kullankaivuuseen sekä malmin tai mineraalin rikastamiseen. Lupa-asia käsitellään valtion ympäristölupaviranomaisessa. Asetuksen 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään malmien tai mineraalien kaivamisesta tai maaperän ainesten ottamisesta, joka koskee kivenlouhimoita tai muuhun kuin maanrakennustoimintaan liittyvää kivenlouhintaa, jossa kiviainesta käsitellään yhteensä vähintään 50 päivää. Lupaa on myös haettava kiinteälle murskaamolle tai kalkkikiven jauhatukselle tai tietyille alueelle sijoitettavalle siirrettävälle murskaamolle tai kalkkikiven jauhatukselle, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää. Ympäristönsuojelulain nojalla kivenlouhimojen, muun kivenlouhin-

nan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (800/2010, MURAUUS-asetus) säädetään asetuksen mukaisen toimintojen ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksista silloin, kun toiminta vaatii ympäristölupaa. Poikkeustilanteissa maa-ainesten ottaminen saattaa edellyttää ympäristölupaa naapurussuhdeperusteella ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisesti.

Ympäristölupahakemuksessa on esitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Lupa-hakemuksesta on tiedotettava ympäristönsuojelulain 44 §:n mukaan asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla vähintään 30 päivän ajan sekä lupaviranomaisen internetsivuilla. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta. Lisäksi kuulutuksesta on annettava erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Sähköistä tiedottamista on lisätty myös säätämällä, että valtion ympäristölupaviranomaisen on julkaistava internetsivuillaan yleisölle tarkoitettu tiivistelmä lupahakemuksesta ja mahdollisuuksien mukaan hakemuksen muu keskeinen sisältö. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on tiedotettava hakemuksen sisällöstä internetsivuillaan mahdollisuuksien mukaan.

Ympäristölupahakemuksesta on pyydettävä lausunto kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä, toiminnan sijaintikunnan terveydensuojeluviranomaiselta sekä asiassa yleistä etua valvovilta viranomaisilta, saamelaiskäräjiltä tietyissä tapauksissa ja lupaharkinnan kannalta muilta tarpeellisilta tahoilta. Tämän lisäksi valtion ympäristölupaviranomaisen on pyydettävä lausunto valtion valvontaviranomaiselta, hakemuksen tarkoittaman toiminnan sijaintikunnalta ja tarvittaessa vaikutusalueen kunnilta. Asianosaisille on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta. Muille kuin asianosaisille on varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä.

Ympäristöluvan myöntämisen edellytyksistä säädetään ympäristönsuojelulain 49 §:ssä. Luvan myöntäminen edellyttää, että toiminta on järjestetty ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti. Toiminnasta ei saa aiheutua terveyshaittaa, muuta merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa eikä ympäristönsuojelulain 16—18 §:n ehdottomissa pilaamiskielloissa kiellettyjä seurauksia. Toiminnasta ei myöskään saa aiheutua erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella tai eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Uuden ympäristönsuojelulain myötä ympäristöluvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, ettei luvan myöntämisellä aiheudu olennaista heikennystä edellytyksiin harjoittaa saamelaisten kotiseutualueella perinteisiä saamelaiselinkeinoja tai muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria taikka olennaista heikennystä kolttien elinolosuhteisiin tai mahdollisuuksiin harjoittaa kolttalaissa tarkoitettuja luontaiselinkeinoja kolttialueella. Vesien pilaantumisen merkittävyttä arvioitaessa on otettava huomioon myös mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisissa vesienhoitosuunnitelmissä esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista. Ympäristölupa tulee myöntää, mikäli toiminta täyttää säädetyt edellytykset.

Ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristölupaharkinnassa otetaan huomioon kaikki toiminnasta aiheutuvat ympäristön pilaantumiseen liittyvät seikat. Esimerkiksi kivenmurskaamon ympäristölupaharkinnassa otetaan huomioon myös maa-aineksen irrottamisesta ja kuljettamisesta aiheutuvat haitat. Ympäristölupaharkinnassa tulee arvioitavaksi myös toiminnan sijoituspaikka. Toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Sijoittamisessa on lisäksi noudatettava, mitä ympäristönsuojelulain 11 ja 12 §:ssä säädetään, jolloin huomioitavaksi tulevat myös yleiskaava ja maakuntakaava.

Luvassa voidaan ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan antaa määräyksiä päästöistä ja niiden rajoittamisesta, maaperän

ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä, jätteistä ja niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä, toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, toiminnan jälkeisistä toimista, kuten alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä lisäksi muista toimista, joilla ehkäistään, vähennetään tai selvitetään pilaantumista ja sen vaaraa tai pilaantumisen aiheuttamia haittoja. Määräyksiä annettaessa on otettava huomioon myös varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen. Lupamääräyksiä annettaessa tulee ottaa huomioon myös muun muassa toiminnan luonne, toiminta-alueen ominaisuudet ja toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena. Lisäksi päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien määräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan.

Ympäristölupa myönnetään joko määräaikaisena tai toistaiseksi voimassaolevana. Ympäristöluvassa voidaan määrätä, että lupamääräykset on tarkistettava. Lain 89 §:n mukaan lupaa voidaan kuitenkin muuttaa asetettua tarkistamisajankohtaa aikaisemminkin, jos toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta, toiminnasta aiheutuu laissa kielletty seuraus, parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan vähentää olennaisesti enemmän ilman kohtuuttomia kustannuksia, lupamääräyksen perusteiden havaitaan olevan virheelliset eikä määräyksen muuttamisesta aiheudu tarvetta harkita uudelleen luvan myöntämisen edellytyksiä, toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen tai luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

Ympäristöluvassa on annettava määräykset myös toimista, jotka liittyvät toiminnan lopettamiseen. Lain 94 §:n mukaan toiminnanharjoittaja vastaa edelleen lupamääräysten tai valtioneuvoston asetuksella säädetyn yksilöidyn veloitteen mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi, samoin kuin toiminnan vaikutusten selvittämi-

sestä ja tarkkailusta. Jos lupa ei sisällä riittäviä määräyksiä toiminnan lopettamiseksi tarvittavista toimista, lupaviranomaisen on annettava tätä tarkoittavat täsmentävät määräykset. Asia on käsiteltävä soveltuvin osin kuten lupahakemus.

Ympäristöluvan yhteydessä käsitellään myös mahdollinen, maa-aineslain 5 a §:n mukainen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, mikäli ottamishanke sellaista edellyttää. Muutoin suunnitelma käsitellään maa-ainesluvan yhteydessä.

Ympäristönsuojelulain mukaiseen lupapäätökseen voidaan hakea muutosta hallintovalituksella Vaasan hallinto-oikeudelta ja edelleen korkeimmalta hallinto-oikeudelta hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaisesti. Valitusoikeus on asianosaisten lisäksi rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät, valtion valvontaviranomaisella ja toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella sekä asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella. Uuteen ympäristönsuojelulakiin on lisätty valitusoikeus lisäksi saamelaiskäräjille ja kolttien kyläkoukselle tietyin edellytyksin.

Vesilaki

Vesilaki on keskeinen vesivarojen kestäväää käyttöä ohjaava säädös, jonka tarkoituksena on sovittaa yhteen erilaiset yleiset ja yksityiset pintavesien ja pohjavesien hyödyntämiseen sekä vesialueiden käyttämiseen kohdistuvat edut. Vesilaissa säädetään vesien yleiskäytöstä, lupaa vaativista vesitaloushankkeista, hankkeita varten tarvittavista oikeuksista, vahinkojen korvaamisesta sekä lupamenetelystä ja lain noudattamisen valvonnasta.

Vesitaloushankkeella tulee olla vesilain 3 luvun 2 §:n mukaan lupaviranomaisen lupa, jos hanke voi muuttaa muun muassa pohjaveden laatua tai määrää ja tämä muutos aiheuttaa pohjavesiesiintymän tilan huonone-

mista taikka olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta. Lupa vaaditaan myös, jos muutos aiheuttaa muulla tavalla vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä.

Maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen ottamisen rajoitusten osalta pykälän luettelon neljännen kohdan mukaan maa-aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Näin ollen mainitunlaisissa tilanteissa on maa-ainesluvan lisäksi oltava vesilain mukainen lupa. Sen sijaan maa-ainesten ottoon vesialueen, eli muutoin kuin tilapäisesti veden peittämän ja vesilain 5 §:n mukaisesti rajautuvan alueen, pohjasta tarvitaan vain vesilain mukainen lupa. Luvanvaraisuus ei koske tavanomaista kotitarvekäyttöä.

Vesilain mukaisella luvalla ja maa-ainesluvalla on keskinäinen edellytysuhde. Maa-ainesasetuksen 5 §:n mukaan maa-aineslain mukaisen lupahakemuksen käsitteilyä tulee lykätä, kunnes vesiasia on lainvoimaisesti ratkaistu. Vastaavasti, jos maa-aineslain mukaisen hakemuksen kohteena olevaa aluetta koskeva vesilain mukainen asia on vireillä, voidaan maa-aineslain mukaisen hakemuksen käsittelyä lykätä. Vesilain luvan odottamisen tilanteena voivat olla esimerkiksi tapaukset, joissa pohjavesivaikutukset ovat maa-aineslain mukaisen hakemuksen osalta epäselviä, mutta joissa vesilain mukainen menettely selkeyttää tilannetta. Vesilain mukainen lupa otetaan huomioon maa-aineslupaharkinnassa ja maa-ainesluvan lupamääräysten vaatimustaso ei voi olla lievempi kuin vesilain mukaisessa luvassa. Jos lupamääräykset kuitenkin eroavat toisistaan, on toimijan noudatettava tiukinta vaatimustaso.

Vesilain mukaista lupaa haettaessa on lupahakemuksessa esitettävä vesilain 11 luvun 3 §:n mukaan asian ratkaisemisen kannalta riittävä selvitys hankkeen tarkoituksesta ja hankkeen vaikutuksista yleisiin etuihin, yksityisiin etuihin ja ympäristöön, suunnitelma hankkeen toteuttamiseksi tarpeellisista toi-

menpiteistä, arvio hankkeen tuottamista hyödyistä ja edunmenetyksistä maa- ja vesialueen rekisteriyksiköille ja niiden omistajille sekä muille asianosaisille sekä selvitys toiminnan vaikutusten tarkkailusta. Tarkemmin lupahakemukseen sisällytettävistä tiedoista maa-ainesten ottoa tarkoittavissa hankkeissa on säädetty vesitalousasioista annetun valtioneuvoston asetuksen (1560/2011) 4 §:ssä.

Vesilaisissa säädetään sekä vesilain että ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraisia hankkeita koskevan menettelyn yhteiskäsittelystä. Jos hanke sisältää sekä vesilain että ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraisia toimenpiteitä, lupa-asiat käsitellään yhdessä, jollei yhteiskäsittelyä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Vesilain mukainen lupahakemus ja samaa toimintaa tarkoittava ympäristönsuojelulain mukainen vesien pilaantumista koskeva hakemus on pääsääntöisesti käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä. Yhteiskäsittely ei kuitenkaan ole tarpeen, jos hanke edellyttää ympäristöluvan lisäksi ainoastaan lupaa veden ottamiseen eikä veden ottamisen ja sen takaisin vesistöön päästämisen välillä ole välitöntä vesitaloudellista yhteyttä. Jos vesilain hakemusia käsiteltäessä ilmenee tarve ympäristölupalle, on hakijan tehtävä lupaviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa ympäristölupahakemus sillä uhalla, että viireillä oleva vesilain mukainen lupahakemus tapauksessa jätetään tutkimatta.

Vesilain 3 luvun 4 §:n mukaan vesitaloushankkeelle voidaan myöntää lupa joko hankkeen vähäisyyden tai intressivertailun perusteella. Lupaa ei kuitenkaan saa myöntää, jos vesitaloushanke vaarantaa yleistä terveydentilaa tai turvallisuutta, aiheuttaa huomattavia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteissa tai vesiluonnossa ja sen toiminnassa taikka suuresti huonontaa paikkakunnan asutus- tai elinkeino-oloja. Lisäksi hakijalla on oltava oikeus hankkeen edellyttämiin aluksiin.

Vesilain mukainen lupa myönnetään vesilain 3 luvun 8 §:n mukaan toistaiseksi tai erityisistä syistä määräajaksi. Erityinen syy voi olla esimerkiksi hankkeen määräaikainen luonne ja maa-ainesten otton osalta vesilain mukainen lupa myönnetäänkin yleensä määräaikaisena. Lupapäätöksessä on annettava

tarpeelliset määräykset hankkeesta ja sen toteuttamisesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi, maisemoinnista ja muusta työn jälkien poistamisesta sekä vesistön ja pohjavesiesiintymän tilan säilyttämistä varten tarpeellisista toimenpiteistä ja laitteista.

Vesilain 3 luvun 8 §:n 2 momentin mukaan hankkeen toteuttamiseen ryhtymiselle määrätään aloittamisaika, joka voi olla enintään neljä vuotta. Aloittamisaika koskee pykälän mukaan toistaiseksi voimassa olevia vesilain mukaisia lupia. Käytännössä myös määräaikaisille luvulle saatetaan määrätä aloittamisaika, vaikkei laki sitä edellytä. Tästä saattaa seurata ongelmia, kun edellytysuhteen mukainen lupahakemusten käsittelyjärjestys johtaa siihen, että vesilain mukaisen luvan aloittamisaika saattaa kulua loppuun maa-aineslupaa haettaessa, mikäli aloittamisajasta on määrätty. Aloittamisajan määräämättä jättäminen poistaisi aloittamisajan loppuun kulumisen ongelman.

Vesilain 3 luvun 16 § mahdollistaa valmisteluluvan antamisen, jolloin valmisteluluvassa yksilöidyt toimenpiteet voidaan aloittaa ennen vesiluvan lainvoimaa. Pykälän mukaan lupaviranomainen voi perustellusta syystä lupapäätöksessään oikeuttaa hakijan ryhtymään ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista hankkeen toteuttamista valmisteleviin yksilöityihin toimenpiteisiin. Edellytyksenä on, että valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa haittaa, ja että kyseisten toimenpiteiden suorittamisen jälkeen olot voidaan olennaisilta osin palauttaa ennalleen siinä tapauksessa, että lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan. Lisäksi toiminnanharjoittajalta edellytetään hyväksyttävän vakuuden asettamista ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

Vesilain mukaiseen lupapäätökseen voidaan hakea muutosta hallintovalituksella Vaasan hallinto-oikeudelta ja edelleen korkeimmalta hallinto-oikeudelta hallintolainkäyttölain mukaisesti. Valitusoikeus on vesilain 15 luvun 2 §:n mukaan asianosaisella, rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella ky-

symyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, vesitaloushankkeen sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella hankkeen ympäristövaikutukset ilmenevät, valtion valvontaviranomaisella sekä hankkeen sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella, muulla yleistä etua valvovalla viranomaisella sekä saamelaiskäräjillä, jos vesitaloushanke sijoittuu tai sen vaikutukset ulottuvat saamelaiden kotiseutualueelle ja hanke voi vaikuttaa saamelaisille alkuperäiskansana kuuluviin oikeuksiin.

Maankäyttö- ja rakennuslaki

Alueidenkäyttöä ja kaavoitusta ohjaavat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 3 luvun mukaiset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edistävät luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä siten, että turvataan luonnonvarojen saatavuus myös tuleville sukupolville. Alueidenkäyttötavoitteet velvoittavat huomioimaan kiviainesvarojen pitkän aikavälin kulutustarpeet maakuntakaavoissa sekä yhteen sovittamaan kiviaineshuollon, luonto- ja maisema-arvot sekä vesihuollon. Kiviainesten ottoon osoitettavien alueiden on perustettava arviointiin, jossa selvitetään alueiden luonto- ja maisema-arvot sekä toisaalta soveltuvuus vesi- ja kiviaineshuoltoon.

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä säädetään maakuntakaavan sisältövaatimuksista. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa vesi- ja maa-ainesvarojen kestävään käyttöön, maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin sekä maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Edellä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisellä kaavana edellyttää. Maa-ainesvarojen kestävän käytön sisältövaatimus edellyttää, että kaavassa osoitetaan kaikki sellaiset kiviainesesiintymien alueet, joilla on valtakunnallisesta, maakunnallisesta tai seudullisesta näkökulmasta arvioituna maa-aineslain 3 §:n tarkoittamia ominaisuuksia ja niistä maa-ainesten otolle aiheutuvia rajoituksia. Maakuntakaavassa voidaan osoittaa vähintään seudullisesti merkittävät yksittäiset ottamisalueet tai yksityiskohtaisempaa suunnittelua

koskevia alueiden käytön maakunnallisia tai seudullisia periaatteita.

Maakuntakaavojen oikeusvaikutuksesta muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:ssä. Viranomaisten on alueidenkäyttöä koskevia toimenpiteitä suunnitellessaan ja niistä päättäessään otettava huomioon maakuntakaava ja pyrittävä edistämään kaavan toteutumista. Lisäksi viranomaisten on huolehdittava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteutumista.

Maa-aineslain 3 §:n mukaan alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on muiden edellytysten lisäksi katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa. Kaavanvastaisuuden on katsottu voivan muodostua esimerkiksi siitä, että maa-ainesten ottaminen vaikeuttaa alueen ottamista myöhemmin kaavan mukaiseen teollisuuskäyttöön pohjavesimuodostuman suojaamiselle syntyvien vaikeuksien vuoksi. Maa-aineslupaharkinnassa kaavan vastaisuus saattaa ilmetä kaavan tai sen määräyksen vastaisuuden lisäksi silloin, kun ottamisalue sijaitsee selvitetyn ja kaavassa soveltuvaan osoitetun ottamisaluevarauksen ulkopuolella. Maakuntakaavan tai oikeusvaikutteinen yleiskaavan ottamisaluevarauksella saattaa olla myös vaikutusta maa-ainesluvan määräaikaan, kun varaus voidaan nähdä erityisenä syynä luvan määräajan pidentämiseen. Kaavan laatimis- tai muuttamisvaiheessa voimassa oleva toimenpiderajoitus saattaa estää luvan myöntämisen, jos ottaminen aiheuttaisi huomattavaa haittaa kaavoitukselle tai turmelisi kaupunki- tai maisemakuvaa. Asemakaava-alueella maa-ainesten ottaminen voi tapahtua maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen maisematyöluvan nojalla, mikäli yksittäiseltä rakentamispaikalta on tarpeen poistaa maa-aineksia rakennuslupaa edellyttävää rakentamishanketta valmistelevana toimenpiteenä. Maisematyölupaa koskevia säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta sellaiseen maa-ainesten ottamiseen, johon tarvitaan maa-aineslupa.

Maa-aineslaki ei kiellä maakuntakaavan toteuttamisen vaikeuttamista. Näin ollen, kun maa-aineslain 6 §:n mukaan lupa on myön-

nettävä asianmukaisen suunnitelman ja 3 §:n rajoituksen huomioiden, ei maakuntakaavan aluevarauksilla ole sellaisenaan vaikutusta maa-ainelain mukaisessa lupaharkinnassa, kun maa-ainelain 3 §:ssä ei viitata luvan myöntämisen rajoituksena maakuntakaavaan. Maakuntakaavan asema maa-ainelupaharkinnassa on toimia tärkeänä tausta-aineistona ja tietolähteenä. Maakuntakaavan käyttökelpoisuuteen lupaharkinnassa vaikuttavia seikkoja ovat maakuntakaavan ajantasaisuus ja se, onko kaavassa erityisesti selvitetty maa-ainesten ottoon ja geologiseen suojeluun liittyviä kysymyksiä. Maakuntakaava voi toimia selvityksenä valtakunnallisesti arvokkaiden geologisten muodostumien osoittamisessa sekä pohjaveden suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittamisessa. Maakuntakaavaan otettu kaavamerkintä maa-ainesten ottoon soveltuvasta alueesta (EO) ei takaa maa-aineluvan myöntämistä, vaan luvan myöntämisen edellytysten olemassaolo arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen maakuntakaava ei ohita maa-ainelakia lupaharkinnassa.

Muu lainsäädäntö

Ympäristönsuojelulain nojalla annetussa MURAUS-asetuksessa säädetään kivenlouhimon, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamon ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksista, kun toimintaan on oltava ympäristölupa. Asetuksen mukaisten vähimmäisvaatimusten lisäksi ympäristölupaviranomainen voi tapauskohtaisesti antaa muitakin määräyksiä. MURAUS-asetuksen voimaantulo- ja siirtymäsäännöksen (14 §) mukaan asetusta tulee noudattaa kaikissa ympäristönluvanvaraisissa kivenlouhimoissa, muussa kivenlouhinnassa ja kivenmurskauksessa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2018.

Maa-ainesten ottamishankkeen yhteydessä sovellettavaksi voi tulla myös ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun laki (468/1994) ja asetus (713/2006). Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan kiven, soran tai hiekan ottoon, kun louhintatai kaivuualueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria tai otettava ainesmäärä vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa. Lisäksi arvioin-

timenettelyä voidaan soveltaa harkinnanvaraisesti. Myös ylijäämälouheen murskaus kuuluu ympäristövaikutusten arvioinnin piiriin, jos murskausta tehdään yli 100 tonnia vuorokaudessa. Tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annettua direktiiviä (2011/92/EU) ollaan muuttamassa, mikä tulee vaikuttamaan myös kansalliseen lainsäädäntöön.

Jätelain (646/2011) mukaan pilaantumaton kaivettu maa-aines luokitellaan jätteeksi, jos sillä ei ole hyötykäyttöä. Esimerkiksi luonnonkivilouhimoiden sivukiven hyödyntäminen voi näin ollen edellyttää jätteenkäsittelyä tai hyödyntämistä koskevan ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan.

Laki ja asetus vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004, 1040/2006) tavoittelee vesistöjen hyvää tilaa vuoteen 2015 mennessä. Tavoitteen saavuttamiseksi tulee säädösten mukaan valmistella vesienhoitosuunnitelmia ja toimenpideohjelmia, joihin kootaan tiedot myös pohjavesialueilla sijaitsevien maa-ainesten ottamisen alueiden sijainnista. Lisäksi arvioitavaksi tulevat maa-ainesten ottamisen aiheuttamat riskit pohjaveden määrällisen ja kemiallisen tilan saavuttamiselle. Näitä riskejä pyritään vähentämään. Vesienhoitolaki tulee huomioida myös luvituksessa. Ympäristönsuojelulain mukaisesta lupapäätöksestä ja vesilain mukaisesta lupapäätöksestä on käytävä ilmi, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa on esitetty toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Luonnonsuojelulaissa (1096/1996) säädettyllä Natura 2000 -verkoston turvaamisvelvoitteella on kaikki ympäristölliset lupajärjestelmät läpäisevä vaikutus. Luonnonsuojelulain mukaisella valvontaviranomaisella on oikeus keskeyttää toiminta, jos luonnonsuojelulaissa säädetyllä perustella vaaditaan poikkeus suojelusta tai mikäli luonnonsuojelulaista johtuu muunlainen kielto tai rajoitus. Tällaisessa tilanteessa maa-aineluvan tuottama oikeutus ottamistoimintaan ei takaa, että toimintaa voidaan harjoittaa luvan osoittamassa laajuudessa.

Oikeuskäytäntöä

Maa-ainelain ja ympäristönsuojelulain välistä yhteyttä on käsitelty Vaasan hallinto-oikeuden lainvoimaisessa päätöksessä 30 päivänä syyskuuta 2011 11/0441/3, jossa arvioitiin, mikä merkitys maa-ainesasiassa annetulla ratkaisulla oli ympäristölupaa koskevan asian käsittelyn kannalta. Valituksenalaisen ympäristölupapäätöksen täytäntöpanoa koskevassa lupamääräyksessä todettiin, että luvassa tarkoitetun toiminnan aloittamisen edellytyksenä on samaan alueeseen kohdistuva maa-aineslaissa tarkoitettu lupa. Hakemus maa-ainesten ottamiseen oli hylätty korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä. Maa-ainesasiassa annetulla lainvoimaisella päätöksellä ei kuitenkaan ollut merkitystä itsenäisesti ratkaistavan ympäristölupa-asian luvanmyöntämisedellytyksiin. Päätöksen mukaan ympäristöluvan myöntämisen edellytyksenä ei ole edes maa-ainesten ottamista koskevan hakemuksen vireilläolo.

Oikeuskäytännössä on otettu kantaa maa-ainestenoton ja kaavoituksen väliseen suhteeseen. Korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä on todettu, ettei alueen osoittaminen muuhun käyttötarkoitukseen ole sellaisenaan este maa-ainesten ottamiselle. Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 2 momentin viranomaisvaikutus ei oikeudellisesti sido maa-ainelupaviranomaista, jonka tulee ratkaista lupahakemus oikeusharkintaisesti maa-ainelain 3 ja 6 §:n mukaisesti (KHO 28.12.2007 t. 3417). Maa-ainelain 3 §:n 2 momentin mukainen este muodostuu, mikäli ottotoiminta vaikeuttaisi alueen käyttämistä kaavassa osoitettuun pääkäyttötarkoitukseen (KHO:2013:104, KHO 18.2.2009 t. 3614).

Oikeuskäytännössä on tullut esille myös maa-ainelain ja vesilain välinen suhde. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen (KHO 22.5.2013 t. 1762) mukaan vesilain mukainen lupa ei ollut tarpeen, kun ottamisalue ei sijainnut tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella. Ottamistoiminnasta ei ennalta arvioiden aiheudu talousveden saannin vaarantumista muutoksenhakijoiden kiinteistöllä. Vesilain mukaisen luvan puuttuminen ei ole ollut esteenä maa-aineluvan myöntämiselle. Myös lupa-

määräyksillä voi olla vaikutusta vesilain mukaisen luvan tarpeeseen. Korkein hallinto-oikeus on päätöksessään (KHO 30.10.2009 t. /2714) katsonut, että maa-ainesten ottamistoiminnan lisäksi oli otettava huomioon myös maa-ainesten pois kuljettamisesta mahdollisesti aiheutuva pohjavesiin kohdistuva vaikutus. Päätöksen mukaan maa-aineluvassa annettu lupamääräys voi poistaa vesiluvan tarpeen, jos maa-ainesten kuljettaminen pohjavesialueen kautta ei lupamääräys huomioon ottaen vaaranna pohjaveden laatua eikä siten edellytä vesilain nojalla myönnettävää lupaa.

2.1.2 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittamiseen liittyvä lainsäädäntö

Ympäristönsuojelulaki

Ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädäntö uudistettiin ensimmäisen kerran kokonaisuudessaan vuonna 2000, jolloin säädettiin ympäristön pilaantumisen torjunnan yleislaki, ympäristönsuojelulaki (86/2000), joka sisälsi yhtenäiset säännökset maaperän, vesien ja ilman suojelusta. Kokonaisuudistuksen tavoitteena oli luoda yhtenäinen ympäristölupajärjestelmä. Pyrkimyksenä oli tarkastella ympäristöhaittoja ja niiden ehkäisemistä koko ympäristö huomioon ottaen uuden ympäristönsuojelulain täytäntöön pannun ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun neuvoston direktiivin (2008/1/EY, kodifioitu toisinto, jäljempänä *IPPC-direktiivi*) edellyttämällä tavalla.

Ympäristönsuojelulaki uudistettiin jälleen vuonna 2014 ja uusi laki tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 2014. Lain uudistus jaettiin kahteen vaiheeseen. Ympäristönsuojelulain kokonaisuudistuksen ensimmäisen vaiheen eräs keskeisimmistä tavoitteista oli ajanmukaistaa ympäristönsuojelulaki vastaamaan Euroopan unionin uutta lainsäädäntöä ja perustuslain säännösten kehittyntä tulkintaa. Ympäristönsuojelulain kokonaisuudistuksella saatettiin osaksi kansallista lainsäädäntöä teollisuus päästödirektiivi. Samalla toteutettiin ympäristönsuojelulain lupa- ja ilmoitusjärjestelmän toimivuutta parantavia uudistuksia. Lain uudistuksen ensimmäiseen vaiheeseen

sisältyi myös luonnonarvojen huomioon ottaminen turvetuotannon lupaharkinnassa.

Koska uusi ympäristönsuojelulaki on ollut voimassa vasta vähän aikaa, perusteluissa selostetaan myös vuoden 2000 ympäristönsuojelulain säännöksiä tarpeellisin osin.

Lain 1 §:n mukaan ympäristönsuojelulain tarkoituksena on ehkäistä ympäristön pilaantumista ja sen vaaraa, ehkäistä ja vähentää päästöjä sekä poistaa pilaantumisesta aiheutuvia haittoja ja torjua ympäristövahinkoja, turvata terveellinen ja viihtyisiä sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoinen ympäristö, tukea kestävää kehitystä sekä torjua ilmastonmuutosta, edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä sekä vähentää jätteiden määrää ja haitallisuutta ja ehkäistä jätteistä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia, tehostaa ympäristöä pilaavan toiminnan vaikutusten arviointia ja huomioon ottamista kokonaisuutena sekä parantaa kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon.

Uusi ympäristönsuojelulaki on soveltamisalaltaan pääosin vuoden 2000 ympäristönsuojelulain mukainen. Lain soveltamisala on määritelty lain 2 §:ssä, jonka mukaan lakia sovelletaan teolliseen ja muuhun toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Lakia sovelletaan lisäksi toimintaan, jossa syntyy jätettä sekä jätteen käsittelyyn.

Vuoden 2000 ympäristönsuojelulain tavoin uusi laki sisältää säännökset luvanvaraisuudesta, lupaharkinnan perusteista sekä luvan myöntämisen edellytyksistä. Lain 27 §:n mukaan ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla on oltava ympäristölupa. Ympäristölupaa edellyttävät toiminnot on lueteltu lain liitteessä. Lisäksi laissa on säädetty luvanvaraisiksi tietynlaisia vaikutuksia aiheuttavat eräät muut toiminnot. Lain 48 §:n mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset. Lupa-asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon myös, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään. Ympäristöluvan myöntämisen edellytyksistä säädetään lain 49 §:ssä.

Vuoden 2000 ympäristönsuojelulaissa säädettiin toiminnan olennaisesta muutoksesta

lain 28 §:n 3 momentissa. Kyseisen säännöksen mukaan luvan saaneen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun olennaiseen toiminnan muuttamiseen oli oltava lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvittu, jos muutos ei lisännyt ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa toiminnan muutoksen vuoksi ollut tarpeen tarkistaa.

Toiminnan olennaisesta muutoksesta säädetään uuden ympäristönsuojelulain 29 §:ssä, joka vastaa vuoden 2000 ympäristönsuojelulain sisältöä. Uuden ympäristönsuojelulain olennaista muutosta koskevaan säännökseen on kuitenkin lisätty, että toiminnan muutosta pidetään aina olennaisena, jos toiminta muuttuu direktiivilaitoksen toiminnaksi.

Vuoden 2000 ympäristönsuojelulain 55 §:ssä säädettiin luvan voimassaolosta ja tarkistamisesta. Laissa eroteltiin luvat määräaikaisiin ja toistaiseksi voimassa oleviin lupiin. Kyseisen säännöksen mukaan määräaikainen lupa raukesi määräajan päättyessä, jollei lupapäätöksessä ollut toisin määrätty. Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa tuli määrätä, mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi oli tehtävä ja mitkä selvitykset oli tuolloin esitettävä, jollei tällaista määräystä ollut pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Lupamääräyksiä oli kuitenkin tarkistettava määräajoin, jos lupa koski ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun neuvoston direktiivin (96/61/EY) mukaan luvanvaraista toimintaa. Tarkistamista koskevaa määräystä tai luvan määräaikaaisuutta harkittaessa oli otettava huomioon vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaiset vesienhoitosuunnitelmat ja merenhoitosuunnitelma sekä niiden toimenpideohjelmat. Erityisestä syystä myös määräaikaissa luvassa voitiin määrätä lupamääräyksen tarkistamisesta. Luvan myöntäneen viranomaisen oli käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

Myös uuteen ympäristönsuojelulakiin sisältyvät säännökset lupamääräysten tarkistamisesta. Lain 71 §:n mukaan ympäristöluvassa voidaan määrätä, että lupamääräykset on tarkistettava. Tällöin on ilmoitettava, mihin mennessä toiminnanharjoittajan on tehtävä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi ja mitkä selvitykset tuolloin on esitettävä. Tar-

kistamista koskevaa määräystä harkittaessa on otettava huomioon toiminnan ja sen päästöjen sekä niiden vaikutusten ennakoitu laajuus ja merkittävyys. Tarkistamista koskevaa määräystä tai luvan määräaikaisuutta harkittaessa on otettava huomioon myös vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaiset vesienhoitosuunnitelmat ja merenhoitosuunnitelma sekä niiden toimenpideohjelmat. Direktiivilaitoksen lupamääräysten tarkistamiseen sovelletaan lain 80 ja 81§:ää. Direktiivilaitoksen luvassa voidaan kuitenkin määrätä lupamääräysten tarkistamisesta lain 71§:n 1 momentin mukaisesti, jos tarkistamiselle on tarpeen asettaa määräaika sen varalta, että hakemusta luvan tarkistamiseksi ei ole tehty mainittujen pykälien nojalla.

Lakiin sisältyvät säännökset myös luvan muuttamisesta. Uuden ympäristönsuojelulain luvan muuttamista koskeva 89 § vastaa enimmälti vuoden 2000 ympäristönsuojelulain 58 §:ää. Muutoksena alkuperäiseen ympäristönsuojelulakiin mahdollisten vireillepanijoiden luetteloon lisättiin 186 §:ssä tarkoitettu yhdistys tai säätiö. Lisäyksellä vahvistettiin ympäristönsuojelua ja asuinympäristön viihtyisyyttä edistävien järjestöjen oikeuksia vireillepanoon. Lisäksi pykälän 1 momentin 4 kohtaa (uuden lain 5 kohtaa) täsmennettiin siten, että olosuhteiden sijaan puhutaan toiminnan ulkopuolisista olosuhteista, joka kuvaa paremmin sitä, mitä sanamuodolla on vuoden 2000 ympäristönsuojelulain perusteluiden mukaan tarkoitettu.

Lain 89 §:n mukaan lupaviranomaisen on luvanhaltijan, valvontaviranomaisen, asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen, haitankärsijän tai lain 186 §:ssä tarkoitettun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön hakemuksesta muutettava lupaa, jos toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta, toiminnasta aiheutuu laissa kielletty seuraus, parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia, lupamääräyksen perusteiden havaitaan olevan virheelliset eikä määräyksen muuttamisesta aiheudu tarvetta harkita uudelleen luvan myöntämisen edellytyksiä, toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen

jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen tai luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

Ympäristönsuojelulain 27 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, josta säädetään liitteen 1 taulukossa 1 (*direktiivilaitos*) ja taulukossa 2, on oltava lupa. Eläinsuojan luvanvaraisuus perustuu tuotantoeläintenpitoon tuotantorakennuksessa. Eläinsuojaan kuuluu toiminnallisesti myös muun muassa eläinten tuottaman lannan varastointi sekä rehunvalmistus ja varastointi tuotantorakennuksen yhteydessä. Eläinsuoja on luvanvarainen, jos se ylittää ympäristönsuojelulain liitteen 1, kohdan 11 alakohdassa a) tai b) mainitut eläinmäärät tai joka vastaa lannantuotannoltaan tai ympäristövaikutuksiltaan 210 lihasikaa. Lupa voidaan edellyttää ympäristönsuojelulain 28 §:n nojalla myös tätä vähäisempään toimintaan, jos toiminta sijoittuu tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueelle ja siitä voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Lupa voidaan edellyttää myös ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin nojalla, jos toiminnasta saattaa aiheutua eräistä naapurussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Valtion ympäristölupaviranomaisessa käsiteltävistä eläinsuojien luvista säädetään ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 2 momentissa ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvista eläinsuojien luvista asetuksen 2 §:ssä.

2.2 Käytäntö

2.2.1 Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain menettelyllinen yhdistäminen

Yleistä

Maa-ainesvarannot ovat merkittävä osa kansallisvarallisuutta. Maa-ainesten ottamisella on huomattavia taloudellisia, mutta myös ympäristöllisiä vaikutuksia. Maa-ainesliiketoiminta on lähes aina paikallista ja kohdistuu lähiseudun rakentamisen tarpei-

siin. Maa-ainesten ottaminen on sidottu ainesten sijaintipaikkaan, ja toiminta kilpailee alueiden maankäytöstä muiden maankäyttömuotojen kanssa.

Maa-ainesten ottaminen kohdistuu pääosin erilaisiin kiviaineksiin, kuten hiekan, soran ja kallion ottamiseen. Niiden tuotanto maa-ainelain mukaisilta lupa-alueilta oli 2001—2013 välisenä aikana vuosittain noin 80—100 miljoonaa tonnia. Henkeä kohti laskettuna kiviainesten kulutus on Suomessa Euroopan suurin eli keskimäärin noin 15—18 tonnia vuodessa. Kiviainesten taloudelliset kuljetusmatkat ovat vain muutamia kymmeniä kilometrejä. Kiviainestuotannossa kriittinen tekijä on oikeanlaatuisten ainesten saatavuus läheltä kulutuskohteita. Kiviainesten hinnasta noin puolet on kuljetuskustannuksia.

Suomen maa-ainesvarantojen on arvioitu riittävän vuosisadoiksi valtakunnallisesti, mutta alueelliset erot ovat suuria. Nykyisillä käyttömäärillä voimassaolevien lupien kattamat kiviainekset riittävät periaatteessa noin 15—25 vuodeksi. Käytännössä käyttökelpoiset varannot eivät kuitenkaan ole jakaantuneet tasaisesti sen suhteen, miten erilaisia jalostettuja kiviaineksiä tarvitaan. Kiviainesvarantojen laadussa ja riittävydessä on suuria alueellisia eroja. Varantojen tehokkaasta hyödyntämisestä johtuen suurten asutuskeskusten läheisyydessä on yleensä jo pulaa hyvälaatuisesta luonnonsorasta. Tämän seurauksena luonnonSORAA korvaavia materiaaleja, kuten kalliokiveä sekä heikompilaatuisia kiviaineksiä, kuten moreenia, on alettu käyttää yhä enenevässä määrin. Kiviainesten kierrätys ja uusiokäyttö on myös koko ajan lisääntynyt. Toistaiseksi kierrätysmateriaalien osuus on kuitenkin vain noin prosentti kiviainesten kokonaiskäytöstä, johtuen muun muassa niiden vaihtelevasta laadusta ja ympäristölupavaatimuksista.

Koska maa-aineslailla ei säännellä ottamisen tarvetta tai liiketaloudellisia tarpeita, lain tavoite ainesten kestävästä käytöstä edellyttää, että lupamenettelyn tukena on myös muita hallinnollisia menettelyjä, kuten maankäytön suunnittelua. Maa-ainesten ottamisessa ovatkin korostuneet yhä enemmän kiviaineshuollon ja muiden maankäyttömuotojen yhteensovittamistarpeet.

Toiminnanharjoittajat

Maa-aineslupan haltijoita oli vuonna 2013 kaikkiaan lähes 3 000, joista noin 38 prosenttia oli yhtiöitä tai julkisoikeudellisia yhteisöjä ja noin 62 prosenttia yksityishenkilöitä tai yksityisiä elinkeinon harjoittajia. Kiviainestuotanto on keskittynyt pääosin valtakunnallisesti toimiville suurille yrityksille. Suurimmasta osasta kiviainestuotannosta vastaavat nykyisin viisi valtakunnallisesti toimivaa yritystä ja muutama suurehko seudullinen yritys. Kymmenen suurimman yrityksen kiviainestuotannon osuus koko maan kiviainestuotannosta oli vuonna 2013 noin puolet ja kolmenkymmenen suurimman yrityksen osuus oli noin 80 prosenttia.

Teollisuusalana kiviainesala käsittää kiviainesteollisuuden ja luonnonkiviteollisuuden. Kiviainesteollisuus tuottaa maa- ja kallioperästä sekä jalostamattomia että jalostettuja kiviaineksiä. Luonnonkiviteollisuus tuottaa kallioperästä rakennus- ja tarvekiveä. Luonnonkivituotannossa syntyy runsaasti sivukiveä. Kiviaineksista käytetään noin 70 prosenttia valtion ja kuntien infrastruktuuriin ja noin 15 prosenttia asuntojen rakentamiseen.

Lupatilanne ja ottamismäärät

Maa-aineslupia on myönnetty vuosina 1982—2013 yhteensä noin 40 000. Voimassa olevien maa-aineslupien määrä on vähentynyt merkittävästi viimeisen 20 vuoden aikana. Pääsyy tähän on soran ottamislupien vähentyminen. Vuosina 2001—2012 myönnettiin vuosittain keskimäärin noin 600—900 uutta maa-ainesten ottamislupaa.

Vuoden 2012 lopussa oli voimassa noin 6 600 maa-ainesten ottamislupaa, joista noin 4 300 oli soralle ja hiekalle, lähes 1 800 kalliolle ja noin 500 muille maa-aineksille, joihin kuuluvat siltti, savi, moreeni, multa ja lieju. Soran ja hiekan ottamislupien määrä on vähentynyt yli 20 prosenttia vuodesta 2001 vuoteen 2012. Vastaavana ajanjaksona kalliion ottamislupien määrä on lisääntynyt yli 60 prosenttia. Vuonna 2012 myönnettiin 621 uutta maa-ainesten ottamislupaa, mikä oli yli 10 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2010.

Näistä ottamisluvista noin 400 oli soralle ja hiekalle ja noin 200 kalliolle.

Maa-aineslupien määrässä on huomattavaa vaihtelua eri osissa maata. Vuosina 2001—2012 eniten lupia oli voimassa Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueella ja vähiten Kainuussa ja Uudellamaalla. Maa-aineslupien määrä on vaihdellut huomattavasti myös eri kunnissa. Vuosina 2001—2012 noin kolmasosassa kunnista oli myönnetty keskimäärin enintään yksi lupa vuodessa. Vähintään viisi lupaa oli myönnetty noin 10 prosentissa kunnista.

Maa-aineslain mukaisten ottamislupa-alueiden keskimääräinen pinta-ala on laskeutunut vuoden 2001 arvioidulta tasolta 27 000 hehtaaria vuoteen 2012 mennessä arviolta tasolle 26 000 hehtaaria. Ottamisalueiden kokonaispinta-alan pieneneminen johtuu siitä, että soran ottamisalueiden pinta-ala on koko ajan pienentynyt.

Ottamislupien mahdollistama ottomäärä on ollut koko maa-aineslain voimassaoloajan kulutukseen nähden keskimäärin yleensä noin kolminkertainen. Vuonna 2012 myönnettyjen 621 lupien mahdollistama ottomäärä oli yhteensä noin 290 miljoonaa tonnia (noin 115 milj.k-m³), josta noin 106 miljoonaa tonnia (noin 53 milj.k-m³) oli soran ja hiekan ottamista ja noin 186 miljoonaa tonnia (noin 62 milj.k-m³) kallion ottamista. Kiviainesten kokonaiskulutus oli Suomessa vuonna 2012 noin 90 miljoonaa tonnia (noin 45 milj.k-m³).

Vuodesta 2009 lähtien kalliokiven ottamislupien sallima ottomäärä on ollut soran ottomäärää suurempi. Vuonna 2012 kallion ottamislupien mahdollistamat ottomäärät olivat 70 prosenttia suuremmat kuin vuonna 2001. Vastaavana ajanjaksona soran ottamislupien mahdollistamat ottomäärät olivat vähentyneet lähes 20 prosenttia ja muiden maalajien ottomäärät olivat kasvaneet 30 prosenttia. Kallioaineksen lisääntyneeseen käyttöön on vaikuttanut ennen muuta se, että hyödynnettävissä olevista soravaroista on jo monin paikoin pulaa. Lisäksi kallioaineksen käyttöä ovat lisänneet pohjaveden suojelun soranotolle asettamat rajoitukset sekä tehostuneet ja entistä taloudellisemmat kalliokiviaineksen louhinta- ja murskaustekniikat. Kalliokiviaineksen käytön oletetaan lähivuo-

sina vielä merkittävästi lisääntyvän luonnon-soraa korvaavana materiaalina.

Suurin osa maa-ainesten ottamisluvista oli myönnetty melko pienelle ottomäärälle ja näiden ottamisalueiden merkitys maan kiviaineshuollon kannalta oli vähäinen. Isoja, yli 500 000 k-m³:n ottamislupia, oli 2012 myönnetty soralle ja hiekalle 4 prosenttia ja kalliolle 12 prosenttia lupien kokonaismäärästä. Näiden lupien mahdollistama ottomäärän osuus oli kuitenkin varsin suuri, soran kokonaisottomäärästä 35 prosenttia ja kallion kokonaisottomäärästä 50 prosenttia.

Maa-aineslain mukaan lupa ainesten ottamiseen myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Vuoden 2005 maa-aineslain muutoksen jälkeen lupa voidaan erityisistä syistä myöntää enintään 15 vuodeksi ja kalliokiven louhinnan osalta enintään 20 vuodeksi, jos se hankkeen laajuuteen, esitetyn suunnitelman laatuun ja muihin ainesten ottamisessa huomiioon otettaviin seikkoihin nähden katsotaan sopivaksi. Erityisenä syynä voidaan pitää myös sitä, että ottaminen kohdistuu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa voimassa olevassa maakuntakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle. Jos lupa on myönnetty kymmentä vuotta lyhyemmäksi ajaksi ja lupa-ajan päättyessä osa myönnetyn luvan maa aineksista on vielä ottamatta, voidaan lupa aikaa jatkaa niin, että kokonaisajaksi tulee enintään kymmenen vuotta.

Vuonna 2012 voimassa olleiden maa-aineslupien yhteenlaskettu keskimääräinen voimassaoloaika oli noin 10 vuotta. Runsaat 60 prosenttia näistä luvista umpeutuu viimeistään vuonna 2016. Vuoden 2005 maa-aineslain muutoksen jälkeen kallion ottamislupien lupa-ajat eivät ole merkittävästi pidentyneet. Lupien voimassaoloaikaan on pääosin vaikuttanut lupien koko, kiviainesten arvioitu kulutustarve käyttökohteissa ja alueiden maankäytöstä johtuvat muut tarpeet.

Maa-aineslupiin liittyvien ympäristölupien määrästä ei ole käytettävissä tarkkaa tilastotietoa. Maa-aineslain toimivuuden arviointiraportin (Suomen Ympäristö 12/2013) tietojen perusteella voidaan arvioida, että vuosina 2001—2012 maa-ainesten ottamishankkeita, joihin on sovellettu sekä maa-aineslain että

ympäristönsuojelulain lupamenettelyä, oli keskimäärin noin 200—250 vuodessa.

Myöskään maa-ainestenottoon liittyvistä vesilain mukaisista luvista ei ole käytettävissä koottua tilastotietoa. Vesilupia maa-ainesten ottamishankkeisiin on myönnetty vuosina 2001—2012 arviolta noin 20 vuodessa. Hankkeita, jotka vaativat ympäristönsuojelulain, maa-aineslain ja vesilain mukaiset luvat on arvioitu olevan muutamia vuosittain. Tästäkään ei ole käytössä koottua tilastotietoa.

Maa-aineslain mukaisissa lupa-asioissa tehdään vuosittain noin 80 valitusta hallinto-oikeuksiin ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen noin 30 jatkovalitusta. Maa-aineshankkeita koskevia ympäristönsuojelulain mukaisia valituksia on vuositasolla noin 30 kappaletta ja ne käsitellään Vaasan hallinto-oikeudessa.

Tehdyt selvitykset ja niiden tulokset

Maa-aineslain toimivuuteen ja kehittämiseen liittyen on laadittu viime vuosina useampia selvityksiä.

Vuonna 2006 valmistui ympäristöministeriön 1 päivänä joulukuuta 2005 ympäristölupajärjestelmän ja hallinnon tehostamiseksi sekä lupakäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi asettamaan hankkeeseen liittyvä Rambollin laatima selvitys ympäristölupajärjestelmän yksinkertaistamisesta ja yksinkertaistamisen keinoista. Selvityksessä käsiteltiin muun ohella maa-aineslain mukaisen menettelyn yhdistämistä ympäristönsuojelulakiin. Selvityksen mukaan useat toisistaan riippumattomat lupamenettelyt tekevät maa-ainesten ottamiseen liittyvästä lupajärjestelmästä hitaan ja monimutkaisen hallintomenettelyjen kokonaisuuden. Selvityksessä on tuotu esille päällekkäisten lupaprosessien pitkä kokonaiskesto sekä tarve maa-ainesten ottamisen sekä siihen mahdollisesti liittyvien vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisien lupakäsittelyjen käsittelemiseen yhtenä hankekokonaisuutena. Lisäksi huomiota on kiinnitetty muutoksenhakuun, joka voitaisiin selvityksen mukaan järjestää ympäristönsuojelulain mukaisena hallintovalituksena.

Emeritusprofessori Erkki J. Hollon vuonna 2010 valmistuneessa selvityksessä arvioitiin

maa-aineslupajärjestelmän yhdistämistä ympäristölupamenettelyyn (Suomen ympäristö 15/2010). Selvityksen päätavoitteena oli lupajärjestelmien yhteisvaikutuksesta tai päällekkäisyydestä aiheutuvien ongelmatilanteiden kartoittaminen. Selvityksessä on todettu, että maa-aineslain, vesilain ja ympäristönsuojelulain ennakkovalvontamenettelyssä tarkasteltavien asiakokonaisuuksien samankaltaisuus huomioiden on perusteltua yhdenmukaistaa viranomaisten toimintoja. Selvityksessä esitetään erillisen maa-aineslupaharkinnan poistamista silloin, kun ottamistoimintaa ja sen sivutoimintoja varten vaaditaan maa-aineslupan lisäksi ympäristölupaa tai vesilain mukaista pohjavesilupaa. Näin ollen maa-aineslupaa koskeva lupaharkinta ja maisemallisten ja luonnonsuojellusten edellytysten sekä ympäristövaikutusten arviointi siirtyisivät ympäristönsuojelulain tai vesilain mukaisen lupaharkinnan yhteyteen. Selvityksen mukaan tällaisissa tapauksissa sovellettaisiin maa-aineslakia aineellisoikeudellisesti ympäristölupa- tai vesilupamenettelyn lupaharkinnan osana. Lisäksi Hollo ehdotti maa-aineslain lupamenettelyä ja muutoksenhakua koskevien säännösten mukauttamista vastaamaan muiden ympäristöasioiden lupamenettelysääntelyä.

Vuonna 2011 valmistui selvitys muutoksenhaun vaikutuksista maa-aineslupan voimassaoloaikaan (Suomen ympäristö 19/2011). Selvityksessä on koottu kattava aineisto maa-aineslain mukaisesta muutoksenhausta.

Vuonna 2013 valmistuneen Maa-aineslain toimivuuden arvioinnin (Suomen ympäristö 12/2013) tavoitteena oli arvioida maa-aineslain toimivuutta sekä lain vastaavuutta maa-aineslainsäädännölle aikanaan asetettuihin tavoitteisiin, esittää yleisnäkemyks maa-ainesten ottamisen nykytilasta, ohjausmekanismista ja sääntelyä koskevista kehittämistoimenpiteistä. Kirjallisuusselvityksestä sekä kyselytutkimuksesta ja haastatteluista koostuvassa selvityksissä nousi esille maa-aineslain kehittämisen tarpeita. Toimivuusarvioinnin keskeisinä tuloksina esitettiin tarve maa-aineslain mukaisen lupajärjestelmän ja muun ympäristölainsäädännön välisen suhteen selkiyttämiseen sekä järjestelmien päällekkäisyyden vähentämiseen. Ympäristömi-

nisteriö pyysi maa-aineslain toimivuuden arviointiraporttiin lausuntoja, joita saatiin yhteensä 26. Lausunnoista esille nousi erityisesti kannatus maa-ainestenottoon liittyvien eri lakien mukaisten lupamenettelyjen yhteensovittamiseen ja sujuvoittamiseen. Lisäksi lausunnoista nousi esille tarve maankäytön suunnittelun ohjausvaikutuksen vahvistamiseen maa-ainestenoton sijoittumisen suunnauksissa. Myös sähköisten tietojärjestelmien ja sähköisen lupamenettelyn kehittäminen nähtiin lausunnoissa tärkeinä seikkoina.

Keväällä 2014 valmistui Ari Ekroosin ja Matias Warstan Maa-aineslain muutoksenhakusäännöksiä kehittämismahdollisuuksista -selvitys. Selvityksen taustalla oli tarve selvittää maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain menettelyjen yhdistämisen vaikutusta muutoksenhakusäännöksiin. Selvityksessä ehdotetaan, että lakien menettelyllisten sää-

nösten yhdistämisen yhteydessä olisi luonnollista yhdenmukaistaa menettelyjen muutoksenhakua koskevat säännökset. Ekroos ja Warsta ehdottavat, että maa-aineslain nykyinen kunnallisvalitukseen perustuva järjestelmä korvattaisiin hallintovalituksella.

2.2.2 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittaminen

Määrät ja toimialat

Valtion ympäristölupaviranomaiset myönsivät vuosina 2000—2013 yhteensä 10 573 ympäristölupaa. Eniten lupia myönnettiin eläinsuojille (2 505 lupaa), jätteiden hyödyntämis- ja käsittelytoiminnoille (2 271 lupaa) sekä turvetuotannolle (1 375 lupaa) (taulukko 1).

Taulukko 1. Lupamäärät vuosina 2000—2013 päätoimialoittain ja viranomaisittain (Suomen ympäristökeskus, tiedot alustavia).

Päätoimiala YSA (169/2000) 1 §:n mukaisesti	AYKt	YLVt	AVIt	Yhteensä
(1) Metsäteollisuus	110	92	57	259
(2) Metalliteollisuus	182	50	64	296
(3) Energian tuotanto	301	109	93	503
(4, 5, 6) Kemianteollisuus, kemikaalien käsittely ja varastointi	441	71	135	647
(7a-c,e,f ja 8) Malmien ja mineraalien kaivaminen ja tuotanto	123	205	195	523
(7d) Turvetuotanto	0	895	480	1 375
(9) Nahan tai tekstiilien tuotanto tai käsittely	34	0	10	44
(10) Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus	164	8	26	198
(11a-b) Eläinsuojat	1 820	0	685	2505
(11c) Kalankasvatus	0	394	102	496
(12) Liikenne	13	72	42	127
(13a-b) Jäte(ja pinta)vedenpuhdistamot	433	281	224	938
(13c) Jätteenpolitto	8	1	9	18
(13d-f, YSL 28.2:4) Jätteiden käsittely	1 696	53	522	2 271
(YSL 78.1 §) Pilaantuneet maat	102	10	24	136
Muu toiminta	179	18	40	237
Yhteensä	5 606	2 259	2 708	10 573

Vuosittain vireille tulleiden ympäristölupahakemusten määrät ovat vuodesta 2005 lähtien vaihdelleet noin 800 ja 950 hakemuksen välillä. Arviot vuosina 2014—2017 vireille tulevista lupahakemusten määristä vaihtelevat

vajaan 900 ja noin 1 100 hakemuksen välillä. Suurin osa, 57—62 prosenttia, vuosina 2014—2017 vireille tulevista hakemuksista koskee arvion mukaan lupamääräysten tarkistamista. Tarkistamisen prosenttiosuus kai-

kista vireille tulevista asioista on suuri, koska lähes poikkeuksetta kaikissa ympäristölupapäätöksissä määrätään lupamääräysten tarkistamisveloitteesta ja määrätään ajankohdasta, johon mennessä toiminnanharjoittajan on jätettävä lupahakemus määräysten tarkistamista varten. Veloitteen tarvetta ei aina luvassa voida ennakoida täsmällisellä tavalla oikein, koska veloitteen määräajat voivat olla pitkiäkin, vaihdellen aina 5—12 vuoden välillä. Näin tarkistamisen menettelyyn tulee automaattisesti myös tapauksia, joissa tarkistamisen tarvetta ei ole.

Lupatyypit

Valtion lupaviranomaiset myönsivät vuosina 2005—2013 eniten lupia toiminnan olennaiselle muuttamiselle (taulukko 2). Niiden

osuus kaikista päätöksistä oli neljäsosa. Toiseksi eniten (1 238 päätöstä, 16 prosenttia) annettiin päätöksiä sellaisille olemassa oleville toimintoille, joille oli annettu määräaika ympäristönsuojelulain mukaisen luvan hakemiselle joko ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 41—43 §:n mukaisesti tai asiasta oli määrätty aiemman lainsäädännön mukaisessa luvassa. Myös uudelle toiminnalle myönnettiin runsaasti lupia (1 190 lupaa, 15 prosenttia) kaikista annetuista päätöksistä.

Luvan hakemisen tai myöntämisen peruste ei käynyt ilmi 10 prosentista päätöksistä. Näistä valtaosa oli sellaisia toimintoja, joiden toiminnanharjoittajan tuli hakea ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulon jälkeen annettua lain mukaisesti ympäristönsuojelulain mukaista lupaa, mutta luvan hakemisvelvollisuutta ei ollut ilmaistu lupapäätöksessä.

Taulukko 2. Lupapäätösten tyypit luvan myöntämisperusteen mukaan viranomaisittain vuosina 2005—2013 (Suomen ympäristökeskus, tiedot alustavia).

Lupapäätöksen tyyppi (luvan myöntämisen pääasiallinen peruste)	AYK kpl	YLV kpl	AVI kpl	YHTEENSÄ kpl	Osuus kai- kista luvis- ta (%)
Uusi toiminta	521	260	409	1 190	15,2
Olemassa oleva toiminta, jolla määräaika luvanhaulle	543	520	175	1 238	15,8
Toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 28.3 §)	1 223	68	762	2 053	26,2
Lupamääräysten tarkistaminen (YSL 55.2 §)	117	54	477	648	8,3
Luvan täydentäminen (YSL 55.3 §)	14	115	85	214	2,7
Luvan muuttaminen (YSL 58 § ja 115 §)	188	146	203	537	6,9
Toiminnan lopettaminen	42	27	46	115	1,5
Lupapäätösten rauettaminen	25	4	64	93	1,2
Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta (ainoastaan YSL 101 §:n mukainen päätös)	24	12	30	66	0,8
Hakemus peruttu	156	47	161	364	4,6
Hakemus hylätty, jätetty käsittelemättä tai rauennut	29	32	52	113	1,4
VHaO:n/KHO:n uudelleen käsiteltäväksi palauttama (osittain tai kokonaan)	39	37	44	120	1,5
Lupaa ei myönnetty	33	35	102	170	2,2
Luvan hakemisen perustetta ei mainittu	529	182	92	803	10,2
Edellisten määrittelemättömät yhdistelmät	62	44	6	112	1,4
YHTEENSÄ	3 545	1 583	2 708	7 836	100,0

Vuonna 2013 annetuista lupapäätöksistä 7 prosenttia koski luvan muuttamista, 29 prosenttia toiminnan olennaista muuttamista ja 22 prosenttia lupamääräysten tarkistamista. Vuoden 2013 aikana eniten lupia myönnettiin jätehuollolle (201 lupaa), eläinsuojille ja kalankasvatukselle (193 lupaa) sekä kaivannaisteollisuudelle (176 lupaa) (taulukko 3). Jätehuollolle myönnetyistä lupapäätöksistä 14 prosenttia koski luvan muuttamista, 12 prosenttia toiminnan olennaista muuttamista ja 27 prosenttia lupamääräysten tarkis-

tamista. Eläinsuojien ja kalankasvatuksen osalta luvan muuttamista koskevia lupapäätöksiä ei ollut yhtään, toiminnan olennaista muutosta koskevia lupapäätöksiä oli 13 prosenttia ja lähes 63 prosenttia lupapäätöksistä koski lupamääräysten tarkistamista. Kaivannaisteollisuuden luvista (176 lupaa) 126 eli 72 prosenttia koski turvetuotantoa. Turvetuotantoa koskevista lupapäätöksistä 2 prosenttia koski luvan muuttamista, 11 prosenttia toiminnan olennaista muuttamista ja 23 prosenttia lupamääräysten tarkistamista.

Taulukko 3. Lupapäätökset vuonna 2013 luvan tai toiminnan muutos- tai tarkistamislanteisiin. Lukuihin eivät sisälly hakemusten perumiset, hylkäämiset tai kielteiset päätökset. Toimialakohtaisiin kokonaismääriin sisältyvät kaikki päätökset. Lupamäärät ovat alustavia. (Suomen ympäristökeskus)*

2013	ESAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	Yhteensä	Osuus toimialan kaikista luvista (%)
1 Metsäteollisuus lupia yhteensä	8	2	7	1	18	
luvan muuttaminen (YSL 58 tai 115 §)	1	0	1	0	2	11,1
toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 28.3 §)	1	0	0	0	1	5,6
lupamääräysten tarkistaminen (YSL 55.2 §)	5	1	2	0	8	44,4
2 Metalliteollisuus lupia yhteensä	10	3	11	0	24	
luvan muuttaminen (YSL 58 tai 115 §)	2	1	2	0	5	20,8
toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 28.3 §)	0	1	1	0	2	8,3
lupamääräysten tarkistaminen (YSL 55.2 §)	4	1	4	0	9	37,5
3 Energian tuotanto lupia yhteensä	19	6	10	6	41	
luvan muuttaminen (YSL 58 tai 115 §)	3	0	0	0	3	7,3
toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 28.3 §)	7	1	3	2	13	31,7
lupamääräysten tarkistaminen (YSL 55.2 §)	5	3	5	2	15	36,6
4 Kemiateollisuus lupia yhteensä	2	2	4	0	8	
luvan muuttaminen (YSL 58 tai 115 §)	0	0	1	0	1	12,5
toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 28.3 §)	1	0	1	0	2	25,0
lupamääräysten tarkistaminen (YSL 55.2 §)	1	0	2	0	3	37,5
5 Kemik. ja polttoa. varast. & käsitt. lupia yhteensä	8	4	4	2	18	
luvan muuttaminen (YSL 58 tai 115 §)	1	0	0	0	1	5,6
toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 28.3 §)	2	0	2	1	5	27,8
lupamääräysten tarkistaminen (YSL 55.2 §)	1	0	0	0	1	5,6
6 VOC-yhdisteitä käyttävä toiminta lupia yhteensä	5	3	1	0	9	
luvan muuttaminen (YSL 58 tai 115 §)	1	0	0	0	1	11,1
toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 28.3 §)	2	0	0	0	2	22,2
lupamääräysten tarkistaminen (YSL 55.2 §)	0	3	1	0	4	44,4
7 Kaivannaisteollisuus lupia yhteensä	37	21	65	53	176	
luvan muuttaminen (YSL 58 tai 115 §)	5	0	0	1	6	3,4
toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 28.3 §)	8	4	7	7	26	14,8
lupamääräysten tarkistaminen (YSL 55.2 §)	6	4	16	9	35	19,9
8 Mineraalituotteiden valmistus lupia yhteensä	3	0	0	0	3	

2013	ESAVI	ISAVI	LSSAVI	PSAVI	Yhteensä	Osuus toimialan kaikista luvista (%)
luvan muuttaminen (YSL 58 tai 115 §)	0	0	0	0	0	0,0
toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 28.3 §)	1	0	0	0	1	33,3
lupamääräysten tarkistaminen (YSL 55.2 §)	1	0	0	0	1	33,3
9 Nahka- ja tekstiiliteollisuus lupia yhteensä	1	0	4	0	5	
luvan muuttaminen (YSL 58 tai 115 §)	0	0	0	0	0	0,0
toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 28.3 §)	0	0	0	0	0	0,0
lupamääräysten tarkistaminen (YSL 55.2 §)	0	0	2	0	2	40,0
10 Elintarvike- ja rehuteollisuus lupia yhteensä	2	1	3	2	8	
luvan muuttaminen (YSL 58 tai 115 §)	0	0	0	0	0	0,0
toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 28.3 §)	0	0	0	1	1	12,5
lupamääräysten tarkistaminen (YSL 55.2 §)	0	1	3	1	5	62,5
11 Eläinsuojat ja kalankasvatus lupia yhteensä	75	29	62	27	193	
luvan muuttaminen (YSL 58 tai 115 §)	0	0	0	0	0	0,0
toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 28.3 §)	51	21	37	20	129	66,8
lupamääräysten tarkistaminen (YSL 55.2 §)	3	6	11	1	21	10,9
12 Liikenne lupia yhteensä	5	2	3	1	11	
luvan muuttaminen (YSL 58 tai 115 §)	0	0	0	0	0	0,0
toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 28.3 §)	1	0	0	1	2	18,2
lupamääräysten tarkistaminen (YSL 55.2 §)	0	0	2	0	2	18,2
13 Jätehuolto lupia yhteensä	104	31	46	20	201	
luvan muuttaminen (YSL 58 tai 115 §)	14	1	9	4	28	13,9
toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 28.3 §)	14	5	3	3	25	12,4
lupamääräysten tarkistaminen (YSL 55.2 §)	23	11	16	4	54	26,9
14 Muu toiminta lupia yhteensä	2	4	0	2	8	
luvan muuttaminen (YSL 58 tai 115 §)	1	0	0	0	1	12,5
toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 28.3 §)	0	0	0	0	0	0,0
lupamääräysten tarkistaminen (YSL 55.2 §)	0	1	0	0	1	12,5

* Luvan tarkistamistapauksiin liittyy usein myös luvan olennainen muutos. Tällaiset tapaukset, joissa kyse on sekä toiminnan olennaisesta muuttamisesta että lupamääräysten tarkistamisesta, on sisällytetty taulukossa 3 tarkistamislukuihin, sillä lupaseurannasta ei selviä, kumpi on ollut ratkaisevampi luvan hakemisen peruste. Tämä ei selviä aina myöskään päätöksistä, sillä toiminnan olennainen muuttaminen saattaa paljastua lupakauden aikana tarkastamishakemuksen yhteydessä.

2.3 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaisten ja EU:n lainsäädäntö

2.3.1 Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain menettelylliseen yhdistämiseen liittyvä sääntely Ruotsissa

Sääntelyn alkupisteenä voidaan Ruotsissa pitää vuotta 1982, jolloin silloiseen luonnonvaralakiin tehtiin muutos, jolla turvattiin lähinnä maisema-arvoja. Suurempi maa-ainesääntelyäkin koskeva uudistus Ruotsissa tehtiin vuonna 1998, jolloin säädettiin vuonna 1999 voimaan tullut ympäristökaari (Miljöbalk). Ympäristökaareen koottiin laajasti

ympäristöalan sääntelyä, muun muassa ympäristölupaa koskevat säännökset. Ympäristön muuttamista koskevat säännökset sisältyvät ympäristökaaren lukuihin 3 ja 4. Ympäristölupaa koskevat säännökset on sijoitettu puolestaan ympäristökaaren 9 lukuun, joka koskee ympäristölle vaarallisia toimintoja ja ympäristönsuojelua, ja sitä täydentävään asetukseen (Förordning 1998:899 om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd). Luvanvaraisuus on periaatteellisesti kytköksissä ympäristölle vaaraa aiheuttavan toiminnan käsitteeseen, mutta käytännössä luvanvaraisuus määräytyy lähes poikkeuksetta asetustasoisesti laitoslueteloilla. Ympäristölle vaaraa aiheuttava

toiminta on sidottu päästön käsitteeseen, jolloin maankäyttömuodon muutos ei lähtökohdaisesti ole ympäristökaaren 9 luvun tarkoittamalla tavalla säänneltävä asia. Maa-ainesten ottamista koskevat asiat, kuten soran, hiekan, moreenin ja kiven ottaminen on kuitenkin myöhemmin lisätty 9 lukuun.

Luvanvaraisia, ympäristöä muuttavia toimintoja ovat muun muassa kallion ottaminen, jos tuotantoalue on yli 25 hehtaaria, luonnonsoran tai muun kuin edellisessä kohdassa mainitun maa-aineksen ottaminen sekä kaivostoiminta, jos tavoitteena on tuottaa malmia, mineraalia tai hiiltä. Ympäristökaaren 9 luvun 6 f §:n mukaan luvan tai ilmoituksenvaraiseen luonnonsoran ottamiseen ei saa antaa lupaa, jos huomioiden suunniteltu käyttöalue on teknisesti ja taloudellisesti mahdollista käyttää muuta materiaalia tai luonnonsoravara on merkityksellinen nykyiselle tai tulevalle vesihuollolle tai luonnonsoravara on arvokas luonto- tai kulttuuriympäristö. Tarvearvioinnista säädetään ympäristökaarta täydentävän asetuksen 20 e §:ssä. Lupaharkinnassa huomioitavat arvokkaat luonto- ja kulttuuriympäristöt ratkaistaan tapauskohtaisesti ja lupaviranomaisella on muun tiedon ohella päätöksenteon tueksi käytettävissä sorainventoinnit, joita on toteutettu suureen osaan Ruotsia. Inventoinneissa soravarat on porrastettu kolmeen luonnonarvoluokkaan.

Ruotsissa on Suomen tapaan käytössä sekä hallintovalitus että kunnallisvalitus. Pääsääntönä on, että hallintoviranomaisen päätöksistä valitetaan hallintovalituksella ja kuntien päätöksistä kunnallisvalituksella, ellei erityislainsäädännössä ole toisin säädetty. Koska ympäristökaari on erityislaki ja siinä on muutoksenhakua koskevat määräykset, myös maa-ainesten ottamista koskevat asiat käsitellään muutoksenhakumenettelyssä hallintovalituksina. Ympäristökaaren mukaisista kunnan päätöksistä valitetaan pääsääntöisesti lääninhallitukseen. Lääninhallituksen päätöksiin haetaan muutosta ympäristöoikeudessa ja edelleen ympäristöylioikeudessa. Tuomioistuinhierarkiassa ylin muutoksenhakuviranomainen on korkein oikeus. Ympäristökaaren valitusoikeus perustuu pääsääntöisesti asianosaisasemaan. Valitusoikeus on lisäksi paikallisella työntekijäjärjestöllä ja keskitetyillä työntekijäjärjestöillä tietyin edellytyksin, se-

kä viranomaisella, kunnan viranomaisella tai muulla erikseen ympäristökaareissa tai Ruotsin ja Suomen rajajokisopimuksessa säädettyllä kuin myös tietyillä yhdistyksillä ympäristökaaren 16 luvun 13 §:n mukaisesti. Ympäristökaaren 21 luvun 3 § mukaan asiat, joilla on sama hakija ja jotka koskevat samaa toimintaa tai toimintakokonaisuutta, voidaan käsitellä yhdessä oikeudenkäynnissä. Muutoksenhakumenettelystä maa- ja ympäristöylioikeudessa sekä korkeimmassa oikeudessa säädetään ympäristökaaren 23 luvussa.

2.3.2 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittamisen kannalta olennainen EU:n lainsäädäntö

Teollisuuspäästödirektiivi

Vuoden 2011 alussa voimaan tulleeseen teollisuuspäästödirektiiviin yhdistettiin uudistettuna useita direktiivejä, joista keskeisin oli suuria ja keskisuuria teollisuuslaitoksia koskeva IPPC-direktiivi. IPPC-direktiivin lisäksi teollisuuspäästödirektiiviin yhdistettiin ja samalla uudistettiin direktiivit, jotka koskivat suurten polttolaitosten ilmaan joutuvien epäpuhtauspäästöjen rajoittamista (2001/80/EY), jätteenpolttoa (2000/76/EY), orgaanisten liuottimien käytöstä tietyissä toiminnoissa ja laitoksissa aiheutuvien haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöjen rajoittamista (1999/13/EY) sekä titaanidioksideollisuutta (78/176/ETY, 82/883/ETY, 92/112/ETY).

Teollisuuspäästödirektiivissä säädetään yleiset puitteet suurten ja keskisuurten teollisuustoimintojen sekä merkittävien jätteenkäsittelylaitosten ja eläinsuojien ympäristönsuojelulle sekä parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaiset päästöraja-arvot ja muita toimialakohtaisia erityisvaatimuksia suurille polttolaitoksille, jätteenpolttolaitoksille, liuottimia käyttäville laitoksille ja titaanidioksideollisuudelle.

Direktiivin 20 artiklan mukaan toiminnanharjoittajan tulee tiedottaa toimivaltaiselle viranomaiselle laitoksessa suunnitteilla olevista muutoksista tai laajennuksista, joilla saattaa olla ympäristövaikutuksia. Tarvittaessa viranomaisen on saatettava lupa ajan tasalle.

Direktiivin 21 artiklassa säädetään lupamääräysten tarkistamisesta ja tarpeen mu-

kaan ajantasaistamisesta. Lupamääräykset on tarkistettava säännöllisesti, erityisesti silloin, kun tekniikka mahdollistaa entistä alemmat päästöraja-arvot, kuitenkin aina viimeistään neljän vuoden kuluttua uusien toimialaa koskevien BAT-päätelmien hyväksymisestä, päästöjen lisääntyttyä merkittävästi, toiminnan turvallisuuden edellyttäessä toisenlaisen tekniikan käyttöönottoa sekä ympäristönlaitunormien niin vaatiessa. Toiminnanharjoittajan on toimitettava toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä kaikki tarvittavat tiedot lupaehtojen tarkistamista varten.

Direktiivissä on määritelty olennainen muutos. Direktiivin 3 artiklan 9 kohdan määritelmän mukaan olennaisella muutoksella tarkoitetaan laitoksen tai polttolaitoksen, jätepolttolaitoksen tai jätettä käyttävän rinnakkaispolttolaitoksen luonteen tai toiminnan muutosta tai tällaisen laitoksen laajennusta, josta saattaa aiheutua merkittäviä ihmisten terveyteen tai ympäristöön kohdistuvia haittavaikutuksia.

Direktiivin 63 artiklassa säädetään orgaanisia liuottimia käyttäviin olemassa oleviin laitoksiin tehtävistä olennaisista muutoksista. Direktiivissä on määritelty erikseen olennainen muutos orgaanisia liuottimia käyttävien pienten laitosten ja muiden laitosten osalta. Olemassa olevassa laitoksessa käytettyjen orgaanisten liuosten keskimääräisen päivittäisen enimmäismassan muutosta pidetään olennaisena, jos sen seurauksena haihtuvien yhdisteiden päästöt lisääntyvät yli 25 prosenttia laitoksessa, jonka toiminta kuuluu joko direktiivin liitteessä VII olevan 2 osan taulukon kohdissa 1, 3, 4, 5, 8, 10, 13, 16 tai 17 mainittujen alempien kynnysarvojen piiriin, tai laitoksessa, jonka toiminta kuuluu johonkin liitteessä VII olevassa 2 osassa mainittuihin muihin kohtiin, jos liuottimen kulutus on alle 10 tonnia/vuosi. Kaikkien muiden laitosten osalta kyse on olennaisesta muutoksesta, jos haihtuvien orgaanisten yhdisteiden päästöt lisääntyvät vähintään 10 prosenttia.

Jos olemassa olevaan orgaanisia liuottimia käyttävään laitokseen tehdään olennainen muutos tai jos laitos olennaisen muutoksen jälkeen kuuluu ensimmäistä kertaa teollisuuspäästädirektiivin soveltamisalaan, direktiivin 63 artiklan mukaan olennaisen muu-

toksen kohteena olevan laitoksen osaa pidetään joko uutena laitoksena tai olemassa olevana laitoksena. Jos olennaisen muutoksen kohteena olevan laitoksen osaa pidetään olemassa olevana laitoksena, laitoksen kokonaispäästöt eivät saa ylittää niitä päästöjä, jotka olisivat syntyneet, jos olennaisen muutoksen kohteena ollut osaa olisi pidetty uutena laitoksena.

Toimivaltaisella viranomaisella on velvollisuus tarkistaa olennaisen muutoksen yhteydessä, että teollisuuspäästädirektiivin vaatimuksia noudatetaan.

Jätedirektiivi

Jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2008/98/EY, *jätedirektiivi*) kumottiin aiempi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi jätteistä (2006/12/EY, kodifioitu toisinto), vaarallisista jätteistä annettu neuvoston direktiivi 91/689/ETY sekä jäteöljyhuollosta annettu neuvoston direktiivi 75/439/ETY. Jätedirektiivissä säädetään toimenpiteistä, joilla suojellaan ympäristöä ja ihmisten terveyttä ehkäisemällä tai vähentämällä jätteen syntymisen ja jätehuollon aiheuttamia haittavaikutuksia sekä vähentämällä materiaalien käytöstä aiheutuvia kokonaisvaikutuksia ja parantamalla tällaisen käytön tehokkuutta. Direktiivin mukaan jätteen hyödyntämisessä ja loppukäsittelyssä on turvattava ihmisen terveys ja suojeltava ympäristöä. Jätedirektiivi on saatettu kansallisesti voimaan jätelailla.

Jätedirektiiviin ei sisälly varsinaisia viittauksia luvan tarkistamiseen tai olennaiseen muutokseen. Direktiivin 23 artiklan 2 kohdassa kuitenkin säädetään, että luvat voidaan myöntää määräajaksi, ja ne voidaan uusida. Muissa jätealan direktiiveissä viitataan jätedirektiivin mukaiseen lupavelvollisuuteen ja jätteenpolton luvitus määräytyy teollisuuspäästädirektiivin mukaisesti.

Yhdyskuntajätevesidirektiivi

Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annettu direktiivi 91/271/ETY, jäljempänä yhdyskuntajätevesidirektiivi, koskee yhdyskuntajätevesien käsittelyä taajamissa, joiden asukas-

vastineluku on 2 000 tai enemmän. Direktiivi on Suomessa pantu täytäntöön ympäristönsuojelulailla ja valtioneuvoston asetuksella yhdyskuntajätevesistä (888/2006). Direktiivin 11 artiklassa säädetään teollisuusjätevesien johtamisesta yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoihin ja edellytetään, että teollisuusjätevesien johtamista koskevat lupamääräykset otetaan säännöllisesti uudelleen arvioitaviksi ja tarvittaessa muutetaan. Direktiivin 12 artiklassa säädetään puolestaan yhdyskuntajätevesien johtamisesta puhdistamolta ja edellytetään, että jätevesien johtamista koskevat luvat otetaan säännöllisesti uudelleen arvioitaviksi ja tarvittaessa muutetaan.

Vesipolitiikan puitedirektiivi ja meristrategiadirektiivi

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY vesipolitiikan puitteista, jäljempänä vesipolitiikan puitedirektiivi, saatettiin kansallisesti voimaan pääosin lailla vesienhoidon järjestämisestä (1299/2004). Lain nimi muutettiin myöhemmin käsittämään myös merenhoidon järjestäminen täytäntöönpannaessa kansallisesti meriympäristöpolitiikan puitteista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/56/EY, jäljempänä meristrategiadirektiivi. Vesipolitiikan puitedirektiivin mukaiset ympäristötaavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi määritellään vesienhoitosuunnitelmassa ja sen toimenpideohjelmassa. Vesienhoitosuunnitelmat on tarkoitettu huomioon otettaviksi soveltuvilta osin erilaisessa päätöksenteossa, mutta ne eivät suoranaisesti vaikuta esimerkiksi ympäristöluvan myöntämisedellytyksiin. Toiminnanharjoittajaa koskevat velvoitteet annetaan muussa lainsäädännössä, luvissa sekä kuntien ympäristösuojelumääräyksissä. Merenhoidon järjestämisestä säädetään vastaavasti vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 4 a luvussa, jossa säädetään merenhoitosuunnitelmasta.

Vesipolitiikan puitedirektiivin 11 artiklassa säädetään toimenpideohjelmiin sisällytettävistä perustoimenpiteistä, jotka ovat kaikille vesienhoitoalueille asetettuja vähimmäisvaatimuksia. Artiklan 3 kohdan g alakohdan mukaisena perustoimenpiteenä direktiivi edellyttää vesien pilaantumista mahdollisesti

aiheuttavien pistekuormituspäästöjen osalta vaatimusta ennalta tapahtuvasta sääntelystä kuten luvasta tai rekisteröintivelvoitteesta. Alakohdan mukaan näitä menettelyjä tulee tarkistaa säännöllisin väliajoin ja saattaa tarvittaessa ajan tasalle. Velvollisuus ennakoivalvontamenettelyiden tarkistamiseen liittyy direktiivissä toimenpideohjelmien laatimiseen, mistä Suomessa vastaavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Komissio on vesipolitiikan puitedirektiiviin liittyvän valvontamenettelyn yhteydessä katsonut vaatimuksen säännöllisestä tarkistamisesta edellyttävän ennakoivalvontamenettelyiden tarkastelua nimenomaan vesienhoitosuunnitelmien mukaisten kuusivuotiskausien kuluessa. Meristrategiadirektiivin toimenpideohjelmiä koskevan 13 artiklan 2 kohdassa viitataan puolestaan vesipolitiikan puitedirektiivissä edellytettyjen toimenpiteiden huomioon ottamiseen.

2.4 Nykytilan arviointi

2.4.1 Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain menettelyllinen yhdistäminen

Maa-ainesten ottamisen sääntely perustuu maa-aineslain, ympäristönsuojelulain sekä vesilain mukaiseen ennakoivalvontaan. Sääntelyn keinoina toimivat maa-ainesten ottamista koskeva maa-aineslupa, ympäristölupa kiven louhintaan ja ottamisalueelle sijoitettavalle murskaamolle sekä pohjavesialueilla tietyissä tapauksissa vesilain mukainen lupa. Lupaprosessit ovat toisistaan riippumattomia ja maa-ainesten ottamistoimintaan sovellettavien lakien välillä on päällekkäisyyksiä. Nykytilanteessa ei ole olemassa säännöksiä eri menettelyiden keskinäisestä suhteesta ja käytännön tilanteissa saattaa olla epäselvyyttä siitä, mitkä asiakysymykset kuuluvat missäkin menettelyssä ratkaistaviksi. Vesilain ja maa-aineslain mukaisten lupien edellytysuhteen mukaisesti hankkeella tulee olla vesilain mukainen lupa ennen maa-aineslupan käsittelyä. Maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain luvat ovat rinnakkaisia ja niiden käsittelyjärjestys on toisistaan riippumaton.

Eri lakien mukaiset ja osittain päällekkäiset lupamenettelyt aiheuttavat luvanhakijalle

moninkertaista työtä ja kustannuksia. Erilliset lupahakemukset kuormittavat luvanhakijan resursseja lupahakemusten laatimiseen käytettävän ajan sekä erillisten asiakirjojen ja selvitysten kautta. Luvanhakijan kannalta nykykäytännön mukaiset rinnakkaiset ja toisistaan riippumattomat lupamenettelyt johtavat myös ajallisesti pitkään kokonaiskäsitteilyaikaan. Haitankärsijöiden kannalta nykyinen menettelyjen erillisuus on johtanut tilanteisiin, joissa eri menettelyihin liittyvät asiat saattavat olla vaikeasti tunnistettavissa muun muassa menettelyjen eriaikaisuuden vuoksi.

Erilliset lupamenettelyt johtavat nykyisin muutoksenhaun tilanteessa myös erillisiin valitusprosesseihin ja valitusten päällekkäisyyteen. Maa-aineslain nojalla annettuun ottamislupaa koskevaan viranomaisen päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella alueellisesta hallinto-oikeudesta. Ympäristönsuojelulain ja vesilain nojalla annettuun viranomaisen päätökseen haetaan puolestaan muutosta hallintovalituksella ja asian ratkaisee Vaasan hallinto-oikeus. Kunnallisvalituksen mukainen valitusoikeus poikkeaa hallintovalituksesta sikäli, että kunnallisvalituksessa valitusoikeus on aina myös kunnan jäsenillä. Erilliset valitusprosessit saattavat pidentää huomattavasti lupa-asian käsittelyn kokonaisaikaa. Erilliset valitusprosessit ovat myös haitankärsijöiden näkökulmasta katsottuna vaikeasti hahmotettavissa, kun samaa toimintaa koskevia lupa-asioita käsitellään kahdessa tai jopa kolmessa eri prosessissa.

Hallitusohjelmaan on kirjattu ympäristönsuojelulain ja -asetuksen kokonaisuudistus, jonka tavoitteena on turvata ympäristöarvot, torjua ilmastonmuutosta sekä edistää materiaalihokkuutta ja jätteen synnyn ehkäisyä. Osana kokonaisuudistusta toteutetaan ympäristönsuojelulain lupa- ja ilmoitusjärjestelmän toimivuutta ja lain rakenteen selkeyttä parantavia uudistuksia. Hallitusohjelman tavoitteena on muun ohella selkeyttää ympäristölupajärjestelmää muun muassa poistamalla ympäristölupamenettelyiden päällekkäisyyksiä soveltuvilta osin hyvää ympäristönsuojelun tasoa ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia heikentämättä. Lisäksi hallitusohjelmassa on kirjaus asiakaslähtöisestä sähköisen asioinnin kehittamisestä.

Ympäristönsuojelulain ja -asetuksen sekä eräiden muiden säädösten uudistamishanke on ollut hallitusohjelman mukaisesti käynnissä vuodesta 2011. Hallitus antoi esityksen uudeksi ympäristönsuojelulaiksi 19 päivänä joulukuuta 2013. Uudistamishankkeen 2. vaiheessa arvioidaan ympäristönsuojelulain ja sen mukaisiin toimintoihin samanaikaisesti sovellettavan muun ympäristölainsäädännön muutostarpeita. Arvioitavaksi tulevat ennakkovalvontamenettelyiden sekä lupien tarkistamisen menettelyiden sujuvoittamista koskevat seikat, eri ympäristölakien mukaisten lupamenettelyiden suhteiden selkeyttäminen sekä toiminnan ympäristövaikutuksia koskevien arviointien ja selvitysten entistä parempi hyödyntäminen ympäristölupamenettelyssä. Maa-aineslain sekä ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupamenettelyiden välisen suhteen selkeyttämisestä koskeva hanke liittyy uudistamishankkeen 2. vaiheeseen.

Maa-aineslaki tuli voimaan vuonna 1982 ja sen voimassaolon aikana ottamistoiminta on muuttunut merkittävästi. Maa-aineslailla on säännelty alkujaan lähinnä soranottamista ja sen ensisijainen tarkoitus on ollut harjuluonnon suojeleminen. Nykyisin kalliokiviainesten ottamismäärä ylittää soran ottamismäärän ja maa-ainesten ottaminen kohdistuu aiempaa suurempiin ottamisalueisiin.

Maa-aineslaki on osoittautunut varsin toimivaksi erityislaiksi erityisesti pohjavesien suojelun näkökulmasta katsottuna. Lupajärjestelmä on edistänyt myös arvokkaiden geologisten muodostumien suojelua ja maisemiarvojen säilymistä. Kallioaineksien ottamisen yleistymisen seurauksena ympäristönsuojelulain mukaisten ympäristölupien määrä maa-ainesten ottamishankkeissa on kuitenkin kasvanut merkittävästi. Myös vesilain mukaista lupaa voidaan edellyttää, kun ottaminen kohdistuu tärkeälle tai vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella. Kun ottamishankkeissa edellytetään enenevässä määrin useamman lain mukaisia lupia, on lupamenettelyjen päällekkäisyys, lupien toisistaan eroavat voimassaoloajat sekä toisistaan erilliset lupamääräykset ja muutoksenhakuprosessit johtaneet lupakokonaisuuden hallinnan hankaluuteen ja tehottomaan resurssien käyttöön.

Maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain lupamenettelyiden soveltaminen maa-ainesten ottamiseen on havaittu useiden selvitysten perusteella johtavan päällekkäiseen ja pitkäkestoiseen hallintomenettelyjen kokonaisuuteen. Päällekkäiset, toisistaan erilliset lupakäsittelyt saattavat johtaa tilanteeseen, jossa yhden lupaprosessin perusteella saatua lupaa ei voida hyödyntää, jos toisen lupaprosessin lopputuloksena lupaa ei myönnetä. Lupiasioiden kokoaminen yhteen käsittelyyn parantaisi resurssien käytön tehokkuutta niin viranomaisen kuin toiminnanharjoittajankin näkökulmasta ja selkeyttäisi nykykäytäntöä. Lupaharkinnan keskittäminen yhteen menettelyyn parantaisi ennalta arvioiden myös lupamenettelyn lopputuloksen ennakoitavuutta. Lisäksi yhdistetyssä menettelyssä voitaisiin ottaa huomioon nykykäytännön mukaan eriaikaisten lupien voimassaoloon, lupamääräyksiin ja jälkihoitovelvoitteisiin liittyvät seikat yhteisessä kokonaisuuskäytännössä. Menettelyjen yhdistämisen kautta nykyisin toisistaan erilliset muutoksenhakumenettelyt yhdistyisivät yhdeksi menettelyksi. Muutos selkeyttäisi nykytilannetta niin luvanhakijan kuin haitankärsijöidenkin näkökulmasta sekä lyhentäisi lupa-asioiden kokonaiskäsittelyaikaa. Siirtyminen kunnallisvalituksesta hallintovalitukseen parantaisi haitankärsijöiden asemaa, kun kunnallisvalituksen kassatorisesta menettelystä luovuttaisiin. Kunnallisvalituksen valitusoikeutta ei kuitenkaan supistettaisi pelkkien maa-aineslupien osalta, vaan kunnan jäsenen valitusoikeus säilyisi niissä hallintovalitukseen siirryttäessä.

Myös oikeuskäytännössä esille tullut seikka maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain välisen käsittely-yhteyden puuttumisesta puoltaa menettelyjen yhdistämistä. Lainvoimaisen Vaasan hallinto-oikeuden ratkaisun (30.9.2011, 11/0441/3) mukaan korkeimman hallinto-oikeuden päätös maa-aineslain mukaisen luvan hylkäämisestä ei vaikuttanut ympäristönsuojelulain mukaisen lupa-asian käsittelyyn. Suunniteltu toiminta vaati sekä maa-aineslain että ympäristönsuojelulain mukaisen luvan. Hylätyllä maa-ainesluvalla ei ollut vaikutusta ympäristölupa-asian käsittelyyn, vaikka ympäristölupa yksin ei olisi mahdollistanut suunniteltua kallion louhintaa ja murskaustoimintaa alueella.

2.4.2 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittaminen

Ympäristönsuojelulain toimivuutta ja vaikuttavuutta on ympäristöhallinnossa seurattu tiiviisti. Viime vuosien aikana lain toimivuuteen ympäristölupien käsittelyyn osalta on vaikuttanut valtion vaikuttavuus- ja tuottavuusohjelma (aikaisemmin valtion tuottavuusohjelma), jonka toteuttaminen vähentää lupaviranomaisen ja ympäristövalvonnan voimavaroja, mikä edellyttää toiminnan suuntaamista aikaisempaa tehokkaammin olennaisimpiin asioihin ja myös sen pohtimista, miten tätä suuntaamista voidaan tukea lainsäädännön keinoin.

Valtion ympäristölupahallinnon kehittämistä on tehty lukuisia selvityksiä. Myös Eduskunnan tilintarkastajat ovat kiinnittäneet huomiota lupahallinnon tehokkuuden kehittämiseen ja lupamääräysten yhtenäisyyteen (Valtion tilintarkastajien kertomus K 16/2005 vp). Viimeisin selvitys alueellisista ympäristöviranomaisista on joulukuussa 2012 valmistunut Riitta Rainion laatima selvitys Ympäristöhallinnon alueellisten ympäristötehtävien organisaatiovaihtoehtojen selvittäminen (Ympäristöministeriön raportteja 25/2012).

Viime aikoina on useissa yhteyksissä kiinnitetty huomiota ympäristölupaviranomaisten pitkäaikaisiin ympäristölupa-asioiden käsittelyaikoihin. Selvitykset ovat osoittaneet, että valtion ympäristölupaviranomaisessa on kaksi asiaryhmää, jotka ovat muita asiaryhmiä suurempia joko jo nyt tai ainakin tulevaisuudessa. Merkittävä asiakokonaisuus aluehallintovirastoissa on lähivuosien aikana hakemukset, jotka koskevat ympäristölupamääräysten tarkistamista. Näiden osuudeksi arvioidaan jatkossa jopa 60 prosenttia vireille tulevista asioista. Näiden asioiden vaatimaksi työmääräksi aluehallintovirastot arvioivat keskimäärin 50 prosenttia uuden toiminnan luvan käsittelystä. Kunnista vastaavaa arvioita ei ole esitettävissä. Toinen merkittävä asiaryhmä on karjasuojien ympäristölupahakemukset. Karjasuojien osuus kaikista ympäristöluvanvaraisista laitoksista on noin 42 prosenttia. Suuntaamalla toimia näihin kahteen asiakokonaisuuteen, voidaan toimintaa tehostaa lupaviranomaisissa ja samalla

voimavaroja voidaan suunnata siten, että asioiden ruuhkautumista voidaan helpottaa.

Edellisessä ympäristönsuojelulakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 214/2013 vp) voitiin vain varsin rajoitetusti toteuttaa muutoksia, jotka liittyvät lupa- tai muiden menettelyiden keventämiseen, koska ehdotuksen valmistelu toteutettiin hyvin kiireisellä aikataululla teollisuuspäästödirektiivin saattamiseksi kansalliseen lainsäädäntöön. Hallinnon toimien keventämis- ja tehostamisnäkökulma oli kuitenkin mukana useissa ehdotuksissa, joita esityksessä on. Hyväksyessään ympäristönsuojelulain ja siihen liittyvät eräät muut lait eduskunta (EV 67/2014 vp, Hallituksen esitys ympäristönsuojelulaiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta) hyväksyi muun muassa seuraavan lausuman: Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa ympäristölupien joutuisaan käsittelyyn riittävät voimavarat sekä saattaa kiireellisesti valmiiksi uudistuksen, jolla ympäristölupamenettelyjä tehostetaan, kevennetään ja nopeutetaan.

Lupajärjestelmän arvioinnissa ja kehittämisessä on kiinnitettävä huomiota mahdollisuuksiin järjestelmän keventämiseksi nostamalla luvanhakukynnystä, lisäämällä niin sanottua normiohjausta luvan sijasta, hyödyntämällä lupamenettelyä hallinnollisesti keveämpää ilmoitusjärjestelmää, mukaan lukien informatiiviset, rekisteröinnin kaltaiset ilmoitukset, sekä kehittämällä ja tehostamalla valvontaa. Lupajärjestelmän keventämiselle perustuslain ympäristöperusoikeus asettaa kuitenkin omat rajoituksensa. Hallinnon toiminnan kannalta tehokasta keventämistä voivat olla vain sellaiset toimet, joissa luvanvaraisuutta karsitaan poistamalla toimintoja luvanvaraisten laitosten luettelosta tai poistamalla luvanhakuperusteita taikka siirtymällä sellaisiin menettelyihin, joissa menettelyn päätteeksi ei tehdä hallintopäätöstä. Päätös-menettelyissä on aina jo hallintolain yleisten periaatteidenkin mukaisesti noudatettava hyvän hallinnon periaatteita ja pääsääntöisesti muun muassa kuultava niitä, joiden oikeuksia asia koskee.

Suomessa on ympäristöluvanvaraisia toimintoja noin 18 000, joista valtion viranomaisten luvitettavina ja valvottavina on noin 7000 laitosta ja kuntien noin 11 000

toimintoa. Kuntien luvitettavista toiminnoista noin puolet on eläinsuojia ja kalankasvatusta (Suomen ympäristökeskus, 2014). Maatalouden rakennemuutoksen myötä pieniä tiloja lopettaa toimintansa ja toiminta keskittyy aiempaa isompiin yksiköihin.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

3.1.1 Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain menettelyllisen yhdistämisen tavoitteet

Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa maa-ainesten ottamisen lupamenettelyä. Maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain maa-ainesten ottamisen luvanvaraisuutta koskevien menettelyjen yhdistämisellä tavoitellaan sekä hallinnon että luvanhakijoiden kannalta tehokkaampaa resurssien käyttöä ilman, että haitankärsijöiden asemaa ja ympäristönsuojelun tasoa vaarannetaan. Esityksen tavoitteena on toteuttaa osaltaan hallitusohjelman mukaista ympäristönsuojelulain lupa- ja ilmoitusjärjestelmän toimivuutta parantavaa uudistusta. Lisäksi esitys toteuttaa hallituksen rakennepoliittista ohjelmaa talouden kasvuedellytysten vahvistamiseksi ja julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuormiseksi. Rakennepoliittisen ohjelman mukaisilla rakenneuudistuksilla pyritään poistamaan Suomen julkisen talouden kestävyysvaje ja siten turvaamaan julkisten palvelujen ja etuuksien rahoitus. Esitys toteuttaa erityisesti rakennepoliittisen ohjelman lupa- ja valitusmenettelyiden jouhevoittamista ja kuntien tehtävien karsimista koskevia tavoitteita.

Esityksen valmistelussa on tarkasteltu erilaisia vaihtoehtoja menettelyiden sujuvoittamiseen ja yhdistämiseen. Yhdistämisvaihtoehtojen ohella mukana on ollut myös vaihtoehto nykykäytännön säilyttämisestä vähäisin tehostavin muutoksin muun muassa menettelyitä karsimalla sekä viranomaisen ja luvanhakijan välisen etukäteisneuvottelun käyttöönotolla, mutta sitä ei yksinään pidetty riittävänä keinona tavoitteisiin nähden. Valmistelussa esille tulleita tehostamistoimia, kuten etukäteisneuvottelun käyttöönottoa,

pyritään edistämään myös esityksen mukaisessa ehdotuksessa.

Esityksen valmistelun aikana on selvitetty myös maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain lupamenettelyjen yhdistämisen mahdollisuuksia voimassaolevan maa-aineslain mukaisen menettelyn suuntaan. Ympäristönsuojelulain menettelysäännökset ovat kuitenkin maa-aineslakia uudempia ja vastaavat käytännöiltään maa-aineslakia paremmin nykymuotoiselle lupahallinnolle asetettuja vaatimuksia. Yhdenmukaistamalla ympäristöpäättöksentekoon liittyvien luvanvaraisten toimintojen menettelyjä voidaan hallinnon resursseja käyttää tehokkaammin.

Esityksen tavoitteet toteutunevat käytännössä sujuvampana ja nopeampana lupaprosessina. Menettelyjen yhdistäminen tehostaa resurssien käyttöä niin viranomaisten kuin luvanhakijoidenkin osalta. Samalla turvataan haitankärsijöille nykykäytäntöä selkeämmät vaikutusmahdollisuudet.

3.1.2 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittamisen tavoitteet

Esityksellä pyritään tehostamaan ympäristölupien käsittelyä. Esitys kohdistuu luvanvaraisten toimintojen muutostilanteiden käsitteelyyn ja erityisesti olennaisen muutoksen käsitteeseen sekä lupamääräysten nykymuotoisen tarkistamismenettelyn kumoamiseen.

Lupamenettelyn tehostamisen ja sujuvoittamisen kannalta suurempi merkitys ehdotetuista muutoksista on nykyisen lupamääräysten tarkistamismenettelyn kumoamisella ja valvontaviranomaisen seurantavelvollisuudella kumotun menettelyn sijaan.

Vähentämällä tarkistuslupahakemusten määrää voidaan vaikuttaa tehokkaasti lupaviranomaisten asioiden käsittelyn ruuhkautumiseen. Ympäristönsuojelun valvontaviranomaiset voivat valvontamenettelyssä valikoida ne laitokset luvan muuttamista varten lupamenettelyyn, joissa todellinen luvan muuttamisen tarve on olemassa. Arviointi kytketään valvontaviranomaisen jo nykyäänkin suorittamaan säännölliseen valvontaan, jolloin myöskään valvojan taakkaa ei lisätä kohtuuttomasti. Valvontaviranomaisen työstä jää pois osa lupamenettelyn lausunnoista lupahakemusten karsiutumisen myötä. Myös toi-

minnanharjoittajien kannalta muutoksilla tavoitellaan käsittelyn tehostamista ja tarpeettomien lupamenettelyiden poistamista. Tavoitteena on kohdistaa lupamenettelyitä ja niiden vaatimia voimavaroja ympäristön ja sen pilaantumisen ehkäisemisen kannalta merkittäviin ja olennaisiin toiminnan tai sen olosuhteiden muutostilanteisiin taikka tilanteisiin, joita ei ole riittävästi voitu ennakoita alkuperäisessä luvan myöntämisessä.

Jakamalla luvanvaraiset toiminnan muutokset kahteen ryhmään voidaan lupa-asian käsittely sovittaa nykyistä paremmin yhteen asian merkityksen ja luonteen kanssa. Esityksellä myös selkiytettäisiin nykytilaa, jossa teollisuuspäästädirektiivin ja ympäristönsuojelulain määritelmät olennaisen muutoksen käsitteestä poikkeavat toisistaan.

Nostamalla eläinsuojien luvanvaraisuuden rajoja osa nyt lupavelvollisuuden, lupavalvonnan ja lupien tarkistamisen piirissä olevista toiminnoista jää pois, millä pyritään keventämään toiminnanharjoittajien ja kuntien hallinnollista taakkaa. Eläinsuojien luvanvaraisuuden rajojen nostamisella mahdollistettaisiin jatkossa myös ympäristönsuojeluasetuksessa säädettyjen toimivaltarajojen nostaminen, eli aiempaa suurempien eläinsuojien ympäristölupahakemusten käsittelyn siirtäminen kuntiin. Lisäämällä lakiin uusi liite, jossa määritellään erilaisissa lupa- ja toimivaltarajojen laskemistilanteissa sovellettavat eläinyksikkökertoimet yhtenäistettäisiin käytäntöjä eri lupaviranomaisissa ja edistettäisiin siten luvanhakijoiden yhdenvertaista kohtelua.

3.2 Keskeiset ehdotukset

3.2.1 Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain menettelyllinen yhdistäminen

Esityksen keskeisenä ehdotuksena on maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain samaa hanketta koskevien erillisten lupamenettelyjen prosessuaalinen yhdistäminen siten, että niiden osalta noudatettaisiin ympäristönsuojelulain menettelysäännöksiä. Ehdotetuilla muutoksilla pyritään sujuvoittamaan ja nopeuttamaan hallinnollista lupaprosessia. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että maa-

aineslain menettelysäännöksiä yhdenmukaistettaisiin muutenkin ympäristönsuojelulain menettelysäännösten kanssa. Esityksessä on huomioitu ympäristönsuojelulain kokonaisuudistus.

Ympäristönsuojelulaki

Ympäristönsuojelulakiin lisättäisiin uusi samaa hanketta koskevien maa-ainelupien ja ympäristölupien yhteiskäsittelyä koskeva säännös. Uusi yhteiskäsittelysäännös ei edellyttäisi muutoksia lupa- ja valvontaviranomaista koskeviin ympäristölain ja -asetuksen säännöksiin yhteiskäsittelylupien jakaantuessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja aluehallintoviranomaisen ratkaistaviin lupiin. Luvan voimassaolosta lisättäisiin informatiivinen säännös lakiin, ympäristönsuojelulain mahdollistaessa niin toistaiseksi kuin määräajaksi määrättävän päätöksen voimassaolon. Informatiivinen säännös viittaisi yhteiskäsittelyssä olevien lupien voimassaolon määräytyvän maa-aineslain mukaisesti. Lakiin lisättäisiin myös informatiivinen säännös maksuja koskevaan pykälään.

Maa-aineslaki

Maa-aineslakiin lisättäisiin ympäristönsuojelulain kanssa yhdenmukaisesti säännös maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisten lupien yhteiskäsittelystä silloin, kun ne koskevat samaa hanketta. Ehdotettavan säännöksen tarkoituksena on sujuvoittaa samaa hanketta koskevaa lupaprosessia sekä poistaa maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisten lupamenettelyjen päällekkäisyyttä.

Menettelysäännösten yhdenmukaistamiseksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaista ehdotetaan maa-aineslain mukaiseksi pääasialliseksi lupaviranomaiseksi. Samalla maa-aineslain mukainen valvontaviranomainen muutettaisiin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseksi. Muutokset koskisivat kaikkia maa-aineslain mukaisia lupa-asioita. Muutoksilla toteutettaisiin lainsäädännön tasolla jo useimmissa kunnissa toteutuva käytäntö, jossa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee myös maa-aineslain mukaiset

lupa-asiat. Muutoksilla pyritään lain tasolla turvaamaan ympäristönsuojelun hyvää tasoa ja yhdenmukaistamaan ympäristövalvontajärjestelmiä. Maa-aineslain mukaisten lupien lupaharkinta ja valvonta olisi asiantuntemuksen ja kokemuksen vuoksi perusteltua pitää pääsääntöisesti edelleen kunnissa.

Yhteiskäsittelylupien ratkaisuvallan osalta noudatettaisiin ympäristönsuojelulain 34 §:ää ja sen nojalla annettua valtioneuvoston asetusta, jolloin ratkaisuvallta olisi pääsääntöisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ja tietyissä säädetyissä tapauksissa aluehallintovirastolla. Valvontaviranomaisena toimisi vastaavasti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Valvontamaksut määräytyisivät yhteiskäsittelyluvan yhteydessä maa-aineslain nojalla maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:n mukaisesti, kun lupa- ja valvontaviranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Muissa tapauksissa lupa- ja valvontamaksut määräytyisivät valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti.

Muutoksenhaun osalta ehdotetaan maa-aineslain muutoksenhaun muuttamista hallintolainkäyttölain mukaiseksi hallintovalitukseksi. Siirtyminen kassatorisesta kunnallisvalituksesta hallintovalitukseen yhdenmukaistaisi maa-aineslain muutoksenhakusäännökset vastaamaan ympäristönsuojelulain muutoksenhakusäännöksiä. Samalla muutoksenhaku ympäristöasioissa kokonaisuutena yhdenmukaistuisi. Valitusoikeus on asianosaisten lisäksi muun muassa ympäristöjärjestöillä. Ehdotuksen mukaisesti kunnan jäsenen valitusoikeus säilytettäisiin edelleen niissä asioissa, joissa on kyse pelkästä maa-ainesluvasta. Lisäksi lakiin lisättäisiin säännös kuulemisesta ottamislupapäätöstä koskevan valituksen johdosta sekä säännös menettelystä muutoksenhakutuomioistuimessa.

Lainvoimaa vailla olevan päätöksen noudattamisen osalta maa-aineslakia yhdenmukaistettaisiin ympäristönsuojelulain vastaavan säännöksen kanssa.

Luvan hakeminen ja muutoksenhakutuomioistuim

Lupien yhteiskäsittely säästäisi sekä luvan hakijan että lupaviranomaisen resursseja, kun

osin päällekkäiset lupamenettelyt yhdistettäisiin samaan hallinnolliseen prosessiin. Lupien hakeminen helpottuisi, kun luvan hakijan olisi ehdotuksen mukaisesti mahdollista hakea lupia samanaikaisesti yhdellä lupahakemuksella. Yhteisen lupahakemuksen lopputuloksena annettaisiin yksi lupapäätös, johon voitaisiin hakea muutosta niin ikään yhdellä valituksella.

Yhdistetyssä menettelyssä käsiteltävien lupa-asioiden osalta muutosta haettaisiin jatkossa Vaasan hallinto-oikeudelta. Pelkästään maa-aineslain mukaisissa lupa-asioissa muutosta haettaisiin kuitenkin edelleen alueellisesti toimivaltaiselta hallinto-oikeudelta. Yhteiskäsittelyssä käsiteltävien asiakokonaisuuksien siirtäminen Vaasan hallinto-oikeuteen olisi perusteltua muutoksenhakutuomioistuimen erityisasiantuntemuksen vuoksi ympäristönsuojelulain mukaisissa asiakokonaisuuksissa.

3.2.2 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittaminen

Esityksellä pyritään rajaamaan kaikki vaiheet käsittävä lupamenettely aikaisempaa suppeampaan joukkoon laitosten muutostilanteita. Olennaisimmat, ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa merkittävimmin lisäävät direktiivilaitosten muutokset käsiteltäisiin ehdotuksen mukaan edelleen täysimittaisessa lupamenettelyssä. Valtaosassa muutostilanteita sovellettaisiin lain 96 §:ssä säädettyä jonkin verran supistettua lupamenettelyä ja aivan kaikkein vähäisimmissä muutostilanteissa olisi riittävää, että toiminnanharjoittaja tekisi ilmoituksen viranomaiselle. Esityksessä ei ehdoteta muutoksia toiminnan muutoksen luvanvaraisuuden kokonaisalaan.

Esityksellä kumottaisiin voimassa olevan lain mukainen lupamääräysten tarkistamismenettely. Se korvattaisiin säännölliseen valvontaan liittyvällä valvontaviranomaisen velvollisuudella tarkastella luvan muuttamisen perusteiden olemassaoloa. Jos peruste tai perusteet luvan muuttamiselle olisivat olemassa, valvontaviranomainen tekisi lupaviranomaiselle aloitteen luvan muuttamista varten. Kunnassa nämä viranomaiset ovat sama taho. Luvan muuttamisen perusteina toimisivat voimassa olevan lain 89 §:n mu-

kaiset muutosperusteet. Muutoin pykälä luvan muuttamisesta säilyisi ennallaan, kuitenkin siten, että siitä poistettaisiin luvan muuttamisperusteena kohta, jonka mukaan luvan muutos voidaan panna vireille, jos lupamääräyksen perusteiden havaitaan olevan virheelliset eikä määräyksen muuttamisesta aiheudu tarvetta harkita uudelleen luvan myöntämisen edellytyksiä. Kohta poistettaisiin vaikeaselkoisena ja vähäiselle käytölle jääneenä.

Esityksellä nostettaisiin eläinsuojien luvanvaraisuuden kynnysarvoja ja määriteltäisiin lain tasolla luparajojen laskentatavat erilaisissa soveltamistilanteissa. Luparajojen laskemisessa käytetystä, aiemmin kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeen liitteenä olleesta eläinyksikkökerrointaulukosta säädetäisiin lain liitteessä, jolloin se sitoisi kaikkia lupaviranomaisia. Samalla aikaisemmin ohjeellisen taulukon sisältö päivitetäisiin.

Ympäristölupamenettelyn kehittämistä koskevaa työtä tehdään vaiheittain. Vuoden 2015 alussa aloitettavassa uudistuksen seuraavassa vaiheessa selvitetään lupakäsittelyn käytäntöjen edelleen sujuvoittamista, luvanvaraisuuskynnysten laajempaa nostamista, normiohjauksen kehittämistä yhdistettynä rekisteröintimenettelyn käyttöönottoon ja lupaviranomaisten toimivallanjakoa sekä eri toimialojen ympäristönsuojelua koskevan ohjeistuksen uudistamista. Erikseen selvitetään lupa- ja arviointimenettelyjen päällekkäisyyksien karsimista.

3.2.3 F-kaasuja koskevat keskeiset ehdotukset

Uudessa fluoratuista kasvihuonekaasuista ja asetuksen (EY) N:o 842/2006 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 517/2014 (jäljempänä *F-kaasusetus*) säädetään unionin tasolla kysymyksistä, joista aiemmin on säädetty kansallisesti ympäristönsuojelulla ja sen nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella. Tällaisia ovat eräät henkilöiden päteväntiini, laitteiden vuototarkastuksiin sekä huolto- ja tarkastuspäiväkirjaan liittyvät kysymykset. Ympäristönsuojelulakia on siten muutettava vastaamaan F-kaasusetusta ja sen tarvittavaa toimeenpanoa. Samalla ehdo-

tetaan tarkennettavaksi nykyisiä säännöksiä, jotka koskevat henkilön tai toiminnanharjoittajan pätevyyden peruuttamista ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valvonnan kohdistumista vain päteväntiimiin liittyviin kysymyksiin. Lisäksi säädettäisiin, että sekä vuototarkastuksia tekevien henkilöiden että yritysten on oltava pätevöityjä, mikä vastaisi nykyistä käytäntöä.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain menettelyllisen yhdistämisen vaikutukset

4.1.1 Taloudelliset vaikutukset

Yleisesti ottaen maa-ainesten oton taloudelliset vaikutukset eivät ole yksiselitteiset. Lyhyen tähtäimen tarkastelussa korostuvat toiminnanharjoittajan taloudelliseen asemaan vaikuttavat tekijät, kun taas pidemmän tähtäimen tarkastelussa keskeisiä ovat aluetaloudelliset ja ympäristötaloudelliset vaikutukset. Maa-ainesten oton köyhdyttäessä luonnon monimuotoisuutta tai rumentaessa kaunista maisemaa on kyse ottamistoiminnan vaikutuksista sekä luonnon ekosysteemeihin että taloudellisiin intresseihin.

Maa-ainestenotosta aiheutuvia positiivisia taloudellisia vaikutuksia voivat olla esimerkiksi ottamistoiminnan seurauksena syntyvät työpaikat ja kunnan lisääntyvät verotulot. Negatiivisia taloudellisia vaikutuksia voivat olla muun muassa omaisuusarvojen aleneminen ja tuotantokustannusten nousu. Lisäksi hankkeen ympäristöhaitoista kuten pöly- ja melupäästöistä johtuvilla viihtyisyyden vähenemisellä ja terveyshaitoilla, luonnonvarojen häviämällä ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymisellä on taloudellisia vaikutuksia. Edellä mainittuihin taloudellisiin seikkoihin esityksellä ei olisi välittömiä vaikutuksia.

Esityksellä ei olisi vaikutusta maa-ainesten saatavuuteen, hintaan ja käyttömääriin, joten esityksellä ei olisi suoraan kansantaloudellisia tai aluetaloudellisia vaikutuksia. Esityksellä ei olisi suoria vaikutuksia myöskään työllisyyteen.

Positiivisia taloudellisia vaikutuksia esityksellä olisi luvan hakijoille ja toiminnanharjoittajille, kun tarvittavien asiakirjojen määrä vähenisi ja hakemusten käsittelyajat lyhenyisivät. Myös toiminnanharjoittajilta perittävät lupa- ja valvontamaksut todennäköisesti pienenisivät. Vastaavasti kuntien lupa- ja valvontamaksuista saamat tulot todennäköisesti hieman pienenisivät.

4.1.2 Yritysvaikutukset

Esityksen keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa ja nopeuttaa maa-ainesten ottamisen lupamenettelyyn liittyviä hallinnollisia prosesseja. Esityksen mukaan samaa hanketta koskevia maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisia lupia voitaisiin hakea yhdellä yhteisellä lupahakemuksella.

Yritysvaikutusten arvioinnin kannalta oleuksena on, että esitys säästäisi toiminnanharjoittajan voimavaroja, jos lupaa haettaisiin yhdellä hakemuksella kahden erillisen hakemuksen sijasta. Sama vaikutus seuraa lupapäätöksestä, johon voitaisiin hakea muutosta niin ikään yhdellä valituksella.

Luvan hakijan kannalta lupien laatimisaika ja tarvittavien asiakirjojen määrä vähenisi ja hakemusten käsittelyaika lyhenisi. Lupien käsittelymaksut olisivat todennäköisesti myös pienempiä kuin nykyisen kahden erillisen luvan käsittelymaksut yhteensä. Myös eriarvoisuus toiminnanharjoittajien välillä ta-soittuisi nykyisestä, kun nykyiset mahdolliset erot lupien käsittelymaksuissa, ottamisen valvontamaksuissa ja perittävässä vakuuksissa todennäköisesti pienenisivät. Suhteellisesti eniten esityksellä olisi positiivisia taloudellisia vaikutuksia suurimpiin maa-ainesalan yrityksiin.

Esityksessä ehdotetaan, että maa-ainesten ottamishankkeissa sekä lupa- että valvontaviranomaisena toimisi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen myös silloin, kun kysymyksessä on pelkästään maa-aineslain mukainen hanke. Tämä todennäköisesti parantaisi kauttaaltaan asiantuntemusta kuntien lupa- ja valvontaviranomaisissa sekä lupien oikeusharkintaa ja ottamisen valvontaa. Samalla päätöksenteon ennakoitavuus paranisi ja alueellinen eriarvoisuus toiminnanharjoittaji-

en kohtelussa todennäköisesti myös vähenisi nykyisestä.

Esityksessä ehdotetaan, että myös maa-aineslain mukaisessa ottamislupaa koskevassa muutoksenhaussa siirrytään kunnallisvalituksesta hallintovalitukseen, kuitenkin siten, että valitusoikeus pelkkää maa-aineslupaa koskevassa asiassa säilytettäisiin edelleen kunnan jäsenellä. Yhteisen luvan osalta valitus tehtäisiin Vaasan hallinto-oikeuteen ja pelkän maa-aineslupan osalta asianomaiseen alueelliseen hallinto-oikeuteen. Maa-aineslupan muutoksenhakua koskevilla muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia luvan hakijan ja toiminnanharjoittajan kannalta.

4.1.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksellä olisi todennäköisesti valtion ja kunnan lupaviranomaisessa kokonaistyömäärää jonkin verran vähentävä vaikutus, sillä hakemusten käsittely sujuisi nykyistä joustavammin ja käsittelyajat keskimäärin lyhenisivät ja ennen kaikkea kahden eri lain mukaisten, erillisten lupapäätösten yhdistäminen vähentäisi hieman lupa-asioiden määrää kuntatasolla.

Esityksessä ehdotetaan maa-aineslain mukaiseksi lupaviranomaiseksi jatkossa kunnan ympäristönsuojeluviranomaista myös niissä tapauksissa, joissa toiminnalle tarvitaan vain maa-aineslain mukainen lupa. Muutos edellyttäisi joissakin kunnissa maa-aineslain mukaisen lupaviranomaisen tehtävien uudelleen järjestämistä. Vaikutus on kuitenkin pieni, sillä selvitysten mukaan suurimmassa osassa kuntia kunnan ympäristönsuojeluviranomainen jo hoitaa maa-aineslain mukaiset lupasiat. Kuntien resurssitarpeeseen lupa- ja valvontaviranomaisessa esityksellä ei todennäköisesti olisi kokonaisvaikutusta.

Yhteiskäsittelyn kautta osa kunnissa käsitellyistä maa-ainesluvista siirtyisi aluehallintovirastojen ratkaistavaksi, mikä vähentäisi jonkin verran kuntien tehtäviä lupa- ja valvonta-asioissa. Vastaavasti tämä lisäisi hieman lupatehtäviä valtion aluehallintovirastoissa. Aluehallintovirastoille siirtyvien lupien määräksi voidaan arvioida reilu kymmenen vuodessa. Koska elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille kuuluu jo nykyisin-

kin maa-aineslain valvonta yleisellä tasolla, ei niiden tehtävät juurikaan lisääntyisi, vaikka niille tulisivatkin aluehallintoviraston toimivaltaan kuuluvien yhteiskäsittelyn lupien valvonta.

Aluehallintovirastolla ei ole nykyisten tehtäviensä perusteella erityistä kokemusta maa-aineslaissa tarkoitettujen maisemallisten arvojen arvottamisessa. Toisaalta niin ympäristölupa- kuin maa-aineslupa-asioissa on paljon yhteisiä piirteitä, jotka liittyvät toiminnan melu- ja pöly- sekä pohjavesivaikutuksiin. Ehdotettavat lupaviranomaista koskevat muutokset ovat siten omiaan lisäämään asioita ratkaistaessa tarvittavaa asiantuntemusta kuin vähentämään sitä nykytilanteesta.

Oikeusviranomaisen työmäärään esityksellä olisi myös vähentävä vaikutus, koska menettelyjen yhdistäminen aiheuttaisi nykytilaan nähden todennäköisesti vähemmän valituksia.

Yleisesti ottaen hallinto-oikeuksia on kehitetty siihen suuntaan, että mahdollisimman monet asiaryhmät ratkaistaisiin kulloinkin alueellisesti toimivaltaisessa hallinto-oikeudessa. Ehdotuksessa esitetään kuitenkin, että yhteiskäsittelyasioissa muutoksenhaku keskitettäisiin Vaasan hallinto-oikeuteen, johon on jo nykyisinkin keskitetty ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten valitusten käsittely. Ehdotettua mallia voidaan pitää olemassa olevan järjestelmän kannalta pienempänä muutoksena kuin muutoksenhaun hajauttamista alueellisiin hallinto-oikeuksiin ja tätä kautta voidaan jatkossakin turvata asiantuntemus valitusten käsittelyssä.

Ehdotettavan muutoksen ei arvioida lisäävän merkittävästi Vaasan hallinto-oikeuden työmäärää, sillä maa-aineslupaharkinnassa otetaan huomioon samoja seikkoja kuin ympäristölupaharkinnassa, kuten esimerkiksi vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin sekä melu-, pöly- ja värinähaittoja. Koska valitustapauksissa näiden seikkojen selvittäminen on olennaista, on Vaasan hallinto-oikeuden jo nykyisin hankittava myös maa-aineslupan käsitteilyyn liittyvät asiakirjat ympäristövaikutusten arvioimiseksi. Vuositasolla yhteiskäsittelyn mukaisia päätöksiä koskevia valituksia arvioidaan olevan noin 40 kappaletta. Koska jo voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti Vaasan hallinto-oikeus käsittelee ympäris-

tönsuojelulain mukaiset valitukset, ei asioiden määrä Vaasan hallinto-oikeudessa juuriin lisäntyisi vaan päätösten sisältö laajeni kattamaan myös maa-aineslain. Vastaavasti muissa hallinto-oikeuksissa maa-aineslain mukaisten valitusten määrä vähenisi vuositasona yhteensä noin 40 kappaletta.

Kun yhteisen luvan muutoksenhakuun sovellettaisiin ympäristönsuojelulain muutoksenhakujärjestelmää, laajentaisi tämä Vaasan hallinto-oikeuden ja Korkeimman hallinto-oikeuden ympäristönsuojelulain mukaisten asioiden kokoonpanossa käsiteltäviä asioita aineellisesti maa-aineslain puolelle.

Maa-aineslain lupaharkinnassa on erityisesti huomioitava myös hankkeen vaikutukset maisemaan. Tältä osin ehdotettava menettely saattaa jonkin verran lisätä tarkastusten tarvetta Vaasan hallinto-oikeuden osalta. Tarkastukset eivät kuitenkaan yleensä merkittävästi vaikuta ympäristölupa-asioiden käsitteilyaikoihin. Toisaalta tarkastusten ja katselmusten tarve muissa hallinto-oikeuksissa vähenisi vastaavasti. Tämän vuoksi ei ole odotettavissa, että ehdotettava menettely lisäisi hallinto-oikeuksien määrärahojen tarvetta kokonaisuutena katsottuna.

4.1.4 Ympäristövaikutukset

Valtakunnallisesti maa-ainesten ottamisnormistolla on onnistuttu merkittävästi vähentämään maa-ainesten oton maisemalle ja luonnon arvoille aiheuttamia haittoja. Toisaalta itse ottamistoiminnan ympäristöhaitat ovat tuotannon ympäristö-teknisestä kehityksestä huolimatta kokonaisvaikutuksiltaan lisääntyneet, kun kiviainesten kuljetusmatkat pidentyvät ja ottamistoiminta kohdistuu yhä enemmän kallioaineksen louhintaan ja murskaukseen. Maa-ainesten ottamistoiminnassa erityisesti kiviainesten jalostus, lastaus ja kuljetus aiheuttavat haitallisia ympäristövaikutuksia paikallisesti, joista merkittävimmät ovat pöly- ja meluhaitat. Maa-ainesten kuljetukset aiheuttavat polttoainepäästöjä sekä liikennehaittaa asutukselle. Maa-aineslain ottamisnormistolla ei kuitenkaan voida säännellä maa-aineskuljetuksista aiheutuvaa ympäristöhaittaa.

Esityksellä olisi myönteisiä ympäristövaikutuksia ainakin pidemmällä aikavälillä.

Voidaan olettaa, että ottamisen ympäristövaikutukset tulisivat entistä paremmin ja monipuolisemmin huomioon otetuiksi, kun lupaharkinta ja valvonta kunnissa säädetään yksiselitteisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

4.1.5 Vaikutukset kansalaisten asemaan

Esitys sisältää maa-aineslain mukaisen muutoksenhakujärjestelmän muutoksen kunnallisvalituksesta hallintovalitukseksi siten, että valitusmahdollisuus pelkistä maa-ainesluvista säilyisi edelleen kunnan jäsenellä.

Esitys parantaisi kansalaisten toiminta- ja vaikutusmahdollisuuksia nykyisestä. Kun ottamisen lupa- ja valvonta-asiat olisivat samassa viranomaisessa, myös muutoksenhakumenettely selkiytyisi ja tehostuisi. Käytännön tehostamistoimena esityksessä ehdotetaan muun muassa sähköisen menettelyn tehostamista lupa- ja valvonta-asioissa. Esitys parantaisi tältä osin myös lupamenettelyjen avoimuutta ja kansalaisten tiedonsaantia, ja siten osaltaan myös kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia.

4.2 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittamisen vaikutukset

4.2.1 Toiminnan olennaista muuttamista koskevan ehdotuksen vaikutukset

Toiminnan olennaisen muuttamisen lupamenettelyn joustavoittamisella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, yritysvaikutuksia tai vaikutuksia viranomaisen toimintaan. Mahdollisuus sovittaa menettelyn luonne asian laatuun ja laajuuteen sujuvoittaisi lupamenettelyä jossain määrin. Sellaisen lupa-asian, jolla ei ole ympäristövaikutuksia tai vaikutuksia muiden kuin yksittäisten asianosaisten tai toiminnanharjoittajan oikeuksiin, käsittely yksinkertaistuisi ja nopeutuisi. Tämä vähentää välillisesti, työajan säästön ja käsittelyajan lyhenemisen kautta, viranomaisten ja toiminnanharjoittajien hallinnollista taakkaa.

Kansalaisten ja ympäristönsuojelun etua ajavien järjestöjen asemaan muutos vaikuttaisi jonkin verran. Viranomainen voisi sovit-

taa hakemuksesta ja päätöksestä tiedottamisen asian luonteeseen. Viranomaisten ilmoitustauluilla ja internetissä tiedotettaisiin vain sellaisista hakemuksista ja päätöksistä, joilla on yleisempää merkitystä. Jos asian ratkaisu vaikuttaisi kuitenkin joidenkin yksittäisten tahojen oikeuteen tai etuun, heitä olisi aina kuultava. Uudistuksen vuoksi yleisen tiedottamisen arvioidaan supistuvan jossain määrin nykyisestä. Ympäristöasioissa suositaan laajaa tiedon jakamista eri tahojen osallistumisoikeuksien turvaamiseksi. Kohdentamalla tiedottaminen ajallisesti ja asiallisesti oikein voidaan kuitenkin myös edistää osallistumisoikeuden tehokasta toteutumista.

4.2.2 Lupamääräysten tarkistamismenettelystä luopumisen vaikutukset

Lupien tarkistamismenettelystä luopumisella arvioidaan olevan vaikutuksia yritysten ja viranomaisten toimintaan ja talouteen. Lisäksi asianosaisten ja ympäristönsuojelun etua ajavien järjestöjen ja muiden osallisten asema muuttuu. Välillisesti menettelysääntöjen muutokset voivat vaikuttaa myös ympäristön tilan kehittymiseen, vaikka aineelliset säännökset eivät muutu. Uudistuvat menettelysäännökset edellyttävät toimintatapojen muuttamista ja tästä aiheutuu hallinnollista taakkaa etenkin viranomaisille, mutta myös muille tahoille.

Tarkistamismenettelystä luopumisella tavoitellaan turhien hallinnollisten menettelyiden karsimista. Aluehallintovirastoissa ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisissa ei uudistuksen jälkeen käsiteltäisi enää sellaisia lupamääräysten tarkistamisasioita, joissa tarvetta luvan muuttamiseen ei ole. Valvontaviranomaiset säästäisivät puolestaan työaikaa, kun ne eivät enää antaisi lausuntoja tällaisissa lupamääräysten tarkistamisasioissa. Jos tavoite toteutuu, uudistuksella säästetään sekä toiminnanharjoittajien ja muiden asianosaisten että viranomaisten aikaa, karsitaan turhien selvitysten tekemistä ja edesautetaan viranomaisten mahdollisuuksia keskittyä ydintehtäväänsä, eli ympäristön pilaantumisen ehkäisyyn.

Valtion viranomaisten valvottavana on noin 7000 luvanvaraista laitosta, joista noin

1000 on direktiivilaitoksia. Jos muiden kuin direktiivilaitosten lupamääräysten tarkistamisesta luovuttaisiin ja oletetaan, että kaikilla näillä laitoksilla on velvollisuus luvan tarkistamiseen 10 vuoden tarkistamisvälein, vähennettäisiin tarkistamisesta luopumisella keskimäärin 600 laitoksen luvan käsittely vuosittain. Jos oletetaan, että kuitenkin puolessa näistä luvista olisi tarpeen muuttaa lupamääräyksiä rajoitetusti tuon 10 vuoden ajanjaksolla muussa menettelyssä, olisi vähennys edelleen 300 lupakäsittelyä vuodessa. Ja jos oletetaan, että jopa kolme neljäsosaa päätöksistä kaipaisi uudistamista tänä aikana, olisi vähennys kuitenkin edelleen 150 lupakäsittelyä vuodessa. Vastaavasti kuntien viranomaisten valvottavana on noin 11 000 luvanvaraista laitosta, joihin ei kuitenkaan sisälly lupamääräysten tarkistamismääräystä yhtä säännönmukaisesti kuin aluehallintovirastojen ympäristölupiin. Jos oletetaan, että näistä kuntien ympäristöluvista noin puoleen sisältyisi tarkistamismääräys ja tarkistamisväli olisi keskimäärin 10 vuotta, jäisi 550 lupa-asiaa vuodessa tulematta vireille. Jos lupien muiden muutostarpeiden vuoksi muissa menettelyissä pantaisiin vireille kunnissakin esimerkiksi 300 muutosasiaa vuodessa, olisi vähennys edelleen 250 lupa-asian suuruinen.

Vähemmän merkitys viranomaisten hallinnolliseen taakkaan olisi edellä kuvattua merkittävämpi, kun otetaan huomioon, että vireille tulemattomissa asioissa hakemus ei lähtisi myöskään lausunnoille ELY-keskuksiin, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille tai muille yleistä etua valvoville viranomaisille, joiden työaikaa ei siis enää kuluisi näitä asioita koskevien lausuntojen valmistelussa. Vastaavasti toiminnanharjoittajien ja muiden asianosaisten työtä ja aikaa säästyisi.

ELY -keskusten ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten näkökulmasta ne lupien muutostarpeet, jotka ovat tulleet valvonnassa esille ja jotka aiemmin on esitetty luvan muutostarpeena lupamääräysten tarkistamishakemuksia koskevissa lausunnoissa, olisi jatkossa kirjattava ylös ja pantava vireille luvan muutosasioina. Osa siitä työajan säästöstä, joka saavutetaan lausuntojen poistuttua, menetettäisiin, kun vastaavat asiat olisi kirjattava ylös ja pantava vireille oma-

aloitteisesti. Vastaavasti asianosaisten ja ympäristöjärjestöjen olisi näissä asioissa oltava oma-aloitteisia.

Tarkistamismenettelystä luopuminen lisänee ympäristönsuojelulain muiden luvan muuttamista koskevien menettelyiden käyttöä. Näiden mahdollisten korvaavien menettelyiden tarkan lukumäärän ennakoiminen on vaikeaa, koska lupamääräysten tarkistamishakemusten johdosta tehtyjä päätöksiä ei ole mahdollista tarkastella tilastollisesti siitä näkökulmasta, millaisia muutoksia lupiin on tehty. Tilastotietoa ei myöskään ole siitä, kuinka moni lupa on muuttunut ja kuinka moni luvanvarainen toiminta on saanut jatkaa entisin ehdoin. Näitä muita luvan muuttamiseen oikeuttavia säännöksiä ovat muun muassa luvan muuttaminen (89 §) ja selvittäminen (92 §), erityiseen selvitykseen perustuva lupamääräysten täydentäminen (90 §) sekä tarkkailumääräysten (65 §) ja lopettamismääräysten (94 §) muuttaminen ja antaminen. Direktiivilaitosten oma tarkistamismenettely säilyisi voimassa olevan lain mukaisena (81 §).

Lausunnoissa on tullut esille tarve päivittää lupapäätöstä aika-ajoin, jotta se olisi ajantasainen. Muutostarve voi johtua vanhentuneesta lakiviittauksesta, toiminnan pienestä muutoksesta, jonka vuoksi esimerkiksi luvan kertoelmaosa ei ole ajan tasalla, toiminnanharjoittajan vaihtumisesta, toimimattomista lupamääräyksistä tai muista vastaavista syistä. Luvan ajantasaistaminen näistä syistä ei vaikuta varsinaisesti kenenkään oikeuksiin tai etuihin, sillä muutokset ovat luonteeltaan sellaisia, että ne on voitu kuitata ilmoituksella valvontaviranomaiselle tai esimerkiksi lainsäädäntömuutosten kohdalla uutta lakia on noudatettu suoraan lain nojalla ilman mainintaa luvassa. Edellisessä kappaleessa mainitut säännökset luvan muuttamisesta eivät yleensä koske näitä vähäisiä päivitystarpeita. Jatkossakin muuhun lupa-asiaan voitaneen luontevasti yhdistää näitä vähäisiä teknisluontoisia tekstipäivityksiä ainakin joissakin tapauksissa. Jos muuta lupa-asiaa ei tule vireille, tällaisten muutosten tekemiselle ei ole kuitenkaan omaa menettelyä. Tulevaisuudessa olisikin tarpeen seurata, onko tällaiset muutokset tarpeen kirjauttaa lupapäätökseen aika ajoin, vai olisiko mahdollista hyö-

dyntää valvonta- tai lupatietojärjestelmää nykyistä tehokkaammin niin, että ajantasaiset tiedot luvanvaraisesta toiminnasta olisivat eri osapuolten saatavissa ilman, että muutosten kirjaamisen vuoksi on tarpeen käynnistää varsinaista lupamenettelyä.

Lupamääräysten tarkistaminen on ollut kustannustehokas menettely siinä mielessä, että erilaiset ja eriaikaisetkin luvan muutostarpeet on voitu siinä yhdistää sekä ajallisesti että menettelyllisesti. Toiminnan vaikutusalueen asianosaisia ja muita tahoja on voitu kuulla menettelyssä keskitetysti. Tämä kustannustehokkuus osittain menetettäisiin uudistuksen toteutuessa. Toisaalta kustannustehokkuus lisääntyisi toisaalla, kun vain todelliset luvan muutostarpeet etenevät lupa- ja lausuntomenettelyyn asti.

Asian vireilletulotavan muutos vaikuttaisi osapuolten asemaan menettelyssä. Viranomaisen, asianosaisen tai ympäristöjärjestön rooli muistuttajana, mielipiteen esittäjänä tai lausunnon antajana vaihtuisi aloitteentekijän rooliin. Tarvittaisiin jonkun tahon aktiivinen vireillepano, jotta luvan muuttaminen tulisi vireille. Kynnys panna asia itse vireille lienee etenkin monella haitankärsijällä suurempi kuin kynnys esittää muistutus tai mielipide sitä erikseen tiedusteltaessa.

Luvan muuttamisasiassa (89 §) vireille tulevan asian sisällöllinen laajuus on todennäköisesti rajatumpi ja ennustettavampi kuin yleisessä lupamääräysten tarkistamisessa. Myös asianosaisten piiri lienee usein suppeampi kuin tarkistamisessa. Etuna on, että sekä toiminnanharjoittaja että muut osallistujat voivat keskittyä selvityksissään ja lausunnoissaan rajattuihin kysymyksiin. Tämä edistää asian nopeaa käsittelyä. Toisaalta lupaviranomaiset joutuisivat ratkaisemaan, miten mahdollisia menettelyn kuluessa esitettyjä, asiaa laajentavia muutosperusteita voidaan ottaa asian ratkaisussa huomioon ja käsittelemään esiin nousevia asioita mahdollisesti myöhemmin, muiden vireillepanojen vuoksi. Ympäristöjärjestöt, jotka eivät yleensä ole varsinaisia asianosaisia, joutuisivat todennäköisesti yhä useammin panemaan muutosasian itse vireille verrattuna siihen, että osallistuisivat jo vireillä olevan asian käsittelyyn.

Ehdotettu muutos vaikuttaisi osallisten (asianosaiset, järjestöt, viranomaiset) muu-

tosvaatimusten esittämiseen. Vaatimus toiminnan muuttamisesta olisi esitettävä asiaa vireillepantaessa. Vaatimuksen perusteita olisi käytännössä mahdollista vielä täydentää sen jälkeen, kun lupaviranomainen olisi kuulut toiminnanharjoittajaa ja mahdollisia muita tahoja. Tarkistamismenettelyssä osalliset esittävät vaatimuksensa vasta sen jälkeen, kun viranomainen on asettanut toiminnanharjoittajan hakemuksen luvan tarkistamiseksi nähtäville ja pyytää siitä mielipiteitä ja lausuntoja. Tarkistamismenettelyssä hakemus ja siihen liittyvät selvitykset muodostavat tietopohjan ja tulevaisuudenkuvan, jolle omat vaatimukset voidaan perustaa. Omaaloitteisessa vireillepanossa valvojan tietopohjana toimii säännöllisessä valvonnassa saatu tieto, yleinen tieto parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisestä ja muun muassa tehdyt häirtävalitukset ja raportoidut häiriö- ja poikkeustilanteet. Haitankärsijöiden ja ympäristöjärjestöjen vireillepanon pohjalla voi olla esimerkiksi koettu tai havaittu haitta tai muu toimintaa tai ympäristöä koskeva uusi tieto.

Lakiehdotusta koskevissa lausunnoissa on esitetty huoli siitä, että osallisten vireillepanoon perustuva järjestelmä vierittäisi todistustaakkaa ja selvittämisvelvollisuutta toiminnanharjoittajalta vireillepanijalle. Voimassa olevassa laissa tai lakiehdotuksessa ei ole kuitenkaan todistustaakkaa koskevia säännöksiä, vaan hakemusasioissa sovelletaan selvitysvelvollisuuden osalta hallintolain yleisiä säännöksiä täydennettynä ympäristönsuojelulain erityissäännöksillä. Hallintolain mukaan asianosaisen tehtävänä on esittää selvitystä vaatimuksensa perusteista (hallintolain 31 §). Velvollisuus esittää selvitystä koskee omia vaatimuksia riippumatta siitä, missä menettelyn vaiheessa (vireillepano, kuuleminen) ne esitetään, tai missä asemassa (hakija, haitankärsijä, vastineen antaja) niitä esitetään. Toisaalta toiminnanharjoittajalla on velvollisuus olla selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, niiden hallinnasta ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (YSL 6 §). Toiminnanharjoittajan selvitysvelvollisuus on tämän velvollisuuden vuoksi tavanomaista laajempi ja osittain menettelyllisestä asemasta riippumaton.

Valvontaviranomaisen velvollisuus arvioida luvan muutostarpeita nykyistä aktiivisemmin voisi lisätä valvonnan työläyttä. Mahdollisuus yhdistää arviointi osaksi säännöllistä valvontaa kuitenkin vähentänee tätä riskiä. Lisäksi ajankäyttöä arvioitaessa on otettava huomioon, että valvontaviranomaisten lausunnonantovelvoitteet vähenevät, jos tarkistamisasioista luovutaan. Luvan muutostarpeita arvioidaan valvonnassa jo nyt, joten periaatteessa muutos nykyiseen ei ole tältä osin kovin suuri. Muutostarpeet tulevat luontevasti esille samalla, kun valvonnassa käydään läpi mahdollisia luparikkomuksia, häirtävalituksia tai muita toimintaa koskevia asioita. Tarkistamismenettelyn poistaminen korostaisi valvojan aktiivista otetta nykyistä enemmän. Valvojankin olisi jatkossa pantava vireille erillinen menettely, jos muutostarpeita havaitaan, sen sijaan, että muutostoiveita esittäisiin vasta luvan tarkistamista koskevassa lausunnossa.

Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia. Joitain tulevaisuuden positiivisia ympäristövaikutuksia voisi kuitenkin jäädä saavuttamatta, jos osalliset eivät käyttäisi oikeuttaan panna tarvittaessa vireille luvan muuttamista koskevia asioita. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) kehitys, sillä osin kuin se on kyetty ottamaan huomioon olemassa olevan laitoksen luvan tarkistamismenettelyssä, olisi jatkossa siirrettävä lupapäätöksiin muulla tavalla. Valtion valvontaviranomaisen rooli BAT-asioissa on kasvamaan päin, kun ELY -keskusten tehtäviin hiljattain lisättiin velvollisuus seurata ja arvioida parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmien noudattamista direktiivilaitoksilla. Valvontaviranomainen voisi hakea 89 §:n nojalla luvan muutosta, jos se olisi tarpeen BAT-tekniikan kehittymisen vuoksi eikä toiminnanharjoittaja olisi itse aloitteellinen.

Ehdotuksella tavoitellun työajan säästön ja taloudellisten vaikutusten merkittävyys riippuu siitä, kuinka suuri osa nykyisin tarkistamismenettelyn piiriin kuuluvista asioista jäisi turhana kokonaan pois ja kuinka moni tulisi kuitenkin vireille, tavalla tai toisella, luvan muutosasiana. Mitä vähemmän muutosasioita tulee vireille, sitä enemmän ehdotettu muutos tehostaa lupajärjestelmää kokonaisuudessaan, ja päinvastoin. Kokonaisuuteen vaikut-

taa myös lainsäädännön välittömien velvoitteiden ja lupapäätösten suhde. Vaikka toiminnan harjoittaminen edellyttää ympäristölupaa, voivat luvanvaraisen toiminnan harjoittamisen reunaehdot ja toiminnanharjoittajan velvollisuudet syntyä lupamääräysten lisäksi lain välittömien velvoitteiden kautta. Tämä eri ohjauskeinojen suhde vaikuttaa välillisesti myös siihen, kuinka usein itse lupapäätöstä on tarpeen tarkistaa.

Sähköisellä lupajärjestelmällä ja sen kehittämisellä voidaan välillisesti vaikuttaa lupien tarkistamistarpeeseen niiden ajantasaisuuden varmistamiseksi. Lainsäädäntömuutokset ja samaa toimintaa koskevat lupapäätökset ja niiden muutospäätökset ovat toisinaan syynä tarpeelle laatia uusi lupapäätös, johon on koostettu kaikki aiemmin eri päätöksiin sisältyneet velvollisuudet. Jos sähköisessä lupajärjestelmässä voitaisiin jatkossa tarkastella lupaa ajantasaisesti koostettuna ja yhdistettynä versiona, tarve tällaisille luvan muutoksille olisi nykyistä vähäisempi.

4.2.3. Eläinsuojien luvanvaraisuuden muutosten ja uusien eläinyksikkökertoimien käytönoton vaikutukset

Eläinsuojien luvanvaraisuuden kynnysarvoihin tehtävien muutosten arvioidaan josain määrin vähentävän toiminnanharjoittajien ja viranomaisten hallinnollista taakkaa. Muutosten myötä kunnan myöntämiä eläinsuojien ja turkistarhojen lupia raukeaisi ja samalla eläinsuojia jäisi pois lupavalvonnan piiristä yhteensä noin 3 300 kappaletta. Arviointi perustuu maa- ja metsätalousministeriön tilaamaan ja Maa- ja metsätaloustuottajain keskusjärjestö MTK ry:n laatimaan selvitykseen sekä Suomen Turkiskasvattajain Liitto ry:n toimittamiin tietoihin. Uusia, luvanvaraisuusrajan alle jääviä tiloja arvioidaan jatkossa perustettavan vähän toiminnan keskittyessä suurempiin yksiköihin maatalouden rakennemuutoksen vuoksi.

Luvanvaraisuuden rajojen nostamisella ei arvioida olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristöluvan piiristä pois jäävien toimintojen ympäristönsuojelukysymykset kuten sijainninhjaus on ratkaistu aikanaan lupaharkinnan yhteydessä eikä ole syytä olettaa, että toiminta muuttuisi ympäristön kan-

nalta jotenkin olennaisesti. Eläintenpidosta syntyvän lannan varastointia ja peltolevitystä säännellään maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (931/2000). Lisäksi ympäristönsuojelulaki sisältää yleisen kaikkia toiminnanharjoittajia koskevan velvollisuuden ehkäistä ja rajoittaa ympäristön pilaantumista (7 §), kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen oikeuden antaa määräyksiä pilaantumisen ehkäisemiseksi (180 §) ja kunnan oikeuden antaa ympäristönsuojelulain lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia ympäristönsuojelumääräyksiä (202 §). Toimintaan on aina oltava ympäristölupa, jos se sijoitetaan tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalle pohjavesialueelle ja toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa (28 § 2 momentti) tai toiminnasta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruuksuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta (27 § 2 momentti).

Eläinsuojien luvanvaraisuuden määrittäminen käytännön soveltamistilanteissa perustuu vain harvoin ympäristönsuojelulain luettelossa määriteltyihin eläinmääriin. Eläinsuojissa ei yleensä ole yhtä päätuotantosuuntaa tai eläinsuojassa on ainakin päätuotantosuunnan eläinlajin eri-ikäisiä eläimiä, jotka on huomioitava luvanvaraisuuden määrittämisessä. Lupa- ja toimivaltarajojen laskemista on tällaisissa tapauksissa ohjeistettu kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeessa (Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2010), jonka liite sisältää eläinlajikohtaiset eläinyksikkökertoimet. Eläinyksikkökertoimilla on pyritty saamaan eri eläinlajit ympäristövaikutuksiltaan vertailukelpoiseksi eri eläinlajeja tai eri-ikäistä karjaa sisältävien eläinsuojien lupa- ja toimivaltarajojen määrittämisessä. Säättämällä eläinyksikkökertoimista laissa kaikkia lupaviranomaisia sitovasti voidaan jatkossa varmistaa luvanhakijoiden yhdenvertainen kohtelu.

Eläinsuojien luvanvaraisuuden kynnysarvoihin tehtävien muutosten myötä yhteensä noin 3 100 tilaa poistuisi ympäristöluvanvaraisuuden. Turkistarhojen luvanvaraisuuden kynnysarvoihin tehtävien nostojen myötä noin 200 turkistarhaa poistuisi ympäristöluvanvaraisuuden piiristä.

4.3 F-kaasuja koskevien ehdotusten vaikutukset

F-kaasuja koskevien ympäristönsuojelulain muutosten lainsäädäntöteknisestä luonteesta johtuu, ettei lain muutoksilla ole vaikutuksia toiminnanharjoittajien, viranomaisten tai kansalaisten asemaan sen lisäksi mitä F-kaasuasetuksesta suoraan aiheutuu.

5 Asian valmistelu

5.1 Yleistä

Ympäristöministeriö asetti marraskuussa 2011 ympäristönsuojelulain ja -asetuksen sekä eräiden muiden säädösten uudistamista valmistelemaan hankkeen. Hankkeen oli valmisteltava ympäristönsuojelulain uudistaminen ottaen huomioon hallitusohjelman ympäristönsuojelulain ja -asetuksen kokonaisuudistukselle asettamat tavoitteet, aikaisempi valmistelutyö selvityksineen, erityisesti ympäristöministeriön lainsäädäntöhankkeen muistio liitteineen ympäristönsuojelulain uudistamisen linjauksista sekä ympäristönsuojelun valvonnan kehittämistyöryhmän (VALSU) ehdotukset valvonnan kehittämiseksi ja yhtenäistämiseksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

Hankkeen ehdotusten pohjalta valmisteltu hallituksen esitys ympäristönsuojelulaksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta annettiin eduskunnalle joulukuussa 2013. Uusi ympäristönsuojelulaki on vahvistettu ja tullut voimaan 1 päivänä syyskuuta 2014. Hankkeen työ jatkui sen toisessa vaiheessa tehtävänä arvioida ympäristölupamenettelyn sujuvoittamiseksi tarpeellisia toimia ja muutostarpeita lupamenettelyihin, lupaharkintaan, luvan tarkistamiseen ja valvontaan sekä tehdä niistä tarvittavat säädös- ja muut ehdotukset sekä maa-aineslain, ympäristönsuojelulain ja vesilain välisen suhteen selkiyttäminen ja tarvittavat ehdotukset tästä.

Hallituksen esitys on käsitelty kunnallishallinnon ja -talouden neuvottelukunnassa loka-kuussa 2014.

Hallituksen esityksen yritysvaikutusten arviointi on ollut työ- ja elinkeinoministeriön sääntelyn kehittämisen ryhmän arvioitavana ja se on katsonut, että vaikutukset on arvioitu kiitettävästi.

5.2 Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain menettelyllisen yhdistämisen valmistelu

Ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain lupamenettelyn yhdistämistä koskeva esitys oli lausuntokierroksella touko-kesäkuussa 2014. Lausuntoja pyydettiin yhteensä 64 viranomaiselta ja järjestöltä sekä annettiin kuntaliiton kautta tieto lausuntomahdollisuudesta myös kunnille. Lausuntoja saatiin 46 taholta. Lausuntopalautteessa kannatettiin lähes yksimielisesti esitettyä yhteiskäsittelyä. Lausunnoissa mielipiteet jakaantuivat muun muassa seuraavissa keskeisimmässä yksityiskohdissa: tulisiko muutoksenhaku yhteiskäsittelyluvista keskittää Vaasan hallinto-oikeuteen vai alueellisiin hallinto-oikeuksiin, tulisiko lupien yhteiskäsittelymenettelyyn sisällyttää lupaviranomaisen pakollinen lausuntopyyntö hakemuksesta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta, tulisiko esityksessä huomioida vielä vesitalouslupien yhteiskäsittely ja olisiko yhteiskäsittelyluvista säilytettävä valitusoikeus kuntalaisuuden perusteella, kuten maa-aineslaissa pääsääntöisesti. Lausuntokierroksella annettun palautteen johdosta osasta esillä olleista vaihtoehdoista kuitenkin päätettiin luopua. Näistä merkittävimpiä olivat lupaviranomaisen velvollisuus pyytää yhteiskäsittelyyn tulevista hakemuksista lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Lausunnon antamiselle olisi asetettu kohtuullisena pidettävä määräaika ja lausunnon antaminen olisi jäänyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen harkintaan. Ehdotuksen vaikutuksia arvioidessa päädyttiin kuitenkin siihen, että pakollinen lausuntopyyntö olisi vienyt suhteetoman paljon lupaviranomaisen resursseja ja pitkittänyt koko lupamenettelyä, mitä voitiin pitää esityksen yleisten tavoitteiden vastaisena. Toisaalta katsottiin, että yhteiskäsittelyyn tulevien hakemusten merkittävimmät vaikutukset tulevat jo olemassa olevien säännösten mukaan riittävällä tavalla arvioitua, ottaen

huomioon maa-aineslain 7 §:n ja ympäristönsuojelulain 42 §:n mukaisesti pyydettyjä lausuntoja sekä ympäristönsuojeluasetuksen 12 §:n 1 momentin mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle asetettu velvoite pyytää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta lausunto, jos toiminta sijoittuu tärkeälle tai muulle vedenkäyttöön soveltuvalle pohjavesialueelle.

Vastaavaa harkintaa käytettiin pohdittaessa tulisiko maa-aineslakiin sisältyvä kunnan jäsenen valitusoikeus ulottaa ympäristönsuojelulain 47 a §:ssä ja maa-aineslain 4 a §:ssä tarkoitettua yhteiskäsittelyssä ratkaistaviin lupiin. Arvioinnissa päädyttiin kuitenkin siihen, että yhteiskäsittelyssä noudatettava ympäristönsuojelulain mukainen asianosaisvalitus turvaa riittävällä tavalla haitankärsijöiden oikeusturvaa ja osallistumisoikeuksia. Muutoksenhakua koskevien selvitysten perusteella on arvioitavissa, että kunnan jäsenyyteen perustuvilla valittajilla on yleensä puhevalta myös asianosaisuuden kautta, sillä valitukset tulevat pääsääntöisesti toiminnan välittömältä vaikutusalueelta.

5.3 Ympäristölupamenettelyn sujuvoittamisen valmistelu

Lupamenettelyn sujuvoittamista koskevista hankkeen ehdotuksista pyydettiin syyskuussa 2014 lausunnot 44 viranomaiselta ja järjestöltä. Lausuntoja saatiin saman verran, osittain eri tahoilta.

Lausuntopalautteessa arvosteltiin laajasti voimassa olevan lain mukaisen tarkistamismenettelyn poistamista ja sen korvaamista muilla laissa jo olevilla järjestelyillä, jotka koskevat luvan muuttamistilanteita. Jatkovalmistelussa tarkistamismenettelyn poistaminen päätettiin säilyttää, mutta saadun palautteen pohjalta kuitenkin esityksestä poistettiin pykälä, joka olisi korostanut valvontaviranomaisen roolia ja tehtäviä luvan muuttamistilanteissa. Poistamiseen päädyttiin, koska luvan muuttamisperusteiden olemassaolon seuranta on osa normaalia jo voimassa olevaa valvontaa ja erillinen säännös olisi ollut omiaan luomaan kuvan, että nyt säädettäisiin uudesta raskaasta menettelystä osana valvontaa.

Lausuntopalautteessa arvosteltiin yleisesti myös säännöstä, joka koskee luvan tarvetta toiminnan muutostilanteissa. Säännösehdotuksen katsottiin aiheuttavan tulkintavaikeuksia kahden eri laajuisen ja tyyppisen muutostilanteen vuoksi mutta lausunnoissa ei kuitenkaan esitetty konkreettisia muotoiluehdotuksia säännöksen parantamiseksi. Lausuntopalautteen perusteella säännösehdotusta muutettiin siten, että vain direktiivilaitosten sellaiset olennaiset muutokset, joista saattaa aiheutua merkittäviä ihmisten terveyden tai ympäristöön kohdistuvia haittavaikutuksia, käsiteltäisiin täydessä lupamenettelyssä ja kaikki muut olennaiset muutokset 96 §:n mukaisessa joustavammassa menettelyssä.

Erityisesti valtiovarainministeriön ja aluehallintovirastojen lausuntojen perusteella päätettiin ehdottaa muutettavaksi myös maksuja koskevaa lain 205 §:ää. Maksullinen päätös toiminnanharjoittajalle olisi myös 89 §:ssä tarkoitettu luvan muuttaminen, joka olisi tullut vireille viranomaisen aloitteesta.

Eläinsuojien ympäristölupamenettelyn kehittämistä selvittäneen ryhmän esityksestä on pyydetty lausunnot keskeisiltä viranomaisilta sekä sidosryhmiltä. Lisäksi lausuntoaineisto on ollut saatavilla ympäristöministeriön verkkosivuilla. Esityksestä saatiin 40 lausuntoa. Lausunnoissa eläinsuojien ympäristölupamenettelyn kehittämistä koskevia toimia pidettiin pääasiassa oikeasuuntaisina. Lausunnoissa useat tahot kuitenkin nostivat esiin tarpeen jatkaa lupamenettelyn keventämistä ja sen mahdollistamiseksi korostettiin toimialaa koskevan ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimukset säätävän valtioneuvoston asetuksen valmistelun aloittamisen merkitystä. Uusien eläinyksikkökertoimien käyttöönotto sai muutamaa tahoa lukuun ottamatta myönteisen vastaanoton. Lausuntopalautteen pohjalta hallituksen esitykseen on tehty eräitä muutoksia. Lypsylehmien, lihanautojen sekä uuhien ja vuohien luvanvaraisuuden rajoja on tarkistettu ylöspäin työryhmän esityksestä. Laitosluettelon eläinsuojien ja turkistarhojen luvanvaraisuuden kynnysarvot erilaisissa soveltamistilanteissa määrittäviä alakohtia on pyritty vielä selkiyttämään ja eläinyksikkökerrointaulukon kertoimiin on tehty laskutoimituksia selventäviä pyöristyksiä lausuntojen perusteella.

5.4 F-kaasuja koskeva valmistelu

F-kaasuja koskevista muutoksista on pyydetty lausunnot työ- ja elinkeinoministeriöltä, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta, Suomen ympäristökeskukselta, Elinkeinoelämän kes-

kusliitolta, Suomen Kylmäliikkeiden Liitto Ry:ltä, Suomen Lämpöpumppuyhdistys Ry:ltä sekä Teknisen kaupan ja palveluiden yhdistys Ry:ltä.

Lausunnot on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon ehdotuksen viimeistelyssä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

Laskentaesimerkki 1

1.1 Ympäristönsuojelulaki

Eläinsuojassa 1500 lihakalkkunaa ja 500 emokalkkunaa

21 §. Valtion viranomaiset. Muutos johtuu uudesta F-kaasuasetuksesta. Pykälän 4 momentissa viitattaisiin aiemman F-kaasuasetuksen sijasta uuteen F-kaasuasetukseen (EU) N:o 517/2014.

1500 (eläinmäärä) x 0,12 (lihakalkkunan liitteen 3 mukainen eläinyksikkökerroin) = 180 (eläinyksikkömäärä)

27 §. Yleinen luvanvaraisuus. Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi liite 3, jossa säädettäisiin eläinsuojan luvanvaraisuuden määrittämiseen eräissä tapauksissa käytettävistä eläinyksikkökertoimista. Liitteen 1 taulukossa kaksi säädettäviä eläinsuojien luvanvaraisuuden kynnysarvoja ehdotetaan muutettaviksi.

500 (eläinmäärä) x 0,14 (emokalkkunan liitteen 3 mukainen eläinyksikkökerroin) = 70 (eläinyksikkömäärä)

Liitteen 1 taulukon 2 kohdan 11, eläinsuojat ja kalankasvatus, alakohtiin a ja b esitetään lypsyylehmien, täysikasvuisten emakoiden, lihasikojen, uuhien tai vuohen, munituskanojen sekä siitosnaarasminkkien tai hilleriden ja siitosnaaraskettujen luvanvaraisuuksien rajoihin korotuksia. Lisäksi taulukoon esitetään lisättäväksi uudet alakohdat c—d ja nykyisen kalankasvatusta koskevan c alakohdan siirtämistä sellaisenaan uudeksi alakohdaksi e.

Eläinsuojan kokonaiseläinyksikkömääräksi saadaan 250, joka on sama kuin c alakohdassa määritelty eläinyksikkömääräinen luvanvaraisuusraja 250 ja siten esimerkin eläinsuoja edellyttäisi ympäristöluvan.

Alakohdassa a säädettäisiin uusista eläinmääriin perustuvista luvanvaraisuuden rajoista tilanteissa, joissa eläinsuojassa on yksi alakohdassa luetellun eläinlajin mukainen päätuotantosuunta. Vastaavasti *alakohdassa b* säädettäisiin yhden päätuotantosuunnan käsitteävän turkistarhan luvanvaraisuuden rajoista.

Uudessa alakohdassa d säädettäisiin sellaisen eläinsuojan, jossa on useampia a tai b alakohdassa taikka liitteen 3 taulukossa lueteltuja eläinlajeja luvanvaraisuuden rajan määrytyksestä. Tällaisen eläinsuojan luvanvaraisuuden raja laskettaisiin liitteen 3 eläinyksikkökertoimia käyttäen. Ensimmäisen eläinsuojan eri eläinlajeille laskettaisiin eläinlajikohtaiset eläinyksikkömäärät kertomalla kunkin eläinlajin eläinmäärä liitteessä 3 eläinlajille määritellyllä eläinyksikkökertoimella. Tämän jälkeen eri eläinlajien eläinyksikkömäärät laskettaisiin yhteen ja laskutoimituksessa saatua eläinsuojan kokonaiseläinyksikkömäärää verrattaisiin suurimman eläinyksikkömäärän saaneen eläinlajin eläinyksikkömäärään laskettuun luvanvaraisuuden rajaan. Eläinsuojan, jossa suurin eläinyksikkömäärä muodostuu a tai b alakohdassa luetellulle eläinlajille, eläinyksikkömäärän mukainen luvanvaraisuuden raja saadaan kertomalla a tai b alakohdan eläinmäärä liitteessä 3 eläinlajille määritetyllä eläinyksikkökertoimella. Esimerkiksi, jos eläinsuojassa suurimman eläinyksikkömäärän saa lihanauta, luvanvaraisuuden raja lasketaan kertomalla a alakohdassa määritelty eläinmäärä 80 liitteen 3 eläinyksikkökertoimella 5,7. Saatua eläinyksikkömäärää 456 verrataan eläinsuojan kaikkien eläinlajien yhteenlaskettuun eläinyksikkömäärään ja jos se

Uudessa alakohdassa c säädettäisiin muun kuin a tai b alakohdassa luetellun eläinlajin eläinsuojan tai turkistarhan luvanvaraisuuden rajasta. Raja perustuisi eläinsuojan eläinten yhteenlaskettuun eläinyksikkömäärään. Eläinsuojan eläinyksikkömäärä saataisiin kertomalla eläinsuojan eri eläinlajien määrät uuden liitteen 3 sisältämällä eläinlajikohtaisilla eläinyksikkökertoimilla ja laskemalla ne yhteen. Yhteenlasketun eläinyksikkömäärään ollessa vähintään 250 edellyttäisi eläinsuoja ympäristöluvan.

ylittää tämän, edellyttää kyseinen eläinsuoja ympäristöluvan.

Laskentaesimerkki 2

Eläinsuojassa 60 lihanautaa, 20 lypsylehmää, 5 vasikkaa (alle 6 kk) ja 8 vasikkaa (6—12 kk)

60 lihanautaa (eläinmäärä) x 5,7 (lihanaudan liitteen 3 mukainen eläinyksikkökerroin) = 342 (eläinyksikkömäärä)

20 lypsylehmää (eläinmäärä) x 10,8 (lypsylehmän liitteen 3 mukainen eläinyksikkökerroin) = 216 (eläinyksikkömäärä)

5 vasikkaa alle 6 kk (eläinmäärä) x 1,7 (alle 6 kuukauden ikäisen vasikan liitteen 3 mukainen eläinyksikkökerroin) = 8,5 (eläinyksikkömäärä)

8 vasikkaa 6 – 12 kk (eläinmäärä) x 3,4 (yli 6 kuukauden ja alle 12 kuukauden ikäisen vasikan liitteen 3 mukainen eläinyksikkökerroin) = 27,2 (eläinyksikkömäärä)

Eläinsuojan kokonaiseläinyksikkömääräksi saadaan 593,7. Suurin eläinyksikkömäärä eläinsuojassa muodostuu lihanaudalle (342), jolloin luvanvaraisuuden raja määräytyy lihanaudan eläinyksikkömääräksi muunnetun luvanvaraisuusrajan mukaan. Eläinsuojan kokonaiseläinyksikkömäärä 593,7 on korkeampi kuin suurimman eläinyksikkömäärän muodostavan lihanaudan eläinyksikkömäärän mukainen luvanvaraisuuden raja, 570, ja siten esimerkin eläinsuoja edellyttäisi ympäristöluvan.

Lisäksi säädettäisiin, että luvanvaraisuuden rajaa laskettaessa ei huomioitaisi tilan muita eläimiä, jos niiden yhteenlaskettu eläinyksikkömäärä on enintään 10. Uudella alakohdalla huomioitaisiin tilanteet, joissa eläinsuojan tuotantoeläinten lisäksi tilalla on liitteessä 3 lueteltuja eläimiä muussa kuin tilan varsinaisessa tuotantokäytössä, esimerkiksi harrastehöyry tai pihakanoja. Tällaisten eläimien yhteenlaskettua eläinyksikkömäärää ei lasketa mukaan eläinsuojan eläinyksikkömäärään luvanvaraisuuden määrittelyssä edellyttäen, että niiden yhteenlaskettu eläinyksikkömäärä

liitteen 3 eläinyksikkökertoimilla laskettuna on enintään 10. Asiasta on ollut epäietoisuutta lain soveltajien keskuudessa ja ehdotettu jousto korjaisi asiantilan.

Uusi alakohta e korvaisi laitosluettelon nykyisen c alakohdan, jossa säädetään kalan kasvatus- tai kalanviljelylaitoksen luvanvaraisuudesta. Kalankasvatus- tai kalanviljelylaitoksen luvanvaraisuuteen ei esitettäisi muutoksia.

Liitteen 3 eläinyksikkökertoimia sovellettaisiin sellaisten eläinsuojien luvanvaraisuuden ja toimivaltaisen lupaviranomaisen määrittelyyn, jossa on muita kuin liitteen 1 taulukon 2 kohdan 11 a tai b alakohdissa lueteltuja eläinlajeja. Käytännössä valtaosa eläinsuojista käsittää joko useita eri tuotantoeläimiä tai yhden päätuotantosuunnan erikäistä karjaa, joiden potentiaalinen ympäristökuormitus tulee huomioida eläinsuojan lupavollisuutta tai toimivaltaista lupaviranomaista määritettäessä. Eri eläinlajien ja erikäisen karjan vertailemiseen sovellettu Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeen (ympäristöhallinnon ohjeita 1/2010) sisältämä eläinyksikkökerrointaulukko, siihen vuonna 2014 tehdyt päivitykset huomioiden, ehdotetaan otettavaksi lain liitteeksi. Näin aiemmin lupaviranomaisten ohjeena toiminut taulukko sitoisi jatkossa kaikkia lupaviranomaisia ja erilaiset lupa- ja toimivaltarajoja koskevat käytännöt lupaviranomaisissa saataisiin yhdenmukaisiksi koko maassa.

Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeen eläinyksikkökertoimet ovat aiemmin perustuneet eri eläinten fosforin erityykseen lantaan. Vertailueläimenä laskennassa on käytetty lihasikaa, jolle on annettu kerroin 1, johon muiden eläinlajien fosforin eritystä lantaan on verrattu. Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeen sisältämää eläinyksikkökerrointa on kritisoitu siitä, että ainoastaan lannan fosforimäärään perustuva kerroin ei ole riittävän luotettava indikaattori eri eläinlajien potentiaalisen ympäristökuormituksen vertailemisessa. Lisäksi käytetty fosforin erityys on nykytilanteeseen nähden liian pieni. Ympäristöministeriö tilasi Suomen ympäristökeskukselta ja Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskukselta erillisen selvityksen nykyisen eläinyksikkökertoimen päivittämiseksi vastaamaan paremmin eri eläinlajien tosiasia-

allisia ympäristövaikutuksia. Selvityksessä arvioitiin päivitettyyn eläinten fosforin eritykseen, typen eritykseen, fosforin ja typen erityksen yhdistelmään sekä kunkin eläinryhmän ammoniakkipäästöihin perustuvia eläinyksikkökertoimia ja ne kaikki huomioivaa eläinkohtaiseen kokonaisympäristövaikutuspotentiaaliin perustuvaa eläinyksikkökerrointa EII- indeksiä. EII- indeksi yhdistäisi kaikkien kertoimien lähtötiedot potentiaalisine ympäristövaikutuksineen ja olisi monipuolisin vaihtoehtoisista kertoimista, minkä johdosta esitetään nykyisen kertoimen korvaamista sillä. Uusia eläinyksikkökertoimia sovellettaisiin ainoastaan lupa- ja toimivaltarajojen määrittämisessä. Niitä ei sovellettaisi Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeen liitteessä 4 tarkoitettuun eläinsuojien vähimmäisetäisyyksien määrittämiseen.

Liitteen 1 taulukon 1 kohdan 2 alakohdassa e korjattaisiin siihen ympäristönsuojelulakia koskeneen hallituksen esityksen hyväksymisen yhteydessä jäänyt virhe.

29 §. Luvanvaraisen toiminnan olennainen muuttaminen. Voimassa olevan lain mukaan ympäristöluvan saaneen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa. Lupaa ei lain mukaan kuitenkaan tarvita, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa toiminnan muutoksen vuoksi ole tarpeen tarkistaa. Lisäksi on säädetty, että toiminnan muutos on aina olennainen, jos toiminta sen seurauksena muuttuu direktiivilaitoksen toiminnaksi. Tältä osin sääntelyyn ei ehdoteta muutoksia.

Muutoksia ehdotetaan toiminnan olennaista muutosta koskevan lupahakemuksen käsitteilyyn. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin luvan muuttamista koskevasta hallintomenettelystä viittaamalla hakemuksen jättämisen osalta lain 39 §:ään ja muutoin lain 96 §:ään. Lain 39 §:ssä säädetään lupahakemuksen tekemisestä ja 96 §:ssä asian muista käsittelyvaiheista. Muutoshakemuksen sisältöä koskevat tarkemmat säännökset ovat ympäristönsuojeluasetuksen 8 §:ssä. Sen mukaan hakemuksessa on esitettävä normaalin lupamenettelyn mukaisista tiedoista ja selvityksistä vain ne, jotka koskevat toiminnan muutosta ja sen ympäristövaikutuksia.

Muutoksella mahdollistettaisiin muiden kuin direktiivilaitosten olennaisia muutoksia koskevien lupahakemusten käsittely 96 §:n mukaisessa menettelyssä, joka antaa säännöksen mukaisten edellytysten vallitessa harkintavaltaa lupaviranomaiselle päätettäessä tarvittavista lausunnoista, päätöksestä tiedottamisesta ja päätöksen julkaisemisesta. Tarkoituksena olisi keventää ja siten nopeuttaa lupamenettelyä sekä ohjata entistä suurempi osa käsittelystä nykyistä suppeampaan menettelyyn. Jos toiminnan muutos olisi olennaista vähäisempi, lupaa ei tarvittaisi. Pienimmistä toiminnan muutoksista tehtäisiin ilmoitus 170 §:n mukaisesti.

Jos olennainen muutos tapahtuisi direktiivilaitoksessa, asian käsittelyssä noudatettaisiin lain 5 ja 8 luvun säännöksiä, jos muuttamisesta saattaisi aiheutua merkittäviä ihmisten terveyteen tai ympäristöön kohdistuvia haittavaikutuksia. Säännöksellä varmistettaisiin teollisuuspäästädirektiivin 24 artiklan toimeenpano. Lauseessa on kiinnitetty niin sanotun täyden lupamenettelyn soveltaminen tilanteisiin, jotka on kuvattu samalla tavalla kuin teollisuuspäästädirektiivin 3 artiklan 9 kohdan mukaisessa olennaisen muutoksen määritelmässä, jossa edellytetään merkittäviä haittavaikutuksia terveydelle tai ympäristölle. Muut direktiivilaitostenkin olennaista muutosta koskevat lupahakemukset käsiteltäisiin samalla tavalla kuin muiden laitosten lupahakemukset olennaisen muutoksen tilanteessa.

Asianosaisen oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja yleisön oikeus osallistua elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon turvataan kuitenkin tarvittaessa viime kädessä voimassa olevan lain 96 §:n 3 momentissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin asetuk-senantovaltuudesta voimassa olevan lain mukaisesti.

40 a §. Euroopan unionin yhteistä etua koskevat energiahankkeet. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 40 a §. Pykälällä täydennettäisiin niin sanotun energiainfrastruktuuriasetuksen (EU) N:o 347/2013 täytäntöönpanoa siten, että lakiin lisättäisiin viittaus noudattaa Euroopan unionin yhteistä etua koskevissa energiahankkeissa ympäristönsuojelulain lupamenettelyjen ohella lakia Euroopan unio-

nin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä (684/2014). Energiainfrastruktuuriasetuksen tarkoittamat yhteistä etua koskevat energiahankkeet ovat suuria infrastruktuurihankkeita, joiden toteuttaminen edellyttää lukuisia erilaisia lupamenettelyjä, arviointeja ja alueidenkäytön suunnittelua. Energiainfrastruktuuriasetuksen tarkoituksena on varmistaa näiden hankkeiden viivytyksetön käsittely.

47 a §. *Ympäristölupahakemuksen ja maaineslupahakemuksen yhteiskäsittely.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 47 a §. Pykälä koskisi ympäristölupahakemuksen ja maaineslupaa koskevan hakemuksen yhteiskäsittelyä silloin, kun kyse on samaa hanketta koskevista luvista. Uusi pykälä olisi sisällöltään pitkälti yhdenmukainen suhteessa vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisten lupien yhteiskäsittelyä koskevaan ympäristönsuojelulain 47 §:ään ja vastaavasti vesilain 11 luvun 12 §:ään. Pykälän tarkoituksena on sujuvoittaa menettelyjä niin lupanhakijan kuin lupaviranomaisen osalta ja poistaa päällekkäistä käsittelyä. Ehdotettua 47 a §:ää vastaisi maa-aineslakiin ehdotettu uusi 4 a §.

Pykälällä ei muutettaisi ympäristönsuojelulain lupaviranomaisia koskevia säännöksiä. Suurin osa ympäristölupien ja maa-aineslain mukaisten lupien yhteiskäsittelytapauksista tulisi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ratkaistaviksi. Aluehallintovirasto ratkaisisi ne yhteiskäsittelyluvut, jotka ympäristönsuojelulain toimivaltaista lupaviranomaista sääntelevän 4 luvun ja ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti kuuluisivat valtion ympäristölupaviranomaiselle.

Pykälässä tarkoitetut lupa-asiat käsiteltäisiin ympäristönsuojelulain mukaisessa menettelyssä siten kuin ympäristönsuojelulain 5 luvussa ja 84, 85 ja 96 §:ssä säädetään. Siltä osin kuin kyse olisi yhteiskäsittelyssä olevan hankkeen niistä toiminnoista, jotka edellyttävät ympäristölupaa, asia ratkaistaisiin ympäristönsuojelulain aineellisten sääntöjen mukaisesti.

71 §. *Määräys lupamääräysten tarkistamiseksi.* Lain 71 § ehdotetaan kumottavaksi.

Voimassa olevassa laissa pykälässä säädetään lupamääräysten tarkistamisesta. Ympäristöluvassa voidaan määrätä lupamääräykset

tarkistettavaksi, jolloin on myös määrättävä ajankohdasta, johon mennessä tarkistamishakemus on jätettävä lupaviranomaiselle. Pykälän 2 momentissa säädetään tarkistamista koskevan määräyksen antamisessa huomioidettavista asioista. Pykälän 2 momentti lisättiin säännökseen voimassa olevan lain säätämisen yhteydessä.

Pykälä kumottaisiin ja tarkistamismenettely korvattaisiin ehdotettavalla 89 §:llä ja sillä, että valvontaviranomaisella on velvollisuus seurata luvan muuttamisen perusteiden esiintymistä osana säännöllistä ja muutakin valvontaa. Voimassa olevan lain mukainen lupamääräysten tarkistamisvelvoite ja sen toimeenpano on viranomaistoiminnassa laajasti koettu osaksi lupien valvontaa. Pykälän 2 momentin mukaan huomioon otettavia seikkoja ovat myös vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaiset vesienhoitosuunnitelmat ja merenhoitosuunnitelma sekä niiden toimenpideohjelmat. Näiden ohjelmien huomioon ottaminen on vesipolitiikan puitedirektiivin ja meristrategiadirektiivin toimeenpanon turvaamiseksi edelleen tarpeen. Jatkossa velvollisuus toimenpideohjelmien huomioon ottamiseen kohdistuisi lupaviranomaisen sijasta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksiin vesienhoidosta ja merenhoidosta huolehtivina viranomaisina ja toisaalta ympäristönsuojelulain mukaisina valvontaviranomaisina. Huomioonottamisvelvollisuudesta voitaisiin tältä osin säätää asetustasolla vesienhoidon järjestämisestä annetun lain ja ympäristönsuojelulain nojalla.

Lupamääräysten tarkistamisvelvoite on voimassa olevan lain mukaisessa hallintokäytännössä määrätty lähes poikkeuksetta jokaisessa ympäristöluvassa. Tarkistamisvelvoitteen ajankohdat ovat vaihdelleet noin 5—12 vuoden välillä. Kun määräys on ollut käytännössä automaattinen ja sen toimeenpano suhteellisen kaukana tulevaisuudessa, on päätöksentekohetkellä voinut olla vaikea ennakoita, tarvitaanko lupamääräysten tarkistamista jokaisessa toiminnassa. Näin tarkistamismenettelyyn on päätynyt myös toimintoja, joissa välttämätöntä tarvetta luvan muuttamiselle ei ole. Luopumalla nykyisen kaltaisesta automaattisesta tarkistamismenettelystä ja korvaamalla se laitoskohtaisella luvan ja lupa-

määräysten ajantasaisuuden seurannalla voidaan karsia turhia lupamenettelyjä ja tehostaa toimintaa. Voidaan olettaa, että lupahakemusten määrä vähenee, jolloin myös valvontaviranomaisten työ lausunnonantajina lupamenettelyssä vähenee. Valvontaviranomaiset joutuvat jo nykyäänkin seuraamaan valvonnan yhteydessä samoja asioita eli luvan muuttamisen perusteiden olemassaoloa, jolloin valvontaan kohdistuva lisätyö ei välttämättä ole yhtä suuri kuin lupahakemusten käsittelyssä. Sääntelyn muuttaminen lisää valvontaviranomaisen työn järjestelmällisyyttä.

Direktiivilaitosten lupamääräysten tarkistamisesta säädetään voimassa olevan lain 80 ja 81 §:ssä, joihin ei esitetä muutoksia. Näiden laitosten osalta on jo voimassa menettely, jossa valtion valvontaviranomainen ensin arvioi tarvetta luvan tarkistamiseen komission julkaisemien parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmien johdosta ja jos tarkistamisen tarve on olemassa, lupahakemus on pantava vireille. Vasta näin valikoituneet lupahakemukset tulevat valtion lupaviranomaisen käsiteltäviksi lupamenettelyyn.

87 §. Luvan voimassaolo. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että ympäristöluvut määrättäisiin olemaan voimassa toistaiseksi. Aikaisemmasta poiketen lupa olisi mahdollista määrätä olemaan voimassa määräajan vain laissa erikseen säädetyissä tilanteissa. Tällainen syy voisi olla toiminnan erityiset ominaisuudet, haitallisten vaikutusten arvioinnin ongelmin liittyvät kysymykset taikka toiminnassa käytetyn tekniikan tai menetelmän uutuus. Syyn edellytettäisiin olevan luonteeltaan painava. Lupa voisi olla määräaikainen myös toiminnanharjoittajan oman hakemuksen perusteella.

Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, joka koskisi 47 a §:n mukaisia erityistilanteita. Säännös olisi informatiivinen, sillä ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaisissa yhteiskäsittelyluvuissa luvan määräaikainen voimassaolo määräytyisi maa-aineslain 10 §:n mukaisesti siihen lisättävän nimenomaisen säännöksen mukaan. Ympäristönsuojelulakiin lisättävällä viittaussäännöksellä poistettaisiin mahdollinen epätietoisuus siitä, voidaanko yhteiskäsittelytapauksissa määrätä toistaiseksi voimassaolevasta luvasta.

88 §. Luvan raukeaminen. Pykälästä poistetaan viittaus kumottavaksi ehdotettavaan 71 §:ään ja lupamääräysten tarkistamiseen.

89 §. Luvan muuttaminen. Toiminnanharjoittaja voi hakea ympäristöluvan muuttamista. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin selvästi toiminnanharjoittajalla aina olevasta mahdollisuudesta. Tämä oikeus ei olisi sidoksissa 2 momentissa säädettyihin perusteisiin.

Luvan muuttamista koskevan pykälän merkitys lisääntyisi sen myötä, että 71 §:n mukainen lupamääräysten tarkistamisen menettely kumottaisiin ja jäisi siten kokonaan pois viranomaisen keinovalikoimasta. Valvontaviranomainen seuraisi osana säännöllistä ja muuta valvontaa luvan muuttamisen perusteiden olemassaoloa eli muun muassa toiminnan aiheuttamaa pilaantumisen vaaraa, toiminnan mahdollisesti aiheuttamaa lain 16—18 §:ssä säädetyin kiellon vastaisuutta sekä toiminnan ulkopuolisten olojen aiheuttamaa muutostarvetta sekä Euroopan unionin säädöksen kuten esimerkiksi vesipolitiikan puitedirektiivin vesiympäristölle haitallisia aineita koskevien säädösten nojalla luvan myöntämisen jälkeen asetettuja uusia vaatimuksia. Jos näissä esiintyisi tilanteita, joissa valvontaviranomaisen perustellun arvion mukaan lupaa on syytä muuttaa, valvontaviranomaisen olisi tehtävä aloite lupaviranomaiselle luvan muuttamista varten. Valvontaviranomainen toimisi tässä lupamenettelyn aloittamisen vireillepanijana. Tällöin sen asema poikkeaa varsinaisen lupanhakijan eli toiminnanharjoittajan asemasta. Vireillepanon oikeus olisi myös muilla 2 momentissa säädetyillä tahoilla: yleistä etua valvova viranomainen, haitankärsijä ja 186 §:ssä tarkoitettu rekisteröity yhdistys tai säätö.

Aloite lupamenettelystä voitaisiin 2 momentissa tarkoitettujen tahojen toimesta panna vireille vapaamuotoisella asiakirjalla eikä 39 §:ssä tarkoitettua lupahakemusta käytettäisi. Erityisesti valtion valvontaviranomaisen osalta aloitteen sisältö ja laajuus rinnastuisi pitkälti niihin lausuntoihin, joita valvontaviranomainen antaa valtion lupaviranomaiselle lupamenettelyssä. Kunnissa menettelyt olisi sovitettava siihen, että valvonta ja lupasioiden käsittely kuuluvat samalle viranomaiselle.

Lupaviranomaisen olisi 2 momentissa tarkoitettuna asian vireilletulon johdosta ennen asian ratkaisemista varattava toiminnanharjoittajalle tilaisuus tulla kuulluksi ja esitettävä tälle tarvittaessa yksilöity pyyntö toimittaa luvan muuttamisen perusteen ja tarpeen arvioimiseksi tarpeelliset selvitykset. Lupaviranomaisen tehtävä olisi arvioida toiminnanharjoittajalta saadut selvitykset, hankkia muut tarvittavat lisäselvitykset ja harkita tämän perusteella luvan muuttamisen tarvetta ja päättää asiasta. Jos lupaviranomainen harkinnassaan päätyy siihen, että luvan muuttamiselle ei ole pykälässä säädettyä edellytystä, sen on hylättävä hakemus ja jätettävä muuttamatta lupaa.

Muilta osin 89 §:n muutosperusteet jäisivät entiselleen, kuitenkin siten, että voimassa olevan lain 1 momentin 4 kohta poistettaisiin vaikeaselkoisena ja vaille käyttöä jääneenä.

Pykälää täydennettäisiin sen 3 momenttiin otettavalla säännöksellä. Sen mukaan jos luvan muuttaminen tulee vireille 2 momentissa tarkoitettuna tahon aloitteesta eli muun kuin toiminnanharjoittajan aloitteesta, lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista kuuluttava toiminnanharjoittajaa ja esitettävä tälle yksilöity pyyntö toimittaa luvan muuttamisen perusteen ja tarpeen arvioimiseksi tarpeelliset selvitykset.

Harkitessaan 89 §:n soveltamista valvontaviranomaisen on otettava huomioon myös se, että yhtenä luvan muuttamisen perusteena säännöksessä mainitaan toiminnasta aiheutuva tässä laissa kielletty seuraus, jollaisessa tilanteessa on myös mahdollista, että valvontaviranomainen joutuu panemaan vireille lain 175 §:ssä säädetyn menettelyn.

Teollisuuspäästädirektiivin 21 artiklan 1 kohdan mukaan toimivaltaisen viranomaisen on tarkistettava kaikki lupaehdot säännöllisesti ja saatettava ne tarpeen vaatiessa ajan tasalle. Saman artiklan 2 kohdan mukaan toiminnanharjoittajan on toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä toimitettava kaikki lupaehtojen tarkistamiseen tarvittavat tiedot mukaan lukien erityisesti päästöjen tarkkailun tulokset ja muut tiedot, joiden perusteella laitoksen toimintaa voidaan verrata parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan ja siihen liittyviin päästötasoihin.

Luvan muuttamista koskevan pykälän yhdessä ympäristönsuojeluasetuksen 39 §:n kanssa katsotaan saattavan teollisuuspäästädirektiivin 21 artiklan 1 ja 2 kohdan velvoitteet kansalliseen lainsäädäntöön muilta osin kuin ei ole kyse parhaan käyttökelpoisen tekniikan päätelmien voimaantumisen aiheuttamasta luvan tarkistamisesta, josta säädetään erikseen lain 80 ja 81 §:ssä. Saman artiklan 5 kohdassa luetellut luvan ajantasaisuuden perusteet vastaavat niitä perusteita, joista säädetään lain 89 §:ssä.

Teollisuuspäästädirektiivin 24 artiklan mukaan yleisölle, jota asia koskee, on annettava mahdollisuus osallistua varhaisessa vaiheessa ja tehokkaasti menettelyihin, jotka koskevat laitoksen luvan tai lupaehtojen saattamista ajan tasalle 21 artiklan 5 kohdan a alakohdan mukaisesti. Mainitussa kohdassa viitataan luvan muuttamisen perusteena laitoksen aiheuttaman pilaantumiseen, joka on niin merkittävää, että luvan nojalla voimassa olevat päästöjen raja-arvot on tarkistettava tai uusia päästöjen raja-arvoja on lisättävä. Tämä peruste tulee katetuksi 89 §:ssä ja luvan muuttamista koskevissa menettelysäännöissä.

Ympäristönsuojelulain 168 §:ssä säädetään säännöllisestä valvonnasta, johon kuuluu valvontasuunnitelma ja valvontaohjelma. Valvontaohjelmassa on tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista, kuten määräaikaistarkastuksista. Luvan muuttamisen tarpeen arviointi osana valvontaa kytkeytyy säännölliseen valvontaan ja siten se tulisi myös osaksi valvonnan maksullisuutta, josta säädetään ympäristönsuojelulain 205 ja 206 §:ssä.

89 a §. *Kalatalousvelvoitteen ja kalatalousmaksun muuttaminen.* Uuteen ehdotettavaan pykälään siirrettäisiin voimassa olevan lain 89 §:n 2 momentti entisen sisältöisenä.

91 §. *Määräajan pidentäminen.* Pykälästä poistettaisiin viittaus kumottavaksi ehdotettavaan 71 §:ään.

96 §. *Hallintomenettely eräissä asioissa.* Pykälässä oleva viittaus säännös korjattaisiin 89 §:n muutoksen vuoksi.

98 §. *Polttolaitoksen polttoainetehon yhteenlaskemissäännöt.* Pykälästä ehdotetaan poistettavaksi viittaukset suuriin polttolaitoksiin, jotta polttolaitoksen polttoainetehon yhteenlaskemissäännöt vastaisivat täsmällisesti

teollisuuspäästödirektiivin säännöksiä myös silloin, kun on kysymys jätteen rinnakkaispolttolaitoksesta. Pykälä koskisi polttolaitoksia yleisesti. Direktiiviin perustuvan ympäristönsuojelulain 109 §:n mukaan rinnakkaispolttolaitosten polttoainetehon määrittelyssä noudatetaan 98 §:n mukaista yhteenlaskemisääntöä.

Ehdotetuilla täsmennyksillä ei olisi vaikutusta lain 97 §:ssä tarkoitettujen polttoaineteholtaan vähintään 50 megawatin polttolaitosten eli suurten polttolaitosten polttoainetehon laskentasääntöihin.

109 §. *Polttoainetehon yhteenlaskemisääntö jätteen rinnakkaispolttolaitoksessa.* Pykälässä ehdotetaan korjattavaksi virheellinen säännösviittaus.

125 §. *Korvauksista päättäminen lupasian yhteydessä.* Pykälästä poistettaisiin viittaus kumottavaksi ehdotettavaan 71 §:ään.

159 §. *Otsonikerrosta heikentäviä aineita ja tiettyjä fluorattuja kasvihuonekaasuja käsitteleviltä vaadittava pätevyys ja sen osoittaminen.* Kyseessä on uudesta F-kaasuasetuksesta johtuva muutos. Pykälän 1 momentti muutettaisiin informatiiviseksi viittaukseksi valtioneuvoston asetukseen, jossa säädetään pätevyysvaatimuksista niille henkilöille ja toiminnanharjoittajille, jotka käsittelevät F-kaasuja tai otsonikerrosta heikentäviä aineita sisältäviä laitteita. Viittaus on tarpeellinen luvun 17 §:n ymmärtämiseksi.

162 §. *Pätevyyden todentaminen.* Pykälän 3 momentissa ehdotetaan täsmennettäväksi perusteita, joilla Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi peruuttaa henkilön tai toiminnanharjoittajan pätevyyden. Voimassa oleva säännös on osoittautunut tulkinnanvaraiseksi muun muassa tapauksissa, joissa pätevyyden peruuttaminen epäasianmukaisen toiminnan vuoksi saattaisi olla tarpeen.

163 §. *Vuototarkastukset.* Muutos johtuu uudesta F-kaasuasetuksesta. Pykälän otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi, koska uuden F-kaasuasetuksen ja otsoniasetuksen soveltamisalat poikkeavat toisistaan eli laiteluettelot eivät enää ole yhteneväiset. Pykälän 1 momentti muutettaisiin informatiiviseksi viittaukseksi otsoni- ja F-kaasuasetuksiin, joissa säädetään vuototarkastuksista ja huolto- ja

tarkastuskirjanpidosta. Pykälän 2 momentissa tarkennettaisiin, että pätevyys vaaditaan sekä henkilöltä että toiminnanharjoittajalta, mikä vastaisi nykyistä käytäntöä.

165 §. *Tietojen toimittaminen fluoratuista kasvihuonekaasuista.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi F-kaasuja myyville yrityksille velvollisuus toimittaa pyynnöstä tietoja myös myymiensä F-kaasujen määristä. F-kaasuasetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti F-kaasuja toimittavien yritysten on pidettävä kirjaa toiminnastaan ja luovutettava tiedot pyynnöstä toimivaltaiselle viranomaiselle. Tiedot toimitettaisiin Suomen ympäristökeskukselle samassa yhteydessä kuin kasvihuonekaasuja koskevat tiedot. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi velvollisuus toimittaa pyynnöstä tietoja myös F-kaasuasetuksen liitteen II mukaisista kaasuista. Tämä vastaisi nykyistä käytäntöä, sillä Suomen kasvihuonekaasuinventaariossa kyseisistä kaasuista on kerätty tietoja vuodesta 2011 alkaen. Tämä on myös Ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen (SopS 61/1994) uusien suositusten mukaista.

183 §. *Aineita, kemikaaleja, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskevat kiellot ja määräykset.* Pykälän 2 momenttia esitetään täsmennettäväksi siten, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoisi otsonikerrosta heikentäviä aineita ja F-kaasuja käsittelevien henkilöiden ja toiminnanharjoittajien pätevyyttä.

205 §. *Maksut.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi informatiivinen uusi 3 momentti, jossa viitattaisiin maa-aineslakiin. Sen mukaisesti 47 a §:n mukaan yhteiskäsittelyssä olevien lupahakemusten käsittelyä ja lupien valvontaa koskevat maksut määräytyisivät maa-aineslain 23 §:n mukaisesti.

Jos luvan muutos tulisi vireille viranomaisaloitteisesti siten, että ympäristölupaa muutetaan 89 §:n perusteella, luvan käsittely kuuluisi maksullisuuden piiriin. Maksuja koskevan pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi sen vuoksi, että viranomaisaloitteiset 89 §:n mukaiset luvan muutostilanteet todennäköisesti lisääntyvät sen myötä, että lupamääräysten tarkistamismenettelystä, josta säädetään voimassa olevan lain 71 §:ssä, luovutettaisiin ja 89 §:n mukaisesta menettelystä tulisi toinen pääasiallisista säännöksistä

luvan muuttamiseen. Jos säännöstä ei muutettaisi, säännöksen nykyinen sanamuoto johtaisi siihen, että nämä luvan muutokset eivät olisi maksullisia. Lupamääräysten tarkistamistilanteissa, joista nyt ehdotetaan luovuttavaksi, maksu on peritty aikaisemmankin lain mukaan.

225 §. Ympäristönsuojelulain rikkominen. Muutos johtuu F-kaasuasetuksesta. Pykälän 1 momentin 6 kohta toimeenpanisi F-kaasuasetuksen seuraamusvaatimukset. Ympäristönsuojelulain 165 §:n mukaisten F-kaasuja koskevien tietojen toimittamisen laiminlyönti säädetäisiin rangaistavaksi.

230 §. Velvollisuus hakea ympäristölupaa. Pykälän 2 momentin viittausta eräisiin aiemmin annettuihin päätöksiin korjattaisiin. Siirtymäsäännöksessä on ollut tarkoitus viitata sellaisiin ympäristölupaa edeltäviin hallintopäätöksiin, jotka on annettu ennen kumottua ympäristönsuojelulakia. Tällöin viittaus on kohdistettava 228 §:n 3 momentin sijasta sen 2 momenttiin.

231 §. Luvanvaraisuuden lakkaaminen. Pykälästä poistettaisiin viittaus kumottavaksi ehdotettavaan 71 §:ään.

232 §. Direktiivilaitokset. Pykälästä poistettaisiin viittaus kumottavaksi ehdotettavaan 71 §:ään.

235 §. Jätteen käsittelytoiminnan vakuutta koskevan lupamääräyksen tarkistaminen. Pykälästä poistettaisiin viittaus kumottavaksi ehdotettavaan 71 §:ään.

1.2 Maa-aineslaki

4 a §. Maa-aineslupahakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittely. Voimassaoleva 4 a § muutettaisiin sisällöltään uudeksi säännökseksi. Pykälässä säädettäisiin maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisten lupien yhteiskäsittelystä silloin, kun ne koskevat samaa hanketta. Ehdotettavan sääntelyn tarkoituksena on sujuvoittaa tilanteita, joissa sama hanke nykyisin tarvitsee kaksi eri lupaa, joita käsitellään kahdessa eri viranomaisessa, ja joista haettaisiin muutosta pääosin kahteen eri hallinto-oikeuteen kahdella eri valituslajilla. Lisäksi tarkoituksena on poistaa maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisten lupamenettelyjen päällekkäisyyttä muun muassa kuulemisen ja päätöksen tiedoksiannon osalta. Ehdotettua 4 a §:ää vastaisi ympäristönsuojelulakiin samalla ehdotettava uusi 47 a §. Vastaavan tyyppinen yhteiskäsittely on ollut voimassa vuodesta 2000 lähtien ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupien osalta tilanteessa, jossa hankkeesta aiheutuu vesien pilaantumista.

Käytännössä lupien yhteiskäsittely tulisi useimmiten siitä saatavien hyötyjen vuoksi harkittavaksi sellaisten uusien hankkeiden kohdalla, jotka edellyttävät sekä maa-aineslain mukaista ottamislupaa, että ympäristölupaa. Säännös ei kuitenkaan sulkisi pois menettelyllistä yhteiskäsittelyä niissäkään tapauksissa, joissa esimerkiksi ympäristölupa on edelleen toistaiseksi voimassa, ja maa-aineslain mukainen määräaikainen lupa tulee uudelleen haettavaksi määräajan päätyttyä. Luvan hakija voisi lupahakemuksessaan vedota tällöin ympäristönsuojelulain 89 §:ään, ympäristönsuojelulain mukaisen luvan muuttamiseksi. Tällaisessa tapauksessa yhteiskäsittelystä saatavat menettelylliset hyödyt rajoittuisivat kuitenkin lähinnä yhteisen luvan valvonnan tai mahdollisen valitusmenettelyn selkeytymiseen.

Pykälän 1 momentin mukaan samaa hanketta koskevia maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisia lupia voitaisiin hakea yhdellä yhteisellä lupahakemuksella. Samalla hankkeella tarkoitettaisiin samalle toiminta-alueelle sijoittuvaa sellaista toimintaa, joka edellyttää samanaikaisesti sekä maa-aineslupaa että ympäristölupaa. Lupia olisi edelleen mahdollista hakea myös erikseen. Erillisetkin lupahakemukset olisi kuitenkin käsiteltävä yhdessä, jollei se erityisen syyn vuoksi olisi tarpeetonta. Erityisenä syynä voidaan pitää esimerkiksi sitä, että maa-aineslain mukaisella luvalla ja ympäristönsuojelulain mukaisella luvalla ei ole ajallista tai toiminnallista yhteyttä, vaikka ne koskisivat samalla toiminta-alueella toteutettavaa hanketta. Ajallinen yhteys puuttuu esimerkiksi tilanteessa, jossa kyseessä on alun perin vain maa-aineslupaa vaativa hanke, mutta maa-aineksen oton aikana raaka-aine muuttuu siten, että on tarpeen hakea ympäristönsuojelulain mukaista lupaa murskaukseen. Tällöin maa-aineslain mukaisella luvalla on toimittu jo ennen kuin on tullut tarve hakea

ympäristönsuojelulain mukaista lupaa. Luvilta voi puuttua myös toiminnallinen yhteys vaikka kyse olisikin samanaikaisesta toiminnasta samalla alueella, jos esimerkiksi maainesten otto paikalla järjestetään tietynlaisen kiviaineksen käsittelyä ja vastaanottoa. Tällöin alueella voidaan murskata ja välivarastoida muualta tuotua rakennushankkeesta tulevaa puhdasta kiviainesta, mikä vaatii ympäristönsuojelulain mukaisen luvan, mutta kyseinen toiminta ei välttämättä ole toiminnallisesti yhteydessä samalla alueella toteutettavaan maainesten ottoon, johon riittää maainestelaikin mukainen lupa.

Pykälän 2 momentin mukaan silloin kun maainestelaikin mukaisen lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenee tarve myös ympäristönsuojelulain mukaiselle luvulle, mutta sitä ei ole haettu, on lupaviranomaisen asetettava kohtuullinen määräaika ympäristönsuojelulain mukaisen lupahakemuksen jättämiselle. Viranomaisella ei olisi harkintavaltaa määrääjän asettamisen suhteen, vaan määräaika olisi säännöksen mukaisissa tilanteissa aina asetettava. Säännöksen tarkoituksena on edistää hallinnon tehokkuutta ja nopeuttaa asian käsittelyä. Asetettavan määrääjän pituus jätettäisiin viranomaisen harkintaan. Määrääjän pituutta rajoitettaisiin kuitenkin siten, että sen olisi oltava tapauskohtaisesti arvioiden kohtuullinen. Kohtuullista määräaika arvioitaessa olisi otettava huomioon mitä hallintolain 33 §:ssä säädetään selvityksen antamiselle asetettavan määrääjän riittävyydestä. Siten määrääjän kohtuullisuutta tulisi harkita muun ohella suhteessa asian laatuun sekä tarvittavan lupahakemuksen laajuuteen ja sisältöön. Jos määräaika ei noudateta, vireillä oleva lupahakemus voitaisiin jättää tutkimatta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin viittaus niihin ympäristönsuojelulain menettelysääntöihin, joita sovellettaisiin yhteiskäsittelyssä. Lupaviranomaisen olisi pyydettävä yhteiskäsittelyyn tulevista hakemuksista lausunnot maainestelaikin 7 §:n 2 momentissa säädettyjen tilanteiden lisäksi ympäristönsuojelulain 42 §:n mukaisesti. Ympäristönsuojelulain 42 §:n 5 momentti viittaa ympäristönsuojeluasetukseen, jonka 12 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäris-

tökeskuksen lausunto, jos ympäristölupa koskee toiminnan sijoittumista tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella.

Yhteiskäsittelyyn sovellettaisiin kuulemisen osalta mitä ympäristönsuojelulain 43 §:ssä säädetään asianosaisesta, muistutuksista ja mielipiteistä, sekä mitä lain 44 §:ssä säädetään lupahakemuksesta tiedottamisesta. Lupahakemusta koskeva kuulutus on lain 44 §:n mukaan annettava erikseen tiedoksi niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Yhteiskäsittelyyn sovellettaisiin myös sähköisen tiedonsaannin järjestämistä annettua ympäristönsuojelulain 45 §:ää. Pykälässä säädetään asianosaisten ja muiden mahdollisuudesta saada pyynnöstä sähköinen ilmoitus tietyllä alueella vireille tulleista samaa hanketta koskevista ympäristölupahakemuksista. Säännöksellä edistetään oikeutta ympäristötiedon saamiseen. Säännös ei aseta viranomaiselle ehdotonta velvollisuutta järjestää tiedonsaantia pykälässä kuvatulla tavalla. Velvollisuus tiedonsaannin järjestämiseen olisi vain silloin, kun viranomaisella on käytössä tällainen järjestelmä.

Julkipanomenettelyn osalta sovellettaisiin ympäristönsuojelulain 84 §:ää lupapäätöksen antamisesta, jossa säädetään julkipanoilmoituksen sisällöstä hieman laajemmin kuin maainestelaikin samaa asiaa sääntelevässä 19 §:ssä.

Lupapäätöksestä tiedotettaisiin siten kuin ympäristönsuojelulain 85 §:ssä säädetään. Mainitun säännöksen mukaan lupapäätös on lähetettävä muun muassa asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle. Maainestelaikin vastaavan 19 §:n 2 ja 3 momentin mukaan lupapäätös on toimitettava vain luvan hakijalle, ja muille tahoille luvan myöntämisestä annetaan ilmoitus.

Yhteiskäsittelyssä annetusta lupapäätöksestä olisi oikeus pyynnöstä saada tieto sähköisin viestein siten kuin ympäristönsuojelulain 86 §:ssä säädetään sähköisen tiedoksisaannin edistämisestä. Säännös vastaa ympäristönsuojelulain 45 §:ää, jossa säädetään vastavasta tiedonsaantimahdollisuudesta lupasian vireille tullessa. Pykälässä viitattaisiin

lisäksi ympäristönsuojelulain 96 §:ään, joka koskee hallintomenettelyä eräissä asioissa.

Yhteiskäsittelyssä lupahakemuksen sisältöön ja lupaharkintaan, luvan myöntämisen edellytyksiin ja lupamääräyksiin sovellettaisiin erikseen maa-ainelain ja ympäristönsuojelulain mukaisia aineellisia säännöksiä. Yhteiskäsittelyssä luvan myöntäminen edellyttäisi, että molempien lakien mukaiset luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät. Jos lupaa ei voida myöntää toisen lain nojalla, hylättäisiin lupahakemus kokonaisuudessaan.

Lisäksi yhteiseen lupaan sovellettaisiin maa-ainelain ja ympäristönsuojelulain säännöksiä erikseen silloin, kun on kysymys luvan muuttamisesta, toiminnan lopettamisesta ja valvontaviranomaisen tehtävistä. Näin olleen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen olisi valvontaviranomaisina noudatettava, mitä sekä maa-aineslaissa että ympäristönsuojelulaissa ja niiden nojalla on säädetty valvontaviranomaisen tehtävistä.

4 b §. *Ottamisen ohjaus ja valvonta.* Lakiin lisättäisiin uusi 4 b §, jolle annettaisiin voimassaolevan 4 a §:n sisältö.

5 a §. *Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.* Pykälän 1 momentin sisältämästä viittauksesta ympäristönsuojelulakiin poistettaisiin lain numero.

7 §. *Lupaviranomainen ja lausunnot.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että luvan aineiden ottamiseen myöntäisi jatkossa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voisi siirtää toimivaltaansa viranhaltijalle kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:n mukaisesti. Ehdotuksen tarkoituksena on luoda selkeä ja yhtenäinen menettely, jossa alan asiantuntijuus keskitetään samaan viranomaiseen joka kunnassa. Muutoksella myös saatettaisiin lainsäädäntö vastamaan useissa kunnissa jo nykyisin noudatettavaa hallinnon järjestämistä. Samalla yhdenmukaistettaisiin lupamenettelyä ympäristönsuojelulain kanssa.

Pykälän 1 momentin kolmannessa virkkeessä säädettäisiin, että ehdotettavan 4 a §:n mukaisen yhteisen luvan lupaviranomainen määräytyisi ympäristönsuojelulain mukaisesti, eli lupaviranomainen olisi pääsääntöisesti

kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Sitä jatkossa sekä yksittäiset ottamisluvat että yhteiskäsittelyssä annetut luvat ratkaistaisiin pääosin samassa viranomaisessa.

Aluehallintovirasto ratkaisisi kuitenkin ne yhteiskäsittelyluvut, jotka toimivaltaista lupaviranomaista sääntelevän ympäristönsuojelulain 34 §:n ja ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti kuuluisivat valtion ympäristölupaviranomaiselle. Ympäristönsuojelulain 34 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee ympäristölupahakemuksen silloin, kun toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia tai asian ratkaiseminen valtion ympäristölupaviranomaisessa muuten on perusteltua toiminnan laatu tai luonne huomioon ottaen. Ympäristönsuojelulain 34 §:n 1 momentin 2—4 kohtien mukaan valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee luvan myös silloin, kun muun kuin 1 kohdassa tarkoitettun toiminnan ympäristövaikutukset saattavat kohdistua huomattavassa määrin sijaintikuntaa laajemmalle alueelle, toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain 3 luvun nojalla tai toiminnasta syntyvistä jätevesistä saattaa aiheutua ojan, lähteen tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettun noron pilaantumista. Mainitun 1 momentin 1 ja 2 kohtaa on sovellettava yhdessä ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen kanssa, sillä niihin perustuva ratkaisovalta on säännelty asetuksessa tyhjentävästi. Lisäksi ympäristönsuojelulain 34 §:n 2 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle muutoin kuuluva ratkaisovalta siirtyy valtion ympäristölupaviranomaiselle jos toiminta sijaitsee usean ympäristönsuojeluviranomaisen alueella, kyse on sotilaskäyttöön tarkoitettusta toiminnasta tai jos toiminta sisältää pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamista. Mikäli maa-aineslupaa ja ympäristölupaa edellyttävän kallion tai muun kiviainesmurskaushankkeen yhteydessä käsiteltäisiin pilaantumaton maa-ainesjätettä, betoni-, tiili- tai asfalttijätettä, lupahakemuksen käsittelee ympäristönsuojeluasetuksen 1 pykälän 2 momentin 13 kohdan f alakohdan mukaan valtion ympäristöviranomainen, kun käsiteltävä jätteen määrä on vähintään 50 000 tonnia vuodessa.

10 §. Luvan voimassaolo. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan 4 a §:ssä tarkoitetun yhteiskäsittelyssä annettavan luvan voimassaolo määräytyisi maa-aineslain mukaisesti siten kuin lain 10 §:ssä säädetään. Maa-ainesten ottamistoiminta on luonteeltaan määräaikaista johtuen ottamisalueen rajallisista resursseista. Laissa asetetaan toiminnanharjoittajalle ottamisalueen jälkihoitovelvoitteita ja valvontaviranomaiselle luvan voimassaolon päättymisen jälkeen suoritettavia tarkastusvelvoitteita. Nämä velvoitteet kohdistuvat myös yhteiskäsittelyluvan mukaiseen toimintaan, ja tämän vuoksi yhteiskäsittelyluvan voimassaoloajan tulisi olla määräaikainen. Yhteinen lupa voitaisiin säädetyistä edellytyksistä riippuen myöntää 10 §:n nojalla enintään 10, 15 tai 20 vuoden ajaksi.

14 §. Valvontaviranomainen ja hallintopakkoasia. Pykälän otsikkoa sekä 1 ja 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi.

Voimassaolevan otsikon sana teettämisuha ehdotetaan muutettavaksi säännöksen sisältöä paremmin kuvaavaksi hallintopakkoasiaksi.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että maa-aineslain noudattamista valvoisi jatkossa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Nykyisen käytännön mukaan maa-aineslain noudattamista kunnassa valvoo yleensä rakennus- tai ympäristölautakunta. Maa-aineslain mukaiset valvontatehtävät keskitettäisiin samaan kunnan viranomaiseen kuin lupatehtävät. Sääntelyn tarkoituksena on tehostaa kuntien viranomaisten toimintaa ympäristöasioissa ja yhdenmukaistaa sääntelyä ympäristönsuojelulain kanssa.

Edellä 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan mukaista toimintaa valvoisi ympäristönsuojelulain 167 ja 168 §:n mukaisesti pääasiassa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Silloin kun yhteisen luvan ratkaisee aluehallintovirasto, toimii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus valtion valvontaviranomaisena.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että 4 a §:ssä tarkoitetun yhteiskäsittelyssä annettun luvan mukaista toimintaa koskevan hallintopakkoasian osalta noudatettaisiin, mitä ympäristönsuojelulain 175 §:ssä säädetään rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemisesta. Jos hallintopakkoasia koskee ainoastaan

maa-aineslaissa tai sen nojalla säädetyin velvoittein noudattamista, siihen sovellettaisiin kuitenkin maa-aineslain säännöksiä.

20 §. Muutoksenhaku. Esityksessä ehdotetaan, että maa-aineslain mukaisessa ottamislupaa koskevassa muutoksenhaussa siirrytään kunnallisvalituksesta hallintovalitukseen. Ehdotuksen tarkoituksena on lähentää maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain menettely- ja lupamenettelyn lisäksi myös muutoksenhaun osalta. Hallintovalitusta noudatetaan myös esimerkiksi jätelain (646/2011) ja luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaisissa valituksissa.

Maa-aineslain mukainen muutoksenhaku maa-aineslupan osalta on nykyisellään kunnallisvalitus, jossa on hallintovalituksen piirteitä, kuten valtion ympäristöviranomaisen valitusoikeus. Kunnallisvalitus ei kuitenkaan ole maa-aineslain mukaisissa lupa-asioissa käytössä kokonaisuudessaan, sillä oikaisuvaatimusmenettely ei ole käytössä.

Kunnallisvalitus omaksuttiin maa-aineslain valituskeinoksi hallintovalituksen sijasta vasta valiokuntakäsittelyssä. Valinnan perusteet liittyivät lupaviranomaiseen sekä hallintovalituksen valitusoikeutettujen piiriin suppeuteen. Kunnallisvalituksen katsottiin myös tehostavan laillisuusvalvontaa kunnassa.

Kunnallisvalituksen erityispiirteitä ovat laaja muutoksenhakuoikeus, rajoitetut valitusperusteet sekä hallintotuomioistuimen rajoitettu tutkimus- ja ratkaisovalta. Hallintovalituksen voi tehdä vain asianosainen, mutta valituksen tutkinta tuomioistuimessa perustuu virallisperiaatteeseen. Hallintovalituksessa valitusviranomainen voi myös korvata virheellisen päätöksen uudella päätöksellä ja näin nopeuttaa asian loppuunsaattamista. Maa-aineslain voimassaolevassa muutoksenhakujärjestelmässä valitusviranomainen voi kuitenkin tehdä lupapäätökseen vähäisiä muutoksia asiaa palauttamatta.

Suurin osa kunnallisvalituksista tehdään oman intressin vuoksi, mutta merkitystä on myös lainalaisuuden valvonnalla. Laajan muutoksenhakuoikeuden haittapuolena on nähty mahdollisuus valituksin tarkoituksellisesti viivästyttää päätöksentekoa. Tällaisten valitusten määrä on kuitenkin todettu vähäiseksi.

Eri selvitysten mukaan maa-aineslakia säädettyä vallinneet alkuperäiset syyt kunnallisvalituksen käyttämiseen ovat pitkälti poistuneet. Maa-aineslain muutoksenhakumenettelyä on laajennettu sekä osallistumisoikeuden että virallisperiaatteen soveltamisalan osalta. Samalla kun maa-aineslaista on poistettu lupapäätöksen alistamis- ja vahvistamismenettely, sen suoma edunvalvontamahdollisuus on korvattu yleistä etua valvovan alueellisen ympäristökeskuksen valitusoikeudella. Myöskään oikeuskäytännön perusteella ei ole pääteltävissä, että kunnallisvalituksen soveltamiseen ottamislupa-asioissa olisi merkittäviä oikeusturvaan liittyviä syitä. Nykyisin maa-aineslain mukaisen kunnallisvalitusjärjestelmän ero hallintovalitusjärjestelmään tulee esille lähinnä siinä, että kunnallisvalitusjärjestelmä asettaa enemmän rajoituksia muutoksenhaun laajuudelle. Joissain tapauksissa hallintovalitukseen siirtymisellä voisi myös olla myönteinen vaikutus muutoksenhaun kohteena olevien asioiden kokonaiskäsitelyaikaan. Siirtymistä kunnallisvalituksesta hallintovalitukseen puoltaisi myös se, että ympäristönkäytön lupahallinnossa hallintovalitus on pääsääntö.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että maa-aineslain nojalla annettuun viranomaisen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Muutosta haettaisiin hallinto-oikeudelta.

Pykälän 2 momentin mukaan yhteistä lupaa koskevaan muutoksenhakuun sovellettaisiin ympäristönsuojelulain 190 §:ää. Erona maa-aineslain mukaiseen muutoksenhakuun olisi se, että yhteisen luvan osalta valitus tehdään ympäristönsuojelulain mukaisesti Vaasan hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden kokoonpanosta ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa säädetään hallinto-oikeuslain (430/1999) 12 §:n 2 momentissa, jonka mukaan kokoonpanoon kuuluu lainoppineiden jäsenten lisäksi aina luonnontieteen tai tekniikan alaan perehtynyt jäsen tai jäseniä. Koska yhteinen lupa annetaan ympäristönsuojelulain mukaisessa menettelyssä ja siihen sovelletaan ympäristönsuojelulain muutoksenhakusäännöksiä, kuuluisi yhteinen lupa hallinto-oikeuslain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin ympäristönsuojelulain mukaisiin

asioihin ja käsiteltäisiin lainkohdassa säädettyssä kokoonpanossa.

Ympäristönsuojelulain 190 §:n 5 momentin mukaan Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen haetaan valittamalla muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Vastaavasti korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanosta ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa säädetään korkeimman hallinto-oikeuden asiantuntijajäsenistä annetun lain (1266/2006) 1 §:n 1 momentissa. Lainkohdan mukaan korkeimmassa hallinto-oikeudessa osallistuu ympäristönsuojelulain mukaisten asioiden käsittelyyn kaksi ympäristöasiantuntijaneuvosta.

Yhteistä lupaa koskeva valitusoikeus määräytyisi ympäristönsuojelulain 191 §:n nojalla. Lain 191 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu asianosaisuus määräytyisi yhteisen luvan osalta ympäristönsuojelulain 43 §:n mukaisesti, eli asianosaisia ovat ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea.

Ympäristönsuojelulain mukainen valitusoikeus ei sisällä maa-aineslain tavoin kunnan jäsenen valitusoikeutta. Kun yhteiskäsittelyssä annetun luvan osalta valitusoikeuteen sovellettaisiin ympäristönsuojelulain 191 §:ää, ei kunnan jäsenellä olisi valitusoikeutta lupapäätökseen edes lupapäätöksen maa-ainesten ottamista koskevan osan osalta.

Ympäristönsuojelulain mukainen valitusoikeus on saamelaiskäräjien ja kolttien kyläkokouksen osalta laajempi kuin maa-aineslaissa, johtuen ympäristönsuojelulakiin sisältyvästä näitä tahoja koskevasta heikentämiskiellosta. Tämän lupamenettelyjen yhdistämistä koskevan esityksen yhteydessä ei ole tarkoitus ehdottaa vastaavia aineellisia säännöksiä maa-aineslakiin, vaan heikentämiskielto ja siihen liittyvä valitusoikeuden laajentaminen on tarkoitus ottaa huomioon maa-aineslain seuraavan uudistuksen yhteydessä.

Kuulemiseen yhteiskäsittelyssä annettua lupaa koskevan valituksen johdosta sovellettaisiin ympäristönsuojelulain 196 §:ää ja menettelyyn muutoksenhakutuomioistuimessa lain 197 §:ää. Vastaavat menettelysäännökset ehdotetaan lisättäväksi myös maa-aineslakiin, lain uudeksi 20 b ja 20 c §:ksi.

20 a §. Valitusoikeus. Maa-aineslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös valitusoi-

keudesta. Voimassaoleva laki sisältää valitusoikeuden osalta vain viittauksen kuntalakiin. Kun esityksessä ehdotetaan, että muutoksenhaussa siirryttäisiin kuntalain noudattamisesta hallintolainkäyttölakiin, samalla ehdotetaan maa-aineslakiin lisättäväksi myös ympäristöasioissa tyypillinen laajempi valitusoikeussäännös. Ehdotettava säännös ajanmukaistaisi valitusoikeutta maa-aineslain mukaisissa asioissa ja samalla yhdenmukaistaisi maa-aineslakia ympäristönsuojelulain ja vesilain kanssa.

Maa-aineslain mukainen ottamislupaa koskeva valitusoikeus on perustunut kuntalakiin. Kuntalain 92 §:n mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa sekä kunnan jäsen. Kuntalain mukainen asianosaisen valitusoikeus vastaa hallintolainkäyttölain 6 §:n 1 momentissa säädettyä asianosaisen valitusoikeutta.

Koska maa-aineslaki ei sisällä asianosaisen määritelmää, tulisi uuden 20 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun asianosaisen valitusoikeuden osalta sovellettavaksi hallintolainkäyttölain 6 §:n 1 momentin mukainen valitusoikeus, joten asianosaisen valitusoikeuden laajuus pelkkien maa-aineslupien osalta pysyisi muutoksessa samana.

Kunnan jäsenen valitusoikeus säilyisi ennallaan maa-aineslaissa. Muutoksenhakua koskevien selvitysten perusteella vaikuttaa siltä, että kunnan jäsenyyteen perustuvilla valittajilla olisi ollut puhevalta myös asianosaisuuden kautta, sillä valitukset yleensä tulevat toiminnan välittömältä vaikutusalueelta. Tässä yhteydessä ei kuitenkaan ole tarkoitus mahdollistaa valitusoikeuden laajuuden heikentymistä poistamalla kunnan jäsenyyteen perustuva valitusoikeus pelkkien maa-aineslupapäätösten osalta. Ehdotettu sääntely seuraa maankäyttö- ja rakennuslain 192 §:n 2 momentissa säädettyä maisematyölupiin liittyvää kunnan jäsenen valitusoikeutta, jota toteutetaan hallintovalituksen kautta. Kunnan jäsen määritellään kuntalain 4 §:ssä. Kunnan jäsenellä tarkoitetaan henkilöitä, yhteisöjä, laitoksia ja säätiöitä, joiden kotipaikka on kunnassa. Jäseniä ovat myös ne henkilöt tai yhteisöt, jotka omistavat tai hallitsevat kiin-

teää omaisuutta taikka harjoittavat liikettä tai ammattia kunnassa.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädetty rekisteröityä yhdistystä ja säätiötä koskeva valitusoikeus säilyisi ennallaan. Säännöksen sanamuotoa tarkistettaisiin vastaamaan ympäristönsuojelulain ja vesilain muotoilua.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaisesti valitusoikeus toiminnan sijaintikunnalle ja muulle kunnalle, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät. Kunnan puhevaltaa käyttäisi kunnanhallitus, joka valvoo asiassa kunnan yleistä etua. Valitusoikeus olisi 1 momentin 5 kohdan mukaisesti edelleen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella, sekä lisäksi toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaisesti valitusoikeus myös asiassa yleistä etua valvovalle muulle viranomaiselle, kuten esimerkiksi Metsähallitukselle tai Metsäkeskukselle. Viranomaisen valitusoikeus riippuisi käsiteltävästä asiasta siten, että toiminnan vaikutusten tulisi välittömästi vaikuttaa sen valvomaan etuun.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oikeudesta valittaa yleisen ympäristön- ja luonnonsuojeluedun valvomiseksi sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemää lupapäätöstä tai kumonnut sen. Viranomaisen muutoksenhakutarve voisi johtua myös muusta perustellusta syystä, kuten esimerkiksi siitä syystä, että säännösten tulkintakäytäntö on sillä tavalla epäyhtenäinen, että asiasta olisi tarpeen saada ohjaavaa oikeuskäytäntöä, tai siitä syystä, että myönnetyn ottamisluvan lupamääräys on epäselvä.

20 b §. *Kuuleminen maa-aineslupapäätöstä koskevan valituksen johdosta.* Ehdotettavassa uudessa 20 b §:ssä säädettäisiin tiedottamisesta ottamislupapäätöksestä tehdyistä valituksesta, asianosaisten ja viranomaisen kuulemisesta tämän johdosta sekä kuulemisessa noudatettavasta menettelystä. Säännös olisi yhdenmukainen uuden ympäristönsuojelulain 196 §:n kanssa sillä erotuksella, että ympäristönsuojelulain mukaisten

lupien kuulemisesta valituksen johdosta huolehtii Vaasan hallinto-oikeus.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin hallinto-oikeuden velvollisuudesta tiedottaa päätöksestä tehdystä valituksesta kuuluttamalla siitä ilmoitustaulullaan sekä kuntien asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla. Kuulutus-aika olisi vähintään 14 päivää, jonka ajan valituskirjojen tulisi olla nähtävillä asianomaisissa kunnissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin asianosaisten ja viranomaisten kuulemisesta luvan hakijan valituksen johdosta. Tilaisuus vastineen antamiseen tulisi varata niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä yleistä etua valvoville viranomaisille. Muussa tapauksessa valituksista on kuultava siten kuin hallintolainkäyttölainsäädäntään. Näin ollen muun kuin luvanhakijan tekemästä valituksesta olisi kuultava asianosaisia hallintolainkäyttölain mukaisesti. Kuulemisen laajuus jätettäisiin hallinto-oikeuden harkintavaltaan niissä tilanteissa, joissa kuuleminen on ilmeisen tarpeetonta. Tämä tulisi kyseeseen lähinnä niissä tilanteissa, joissa hakemus tulee selvästi jättää tutkimatta tai jos valituksessa esitetyt vaatimukset ovat selkeästi perusteettomia.

Pykälän 3 momentin mukaan tieto valituksesta vastineen antamista varten annetaan hallintolainkäyttölain mukaisesti. Samalla olisi ilmoitettava, missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä, ja minne vastinekirjelmät voidaan toimittaa.

20 c §. *Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa.* Maa-aineslakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös menettelystä muutoksenhakutuomioistuimessa. Säännöksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa maa-aineslain mukaista muutoksenhakumenettelyä ympäristönsuojelulain kanssa.

Pykälän 1 momentin mukaan muutoksenhakutuomioistuin voisi suorittaa paikalla tarkastuksia. Tällöin tuomioistuimen ei tarvitsisi tehdä hallintolainkäyttölain 41 §:n tarkoittamaa katselmusta päätösvaltaisessa kokouksessa. Menettely tulisi kuitenkin kysymykseen vain silloin, kun kyse on tosiasia-aseikan todentamisesta maastossa. Tarkastuksen suorittamisesta päättäisi muutoksenhakutuomioistuin, mutta tarkastuksen voisi suorittaa asian ratkaisukokoukseen kuulu-

va tai asian esittelijä. Tarkastuksessa ei voitaisi ottaa vastaan todistelua, jos tarkastuksen suorittaa muu kuin ratkaisukokoukseen.

Pykälän 2 momentin mukaan ympäristölupaa koskeva päätös annettaisiin julkipanon jälkeen. Julkipano tapahtuisi viranomaisen ilmoitustaululla. Tieto päätöksestä tulisi julkaista ilmoitustaululla myös toiminnan sijaintikunnassa ja asianomaisissa kunnissa, joihin toiminnan ympäristövaikutukset kohdistuvat.

Pykälän 3 momentin mukaan hallinto-oikeuden päätös tulisi toimittaa valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä toiminnanharjoittajalle, vaikka tämä ei olisi valittaja asiassa. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava kunnan valvontaviranomaiselle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

21 §. *Lainvoimaa vailla olevan päätöksen noudattaminen.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi, ja pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 momentti.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan ympäristönsuojelulain 199 §:ää vastaten lisättäväksi velvollisuus kuulla valvontaviranomaisia ja lupapäätökseen muutosta hakeneita hakemuksesta, jolla luvanhakija on 14 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä hakenut lupaviranomaisen määräystä siitä, että toiminta voidaan aloittaa muutoksenhausta huolimatta lupapäätöstä noudattaen. Lisäyksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa maa-aineslain mukainen täytäntöönpanomenettely ympäristönsuojelulain mukaisen menettelyn kanssa.

Pykälän uuden 5 momentin mukaan 4 a §:ssä tarkoitetun yhteiskäsittelyssä annetun luvan täytäntöönpanoon sovellettaisiin ympäristönsuojelulain täytäntöönpanoa koskevia menettelysäännöksiä.

Yhteiskäsittelyssä annettavan luvan vakuuden hyväksyttävyyden arvioinnissa olisi sovellettava erikseen molempien lakien aineellisia säännöksiä. Maa-aineslain mukaan vakuus asetetaan niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa. Ympäristönsuojelulain mukaan vakuus tulee asettaa ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalle. Yhteiskäsittelyssä annettavan luvan tilanteessa hy-

väksyttävän vakuuden tulisi kattaa sekä maa-aineslain että ympäristönsuojelulain mukaiset edellytykset.

23 §. Valvontamaksu ja valtion avustus. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan ehdotetun 4 a §:n mukaisen yhteiskäsittelyssä annettavan luvan lupa- ja valvontamaksut määräytyisivät maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:n mukaisesti silloin, kun toimivaltainen lupaviranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:n mukaan luvan hakija tai toimenpiteen suorittaja on velvollinen suorittamaan tarkastus- ja valvontatehtävistä sekä muista viranomaistehtävistä kunnalle maksun, jonka perusteet määrätään kunnan hyväksymässä taksassa. Silloin kun aluehallintovirasto ratkaisee 4 a §:ssä tarkoitetun lupa-asian, lupa- ja valvontamaksut määräytyisivät valtion maksuperustelain mukaisesti. Toimivaltainen viranomainen määräytyisi maa-aineslain 7 §:n 1 momentin mukaan ympäristönsuojelulain 34—37 §:n nojalla.

2 Voimaantulo

Ympäristönsuojelulaki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen hyväksymisen jälkeen. Lain 47 a §, 87 §:n 2 momentti ja 205 §:n 3 momentti tulisivat kuitenkin voimaan vasta 1 päivä heinäkuuta 2016, sillä ne liittyvät esitykseen sisältyvään maa-aineslain muutokseen, jonka ehdotetaan tulevaan voimaan samaan aikaan.

Pykälässä säädettäisiin luvan tai siihen rinnastettavan päätöksen raukeamisesta, kun toiminta ei enää olisi luvanvarainen lain luvanvaraiset toiminnot määrittävään liitteeseen (liite 1) tehtävien muutosten jälkeen. Lisäksi sellaista toimintaa koskevan vireillä olevan lupahakemuksen käsittely, joka ei enää tämän lain voimaantultua edellyttäisi ympäristölupaa, keskeytettäisiin lupaviranomaisessa.

Ympäristönsuojelulain siirtymäsäännöksessä säädettäisiin järjestelyistä, jotka liittyvät ympäristölupien lupamääräysten tarkistamismenettelyn muutoksiin. Ennen lain voimaantuloa määrätty luvan tarkistamista koskeva velvoite raukeaisi. Valvontaviran-

omaisen olisi valvonnassa arvioitava tällaisen luvan muuttamisen tarve viimeistään vuoden kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin luvan tarkistamista koskeva hakemus olisi määrä jättää lupaviranomaiselle.

Ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa vireille tullut lupa-asia käsiteltäisiin noudattaen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä, ei kuitenkaan 71 §:ä. Samoin käsiteltäisiin asia, jonka vireillepääntöön määräaika ympäristöluvassa annetun määräyksen mukaan on ennen tämän lain voimaantuloa.

Maa-aineslain muutos ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016.

Ennen 1 päivä heinäkuuta 2016 vireille tullut 4 a §:n mukainen asia ratkaistaisiin pääsääntöisesti aiemman lainsäädännön mukaisesti, ellei toisin säädettäisi. Uutta 4 a §:ää sovellettaisiin kuitenkin myös sellaisiin 1 päivänä heinäkuuta 2016 vireillä oleviin asioihin, jotka muutoksenhakutuomioistuimien myöhemmin palauttaa kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäviksi.

Maa-aineslain siirtymäsäännöksessä säädettäisiin lain voimaan tullessa vireillä olevien lupa-asioiden käsittelystä. Asiat ratkaistaisiin aiemman lainsäädännön mukaisesti, ellei toisin säädettäisi. Säännöksessä ehdotettaisiin, että uutta lakia sovelletaan myös sellaisiin lain voimaan tullessa vireillä oleviin asioihin, jotka muutoksenhakutuomioistuimien myöhemmin palauttaa kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäviksi.

3 Suhde perustuslakiin ja säättämisenjärjestys

Ehdotettuihin muutoksiin liittyvät keskeiset perusoikeudet ovat vastuuta ympäristöstä koskeva perustuslain 20 §, oikeusturvaa koskeva 21 § ja 18 §:ssä säädetty elinkeinovapaus. Esityksellä ei ole vaikutuksia perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaiseen saamelaisen oikeuteen ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Perustuslakivaliokunta on (PeVM 25/1994 vp) asettanut seuraavat edellytykset perusoikeuksien rajoittamiselle: rajoitusten tulee perustua lainasoiseen säädökseen, rajoitusten on oltava tarkkarajaisia ja riittävän täsmälli-

sesti määriteltyjä, rajoitusperusteiden tulee olla perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttäviä ja painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimia, lailla ei voida säätää perusoikeuden ytimeen kuuluvaa rajoitusta, rajoitusten tulee olla välttämättömiä tavoitteen saavuttamiseksi sekä laajuudeltaan oikeassa suhteessa perusoikeuksien suojaamaan oikeushyvään ja rajoituksen taustalla olevaan yhteiskunnallisen intressin painoarvoon, perusoikeutta rajoitettaessa on huolehdittava riittävästä oikeusturvajärjestelystä sekä rajoitukset eivät saa olla ristiriidassa Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa.

Ympäristöperusoikeus

Perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Säännöksen mukainen vastuu ympäristöstä (ympäristöperusoikeus) toteutuu aineellisen lainsäädännön kautta. Säännöksen piiriin kuuluvat sekä ympäristön tuhoutumisen tai pilaantumisen estäminen että aktiiviset luonnolle suotuisat toimet. Säännös ilmaisee ihmisten kaikinpuolisen vastuun sellaisesta taloudellisen ja yhteiskunnallisen toiminnan kokonaislinjasta, joka turvaa elollisen ja elottoman luonnon monimuotoisuuden säilymisen (ks. HE 309/1993 vp, s. 66/II).

Ympäristönsuojelulla ehkäistään ja vähennetään päästöjä, ehkäistään ympäristön pilaantumista ja sen vaaraa sekä poistetaan pilaantumisesta aiheutuvia haittoja ja torjutaan ympäristövahinkoja, turvataan terveellinen ja viihtyisä sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoinen ympäristö sekä torjutaan ilmastomuutosta, edistetään luonnonvarojen kestävää käyttöä sekä vähennetään jätteiden määrää ja haitallisuutta ja ehkäistään jätteistä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia, tehostetaan ympäristöä pilaavan toiminnan vaikutusten arviointia ja huomioon ottamista kokonaisuutena sekä parannetaan kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon. Ehdotetun lain säännöksillä on näin ollen keskeinen merkitys ympäristöperusoikeuden toteutumisen turvaamisessa. Lupien muuttamiseen liittyvät menettelyt ovat merkityksellisiä ympäristöperusoikeuden toteutumisen kannalta.

Maa-ainesten ottamisen sääntely liittyy kiinteästi maankäytön suunnitteluun, maa- ja vesirakentamiseen, pohjavesien suojeluun sekä ympäristön- ja luonnonsuojeluun. Maa-aineslaki, joka voimaantullessaan edusti uudenlaista ympäristönsuojelulainsäädäntöä, on selkeästi suojelulaki. Maa-aineslain tavoitteena on aineiden otto ympäristön kestävää kehitystä tukevalla tavalla. Ehdotetut maa-aineslain muutokset, joiden tarkoitus on tehostaa lupamenettelyä, turvaavat osaltaan ympäristövastuun toteutumista luonnon monimuotoisuuden säilymiseksi.

Kansalaisten osallistuminen ja oikeusturva

Perustuslain 20 §:n 2 momentin mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskeva viranomaisten päätöksentekomenettely perustuu pitkälti joko ympäristönsuojelulain omiin säännöksiin tai yleiseen hallintomenettelyä koskevaan lainsäädäntöön. Ehdotetussa ympäristönsuojelulain muutoksessa on säännöksiä, joilla osaltaan turvataan kansalaisten osallistumisoikeutta.

Tämän vaatimuksen mukaisesti luvan tarpeesta toiminnan muuttamista koskevissa tilanteissa säädettäisiin 29 §:ssä. Direktiivilaitosten sellaiset olennaista muutosta tarkoittavat lupahakemukset, joista saattaisi aiheutua merkittäviä ihmisten terveyteen tai ympäristöön kohdistuvia haittavaikutuksia, käsiteltäisiin kuten uuden toiminnan lupa ja menettelyyn kuuluu olennaisena osana osallistumisoikeuksien varaaminen ja kaikkien asianosaisten kuuleminen. Muiden muutosten käsitelyssä noudatettaisiin lain 96 §:ää, jonka 1 momentin 3 kohdassa säädetään asianosaisten kuulemisesta ja saman momentin 4 kohdassa tiedottamisesta. Asianosaisten oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja yleisön oikeus osallistua elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon turvataan kuitenkin tarvittaessa viime kädessä voimassa olevan lain 96 §:n 3 momentissa.

Kun lupamääräysten tarkistamista koskeva 71 § kumottaisiin, lupien muuttamisen perus-

säännökseksi muodostuisi jo voimassa olevassa laissakin säädetty 89 §. Sen 4 momentin mukaan asian käsittelyssä noudatetaan mitä 96 §:ssä säädetään. Luvan muuttamista koskevan asian voi panna vireille myös haitankärsijä taikka rekisteröity yhdistys tai säätiö, josta säädetään 186 §:ssä. Lupamääräysten tarkistamisessa asian vireille tulo perustui luvassa annettuun määräykseen, jolloin erillistä aloitetta asian vireille panemiseksi ei tarvittu. Vaikka lupien tarkistamismenettely automaattisen tarkistamisvaatimuksen perusteella kumottaisiinkin, luvan muuttamista koskevan asian vireillepanoon ja käsittelyyn liittyvät yleisön osallistumismahdollisuudet ja asianosaisten kuuleminen turvaavat perustuslain 20 §:n 2 momentin mukaista mahdollisuutta vaikuttaa päätöksentekoon.

Perustuslain 20 §:n 2 momentin on katsottu merkitsevän myös perustuslaillista toimeliasiantoa ympäristölainsäädännön kehittämiseksi siten, että ihmisten vaikutusmahdollisuuksia omaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon laajennetaan (HE 309/1993 vp, s. 67/I, PeVL 38/1998 vp, s. 2/I). Perustuslakivaliokunta on pitänyt muun muassa rakennuslainsäädännön uudistamisen yhteydessä tärkeänä, että muutoksenhakuoikeus säilyy laajana (PeVL 38/1998 vp, s.2/I). Säännöksellä on läheinen yhteys myös perustuslain 21 §:ssä säädettyyn oikeusturvaan. Perustuslain 21 § sisältää perussäännöksen jokaisen oikeudesta saada asiansa käsitellyksi ja ratkaistuksi tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Säännöksen 2 momentin mukaan oikeus hakea muutosta turvataan lailla.

Maa-aineslain 20 §:ään ehdotettava muutos siirtyä kunnallisvalituksesta hallintovalitukseen ei rajoita muutoksenhakuoikeutta, sillä ehdotettavan uuden 20 a §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti kunnan jäsenellä säilyisi edelleen valitusoikeus.

Sen sijaan maa-aineslain 20 §:n 2 momenttiin ehdotettava säännös, jonka mukaan 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan muutoksenhaussa noudatettaisiin ympäristönsuojelulain säännöksiä, heikentäisi muutoksenhakuoikeutta nykyisestä, sillä kunnan jäsenen valitusoikeus poistuisi tältä osin ja valitusoikeus rajoittuisi asianosaistasemaan. Ehdotettu muutos täyttäisi kuitenkin perustuslain 21 §:n

mukaisen oikeusturvavaatimuksen, joka edellyttää jokaisella olevan oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen käsiteltäväksi. Selvitysten mukaan oikeuskäytännön perusteella kunnan jäsenyydellä ei arvioida olevan oikeusturvan kannalta merkittävää asemaa maa-aineslain muutoksenhakujärjestelmässä, sillä valittajilla on yleensä ollut valitusoikeus myös asianosaisuuden kautta. Lisäksi yhteisen luvan osalta sovellettavaksi tulevan ympäristönsuojelulain mukaisen asianosaiskäsitteen laajuus, sekä yhdistysten, säätiöiden ja valvontaviranomaisten mahdollisuus laillisuusvalvontaan tukevat osaltaan oikeusturvan toteutumista.

Elinkeinovapaus

Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Elinkeinovapauden periaatetta pidetään elinkeinonharjoittamista koskevana pääsääntönä, josta poikkeaminen on kuitenkin mahdollista muiden tärkeiden yhteiskunnallisten etujen puoltaessa sitä.

Elinkeinovapaudesta seuraa muun ohella, että toiminnan luvanvaraisuudesta on aina säädettävä lailla, jonka on täytettävä perusoikeuden rajoitusta koskevat tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden vaatimukset. Rajoitusten olennaisen sisällön, kuten rajoitusten laajuuden tulee ilmetä laista.

Tämän vaatimuksen mukaisesti luvan tarpeesta toiminnan muuttamista koskevissa tilanteissa säädettäisiin 29 §:ssä.

Kun lupamääräysten tarkistamista koskeva 71 § kumottaisiin, lupien muuttamisen perussäännökseksi muodostuisi jo voimassa olevassa laissakin säädetty 89 §. Pykälään ei ehdoteta merkityksellisiä muutoksia sisällön kannalta. Pykälää täsmennetään menettelysäännöksellä.

Hyväksymistä edellyttävän toiminnan sääntely perustuu perustuslain 80 §:n mukaisesti riittävän täsmällisiin ja tarkkarajaisiin laintasoiisiin säännöksiin, joista käyvät selville toiminnanharjoittajalle kuuluvat oikeudet ja velvollisuudet. Luvan muuttamista koskeva pykälä ja luvan tarvetta toiminnan muutoksissa koskeva pykälä ovat tärkeitä ympä-

ristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen tehokkaan valvonnan kannalta, mikä puolestaan kytkeytyy ympäristöperusoikeuteen liittyvien tavoitteiden toteutumisen varmistamiseen. Elinkeinovapauden rajoittamiselle on siten hyväksyttävät ja painavat perusteet ja peruuttamisen edellytykset täytävät niille yleensä asetetut vaatimukset eikä

lakiehdotus niin ollen ole hyväksymismenettelyjen osalta ongelmallinen perustuslain 18 §:n 1 momentin ja 80 §:n 1 momentin kannalta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**ympäristönsuojelulain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 20

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 71 §,
muutetaan 21 §:n 4 momentti, 27 §:n 1 momentti, 29 §, 87—89, 91 §, 96 §:n 2 momentti, 98, 109 ja 125 §, 159 §:n 1 momentti, 162 §:n 3 momentti, 163 ja 165 §, 183 §:n 3 momentti, 205 §, 225 §:n 1 momentin 6 kohta, 230 §:n 2 momentti, 231 §:n 2 momentti, 232 ja 235 § sekä liite 1, sekä

lisätään lakiin uusi 40 a, 47 a ja 89 a § sekä uusi liite 3 seuraavasti:

21 §

Valtion viranomaiset

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1005/2009, jäljempänä *otsoniasetus*, sekä fluoratuista kasvihuonekaasuista ja asetuksen (EY) N:o 842/2006 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 517/2014, jäljempänä *F-kaasuasetus*, mukaisena toimivaltaisena viranomaisena. Lisäksi Suomen ympäristökeskus huolehtii 209 §:n 2 momentissa tarkoitettua hyväksymistehtävistä sekä ylläpitää ja kehittää parhaan käyttökelpoisen tekniikan tiedonvaihtoa, seuraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja tiedottaa siitä.

27 §

Yleinen luvanvaraisuus

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, josta säädetään liitteen 1 taulukossa 1 (*direktiivilaitos*) ja taulukossa 2, on oltava lupa (*ympäristölupa*). Eläinsoijan luvanvaraisuuden määrittämiseen

eräissä tapauksissa käytettävistä eläinyksikkökertoimista säädetään liitteessä 3.

29 §

Luvanvaraisen toiminnan olennainen muuttaminen

Ympäristöluvan saaneen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa toiminnan muutoksen vuoksi ole tarpeen tarkistaa. Toiminnan muutos on aina olennainen, jos toiminta sen seurauksena muuttuu direktiivilaitoksen toiminnaksi.

Luvan ja toiminnan 1 momentissa tarkoitettua muuttamista koskevaan hakemukseen sovelletaan 39 §:ää ja asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään. Direktiivilaitoksen toiminnan muuttamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan kuitenkin 5 ja 8 lukua, jos muuttamisesta saattaa aiheutua merkittäviä ihmisten terveyteen tai ympäristöön kohdistuvia haittavaikutuksia.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä olennaisen muutoksen määrittelemisestä.

40 a §

Euroopan unionin yhteistä etua koskevat energiahankkeet

Jos Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 347/2013 tarkoitettu yhteistä etua koskeva energiahanke edellyttää ympäristölupaa, asian käsittelyyn sovelletaan tämän lain lisäksi mainittua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta sekä Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä annettua lakia (684/2014).

47 a §

Ympäristölupahakemuksen ja maa-aineslupahakemuksen yhteiskäsittely

Jos maa-ainesten ottamistoimintaa koskeva hanke edellyttää ympäristölupaa ja maa-aineslain mukaista lupaa, niitä koskevat lupahakemukset on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteistä lupaa voidaan hakea yhdellä lupahakemuksella.

Jos lupa-asiaa käsiteltäessä ilmenee, että toimintaa varten on tarpeen myös maa-aineslain mukainen lupa, luvan hakijan on lupaviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa tehtävä maa-aineslain mukainen lupahakemus. Muussa tapauksessa vireillä oleva lupahakemus voidaan jättää tutkimatta.

87 §

Luvan voimassaolo

Ympäristöluvan myöntämistä koskeva päätös määrätään olemaan voimassa toistaiseksi. Se voidaan kuitenkin määrätä olemaan voimassa määräajan toiminnanharjoittajan hakemuksesta tai jos siihen on toiminnan erityisiin ominaisuuksiin, siinä käytetyn tekniikan tai käytettyjen menetelmien uutuuteen tai

toiminnan haitallisten vaikutusten arvioinnin vaikeuteen liittyvä painava syy. Määräaikainen ympäristölupa raukeaa määräajan päättyessä, jollei lupapäätöksessä ole toisin määrätty.

Tämän lain 47 a §:ssä tarkoitetun luvan voimassaoloajasta säädetään maa-aineslain 10 §:ssä.

88 §

Luvan raukeaminen

Lupaviranomainen voi päättää, että lupa raukeaa, jos:

1) toiminta on ollut keskeytyneenä yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta tai toiminnanharjoittaja ilmoittaa, ettei toimintaa aloiteta tai että toiminta on lopetettu;

2) toimintaa tai sen aloittamisen kannalta olennaisia toimia ei ole aloitettu viiden vuoden kuluessa luvan lainvoimaiseksi tulosta tai lupapäätöksessä määrätyn tätä pidemmän ajan kuluessa;

3) hakemusta luvan tarkistamiseksi ei ole tehty 80 §:n 3 momentin mukaisesti.

Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään. Asian voi panna vireille lupaviranomainen omasta aloitteestaan, valvontaviranomainen, toiminnanharjoittaja, kunta tai haitankärsijä.

89 §

Luvan muuttaminen

Toiminnanharjoittaja voi hakea ympäristöluvan muuttamista. Luvan muuttamista koskevaan toiminnanharjoittajan hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta.

Lupaviranomaisen on lisäksi valvontaviranomaisen, asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:ssä tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön aloitteesta muutettava lupaa, jos:

1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;

2) toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus;

3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia;

4) toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen;

5) luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

Jos luvan muuttaminen tulee vireille 2 momentissa tarkoitetun tahon aloitteesta, lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista kuultava toiminnanharjoittajaa ja esitettävä tälle tarvittaessa yksilöity pyyntö toimittaa luvan muuttamisen perusteen ja tarpeen arvioimiseksi tarpeelliset selvitykset.

Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

89 a §

Kalatalousvelvoitteen ja kalatalousmaksun muuttaminen

Kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun muuttamisesta on voimassa, mitä vesilain 3 luvun 22 §:ssä säädetään. Jos kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun perusteista on saatu uutta selvitystä tämän lain 126 §:ssä tarkoitetussa korvausmenettelyssä, valtion ympäristölupaviranomainen voi samalla ottaa viran puolesta velvoitteen tai maksun muuttamista koskevan asian käsiteltäväkseen sen estämättä, mitä määräysten muuttamisesta ja tarkistamisesta muutoin säädetään.

91 §

Määräajan pidentäminen

Jos ympäristöluvan määräyksen noudattaminen annetussa määräajassa tuottaa lupahaltijalle hänestä riippumattomista syistä huomattavia vaikeuksia eikä määräyksen noudattamisen lykkäytymisestä aiheudu ympäristön merkittävän pilaantumisen vaaraa, lupaviranomainen voi hakemuksesta pidentää määräaika enintään kolmella vuodel-

la. Lupa on tehtävä pidentämisestä johtuvat tarpeelliset tarkistukset. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

Tämän pykälän nojalla ei saa pidentää määräaika, jos pidentäminen on vastoin tätä lakia, jätelakia tai niiden nojalla annettua asetusta taikka Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita.

96 §

Hallintomenettely eräissä asioissa

Asian vireilletulosta ja päätöksestä on kuitenkin aina tiedotettava 44 ja 85 §:n mukaisesti, jos asia koskee:

1) päästötasoja lievempien raja-arvojen määrittämistä 78 §:n nojalla;

2) direktiivilaitoksen luvan muuttamista 89 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla.

98 §

Polttolaitoksen polttoainetehon yhteenlaskemissäännöt

Jos kahden tai useamman erillisen kattilan, kaasuturbiinin tai polttomoottorin (*energiantuotantoyksikkö*) savukaasut poistetaan yhteisen yhdestä tai useammasta savuhormista koostuvan piipun kautta, yhdistelmää pidetään yhtenä polttolaitoksena ja niiden polttoainetehot on laskettava yhteen määrittäessä polttolaitoksen polttoainetehoa. Polttolaitoksen polttoainetehoa määrittäessä ei lasketa mukaan energiantuotantoyksiköitä, joiden polttoaineteho on alle 15 megawattia.

Kun vähintään kaksi erillistä 1 momentissa tarkoitettua energiantuotantoyksikköä, joiden toiminnan aloittamiseksi on myönnetty tai myönnetään ympäristölupa 1 päivänä heinäkuuta 1987 tai sen jälkeen, on rakennettu tai rakennetaan siten, että niiden savukaasut voidaan lupaviranomaisen harkinnan mukaan tekniset ja taloudelliset seikat huomioon ottaen poistaa yhteisen piipun kautta, tällaisten energiantuotantoyksiköiden yhdistelmää pidetään yhtenä polttolaitoksena, ja niiden polttoainetehot on laskettava yhteen määrittäessä polttolaitoksen polttoainetehoa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna yhtenä polttolaitoksena ei kuitenkaan pidetä kahden tai useamman erillisen polttoaineteholtaan vähintään 15 megawatin energiantuotantoyksikön yhdistelmää, jos tällaiset energiantuotantoyksiköt on otettu käyttöön viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1994 ja ne ovat tuolin olleet eri toiminnanharjoittajien hallinnassa.

109 §

Polttoainetehon yhteenlaskemissääntö jätteen rinnakkaispolttolaitoksessa

Jätteen rinnakkaispolttolaitoksen polttoainetehon määrittämisessä noudatetaan 98 §:n mukaista yhteenlaskemissääntöä.

125 §

Korvauksista päättäminen lupa-asian yhteydessä

Myöntäessään ympäristöluvan lupaviranomaisen on samalla, jollei 126 §:stä muuta johdu, määrättävä toiminnasta johtuvasta vesistön pilaantumisesta aiheutuvat vahingot korvattaviksi. Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 9 §:ää ei tällöin sovelleta. Korvausta määrättäessä on otettava huomioon, mitä tämän lain 87 §:ssä säädetään luvan määräaikaaisuudesta.

159 §

Otsonikerrosta heikentäviä aineita ja tiettyjä fluorattuja kasvihuonekaasuja käsitteleviltä vaadittava pätevyys ja sen osoittaminen

Otsoniasetuksen ja F-kaasuasetuksen liitteen 1 mukaisia aineita käsittelevällä tai niitä sisältäviä laitteita tai järjestelmiä asentavalla, kunnossapitävällä, huoltavalla tai niiden jätetuoltoa suorittavalla henkilöllä ja toiminnanharjoittajalla on oltava aineiden päästöjen ehkäisemiseksi edellytetty riittävä pätevyys, josta säädetään tämän lain nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

162 §

Pätevyyden todentaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi päätöksellään peruuttaa pätevyystodistuksen, jos ilmenee, ettei henkilö tai toiminnanharjoittaja toimi pätevyysvaatimusten edellyttämällä tavalla tai jos toiminnanharjoittaja ei enää täytä pätevyysvaatimuksia. Ennen pätevyystodistuksen peruuttamista Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on varattava toiminnanharjoittajalle tai henkilölle tilaisuus korjata puute pätevyysvaatimuksissa, jollei puute ole niin olennainen, ettei sen poistaminen ole mahdollista kohtuullisessa määräajassa.

163 §

Vuototarkastukset

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettuja aineita sisältävien laitteiden haltijan tai omistajan on huolehdittava, että laite ja sen mahdollisesti sisältämä vuodonilmaisujärjestelmä tarkastetaan säännöllisesti ja, että laitteesta pidetään huolto- ja tarkastuspäiväkirjaa siten kuin otsoniasetuksen 23 artiklassa ja F-kaasuasetuksen 4—6 artiklassa säädetään.

Laitteen haltijan tai omistajan on huolehdittava siitä, että tarkastuksen suorittavalla henkilöllä ja toiminnanharjoittajalla on 162 §:ssä tarkoitettu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston myöntämä pätevyystodistus.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tarkastuksista sekä huolto- ja tarkastuspäiväkirjan sisältämistä tiedoista.

165 §

Tietojen toimittaminen fluoratuista kasvihuonekaasuista

Järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastomuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi kansallisella ja unionin tasolla sekä päätöksen N:o 280/2004/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja

neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 liitteen 1 sekä F-kaasuasetuksen liitteiden 1 ja 2 mukaisia aineita tai niitä sisältäviä laitteita maahantuovan, maasta vievän, aineita sisältäviä laitteita valmistavan, asentavan tai huoltavan sekä muuta näiden aineiden käsittelyä tai jakelua taikka jätehuoltoa suorittavan on pyynnöstä ilmoitettava Suomen ympäristökeskukselle vuosittain tiedot näiden aineiden myynnistä, käytöstä, maahantuonnista, viennistä ja hävittämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tiedosta ja tietojen toimittamismenettelystä.

183 §

Aineita, kemikaaleja, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskevat kiellot ja määräykset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää 1 ja 2 momentissa tarkoitettua kiellosta tai määräyksestä, kun rikkomus koskee 216 §:n nojalla annettua orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää kiellosta tai määräyksestä myös, kun rikkomus koskee 159—163 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten tai F-kaasuasetuksen mukaisen henkilön ja toiminnanharjoittajan pätevointiä koskevien velvoitteiden taikka 218 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslupapäätöksen noudattamista. Suomen ympäristökeskus päättää kiellosta tai määräyksestä, kun rikkomus koskee otsoniasetuksen, 216 §:n nojalla otsonikerroksen suojaamiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen tai 163 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Suomen ympäristökeskus päättää myös kiellosta tai määräyksestä, kun kysymys on muusta kuin henkilön ja toiminnanharjoittajan pätevointiä koskevasta F-kaasuasetuksen noudattamisesta. Kiellon käyttää säännösten vastaista yksittäistä laitetta tai huoltovelvollisuuden täyttämistä koskevan määräyksen antaa kuitenkin 23 §:n 1 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen.

205 §

Maksut

Sen lisäksi, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään valtion viranomaisen suoritteiden maksullisuudesta, valtion valvontaviranomainen voi periä maksun:

1) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

2) 169 §:n mukaisista tarkastuksista;

3) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitettua kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitettua toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun:

1) tämän lain mukaisen luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelystä;

2) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

3) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitettua kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitettua toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi.

Tämän lain 47 a §:n mukaisten lupahakemusten käsittelystä ja valvonnasta kunnalle perittävistä maksusta säädetään maaineslain 23 §:ssä.

Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepanun asian käsittelystä, ellei 1 tai 2 momentista muuta johdu tai kysymys ole 89 §:ssä tarkoitettua luvan muuttamisesta, joka on tullut vireille viranomaisen hakemuksesta. Edellä 89 §:n mukaisesta luvan muuttamisesta maksu peritään toiminnanharjoittajalta vaikka asia on tullut vireille viranomaisen hakemuksesta.

Muiden kuin viranomaisen tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä saadaan periä vireillepanijalta maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Julkisten saatavien perimisestä ilman tuomiota tai päätöstä sekä oikeudesta tehdä maksua koskeva perustevalitus säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

225 §

Ympäristönsuojelulain rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

6) laiminlyö otsoniasetuksen 4—8, 10—13, 15—17, 20, 22—24 tai 27 artiklan mukaisen velvollisuutensa tai F-kaasuasetuksen 3—8, 10—17 tai 19 artiklan tai 165 §:n mukaisen velvollisuutensa tai toimii epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevan eurooppalaisen rekisterin perustamisesta ja neuvoston direktiivien 91/689/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 166/2006 5 tai 6 artiklassa taikka 9 artiklan 1 kohdassa säädetyn velvollisuutensa vastaisesti taikka toimii 159 §:n 1 momentin tai 161 §:n vastaisesti taikka 17 luvun nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen tai F-kaasuasetuksen vastaisesti,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

230 §

Velvollisuus hakea ympäristölupaa

Jos 228 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen tai mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitetun kaavan nojalla harjoitettua, tämän lain mukaan luvanvaraista toimintaa muutetaan olennaisesti 29 §:ssä tarkoitetulla tavalla, koko toimintaan on haettava ympäristölupaa. Lupa-asian vireilläolo ei estä toiminnan jatkamista.

231 §

Luvanvaraisuuden lakkaaminen

Jos 1 momentissa tarkoitettu toiminta on 116 §:n 1 momentin mukaan rekisteröitävä, sitä koskeva ympäristölupa raukeaa kuitenkin vasta, kun toimintaa koskeva tämän lain 10 §:n tai kumottavan lain 12 §:n nojalla annettu valtioneuvoston asetus tulee sovellettavaksi. Jos rekisteröitävä toiminta liittyy luvanvaraisen laitoksen perustamiseen tai käyttämiseen 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla, raukeaa ympäristölupa sen osalta vasta, kun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on haettava ympäristölupaa 29 §:n perusteella tai kun ympäristölupaa on tarpeen muuttaa 89 §:n perusteella.

232 §

Direktiivilaitokset

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevan direktiivilaitoksen, jonka pääasiallista toimintaa koskevat päätelmät ovat tulleet voimaan ennen tämän lain voimaantuloa, toiminnanharjoittajan on tehtävä 80 §:n 2 momentissa tarkoitettu selvitys kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta, jos laitoksen pääasiallinen toiminta on lasin valmistus, raudan ja teräksen tuotanto, sementin, kalkin ja magnesiumoksidin tuotanto tai vuotien ja nahkojen parkitus, ja muutoin vuoden kuluessa lain voimaantulosta ja haettava tarvittaessa luvan tarkistamista 81 §:n mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevan direktiivilaitoksen toiminnanharjoittajan on laadittava 82 §:ssä tarkoitettu perustilaselvitys viimeistään, kun:

- 1) toiminnan olennaiseen muuttamiseen haetaan lupaa 29 §:n perusteella;
- 2) lupaa tai lupamääräyksiä tarkistetaan 81 §:n perusteella; tai
- 3) lupaa muutetaan 89 §:n perusteella.

Suuren polttolaitoksen ja jätteen rinnakkaispolttolaitoksen toiminnanharjoittajaan sovelletaan 2 momentissa säädettyä vasta 31 päivän lokakuuta 2014 jälkeen.

235 §

Jätteen käsittelytoiminnan vakuutta koskevan lupamääräyksen tarkistaminen

Jos jätteen käsittelytoimintaan on myönnetty ympäristölupa ennen 1 päivää toukokuuta 2012 ja jos toimintaa varten asetettu vakuus ei ole 59—61 §:n mukainen, vakuutta koskevaa lupamääräystä on tarkistettava viimeistään, kun:

- 1) toiminnan olennaiseen muuttamiseen haetaan lupaa 29 §:n perusteella;
- 2) lupa tarkistetaan 81 §:n perusteella;
- 3) lupaa muutetaan 89 §:n perusteella; tai
- 4) lupaviranomainen antaa 94 §:n 3 momentissa tarkoitetut määräykset toimista toiminnan lopettamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 47 a §, 87 §:n 2 momentti ja 205 §:n 3 momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä heinäkuuta 2016.

Jos toiminta ei enää tämän lain mukaan edellytä ympäristölupaa, raukeaa lupa tai siihen rinnastettava päätös tämän lain voimaan tullessa. Jos tällaista toimintaa koskeva lupahakemus on vireillä, sen käsittely jää sillensä.

Ennen tämän lain voimaantuloa annetussa ympäristölupapäätöksessä määrätty lupamää-

räysten tarkistamista koskeva velvoite raukeaa. Valvontaviranomaisen on säännöllisessä valvonnassa arvioitava tällaisen luvan 89 §:n mukainen muuttamisen tarve viimeistään vuoden kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin luvan tarkistamista koskeva hakemus oli määrä jättää lupaviranomaiselle.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut lupa-asia käsitellään noudattaen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä, ei kuitenkaan kumottavaa 71 §:ä. Samoin käsitellään asia, jonka vireillepanon määräaika ympäristöluvassa annetun määräyksen mukaan on ennen tämän lain voimaantuloa, mutta jonka vireillepano on lyöty laimin.

Hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain 47 a §:n voimaan tullessa vireillä olevat lupa-asiat käsitellään ja ratkaistaan tämän lain 47 a §:n voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Jos muutoksenhakutuomioistuin kumoaa lupapäätöksen, johon on sovellettava tämän lain 47 a §:n voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain säännösten mukaisesti.

Liite 1

LUVANVARAISET TOIMINNAT

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
1. Metsäteollisuus
a) Teollisuuslaitos, jossa valmistetaan massaa puusta tai muista kuitumateriaaleista
b) Teollisuuslaitos, jossa valmistetaan paperia tai kartonkia, kapasiteetin ylittäessä 20 tonnia vuorokaudessa
c) Teollisuuslaitos, jossa valmistetaan yhtä tai useampia seuraavista puulevyistä: suurlastulevy, lastulevy tai kuitulevy kapasiteetin ylittäessä 600 m ³ vuorokaudessa
d) Puun ja puutuotteiden suojaus kemikaaleilla tuotantokapasiteetin ylittäessä 75 m ³ vuorokaudessa lukuun ottamatta pelkkää sinistäjäsienen torjuntakäsittelyä
2. Metalliteollisuus
a) Malmien, mukaan lukien sulfidimalmit, pasutus ja sintraus
b) Raakaraudan tai teräksen tuotanto (primääri- tai sekundaarisulatus), mukaan lukien jatkuva valu, kapasiteetin ylittäessä 2,5 tonnia tunnissa
c) Muiden kuin rautametallien tuotanto malmista, rikasteista tai sekundaarisista raaka-aineista metallurgisilla, kemiallisilla tai elektrolyysimenetelmillä

TAULUKKO 2 Muut laitokset
1. Metsäteollisuus
a) Sahalaitos, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 20 000 m ³ sahatavaraa vuodessa
b) Kuorellisen puutavaran vesivarasto, jossa pidetään puutavaraa samanaikaisesti vähintään 20 000 m ³ , ei kuitenkaan vesivarasto, jossa on suljettu vesienkäsittelyjärjestelmä
c) Suurlastulevyä, lastulevyä tai kuitulevyä valmistava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 10 000 m ³ vuodessa ja enintään 600 m ³ vuorokaudessa taikka vaneria tai muita puulevyjä valmistava tai pinnoittava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 10 000 m ³ vuodessa
d) Puun kyllästämö, jonka tuotantokapasiteetti on enintään 75 m ³ vuorokaudessa taikka sellainen muu puunsuojakemikaaleja käyttävä laitos, jossa käytetään suojakemikaaleja yli 1 tonni vuodessa
e) Liimapuutehdas taikka sellainen muita liimatuja tai laminoituja puutuotteita valmistava tehdas, jossa liimojen kulutus on yli 25 tonnia vuodessa
f) Viilutehdas
2. Metalliteollisuus
a) Rautametallien kylmävalssaamo
b) Rauta- tai terästehdas taikka rautalejeerinkejä valmistava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on enintään 2,5 tonnia tunnissa
c) Muiden kuin rautametallien valssaamo, takomo tai vetämö

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
d) Rautametallivalimo, jonka tuotantokapasiteetti ylittää 20 tonnia vuorokaudessa
e) Muu valimo tai sulatto, jonka sulatuskapasiteetti ylittää 4 tonnia vuorokaudessa lyijyn ja kadmiumin osalta ja 20 tonnia vuorokaudessa muiden kuin rauta-metallien osalta
f) Rautametallien jalostus suojakäsittelmällä sulalla metallilla käsittelykapasiteetin ylittäessä 2 tonnia raakaterästä tunnissa
g) Rautametallien kuumavalssaamo, jonka kapasiteetti ylittää 20 tonnia tunnissa tai takomo, jossa vasaroiden iskutyö ylittää 50 kilojoulea vasaraa kohti ja lämmitysteho ylittää 20 megawattia
h) Metallien tai muovien pintakäsittely elektrolyyttistä tai kemiallista menetelmää käyttäen käsittelylaitosten yhteenlasketun tilavuuden ollessa yli 30 m ³
3. Energian tuotanto
a) Polttoaineiden polttaminen laitoksessa, jonka poltto-ainetehto on 50 megawattia tai enemmän; laitoksen polttoainetehoa määritettäessä lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat energiantuotantoyksiköt
b) Taulukon 1 soveltamisalaan kuuluvista laitoksista tulevien hiilidioksidivirtojen talteenotto geologista varastointia varten direktiivin 2009/31/EY nojalla
4. Kemianteollisuus; teollisessa mittakaavassa tapahtuva, alla mainittujen aineiden tai aineryhmien kemiallinen tai biologinen jalostaminen
a) Epäorgaanisten kemikaalien valmistus, kuten: <ul style="list-style-type: none"> — kaasut, kuten ammoniakki, kloori tai kloorivety, fluori tai fluorivety, hiilen oksidit, rikkiyhdisteet, typen oksidit, vety, rikki-dioksidi, karbonyylikloridi — hapot, kuten kromihappo, fluorivetyhappo, fosforihappo, typpihappo, kloorivetyhappo, rikkihappo, oleum, rikkihapokkeet — emäkset, kuten ammoniumhydroksidi, ka-

TAULUKKO 2 Muut laitokset
d) Rautametallivalimo, jonka tuotantokapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta vähintään 200 tonnia vuodessa
e) Muu valimo tai sulatto, jonka sulatuskapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta vähintään 200 tonnia vuodessa; sulatettaessa lyijyä tai kadmiumia enintään 4 tonnia vuorokaudessa
f) Rautametallien jalostus suojakäsittelmällä sulalla metallilla, kun käsittelykapasiteetti on enintään 2 tonnia raakaterästä tunnissa
g) Rautametallien kuumavalssaamo, jonka kapasiteetti on enintään 20 tonnia tunnissa tai takomo, jossa vasaroiden iskutyö on enintään 50 kilojoulea vasaraa kohti tai lämmitysteho on enintään 20 megawattia
h) Metallien tai muovien pintakäsittely elektrolyyttistä tai kemiallista menetelmää käyttäen käsittelylaitosten yhteenlasketun tilavuuden ollessa vähintään 5 ja enintään 30 m ³
i) Laivatelakka
j) Akkutehdas
3. Energian tuotanto
a) Polttoaineiden polttaminen laitoksessa, jossa on yksi tai useampi polttoainetehtaan vähintään 20 megawatin kiinteää polttoainetta polttava energiantuotantoyksikkö ja laitosalueen kaikkien energiantuotantoyksiköiden yhteenlaskettu polttoainetehto on alle 50 megawattia
b) Ydinvoimalaitos
4. Kemianteollisuus; teollisessa mittakaavassa tapahtuva, alla mainittujen aineiden tai aineryhmien kemiallinen tai biologinen jalostaminen

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
<ul style="list-style-type: none"> — liumhydroksidi, natriumhydroksidi — suolat, kuten ammoniumkloridi, kaliumkloriatti, kaliumkarbonaatti, natriumkarbonaatti, perboraatti, hopeanitraatti — epämetallit, metallioksidit tai muut epäorgaaniset yhdisteet, kuten kalsiumkarbidi, pii, piikarbidi 	
<p>b) Orgaanisten kemikaalien valmistus, kuten:</p> <ul style="list-style-type: none"> — yksinkertaiset hiilivedyt (suoraketjuiset tai rengasrakenteiset, tyydyttyneet tai tyydyttämättömät, alifaattiset tai aromaattiset) — happea sisältävät hiilivedyt, erityisesti alkoholit, aldehydit, ketonit, karboksyylihapot, esterit ja esterien seokset, asetaatit, eetterit, peroksidit ja epoksihartsit — rikin hiilivedyt — typen hiilivedyt, erityisesti amiinit, amidit, typpipitoiset yhdisteet tai nitraatit, nitriilit, syanaatit, isosyanaatit — fosforia sisältävät hiilivedyt — halogenoidut hiilivedyt — organometalliyhdisteet — muovit (polymeerit, synteettiset kuidut, selluloosapohjaiset kuidut) — synteettiset kumit — väriaineet ja pigmentit — pinta-aktiiviset aineet 	
c) Öljyn- tai kaasunjalostamo	
d) Kasvinsuojeluaineiden tai biosidien tuotanto	
e) Räjähdeiden tuotanto	
f) Fosfori-, typpi- tai kaliumpohjaisiin raaka-aineisiin perustuvien lannoitteiden (lannoitteet sisältävät joko yhtä ainetta tai niiden seosta) valmistus	
g) Lääkeaineita sisältävien tuotteiden, myös väli-tuotteiden, tuotanto	
	a) Pesuaineita valmistava tehdas, jonka tuotanto-kapasiteetti on vähintään 50 tonnia vuodessa
	b) Maali-, väri- tai lakkatehdas, jonka tuotanto-kapasiteetti on vähintään 300 tonnia vuodessa
	c) Liimatehdas
	d) Kumitehdas
	e) Mineraaliöljytuotteita valmistava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 10 000 tonnia vuodessa
	f) Makeutusainetehdas
	g) Tärkkelysjohdannaisia valmistava tehdas

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
5. Polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely
a) Hiilen kaasuttaminen tai nesteyttäminen tai muiden polttoaineiden kuin hiilen kaasuttaminen tai nesteyttäminen laitoksissa, joiden polttoaineteho on vähintään 20 megawattia
b) Kovahiilen tai sähkögrafiitin tuotanto polttamalla tai hiilettämällä
c) Koksen tuotanto
6. Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta
a) Aineiden, esineiden ja tuotteiden pintakäsittely, erityisesti kiillotus, painatus, pinnoittaminen, rasvanpoisto, vedenpitäviksi käsittely, liimaus, maalaus, puhdistaminen tai kyllästys käytettäessä orgaanisia liuottimia liuottimen kulutuskapasiteetin ylittäessä 150 kg tunnissa tai 200 tonnia vuodessa

TAULUKKO 2 Muut laitokset
5. Polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely
a) Muiden polttoaineiden kuin hiilen kaasuttaminen tai nesteyttäminen laitoksissa, joiden polttoaineteho on alle 20 megawattia ja joissa valmistetaan polttoainetta vähintään 3 000 tonnia vuodessa
b) Kiinteän, nestemäisen tai kaasumaisen polttoaineen valmistuslaitos, jossa valmistetaan polttoainetta vähintään 5 000 tonnia vuodessa
c) Puuta raaka-aineena käyttävä grillihiilen valmistuslaitos, jossa valmistetaan hiiltä vähintään 3 000 tonnia vuodessa
d) Nestemäisten polttoaineiden jakeluasema, jonka polttoainesäiliöiden kokonaistilavuus on vähintään 10 m ³ , ei kuitenkaan moottorikäytössä ajoneuvossa tai moottoriveneessä polttoaineena käytettävän polttoaineen jakeluasema
e) Muu polttonesteiden tai terveydelle tai ympäristölle vaarallisen nestemäisen kemikaalin varasto, jossa voidaan varastoida tällaista kemikaalia vähintään 100 m ³ , ei kuitenkaan liitteen 2 mukaisen rekisteröitävän energiantuotantolaitoksen polttonestesäiliö, voimansiirron suurmuuntaja-asema tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen ulkopuolella sijaitseva valmiiksi pakattujen tuotteiden kappaletavaravarasto
f) Kivihiihivarasto
6. Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta
a1) Pintojen puhdistus orgaanisilla liuottimilla, jotka sisältävät vaaralausekkeella H340, H341, H350, H350i, H351, H360D tai H360F merkityjä aineita ja seoksia, kun liuottimien kulutus on yli 1 tonni vuodessa, mutta enintään 200 tonnia vuodessa
a2) Toiminnat, joissa orgaanisten liuottimien kulutus on yli 10 tonnia vuodessa mutta enintään 200 tonnia vuodessa:
— muu kuin kohdassa a1 tarkoitettu pintojen puhdistus
— ajoneuvojen alkuperäinen maalaus sekä

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
	<p>tuotantolaitoksessa että sen ulkopuolella</p> <ul style="list-style-type: none"> — metallin, muovin, tekstiilien, folion ja paperin pinnoitus tai maalaus — puupintojen maalaus — nahan viimeistely — lankalakkaus — jalkineiden valmistus — puun ja muovin laminointi — liimaus — seuraavat painatustoiminnot: heatset-rainoffset -painatus, julkaisusyväpainot, muu syväpaino, fleksopaino, rotaatioseripaino mukaan lukien tekstiilien ja kartongin rotaatioseripaino, laminointi- ja lakkausyksiköt — kumin jalostus — jatkuvatoiminen nauhapinnoitus — puun kyllästäminen
	<p>b) Toiminnot, joissa orgaanisten liuottimien kulutus on yli 10 tonnia vuodessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> — kasviöljyjen sekä eläinrasvojen uutto ja kasviöljyjen jalostustoiminnot — maalien, lakkojen, liimojen ja painovärien valmistus — lääketieteellisyys
	<p>c) Laitos, jossa käytetään orgaanisia liuottimia ja jossa niiden kulutus on, kun siitä vähennetään tuotteisiin sitoutunut osuus, vähintään 10 tonnia vuodessa tai vastaava huippukulutus vähintään 20 kg tunnissa, mukaan lukien toiminnot, joissa haihtuvia orgaanisia yhdisteitä vapautuu raaka-aineiden sisältämästä ponne- tai paisunta-aineesta</p>
<p>7. Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän aineiden otto</p>	<p>7. Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän aineiden otto</p>
	<p>a) Kaivostoiminta ja koneellinen kullankaivuu</p>
	<p>b) Malmin tai mineraalin rikastamo</p>
	<p>c) Kivenlouhimo tai sellainen muu kuin maarakennustoimintaan liittyvä kivenlouhinta, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää</p>
	<p>d) Turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus</p>
	<p>e) Kiinteä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus tai sellainen tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo tai kalkkikiven jauhatus, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää</p>

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
8. Mineraalituotteiden valmistus
a) Sementtiklinkkerin tuotanto kiertouuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 500 tonnia vuorokaudessa, tai muun tyyppisissä uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokaudessa
b) Kalkin tuotanto uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokaudessa
c) Mineraalien sulatus, mukaan lukien mineraalikulut, kun sulatuskapasiteetti ylittää 20 tonnia vuorokaudessa
d) Lasin valmistus, mukaan lukien lasikulut, kun sulatuskapasiteetti ylittää 20 tonnia vuorokaudessa
e) Asbestin tai asbestipohjaisten tuotteiden valmistus
f) Keraamisten tuotteiden valmistus polttamalla, erityisesti kattotiilet, tiilet, tulenkestävät rakennuskivet, laatat, hiekkakivi tai posliini, kun tuotantokapasiteetti ylittää 75 tonnia vuorokaudessa ja/tai uunikapasiteetti ylittää 4 m ³ ja lastauskapasiteetti ylittää 300 kg/m ³ uunia kohden
g) Magnesiumoksidin tuotanto uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokaudessa
9. Nahan tai tekstiilien laitosmainen tuotanto tai käsittely
a) Tekstiilikuitujen tai tekstiilien esikäsittely (kuten pesu, valkaisu, merserointi) tai värjäys käsittelykapasiteetin ylittäessä 10 tonnia vuorokaudessa
b) Nahanparkitus käsittelykapasiteetin ylittäessä 12 tonnia valmiita tuotteita vuorokaudessa

TAULUKKO 2 Muut laitokset
8. Mineraalituotteiden valmistus
a) Sementtitehdas, jonka tuotantokapasiteetti kiertouuneissa on enintään 500 tonnia vuorokaudessa ja muun tyyppisissä uuneissa enintään 50 tonnia vuorokaudessa
b) Kalkin tuotanto uuneissa, joiden yhteenlaskettu tuotantokapasiteetti on enintään 50 tonnia vuorokaudessa
c) Mineraalivillatehdas, jonka sulatuskapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta yli 6 000 tonnia vuodessa
d) Lasia tai lasikulut valmistava tehdas, jonka sulatuskapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta yli 6 000 tonnia vuodessa
e) Asbestia tai asbestipohjaisia tuotteita käsittelevä laitos
Seuraavien keraamisten tuotteiden valmistus polttamalla, kun tuotantokapasiteetti on enintään 75 tonnia vuorokaudessa ja/tai uunikapasiteetti on enintään 4 m ³ ja lastauskapasiteetti enintään 300 kg/m ³ uunia kohden:
f1) keramiikka- tai posliinitehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 200 tonnia vuodessa
f2) kevytsoratehdas, jonka tuotantokapasiteetti on yli 3 000 tonnia vuodessa
g) Kiinteä betoniasema tai betonituotetehdas
h) Kevytbetonitehdas, jonka tuotantokapasiteetti on yli 3 000 tonnia vuodessa
i) Kipsilevytehdas
9. Nahan tai tekstiilien laitosmainen tuotanto tai käsittely
a) Tekstiilikuitujen tai tekstiilien esikäsittelyä tai värjäystä suorittava laitos, jonka käsittelykapasiteetti on vähintään 1 ja enintään 10 tonnia vuorokaudessa
b) Nahkatehdas tai turkismuokkaamo, ei kuitenkaan tuotteiden valmistus valmiiksi käsitellyistä nahoista
c) Kuitukangastehdas
d) Tekstiilien vesipesula, jonka kapasiteetti on vähintään 1 tonni vuorokaudessa tai muu kuin

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
10. Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus
a) Teurastamotoiminta tuotantokapasiteetin ylittäessä 50 tonnia ruhoja vuorokaudessa
Elintarvikkeiden tai rehujen tuotantoon tarkoitettujen seuraavien raaka-aineiden käsittely ja jalostus, riippumatta siitä, onko niitä aikaisemmin jalostettu vai ei, pelkkää pakkaamista lukuun ottamatta: b) Pelkästään eläinperäiset raaka-aineet (paitsi pelkkä maito) valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin ylittäessä 75 tonnia vuorokaudessa
Elintarvikkeiden tai rehujen tuotantoon tarkoitettujen seuraavien raaka-aineiden käsittely ja jalostus, riippumatta siitä, onko niitä aikaisemmin jalostettu vai ei, pelkkää pakkaamista lukuun ottamatta: c) Pelkästään kasvipäriset raaka-aineet valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin ylittäessä 300 tonnia vuorokaudessa tai 600 tonnia vuorokaudessa, jos laitos toimii kaikkina vuosina enintään 90 peräkkäisenä vuorokautena

TAULUKKO 2 Muut laitokset
2 liitteen mukainen rekisteröitävä kemiallinen pesula
10. Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus
a) Teurastamo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 5 ja enintään 50 tonnia ruhoja vuorokaudessa
b1) Lihaa tai lihatuotteita käsittelevä tai jalostava laitos, joka käyttää eläinperäisiä raaka-aineita vähintään 1 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 75 tonnia vuorokaudessa
b2) Kalaa tai kalastustuotteita käsittelevä tai jalostava laitos, joka käyttää eläinperäisiä raaka-aineita vähintään 100 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 75 tonnia vuorokaudessa
c1) Perunaa tai juureksia käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasvipärisiä raaka-aineita vähintään 2 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa
c2) Vihanneksia, öljykasveja, melassia tai mallasohraa käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasvipärisiä raaka-aineita vähintään 5 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa, ei kuitenkaan kylmäpuristettua kasviöljyä valmistava laitos
c3) Muu kuin kohdissa c1 ja c2 tarkoitettu kasvipärisiä raaka-aineita käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasvipärisiä raaka-aineita vähintään 10 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa, ei kuitenkaan kylmäpuristettua kasviöljyä valmistava laitos tai leipomo
c4) Panimo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 250 000 litraa vuodessa ja enintään 300 000 litraa vuorokaudessa
c5) Siiderin ja viinin valmistus käymisteitse, kun tuotantokapasiteetti on vähintään 750 000 litraa vuodessa ja enintään 300 000 litraa vuorokaudessa
c6) Muu kuin kohdissa c4 ja c5 tarkoitettu vir-

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset

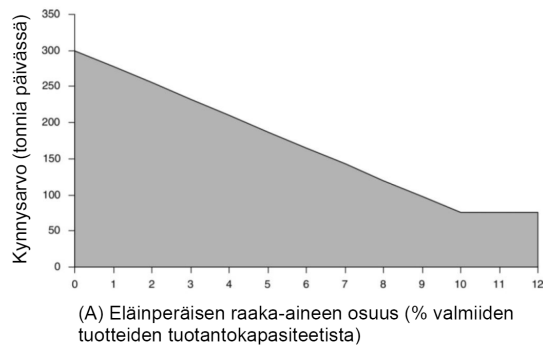
Elintarvikkeiden tai rehujen tuotantoon tarkoitettujen seuraavien raaka-aineiden käsittely ja jalostus, riippumatta siitä, onko niitä aikaisemmin jalostettu vai ei, pelkkää pakkaamista lukuun ottamatta:

d) Eläin- ja kasvipäriset raaka-aineet sekä yhdistettyinä että erillisinä tuotteina valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin ylittäessä vuorokaudessa:

- 75 tonnia, jos A yhtä suuri tai suurempi kuin 10 tai
- $300 - (22,5 \times A)$, jos A on pienempi kuin 10

joissa "A" on valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosenteina.

Pakkauksen painoa ei saa sisällyttää tuotteen lopulliseen painoon. Tätä kohtaa ei sovelleta tapuksiin, joissa ainoa raaka-aine on maito.

e) Pelkän maidon käsittely ja jalostus vastaanotetun maidon määrän ylittäessä 200 tonnia vuorokaudessa (vuosittain laskettavan keskiarvon perusteella)

TAULUKKO 2 Muut laitokset

voitus- tai alkoholijuomia valmistava laitos, kun virvoitus- ja alkoholijuomien tuotantokapasiteetti on yhteensä vähintään 50 miljoonaa litraa vuodessa ja enintään 300 000 litraa vuorokaudessa

d1) Margariinia tai muita kasvi- ja eläinperäisiä rasvoja tai öljyjä valmistava laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 15, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten enintään $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosenteina

d2) Rehua tai rehuvalkuaista valmistava tai sekoittava teollinen laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 15, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten enintään $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosenteina

d3) Jäätelötehdas tai juustomeijeri, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 1 000 tonnia vuodessa, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosenteina

d4) Eineksiä valmistava laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 5 000 tonnia vuodessa, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosenteina

e) Pelkän maidon keräily-, käsittely- tai jalostuslaitos, jossa vastaanotetun maidon määrä on vähintään 100 ja enintään 200 tonnia vuorokaudessa

f) Makeistehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 15 tonnia vuorokaudessa

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
	g) Mallas-, alkoholi- tai virvoitusjuomien pakkaamo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 50 miljoonaa litraa vuodessa
	h) Liivatteen valmistus vuodista, nahoista ja luisista
11. Eläinsuojat tai kalankasvatus	11. Eläinsuojat tai kalankasvatus
a) Siipikarjakasvattamot, kun siipikarjapaikkoja on yli 40 000 ja sikalat, kun tuotantosikojen (yli 30 kg:n painoisia) paikkoja on yli 2 000 tai kun emakkopaikkoja on yli 750; siipikarjalla tarkoitetaan kanoja, kalkkunoita, helmikanoja, ankoja, sorsia, hanhia, viiriäisiä, kyyhkysia, fasaaneja, peltopyitä ja muita lintuja	a) Eläinsuoja, joka on tarkoitettu vähintään 50 lypsylehmälle, 100 lihanaudalle, 60 hevoselle tai ponille, 250 uuhelle tai vuohelle, 100 täysikasvuiseksi emakolle, 250 lihasialle, 4 000 munituskanalle tai 10 000 broilerille
	b) Turkistarha, joka on tarkoitettu vähintään 500 siitosnaarasmingille tai -hillerille taikka vähintään 250 siitosnaarasketulle tai -supille
	c) Muun kuin a) tai b) kohdassa mainitun eläinlajin eläinsuoja tai turkistarha, jonka eläinyksikkömäärä liitteen 3 taulukon 1 eläinyksikkökertoimilla laskettuna on vähintään 250
	d) Eläinsuojan tai turkistarhan, jossa on useampia a) tai b) kohdassa taikka liitteessä 3 mainittuja tuotantoeläimiä luvanvaraisuus määräytyy liitteen 3 eläinyksikkökertoimilla laskettavien eläinyksikkömäärien perusteella. Tällöin kaikkien tuotantoeläinten eläinyksikkömäärät lasketaan yhteen ja niiden summaa verrataan suurimman eläinyksikkömäärän saaneen tuotantoeläimen eläinyksikkömääräksi muunnettuun luvanvaraisuuden rajaan, jonka ylittyessä toiminta on luvanvarainen. Eläinyksikkömääräksi muunnettu luvanvaraisuuden raja a) tai b) kohdan tarkoittamalle tuotantoeläimelle saadaan kertomalla a) tai b) kohdassa eläinmääränä ilmoitettu luvanvaraisuuden raja liitteen 3 eläinyksikkökertoimella. Luparajaa laskettaessa ei huomioida tilan muita eläimiä, jos niiden yhteenlaskettu eläinyksikkömäärä liitteen 3 eläinyksikkökertoimilla laskettuna on enintään 10
	e) Kalankasvatus- tai kalanviljelylaitos, jossa käytetään vähintään 2 000 kg vuodessa kuivarehua tai sitä ravintoarvoltaan vastaava määrä muuta rehua taikka jossa kalan lisäkasvu on vähintään 2 000 kg vuodessa, taikka kooltaan vähintään 20 hehtaarin luonnonravintolammikko tai lammikkoryhmä

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
12. Liikenne
13. Jätteiden ammattimainen tai laitosten käsittely sekä jätevesien käsittely
a) Jätteiden käsittely jätteenpolttolaitoksissa tai jätteen rinnakkaispolttolaitoksissa, joiden kapasiteetti muiden kuin vaarallisten jätteiden osalta ylittää 3 tonnia tunnissa ja vaarallisten jätteiden osalta ylittää 10 tonnia vuorokaudessa
b) Ruhojen tai eläinperäisen jätteen loppukäsittely tai kierrätys käsittelykapasiteetin ylittäessä 10 tonnia vuorokaudessa
c) Taulukon 1 mukaisen laitoksen jätevesien erillinen jätevedenpuhdistamo, joka ei kuulu yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun direktiivin 91/271/ETY soveltamisalaan
d) Vaarallisten jätteiden käsittely, kun kapasiteetti ylittää 10 tonnia vuorokaudessa ja joka sisältää yhden tai useamman seuraavista toiminnoista: <ul style="list-style-type: none"> — biologinen käsittely — fysikaalis-kemiallinen käsittely — yhdistäminen tai sekoittaminen ennen taulukon 1 kohdissa 13 a ja d lueteltuja muita toimintoja — uudelleenpakkaaminen ennen taulukon 1 kohdissa 13 a ja d lueteltuja muita toimintoja — liuottimien talteenotto tai regenerointi — muun epäorgaanisen materiaalin kuin metallien tai metalliyhdisteiden kierrätys tai talteenotto — happojen tai emästen regenerointi — pilaantumisen torjumiseksi käytettyjen aineiden hyödyntäminen

TAULUKKO 2 Muut laitokset
12. Liikenne
a) Pääosin kauppamerenkulun käyttöön tarkoitettu ja yli 1 350 tonnin vetoisille aluksille soveltuva satama tai lastaus- tai purkulaituri
b) Lentopaikka
c) Yli 50 linja-auton tai kuorma-auton varikko tai vastaavan kokoinen työkonevarikko
d) Ulkona sijaitseva moottoriurheilurata
e) Kemikaaliratapiha tai terminaali, jossa siirretään terveydelle tai ympäristölle vaarallisia kemikaaleja kuljetusvälineestä toiseen tai varastoon taikka varastosta kuljetusvälineeseen, ei kuitenkaan kappaleavaran siirtäminen
13. Jätteiden ammattimainen tai laitosten käsittely sekä jätevesien käsittely
a) Kiinteää tai nestemäistä jätettä polttava jätteenpolttolaitos tai jätteen rinnakkaispolttolaitos, jonka kapasiteetti muiden kuin vaarallisten jätteiden osalta on enintään 3 tonnia tunnissa ja vaarallisten jätteiden osalta enintään 10 tonnia vuorokaudessa
b) Laitos, jonka ruhojen tai eläinperäisen jätteen käsittelykapasiteetti on enintään 10 tonnia vuorokaudessa
c) Muu kuin taulukon 1 kohdassa 13 c tarkoitettu teollisuuden erillinen jätevedenpuhdistamo, jossa käsitellään taulukossa 2 tarkoitettujen toimintojen prosessijätevesiä

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
<ul style="list-style-type: none"> — katalyyttien ainesosien hyödyntäminen — öljyn uudelleenjalostaminen tai muu uudelleenkäyttö — maanvarainen allastaminen 	
<p>e) Muiden kuin vaarallisten jätteiden loppukäsittely, kun kapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokaudessa, mukaan luettuna yksi tai useampi seuraavista toiminnoista ja lukuun ottamatta yhdyskuntajätevesien käsittelystä annettuun direktiiviin 91/271/ETY kuuluvia toimintoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> — biologinen käsittely — fysikaalis-kemiallinen käsittely — jätteen esikäsittely polttoa tai rinnakkaispolttota varten — kuonan ja tuhkan käsittely — metallijätteen käsittely leikkureilla, mukaan lukien sähkö- ja elektroniikkalaiteromu sekä romuajoneuvot ja niiden osat 	
<p>f) Muiden kuin vaarallisten jätteiden hyödyntäminen tai hyödyntämisen ja loppukäsittelyn yhdistelmä, kun kapasiteetti ylittää 75 tonnia vuorokaudessa, mukaan luettuna yksi tai useampi seuraavista toiminnoista ja lukuun ottamatta yhdyskuntajätevesien käsittelystä annettuun direktiiviin 91/271/ETY kuuluvia toimintoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> — biologinen käsittely — jätteen esikäsittely polttoa tai rinnakkaispolttota varten — kuonan ja tuhkan käsittely — metallijätteen käsittely leikkureilla, mukaan lukien sähkö- ja elektroniikkalaiteromu sekä romuajoneuvot ja niiden osat <p>Jos ainoa jätteidenkäsittelytoiminta on anaerobinen käsittely (mädätys), tämän toiminnan kapasiteettia koskeva raja-arvo on 100 tonnia vuorokaudessa</p>	
<p>g) Kaatopaikat, joihin tuodaan enemmän kuin 10 tonnia jätettä vuorokaudessa tai joiden kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 25 000 tonnia, lukuun ottamatta pysyvän jätteen kaatopaikkoja</p>	
<p>h) Vaarallisen jätteen, johon taulukon 1 kohtaa 13 g ei sovelleta, väliaikainen varastointi ennen taulukon 1 kohdissa 13 a, d, g ja i lueteltua toimintaa, kun kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 50 tonnia, lukuun ottamatta väliaikaista varastointia keräilyn aikana paikassa, jossa jäte tuotetaan</p>	
<p>i) Vaarallisen jätteen maanalainen varastointi,</p>	

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
kun kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 50 tonnia	
	d) Yhdyskuntajätevesien käsittely ja johtaminen, kun kyse on asukasvastineluvultaan vähintään 100 henkilön jätevesien käsittelemisestä
	e) Kaivannaisjätteen jätealue
	f) Muu kuin taulukon 2 kohdissa 13 a, b ja e tarkoitettu jätelain soveltamisalaan kuuluvan jätteen käsittely, joka on ammattimaista tai laitosmaista
14. Muu toiminta	14. Muu toiminta
	a) Ulkona sijaitseva ampumarata
	b) Pysyvä, ulkona sijaitseva laitosmainen suihkupuuhalluspaikka
	c) Kiinteä eläintarha tai huvipuisto
	d) Krematorio tai lemmikkieläinten polttolaitos
	e) Muu kuin taulukon 1 kohdassa 4 f tarkoitettu lannoitetehdas
	f) Öljyn ja kaasun etsintäporaus ja esiintymän hyväksikäyttö sekä muu niihin liittyvä toiminta Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä

Liite 3

Eläinsuojan ja turkistarhan lupa- ja toimivaltarajan laskemisessa käytettävät eläinyksikkökertoimet

Taulukko 1. Eläinsuojan ja turkistarhan kokonaiseläinyksikkömäärän laskemiseen käytettävät eläinyksikkökertoimet. Muiden eläinlajien kohdalla on käytettävä vuotuiselta typeneritykseltään lähinnä vastaavan eläimen eläinyksikkökerrointa.

Eläin	Eläinyksikkökerroin
Lypsylehmä	10,8
Emolehmä	4,3
Hieho (12—24 kk)	4
Lihanauta (sonni 12—24 kk)	5,7
Siitossoppi (sonni > 2 v)	8,1
Vasikka 6—12 kk	3,4
Vasikka < 6 kk	1,7
Emakko porsaineen	2,6
Lihasiika*	1,00
Karju	1,8
Joutilas emakko ydinsikalassa	1,8
Vieroitettu porsas, 5—11 vk, jos tilalla ei ole emakoita*	0,24
Hevonen 2v—	3,9
Poni** 2v—, hevonen 1v	2,8
Pienponi** 2v-, poni** 1v, hevonen <1v	2,0
Pienponi **1—2v, poni** <1v	1,2
Pienponi** <1v	0,8
Aasi (ponin ja pienponin tavoin säkäkorkeuden ja iän mukaan)	0,8—2,8
Lammas (uuhi karitsoineen, pässi)	0,6
Vuohi (kuttu kileineen, pukki)	0,6
Munituskana	0,07
Broileriemo	0,07
Kukko	0,1
Emokalkkuna	0,14
Lihakalkkuna*	0,12
Broileri*	0,03
Kananuorikko*	0,04
Emoankka, liha-ankka*, emohanhi, lihahanhi*, emofasaani, lihafa-	
saani*	0,07
Emosorsa, lihasorsa*	0,06

Eläin	Eläinyksikkökerroin
Viiriäinen, helmikana	0,04
Kaninaaras poikasineen***	0,19
Strutsi	0,9
Biisoni	2,5
Villisika	0,9
Minkki ja hilleri, siitosnaaras pentuineen	0,18
Minkki ja hilleri, pentu	
Minkki ja hilleri, siitosuro	
Kettu ja supi, siitosnaaras pentuineen	0,41
Kettu ja supi, pentu	
Kettu ja supi, siitosuro	

* eläinpaikkaa kohti

** poni: eläimen säkäkorkeus täysikasvuisena 120—140 cm; pienponi: eläimen säkäkorkeus täysikasvuisena <120 cm

*** Kaninaaraan elopaino noin 5 kg. Poikasien lisäksi kaniuros sisältyy naaraan eläinyksikkökertoimeen.

2.

Laki**maa-aineslain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 20

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 a §, 5 a §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentti, 14 §:n otsikko sekä 1 ja 4 momentti, 20 § ja 21 §:n 3 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 4 a ja 20 § laeissa 463/1997 ja 1577/2009, 5 a §:n 1 momentti laissa 555/2014, 7 §:n 1 momentti, 14 §:n otsikko sekä 1 ja 4 momentti laissa 463/1997 ja 21 §:n 3 momentti laissa 731/2005, sekä
lisätään lakiin uusi 4 b §, 10 §:ään uusi 4 momentti, lakiin uusi 20 a—20 c §, 21 §:ään uusi 5 momentti ja 23 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

4 a §

Maa-aineslupahakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittely

Ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteistä lupaa voidaan hakea yhdellä lupahakemuksella.

Jos lupa-asiaa käsiteltäessä ilmenee, että hanketta varten on tarpeen myös ympäristönsuojelulain mukainen lupa, luvan hakijan on lupaviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa tehtävä ympäristölupahakemus. Muussa tapauksessa vireillä oleva lupahakemus voidaan jättää tutkimatta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen asian käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulain 42—45, 84—86 ja 96 §:ssä säädetään. Lisäksi käsittelyssä noudatetaan, mitä tämän lain 7 §:n 2 momentissa säädetään lausunnon pyytämisestä.

4 b §

Ottamisen ohjaus ja valvonta

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja valvoo tämän lain mukaista toimintaa alueellaan.

Kunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa maa-ainesten ottamista kunnassa. Kunnan valvontaviranomaisesta säädetään 14 §:ssä.

5 a §

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Luvan hakijan on tehtävä osana ottamissuunnitelmaa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, jos ainesten ottamisessa tai niiden varastoinnissa tai jalostamisessa syntyy ympäristönsuojelulain 112 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua kaivannaisjätettä. Jos ottamissuunnitelmaa ei tämän lain 5 §:n 1 momentin mukaan tarvita, luvan hakijan on

esitettävä ympäristönsuojelulain 114 §:ssä tarkoitettu kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

7 §

Lupaviranomainen ja lausunnot

Maa-ainesten ottamista koskevan lupasian ratkaisee kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan siirtämisestä säädetään kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä. Edellä 4 a §:ssä tarkoitetun lupasian ratkaisee ympäristönsuojelulain 34—37 §:ssä säädetty toimivaltainen lupaviranomainen.

10 §

Luvan voimassaolo

Edellä 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan voimassaoloon sovelletaan, mitä tässä pykälässä säädetään luvan voimassaolosta.

14 §

Valvontaviranomainen ja hallintopakkoasia

Tämän lain noudattamista valvoo kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jäljempänä valvontaviranomainen. Valvontaviranomaisen toimivallan siirtämisestä säädetään kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä. Valvontaviranomaisella on tämän lain mukaisen valvontatehtävän hoitamiseksi oikeus tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä ottamispaikalla. Tarkastukset voivat koskea edellä 3 §:ssä tarkoitettuja seikkoja ja lupapäätöksessä ottamistoiminnalta edellytetyjä seikkoja sekä muita vastaavia ottamistoiminnan laatua ja vaikutuksia koskevia seikkoja. Tarkastusmenettelystä

säädetään hallintolain (434/2003) 39 §:n lisäksi tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan mukaista toimintaa koskevaan hallintopakkoasiaan sovelletaan, mitä ympäristönsuojelulain 175 §:ssä säädetään rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemisesta. Jos hallintopakkoasia koskee ainoastaan tässä laissa tai sen nojalla säädetyn velvoitteen noudattamista, siihen sovelletaan kuitenkin mitä tässä laissa säädetään. Tässä pykälässä tarkoitetun asian käsittelyssä noudatetaan muutoin uhkasakkolakia (1113/1990).

20 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun viranomaisen lupapäätökseen saa hakea valittamalla muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Edellä 4 a §:ssä tarkoitettuun yhteiseen lupapäätökseen haetaan muutosta siten kuin ympäristönsuojelulain 190—191 ja 196—197 §:ssä säädetään. Asianosaiseen sovelletaan tällöin, mitä ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentissa säädetään.

20 a §

Valitusoikeus

Valitusoikeus tämän lain mukaiseen lupapäätökseen on:

- 1) asianosaisella;
- 2) kunnan jäsenellä;
- 3) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 5) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskussella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristön- ja luonnonsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemää lupapäätöstä tai kumonnut lupapäätöksen.

20 b §

Kuuleminen maa-aineslupapäätöstä koskevan valituksen johdosta

Hallinto-oikeuden on tiedotettava kuuluttamalla maa-aineslupapäätöstä koskevasta luvan hakijan valituksesta, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, vähintään 14 päivän ajan hallinto-oikeuden ja asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla. Valitusasiakirjat on pidettävä nähtävillä asianomaisissa kunnissa kuulusajan. Kuulutuksessa on ilmoitettava, missä asiakirjat ovat nähtävillä.

Hallinto-oikeuden on lisäksi varattava luvan hakijan valituksen johdosta tilaisuus vastineen antamiselle niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä yleistä etua valvoville viranomaisille, jollei tämä ole ilmeisen tarpeetonta. Muutoin valituksista on kuultava siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Tieto valituksesta vastineen antamista varten annetaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Samalla on ilmoitettava, missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä sekä minne vastinekirjelmät voidaan vastineen antamista varten varatussa ajassa toimittaa.

20 c §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään katselmuksesta, muutoksenhakutuomioistuimissa tai sen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai esittelijä voi suorittaa paikalla tarkastuksen.

Maa-aineslupaa koskeva hallinto-oikeuden päätös on annettava julkisanon jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Hallinto-oikeuden on lisäksi huolehdittava siitä, että

päätöksestä ilmoitetaan viipymättä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ilmoitustaululla.

Hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jollei tämä ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava kunnan valvontaviranomaiselle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

21 §

Lainvoimaa vailla olevan päätöksen noudattaminen

Edellä 2 momentissa tarkoitettu määräys voidaan samoin edellytyksin antaa myös valitusajan kuluessa tai 14 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä erikseen tehdystä hakemuksesta. Hakemuksesta on kuultava valvontaviranomaisia ja lupapäätökseen muutosta hakeneita. Päätös on tehtävä ilman tarpeetonta viivytystä. Päätöksen antamiseen sovelletaan, mitä 19 §:ssä säädetään. Lisäksi myönnetystä oikeudesta on välittömästi ilmoitettava hallinto-oikeudelle sekä muutosta hakeneille. Se, joka on valittanut ottamislupapäätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia tässä momentissa tarkoitettua ratkaisua kumottavaksi tai muutettavaksi ilman, että hänen olisi siitä erikseen valitettava. Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä 2 momentissa säädetään.

Edellä 4 a §:ssä tarkoitetun yhteisen luvan täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä ympäristönsuojelulain 198 §:n 1 momentissa ja 199—201 §:ssä säädetään.

23 §

Valvontamaksu ja valtion avustus

Kun edellä 4 a §:ssä tarkoitetun lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, lupahakemuksen tarkastamisesta ja yhteisen luvan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä

maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:ssä säädetään rakennustyön valvonnasta kunnille suoritettavasta maksusta. Kun 4 a §:n mukaisen lupa-asian ratkaisee aluehallintovirasto, lupahakemuksen tarkastamisesta ja valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016.

Hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain 4 a §:n voimaan tullessa vireillä

olevat lupa-asiat käsitellään ja ratkaistaan tämän lain 4 a §:n voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Jos muutoksenhakutuomioistuin kumoaa lupapäätöksen, johon on sovellettava tämän lain 4 a §:n voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain säännösten mukaisesti.

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 2014

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

ANTTI RINNE

Ympäristöministeri *Sanni Grahn-Laasonen*

Liite
Rinnakkaistekstit

1.

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 20

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 71 §,
muutetaan 21 §:n 4 momentti, 27 §:n 1 momentti, 29 §, 87—89, 91 §, 96 §:n 2 momentti, 98, 109 ja 125 §, 159 §:n 1 momentti, 162 §:n 3 momentti, 163 ja 165 §, 183 §:n 3 momentti, 205 §, 225 §:n 1 momentin 6 kohta, 230 §:n 2 momentti, 231 §:n 2 momentti, 232 ja 235 § sekä liite 1, sekä

lisätään lakiin uusi 40 a, 47 a ja 89 a § sekä uusi liite 3 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

21 §

Valtion viranomaiset

Ehdotus

21 §

Valtion viranomaiset

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1005/2009, jäljempänä *otsoniasetus*, sekä tiettyistä fluoraatuista kasvihuonekaasuista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 842/2006, jäljempänä *F-kaasuasetus*, mukaisena toimivaltaisena viranomaisena. Lisäksi Suomen ympäristökeskus huolehtii 209 §:n 2 momentissa tarkoitettuista hyväksymistehtävistä sekä ylläpitää ja kehittää parhaan käyttökelpoisen tekniikan tiedonvaihtoa, seuraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja tiedottaa siitä.

Suomen ympäristökeskus toimii otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1005/2009, jäljempänä *otsoniasetus*, sekä fluoraatuista kasvihuonekaasuista ja asetuksen (EY) N:o 842/2006 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 517/2014, jäljempänä *F-kaasuasetus*, mukaisena toimivaltaisena viranomaisena. Lisäksi Suomen ympäristökeskus huolehtii 209 §:n 2 momentissa tarkoitettuista hyväksymistehtävistä sekä ylläpitää ja kehittää parhaan käyttökelpoisen tekniikan tiedonvaihtoa, seuraa parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja tiedottaa siitä.

27 §

Yleinen luvanvaraisuus

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, josta säädetään liitteen 1 taulukossa 1 (*direktiivilaitos*) ja taulukossa 2, on oltava lupa (*ympäristölupa*).

27 §

Yleinen luvanvaraisuus

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, josta säädetään liitteen 1 taulukossa 1 (*direktiivilaitos*) ja taulukossa 2, on oltava lupa (*ympäristölupa*). *Eläin-
suojan luvanvaraisuuden määrittämiseen
eräissä tapauksissa käytettävistä eläinyksik-
kökertoimista säädetään liitteessä 3.*

29 §

*Luvanvaraisen toiminnan olennainen muut-
taminen*

Ympäristöluvan saaneen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa toiminnan muutoksen vuoksi ole tarpeen tarkistaa. Toiminnan muutos on aina olennainen, jos toiminta sen seurauksena muuttuu direktiivilaitoksen toiminnaksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä olennaisen muutoksen määrittelemisestä.

29 §

*Luvanvaraisen toiminnan olennainen muut-
taminen*

Ympäristöluvan saaneen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa toiminnan muutoksen vuoksi ole tarpeen tarkistaa. Toiminnan muutos on aina olennainen, jos toiminta sen seurauksena muuttuu direktiivilaitoksen toiminnaksi.

Luvan ja toiminnan 1 momentissa tarkoitettua muuttamista koskevaan hakemukseen sovelletaan 39 §:ää ja asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään. Direktiivilaitoksen toiminnan muuttamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan kuitenkin 5 ja 8 lukua, jos muuttamisesta saattaa aiheutua merkittäviä ihmisten terveyteen tai ympäristöön kohdistuvia haittavaikutuksia.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä olennaisen muutoksen määrittelemisestä.

40 a §

*Euroopan unionin yhteistä etua koskevat
energiահankkeet*

Jos Euroopan laajusten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuk-

sessä (EU) N:o 347/2013 tarkoitettu yhteistä etua koskeva energiahanke edellyttää ympäristölupaa, asian käsittelyyn sovelletaan tämän lain lisäksi mainittua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta sekä Euroopan unionin yhteistä etua koskevien energiahankkeiden lupamenettelystä annettua lakia (684/2014).

47 a §

Ympäristölupahakemuksen ja maa-aineslupahakemuksen yhteiskäsittely

Jos maa-ainesten ottamistoimintaa koskeva hanke edellyttää ympäristölupaa ja maa-aineslain mukaista lupaa, niitä koskevat lupahakemukset on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteistä lupaa voidaan hakea yhdellä lupahakemuksella.

Jos lupa-asiaa käsiteltäessä ilmenee, että toimintaa varten on tarpeen myös maa-aineslain mukainen lupa, luvan hakijan on lupaviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa tehtävä maa-aineslain mukainen lupahakemus. Muussa tapauksessa vireillä oleva lupahakemus voidaan jättää tutkimatta.

71 §

Määräys lupamääräysten tarkistamiseksi

Ympäristöluvassa voidaan määrätä, että lupamääräykset on tarkistettava. Tällöin on ilmoitettava, mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä ja mitkä selvitykset tuolloin on esitettävä.

Tarkistamista koskevaa määräystä harkittaessa on otettava huomioon toiminnan ja sen päästöjen sekä niiden vaikutusten ennakoitu laajuus ja merkittävyys. Tarkistamista koskevaa määräystä tai luvan määräaikaista harkittaessa on otettava huomioon myös vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaiset vesienhoitosuunnitelmat ja merenhoitosuunnitelma sekä niiden toimenpideohjelmat.

Direktiivilaitoksen lupamääräysten tarkistamiseen sovelletaan 80 ja 81 §:ää. Direktiivilaitoksen luvassa voidaan kuitenkin määrä-

71 §

Määräys lupamääräysten tarkistamiseksi

(Kumotaan)

tä lupamääräysten tarkistamisesta 1 momentin mukaisesti, jos tarkistamiselle on tarpeen asettaa määräaika sen varalta, että hakemusta luvan tarkistamiseksi ei ole tehty mainittujen pykälien nojalla.

Lupamääräysten tarkistamista koskevaan hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

87 §

Luvan voimassaolo

Ympäristöluvan myöntämistä koskeva päätös voidaan määrätä olemaan voimassa toistaiseksi tai määräajan. Määräaikainen ympäristölupa raukeaa määräajan päättyessä, jollei lupapäätöksessä ole toisin määrätty.

87 §

Luvan voimassaolo

Ympäristöluvan myöntämistä koskeva päätös määrätään olemaan voimassa toistaiseksi. Se voidaan kuitenkin määrätä olemaan voimassa määräajan toiminnanharjoittajan hakemuksesta tai jos siihen on toiminnan erityisiin ominaisuuksiin, siinä käytetyn tekniikan tai käytettyjen menetelmien uutuuteen tai toiminnan haitallisten vaikutusten arvioinnin vaikeuteen liittyvä painava syy. Määräaikainen ympäristölupa raukeaa määräajan päättyessä, jollei lupapäätöksessä ole toisin määrätty.

Tämän lain 47 a §:ssä tarkoitetun luvan voimassaoloajasta säädetään maa-aineslain 10 §:ssä.

88 §

Luvan raukeaminen

Lupaviranomainen voi päättää, että lupa raukeaa, jos:

1) toiminta on ollut keskeytyneenä yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta tai toiminnanharjoittaja ilmoittaa, ettei toimintaa aloiteta tai että toiminta on lopetettu;

2) toimintaa tai sen aloittamisen kannalta olennaisia toimia ei ole aloitettu viiden vuoden kuluessa luvan lainvoimaiseksi tulosta tai lupapäätöksessä määrätyn tätä pidemmän ajan kuluessa;

3) hakemusta luvan tai lupamääräysten tarkistamiseksi ei ole tehty 71 §:n 1 momentin tai 80 §:n 3 momentin mukaisesti.

Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään. Asian voi panna vireille lupaviranomainen omasta aloitteestaan, valvontaviranomainen, toiminnanharjoittaja,

88 §

Luvan raukeaminen

Lupaviranomainen voi päättää, että lupa raukeaa, jos:

1) toiminta on ollut keskeytyneenä yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta tai toiminnanharjoittaja ilmoittaa, ettei toimintaa aloiteta tai että toiminta on lopetettu;

2) toimintaa tai sen aloittamisen kannalta olennaisia toimia ei ole aloitettu viiden vuoden kuluessa luvan lainvoimaiseksi tulosta tai lupapäätöksessä määrätyn tätä pidemmän ajan kuluessa;

3) hakemusta luvan tarkistamiseksi ei ole tehty 80 §:n 3 momentin mukaisesti.

Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään. Asian voi panna vireille lupaviranomainen omasta aloitteestaan, valvontaviranomainen, toiminnanharjoittaja, kunta tai haitankärsijä.

Voimassa oleva laki

kunta tai haitankärsijä.

89 §

Luvan muuttaminen

Lupaviranomaisen on *luvanhaltijan*, valvontaviranomaisen, asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:ssä tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön hakemuksesta muutettava lupaa, jos:

1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;

2) toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus;

3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia;

4) lupamääräyksen perusteiden havaitaan olevan virheelliset eikä määräyksen muuttamisesta aiheudu tarvetta harkita uudelleen luvan myöntämisen edellytyksiä;

5) toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen;

6) luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

Kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun muuttamisesta on voimassa, mitä vesilain 3 luvun 22 §:ssä säädetään. Jos kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun perusteista on saatu uutta selvitystä tämän lain 126 §:ssä tarkoitetussa korvausmenettelyssä, valtion ympäristölupaviranomainen voi samalla ottaa viran puolesta velvoitteen tai maksun muuttamista koskevan asian käsiteltäväkseen sen estämättä, mitä määräysten muuttamisesta ja tarkistamisesta muutoin säädetään.

Luvanhaltijan luvan muuttamista koskevaan hakemukseen sovelletaan 39 §:ää. Asian kä-

89 §

Luvan muuttaminen

Toiminnanharjoittaja voi hakea ympäristöluvan muuttamista. Luvan muuttamista koskevaan toiminnanharjoittajan hakemukseen sovelletaan, mitä 39 §:ssä säädetään lupahakemuksesta.

Lupaviranomaisen on *lisäksi* valvontaviranomaisen, asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän taikka 186 §:ssä tarkoitetun rekisteröidyn yhdistyksen tai säätiön *aloitteesta* muutettava lupaa, jos:

1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;

2) toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus;

3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan olennaisesti vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia;

4) toiminnan ulkopuoliset olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet ja luvan muuttaminen on tämän vuoksi tarpeen;

5) luvan muuttaminen on tarpeen luvan myöntämisen jälkeen laissa, valtioneuvoston asetuksessa tai Euroopan unionin säädöksessä annetun sitovan ympäristön pilaantumisen ehkäisemistä koskevan yksilöidyn vaatimuksen täyttämiseksi.

Jos luvan muuttaminen tulee vireille 2 momentissa tarkoitetun tahon aloitteesta, lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista kuultava toiminnanharjoittajaa ja esitettävä tälle tarvittaessa yksilöity pyyntö toimittaa luvan muuttamisen perusteen ja tarpeen arvioimiseksi tarpeelliset selvitykset.

Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

sittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

89 a §

Kalatalousvelvoitteen ja kalatalousmaksun muuttaminen

Kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun muuttamisesta on voimassa, mitä vesilain 3 luvun 22 §:ssä säädetään. Jos kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun perusteista on saatu uutta selvitystä tämän lain 126 §:ssä tarkoitettussa korvausmenettelyssä, valtion ympäristölupaviranomainen voi samalla ottaa viran puolesta velvoitteen tai maksun muuttamista koskevan asian käsiteltäväkseen sen estämättä, mitä määräysten muuttamisesta ja tarkistamisesta muutoin säädetään.

91 §

Määräajan pidentäminen

Jos ympäristöluvan määräyksen noudattaminen annetussa määräajassa tuottaa luvanhaltijalle hänestä riippumattomista syistä huomattavia vaikeuksia tai jos 71 §:n nojalla annettua määräaika on tarpeen siirtää sen ja 80 §:n 3 momentin nojalla määrätyn luvan tarkistamisen ajankohdan yhteensovittamiseksi eikä määräyksen noudattamisen lykkääntymisestä aiheudu ympäristön merkittävän pilaantumisen vaaraa, lupaviranomainen voi hakemuksesta pidentää määräaika enintään kolmella vuodella. Lupa on tehtävä pidentämisestä johtuvat tarpeelliset tarkistukset. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

Tämän pykälän nojalla ei saa pidentää määräaika, jos pidentäminen on vastoin tätä lakia, jätelakia tai niiden nojalla annettua asetusta taikka Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita.

96 §

Hallintomenettely eräissä asioissa

Asian vireilletulosta ja päätöksestä on kui-

91 §

Määräajan pidentäminen

Jos ympäristöluvan määräyksen noudattaminen annetussa määräajassa tuottaa luvanhaltijalle hänestä riippumattomista syistä huomattavia vaikeuksia eikä määräyksen noudattamisen lykkääntymisestä aiheudu ympäristön merkittävän pilaantumisen vaaraa, lupaviranomainen voi hakemuksesta pidentää määräaika enintään kolmella vuodella. Lupa on tehtävä pidentämisestä johtuvat tarpeelliset tarkistukset. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

Tämän pykälän nojalla ei saa pidentää määräaika, jos pidentäminen on vastoin tätä lakia, jätelakia tai niiden nojalla annettua asetusta taikka Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita.

96 §

Hallintomenettely eräissä asioissa

Asian vireilletulosta ja päätöksestä on kui-

tenkin aina tiedotettava 44 ja 85 §:n mukaisesti, jos asia koskee:

- 1) päästötaasoja lievempien raja-arvojen määrittäminen 78 §:n nojalla;
- 2) direktiivilaitoksen luvan muuttamista 89 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla.

tenkin aina tiedotettava 44 ja 85 §:n mukaisesti, jos asia koskee:

- 1) päästötaasoja lievempien raja-arvojen määrittäminen 78 §:n nojalla;
- 2) direktiivilaitoksen luvan muuttamista 89 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla.

98 §

Polttolaitoksen polttoainetehon yhteenlaskemissäännöt

Jos kahden tai useamman erillisen kattilan, kaasuturbiinin tai polttomoottorin (*energiantuotantoyksikkö*), savukaasut poistetaan yhteisen yhdestä tai useammasta savuhormista koostuvan piipun kautta, niiden polttoainetehoa pidetään yhtenä polttolaitoksena ja niiden polttoainetehot on laskettava yhteen määrittäessä polttolaitoksen polttoainetehoa. Suuren polttolaitoksen polttoainetehoa määrittäessä ei lasketa mukaan energiantuotantoyksiköitä, joiden polttoaineteho on alle 15 megawattia.

Kun vähintään kaksi erillistä 1 momentissa tarkoitettua energiantuotantoyksikköä, joiden yhteenlaskettu polttoaineteho on vähintään 50 megawattia ja joiden toiminnan aloittamiseksi on myönnetty tai myönnetään ympäristölupa 1 päivänä heinäkuuta 1987 tai sen jälkeen, on rakennettu tai rakennetaan siten, että niiden savukaasut voidaan lupaviranomaisen harkinnan mukaan tekniset ja taloudelliset seikat huomioon ottaen poistaa yhteisen piipun kautta, tällaisten energiantuotantoyksiköiden yhdistelmää pidetään yhtenä polttolaitoksena, ja niiden polttoainetehot on laskettava yhteen määrittäessä polttolaitoksen polttoainetehoa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna yhtenä polttolaitoksena ei kuitenkaan pidetä kahden tai useamman erillisen polttoaineteholtaan vähintään 15 megawatin energiantuotantoyksikön yhdistelmää, jos tällaiset energiantuotantoyksiköt on otettu käyttöön viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1994 ja ne ovat tuolloin olleet eri toiminnanharjoittajien hallinnassa.

98 §

Polttolaitoksen polttoainetehon yhteenlaskemissäännöt

Jos kahden tai useamman erillisen kattilan, kaasuturbiinin tai polttomoottorin (*energiantuotantoyksikkö*) savukaasut poistetaan yhteisen yhdestä tai useammasta savuhormista koostuvan piipun kautta, yhdistelmää pidetään yhtenä polttolaitoksena ja niiden polttoainetehot on laskettava yhteen määrittäessä polttolaitoksen polttoainetehoa. Polttolaitoksen polttoainetehoa määrittäessä ei lasketa mukaan energiantuotantoyksiköitä, joiden polttoaineteho on alle 15 megawattia.

Kun vähintään kaksi erillistä 1 momentissa tarkoitettua energiantuotantoyksikköä, joiden toiminnan aloittamiseksi on myönnetty tai myönnetään ympäristölupa 1 päivänä heinäkuuta 1987 tai sen jälkeen, on rakennettu tai rakennetaan siten, että niiden savukaasut voidaan lupaviranomaisen harkinnan mukaan tekniset ja taloudelliset seikat huomioon ottaen poistaa yhteisen piipun kautta, tällaisten energiantuotantoyksiköiden yhdistelmää pidetään yhtenä polttolaitoksena, ja niiden polttoainetehot on laskettava yhteen määrittäessä polttolaitoksen polttoainetehoa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna yhtenä polttolaitoksena ei kuitenkaan pidetä kahden tai useamman erillisen polttoaineteholtaan vähintään 15 megawatin energiantuotantoyksikön yhdistelmää, jos tällaiset energiantuotantoyksiköt on otettu käyttöön viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1994 ja ne ovat tuolloin olleet eri toiminnanharjoittajien hallinnassa.

109 §

Polttoainetehon yhteenlaskemissääntö jätteen rinnakkaispolttolaitoksessa

Jätteen rinnakkaispolttolaitoksen polttoainetehon määrittämisessä noudatetaan 98 §:n *1 momentin* mukaista yhteenlaskemissääntöä.

125 §

Korvauksista päättäminen lupa-asian yhteydessä

Myöntäessään ympäristöluvan lupaviranomaisen on samalla, jollei 126 §:stä muuta johdu, määrättävä toiminnasta johtuvasta vesistön pilaantumisesta aiheutuvat vahingot korvattaviksi. Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 9 §:ää ei tällöin sovelleta. Korvausta määrättäessä on otettava huomioon, mitä tämän lain 87 §:ssä säädetään luvan määräaikaaisuudesta ja 71 §:ssä mahdollisuudesta tarkistaa toistaiseksi myönnetyn luvan määräyksiä.

159 §

Otsonikerrosta heikentäviä aineita ja tiettyjä fluorattuja kasvihuonekaasuja käsitteleviltä vaadittava pätevyys ja sen osoittaminen

Otsoniasetuksen ja F-kaasusetuksen mukaisia aineita käsittelevällä tai niitä sisältäviä laitteita tai järjestelmiä asentavalla, kunnossapitävällä, huoltavalla tai niiden jätehuoltoa suorittavalla henkilöllä ja toiminnanharjoittajalla on oltava aineiden päästöjen ehkäisemisen edellyttämä riittävä pätevyys.

162 §

Pätevyyden todentaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi päätöksellään peruuttaa pätevyystodistuksen, jos toiminnanharjoittaja tai henkilö ei enää täytä pätevyysvaatimuksia. Ennen pätevyystodis-

109 §

Polttoainetehon yhteenlaskemissääntö jätteen rinnakkaispolttolaitoksessa

Jätteen rinnakkaispolttolaitoksen polttoainetehon määrittämisessä noudatetaan 98 §:n mukaista yhteenlaskemissääntöä.

125 §

Korvauksista päättäminen lupa-asian yhteydessä

Myöntäessään ympäristöluvan lupaviranomaisen on samalla, jollei 126 §:stä muuta johdu, määrättävä toiminnasta johtuvasta vesistön pilaantumisesta aiheutuvat vahingot korvattaviksi. Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 9 §:ää ei tällöin sovelleta. Korvausta määrättäessä on otettava huomioon, mitä tämän lain 87 §:ssä säädetään luvan määräaikaaisuudesta.

159 §

Otsonikerrosta heikentäviä aineita ja tiettyjä fluorattuja kasvihuonekaasuja käsitteleviltä vaadittava pätevyys ja sen osoittaminen

Otsoniasetuksen ja F-kaasusetuksen *liitteen 1* mukaisia aineita käsittelevällä tai niitä sisältäviä laitteita tai järjestelmiä asentavalla, kunnossapitävällä, huoltavalla tai niiden jätehuoltoa suorittavalla henkilöllä ja toiminnanharjoittajalla on oltava aineiden päästöjen ehkäisemiseksi edellytetty riittävä pätevyys, josta säädetään tämän lain nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa.

162 §

Pätevyyden todentaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voi päätöksellään peruuttaa pätevyystodistuksen, jos ilmenee, ettei henkilö tai toiminnanharjoittaja toimi pätevyysvaatimusten edellyttämällä

tuksen peruuttamista Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on varattava toiminnanharjoittajalle tai henkilölle tilaisuus korjata puute pätevyysvaatimuksissa, jollei puute ole niin olennainen, ettei sen poistaminen ole mahdollista kohtuullisessa määräajassa.

tavalla tai jos toiminnanharjoittaja ei enää täytä pätevyysvaatimuksia. Ennen pätevyystodistuksen peruuttamista Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on varattava toiminnanharjoittajalle tai henkilölle tilaisuus korjata puute pätevyysvaatimuksissa, jollei puute ole niin olennainen, ettei sen poistaminen ole mahdollista kohtuullisessa määräajassa.

163 §

Jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppulaitteiden sekä sammutuslaitteistojen tarkastukset

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettuja aineita sisältävien *jäähdytys-, ilmastointi- ja lämpöpumppulaitteiden sekä sammutuslaitteistojen* haltijan tai omistajan on huolehdittava, että laite ja sen mahdollisesti sisältämä vuodonilmaisujärjestelmä tarkastetaan säännöllisesti.

Laitteen haltijan tai omistajan on huolehdittava siitä, että tarkastuksen suorittavalla henkilöllä tai toiminnanharjoittajalla on 162 §:ssä tarkoitettu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston myöntämä pätevyystodistus. *Laitteen haltijan tai omistajan on pidettävä huolto- ja tarkastuspäiväkirjaa, joka on pyydettyäessä näytettävä valvontaviranomaiselle. Laitteen yhteydessä on oltava ilmoitus siitä, milloin laite on viimeksi tarkastettu.*

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettuihin tarkastuksista sekä huolto- ja tarkastuspäiväkirjan sisältämistä tiedoista.

165 §

Tietojen toimittaminen fluoratuista kasvihuonekaasuista

Järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastomuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi kansallisella ja unionin tasolla sekä päätöksen N:o 280/2004/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 liit-

163 §

Vuototarkastukset

Edellä 159 §:n 1 momentissa tarkoitettuja aineita sisältävien *laitteiden* haltijan tai omistajan on huolehdittava, että laite ja sen mahdollisesti sisältämä vuodonilmaisujärjestelmä tarkastetaan säännöllisesti *ja, että laitteesta pidetään huolto- ja tarkastuspäiväkirjaa siten kuin otsoniasetuksen 23 artiklassa ja F-kaasusetuksen 4—6 artiklassa säädetään.*

Laitteen haltijan tai omistajan on huolehdittava siitä, että tarkastuksen suorittavalla henkilöllä ja toiminnanharjoittajalla on 162 §:ssä tarkoitettu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston myöntämä pätevyystodistus.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettuihin tarkastuksista sekä huolto- ja tarkastuspäiväkirjan sisältämistä tiedoista.

165 §

Tietojen toimittaminen fluoratuista kasvihuonekaasuista

Järjestelmästä kasvihuonekaasupäästöjen seuraamiseksi ja niistä raportoimiseksi sekä muista ilmastomuutosta koskevista tiedoista raportoimiseksi kansallisella ja unionin tasolla sekä päätöksen N:o 280/2004/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 liit-

teen 1 sekä F-kaasuasetuksen liitteen 1 mukaisia aineita tai niitä sisältäviä laitteita maahantuovan, maasta vievän, aineita sisältäviä laitteita valmistavan, asentavan tai huoltavan sekä muuta näiden aineiden käsittelyä tai jakelua taikka jätehuoltoa suorittavan on pyynnöstä ilmoitettava Suomen ympäristökeskukselle vuosittain tiedot näiden aineiden käytöstä, maahantuonnista, viennistä ja hävittämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tiedosta ja tietojen toimittamismenettelystä.

183 §

Aineita, kemikaaleja, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskevat kiellot ja määräykset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää 1 ja 2 momentissa tarkoitettua kiellosta tai määräyksestä, kun rikkomus koskee 216 §:n nojalla annettua orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää kiellosta tai määräyksestä myös, kun rikkomus koskee 159—163 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten mukaisien velvoitteiden taikka 218 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslupapäätöksen noudattamista. Suomen ympäristökeskus päättää kiellosta tai määräyksestä, kun rikkomus koskee otsoniasetuksen, *F-kaasuasetuksen*, 216 §:n nojalla otsonikerroksen suojaamiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen tai 163 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Kiellon käyttää säännösten vastaista yksittäistä laitetta tai huoltovelvollisuuden täyttämistä koskevan määräyksen antaa kuitenkin 23 §:n 1 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen.

teen 1 sekä F-kaasuasetuksen *liitteiden 1 ja 2* mukaisia aineita tai niitä sisältäviä laitteita maahantuovan, maasta vievän, aineita sisältäviä laitteita valmistavan, asentavan tai huoltavan sekä muuta näiden aineiden käsittelyä tai jakelua taikka jätehuoltoa suorittavan on pyynnöstä ilmoitettava Suomen ympäristökeskukselle vuosittain tiedot näiden aineiden *myynnistä*, käytöstä, maahantuonnista, viennistä ja hävittämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tiedosta ja tietojen toimittamismenettelystä.

183 §

Aineita, kemikaaleja, valmisteita, tuotteita, laitteita ja koneita koskevat kiellot ja määräykset

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää 1 ja 2 momentissa tarkoitettua kiellosta tai määräyksestä, kun rikkomus koskee 216 §:n nojalla annettua orgaanisia liuottimia sisältäviä tuotteita koskevan valtioneuvoston asetuksen noudattamista. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto päättää kiellosta tai määräyksestä myös, kun rikkomus koskee 159—163 §:n tai niiden nojalla annettujen säännösten tai *F-kaasuasetuksen mukaisen henkilön ja toiminnanharjoittajan päteväntä koskevien* velvoitteiden taikka 218 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslupapäätöksen noudattamista. Suomen ympäristökeskus päättää kiellosta tai määräyksestä, kun rikkomus koskee otsoniasetuksen, 216 §:n nojalla otsonikerroksen suojaamiseksi annetun valtioneuvoston asetuksen tai 163 §:n nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen noudattamista. *Suomen ympäristökeskus päättää myös kiellosta tai määräyksestä, kun kysymys on muusta kuin henkilön ja toiminnanharjoittajan päteväntä koskevasta F-kaasuasetuksen noudattamisesta.* Kiellon käyttää säännösten vastaista yksittäistä laitetta tai huoltovelvollisuuden täyttämistä koskevan määräyksen antaa kuitenkin 23 §:n 1 momentissa tarkoitettu valvontaviranomainen.

205 §

Maksut

Sen lisäksi, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta, valtion valvontaviranomainen voi periä maksun:

1) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

2) 169 §:n mukaisista tarkastuksista;

3) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun:

1) tämän lain mukaisen luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelystä;

2) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

3) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi.

Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheuttavia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepanun asian käsittelystä, ellei 1 tai 2 momentista muuta johdu. Muiden kuin viranomaisen tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta vireillepanun asian käsittelystä saadaan periä vireillepanijalta maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

205 §

Maksut

Sen lisäksi, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuudesta, valtion valvontaviranomainen voi periä maksun:

1) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

2) 169 §:n mukaisista tarkastuksista;

3) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun:

1) tämän lain mukaisen luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelystä;

2) laatimaansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta ohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta;

3) tarkastuksista, jotka ovat tarpeen 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi.

Tämän lain 47 a §:n mukaisten lupahakemusten käsittelystä ja valvonnasta kunnalle perittävistä maksusta säädetään maainelain 23 §:ssä.

Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheuttavia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepanun asian käsittelystä, ellei 1 tai 2 momentista muuta johdu tai kysymys ole 89 §:ssä tarkoitetusta luvan muuttamisesta, joka on tullut vireille viranomaisen hakemuksesta. Edellä 89 §:n mukaisesta luvan muuttamisesta maksu peritään toiminnanharjoittajalta vaikka asia on tullut vireille viranomaisen hakemuksesta.

Julkisten saatavien perimisestä ilman tuomiota tai päätöstä sekä oikeudesta tehdä maksua koskeva perustevalitus säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

225 §

Ympäristönsuojelulain rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

6) laiminlyö otsoniasetuksen 4—8, 10—13, 15—17, 20, 22—24 tai 27 artiklan mukaisen velvollisuutensa tai F-kaasuasetuksen 3—9 artiklan mukaisen velvollisuutensa tai toimii epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevan eurooppalaisen rekisterin perustamisesta ja neuvoston direktiivien 91/689/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 166/2006 5 tai 6 artiklassa taikka 9 artiklan 1 kohdassa säädetyn velvollisuutensa vastaisesti taikka toimii 159 §:n 1 momentin tai 161 §:n vastaisesti taikka 17 luvun nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen vastaisesti,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

230 §

Velvollisuus hakea ympäristölupaa

Jos 228 §:n 3 momentissa tarkoitetun päätöksen tai kaavan nojalla harjoitettua, tämän lain mukaan luvanvaraista toimintaa muutetaan olennaisesti 29 §:ssä tarkoitetulla tavalla, koko toimintaan on haettava ympäristölupaa. Lupa-asian vireilläolo ei estä toiminnan jatkamista.

Muiden kuin viranomaisen tai häittää kärsivän asianosaisen vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä saadaan periä vireillepanijalta maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Julkisten saatavien perimisestä ilman tuomiota tai päätöstä sekä oikeudesta tehdä maksua koskeva perustevalitus säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

225 §

Ympäristönsuojelulain rikkominen

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

6) laiminlyö otsoniasetuksen 4—8, 10—13, 15—17, 20, 22—24 tai 27 artiklan mukaisen velvollisuutensa tai F-kaasuasetuksen 3—8, 10—17 tai 19 artiklan tai 165 §:n mukaisen velvollisuutensa tai toimii epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevan eurooppalaisen rekisterin perustamisesta ja neuvoston direktiivien 91/689/ETY ja 96/61/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 166/2006 5 tai 6 artiklassa taikka 9 artiklan 1 kohdassa säädetyn velvollisuutensa vastaisesti taikka toimii 159 §:n 1 momentin tai 161 §:n vastaisesti taikka 17 luvun nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen tai *F-kaasuasetuksen* vastaisesti,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

230 §

Velvollisuus hakea ympäristölupaa

Jos 228 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen tai *mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitetun* kaavan nojalla harjoitettua, tämän lain mukaan luvanvaraista toimintaa muutetaan olennaisesti 29 §:ssä tarkoitetulla tavalla, koko toimintaan on haettava ympäristölupaa. Lupa-asian vireilläolo ei estä toiminnan jatkamista.

231 §

Luvanvaraisuuden lakkaaminen

Jos 1 momentissa tarkoitettu toiminta on 116 §:n 1 momentin mukaan rekisteröitävä, sitä koskeva ympäristölupa raukeaa kuitenkin vasta, kun toimintaa koskeva tämän lain 10 §:n tai kumottavan lain 12 §:n nojalla annettu valtioneuvoston asetus tulee sovellettavaksi. Jos rekisteröitävä toiminta liittyy luvanvaraisen laitoksen perustamiseen tai käyttämiseen 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla, raukeaa ympäristölupa sen osalta vasta, kun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on haettava ympäristölupaa 29 §:n perusteella, kun lupamääräysten tarkistamista koskeva hakemus tulee vireille 71 §:n perusteella tai kun ympäristölupaa on tarpeen muuttaa 89 §:n perusteella.

232 §

Direktiivilaitokset

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevan direktiivilaitoksen, jonka pääasiallista toimintaa koskevat päätelmät ovat tulleet voimaan ennen tämän lain voimaantuloa, toiminnanharjoittajan on tehtävä 80 §:n 2 momentissa tarkoitettu selvitys kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta, jos laitoksen pääasiallinen toiminta on lasin valmistus, raudan ja teräksen tuotanto, sementin, kalkin ja magnesiumoksidin tuotanto tai vuotien ja nahkojen parkitus, ja muutoin vuoden kuluessa lain voimaantulosta ja haettava tarvittaessa luvan tarkistamista 81 §:n mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevan direktiivilaitoksen toiminnanharjoittajan on laadittava 82 §:ssä tarkoitettu perustilaselvitys viimeistään, kun:

- 1) toiminnan olennaiseen muuttamiseen haetaan lupaa 29 §:n perusteella;
 - 2) lupaa tai lupamääräyksiä tarkistetaan 71 tai 81 §:n perusteella; tai
 - 3) lupaa muutetaan 89 §:n perusteella.
- Suuren polttolaitoksen ja jätteen rinnak-

231 §

Luvanvaraisuuden lakkaaminen

Jos 1 momentissa tarkoitettu toiminta on 116 §:n 1 momentin mukaan rekisteröitävä, sitä koskeva ympäristölupa raukeaa kuitenkin vasta, kun toimintaa koskeva tämän lain 10 §:n tai kumottavan lain 12 §:n nojalla annettu valtioneuvoston asetus tulee sovellettavaksi. Jos rekisteröitävä toiminta liittyy luvanvaraisen laitoksen perustamiseen tai käyttämiseen 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla, raukeaa ympäristölupa sen osalta vasta, kun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on haettava ympäristölupaa 29 §:n perusteella tai kun ympäristölupaa on tarpeen muuttaa 89 §:n perusteella.

232 §

Direktiivilaitokset

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevan direktiivilaitoksen, jonka pääasiallista toimintaa koskevat päätelmät ovat tulleet voimaan ennen tämän lain voimaantuloa, toiminnanharjoittajan on tehtävä 80 §:n 2 momentissa tarkoitettu selvitys kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta, jos laitoksen pääasiallinen toiminta on lasin valmistus, raudan ja teräksen tuotanto, sementin, kalkin ja magnesiumoksidin tuotanto tai vuotien ja nahkojen parkitus, ja muutoin vuoden kuluessa lain voimaantulosta ja haettava tarvittaessa luvan tarkistamista 81 §:n mukaisesti.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevan direktiivilaitoksen toiminnanharjoittajan on laadittava 82 §:ssä tarkoitettu perustilaselvitys viimeistään, kun:

- 1) toiminnan olennaiseen muuttamiseen haetaan lupaa 29 §:n perusteella;
 - 2) lupaa tai lupamääräyksiä tarkistetaan 81 §:n perusteella; tai
 - 3) lupaa muutetaan 89 §:n perusteella.
- Suuren polttolaitoksen ja jätteen rinnak-

kaispolttolaitoksen toiminnanharjoittajaan sovelletaan 2 momentissa säädettyä vasta 31 päivän lokakuuta 2014 jälkeen.

235 §

Jätteen käsittelytoiminnan vakuutta koskevan lupamääräyksen tarkistaminen

Jos jätteen käsittelytoimintaan on myönnetty ympäristölupa ennen 1 päivää toukokuuta 2012 ja jos toimintaa varten asetettu vakuus ei ole 59—61 §:n mukainen, vakuutta koskevaa lupamääräystä on tarkistettava viimeistään, kun:

- 1) toiminnan olennaiseen muuttamiseen haetaan lupaa 29 §:n perusteella;
- 2) lupamääräykset tarkistetaan 71 tai 81 §:n perusteella;
- 3) lupaa muutetaan 89 §:n perusteella; tai
- 4) lupaviranomainen antaa 94 §:n 3 momentissa tarkoitetut määräykset toimista toiminnan lopettamiseksi.

kaispolttolaitoksen toiminnanharjoittajaan sovelletaan 2 momentissa säädettyä vasta 31 päivän lokakuuta 2014 jälkeen.

235 §

Jätteen käsittelytoiminnan vakuutta koskevan lupamääräyksen tarkistaminen

Jos jätteen käsittelytoimintaan on myönnetty ympäristölupa ennen 1 päivää toukokuuta 2012 ja jos toimintaa varten asetettu vakuus ei ole 59—61 §:n mukainen, vakuutta koskevaa lupamääräystä on tarkistettava viimeistään, kun:

- 1) toiminnan olennaiseen muuttamiseen haetaan lupaa 29 §:n perusteella;
- 2) lupa tarkistetaan 81 §:n perusteella;
- 3) lupaa muutetaan 89 §:n perusteella; tai
- 4) lupaviranomainen antaa 94 §:n 3 momentissa tarkoitetut määräykset toimista toiminnan lopettamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 47 a §, 87 §:n 2 momentti ja 205 §:n 3 momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä heinäkuuta 2016.

Jos toiminta ei enää tämän lain mukaan edellytä ympäristölupaa, raukeaa lupa tai siihen rinnastettava päätös tämän lain voimaan tullessa. Jos tällaista toimintaa koskeva lupahakemus on vireillä, sen käsittely jää sillensä.

Ennen tämän lain voimaantuloa annettussa ympäristölupapäätöksessä määrätty lupamääräysten tarkistamista koskeva velvoite raukeaa. Valvontaviranomaisen on säännöllisessä valvonnassa arvioitava tällaisen luvan 89 §:n mukainen muuttamisen tarve viimeistään vuoden kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin luvan tarkistamista koskeva hakemus oli määrä jättää lupaviranomaiselle.

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullut lupa-asia käsitellään noudattaen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä, ei kuitenkaan kumottavaa 71 §:ä. Samoin käsitellään asia, jonka vireillepanon määräaika ympäristöluvassa annettun määräyksen mukaan on ennen tämän lain voimaantuloa, mutta jonka vireillepano on lyöty laimin.

Hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain 47 a §:n voimaan tullessa vireillä olevat lupa-asiat käsitellään ja ratkaistaan tämän lain 47 a §:n voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Jos muutoksenhakutuomioistuin kumoaa lupapäätöksen, johon on sovellettava tämän lain 47 a §:n voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain säännösten mukaisesti.

Voimassa oleva laki

LUVANVARAISET TOIMINNAT

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
1. Metsäteollisuus
a) Teollisuuslaitos, jossa valmistetaan massaa puusta tai muista kuitumateriaaleista
b) Teollisuuslaitos, jossa valmistetaan paperia tai kartonkia, kapasiteetin ylittäessä 20 tonnia vuorokaudessa
c) Teollisuuslaitos, jossa valmistetaan yhtä tai useampia seuraavista puulevyistä: suurlastulevy, lastulevy tai kuitulevy kapasiteetin ylittäessä 600 m ³ vuorokaudessa
d) Puun ja puutuotteiden suojaus kemikaaleilla tuotantokapasiteetin ylittäessä 75 m ³ vuorokaudessa lukuun ottamatta pelkkää sinistäjäsienen torjuntakäsittelyä
2. Metalliteollisuus
a) Malmien, mukaan lukien sulfidimalmit, pasutus ja sintraus
b) Raakaraudan tai teräksen tuotanto (primääri- tai sekundaarisulatus), mukaan lukien jatkuva valu, kapasiteetin ylittäessä 2,5 tonnia tunnissa
c) Muiden kuin rautametallien tuotanto malmista, rikasteista tai sekundaarisista raaka-aineista metallurgisilla, kemiallisilla tai elektrolyysimenetelmillä

TAULUKKO 2 Muut laitokset
1. Metsäteollisuus
a) Sahalaitos, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 20 000 m ³ sahatavaraa vuodessa
b) Kuorellisen puutavaran vesivarasto, jossa pidetään puutavaraa samanaikaisesti vähintään 20 000 m ³ , ei kuitenkaan vesivarasto, jossa on suljettu vesienkäsittelyjärjestelmä
c) Suurlastulevyä, lastulevyä tai kuitulevyä valmistava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 10 000 m ³ vuodessa ja enintään 600 m ³ vuorokaudessa taikka vaneria tai muita puulevyjä valmistava tai pinnoittava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 10 000 m ³ vuodessa
d) Puun kyllästämö, jonka tuotantokapasiteetti on enintään 75 m ³ vuorokaudessa taikka sellainen muu puunsuojakemikaaleja käyttävä laitos, jossa käytetään suojakemikaaleja yli 1 tonni vuodessa
e) Liimapuutehdas taikka sellainen muita liimatutuja tai laminoituja puutuotteita valmistava tehdas, jossa liimojen kulutus on yli 25 tonnia vuodessa
f) Viilutehdas
2. Metalliteollisuus
a) Rautametallien kylmävalssaamo
b) Rauta- tai terästehdas taikka rautalejeerinkejä valmistava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on enintään 2,5 tonnia tunnissa
c) Muiden kuin rautametallien valssaamo, tako-

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
d) Rautametallivalimo, jonka tuotantokapasiteetti ylittää 20 tonnia vuorokaudessa
e) Muu valimo tai sulatto, jonka sulatuskapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta vähintään 200 tonnia vuodessa; sulatettaessa lyijyä tai kadmiumia enintään 4 tonnia vuorokaudessa
f) Rautametallien jalostus suojakäsittelmällä sulalla metallilla käsittelykapasiteetin ylittäessä 2 tonnia raakaterästä tunnissa
g) Rautametallien kuumavalssaamo, jonka kapasiteetti ylittää 20 tonnia tunnissa tai takomo, jossa vasaroiden iskutyö ylittää 50 kilojoulea vasaraa kohti ja lämmitysteho ylittää 20 megawattia
h) Metallien tai muovien pintakäsittely elektrolyyttistä tai kemiallista menetelmää käyttäen käsittelyaltaiden yhteenlasketun tilavuuden ollessa yli 30 m ³
3. Energian tuotanto
a) Polttoaineiden polttaminen laitoksessa, jonka poltto-aineteho on 50 megawattia tai enemmän; laitoksen polttoainetehoa määritettäessä lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat energiantuotantoyksiköt
b) Taulukon 1 soveltamisalaan kuuluvista laitoksista tulevien hiilidioksidivirtojen talteenotto geologista varastointia varten direktiivin 2009/31/EY nojalla
4. Kemianteollisuus; teollisessa mittakaavassa tapahtuva, alla mainittujen aineiden tai aineryhmien kemiallinen tai biologinen jalostaminen
a) Epäorgaanisten kemikaalien valmistus, kuten: <ul style="list-style-type: none"> — kaasut, kuten ammoniakki, kloori tai kloorivety, fluori tai fluorivety, hiilen oksidit, rikkiyhdisteet, typen oksidit, vety, rikki-dioksidi, karbonyylikloridi — hapot, kuten kromihappo, fluorivetyhappo, fosforihappo, typpihappo, kloorivetyhappo, rikkihappo, oleum, rikkihapokkeet

TAULUKKO 2 Muut laitokset
mo tai vetäjä
d) Rautametallivalimo, jonka tuotantokapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta vähintään 200 tonnia vuodessa
e) Muu valimo tai sulatto, jonka sulatuskapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta vähintään 200 tonnia vuodessa; sulatettaessa lyijyä tai kadmiumia enintään 4 tonnia vuorokaudessa
f) Rautametallien jalostus suojakäsittelmällä sulalla metallilla, kun käsittelykapasiteetti on enintään 2 tonnia raakaterästä tunnissa
g) Rautametallien kuumavalssaamo, jonka kapasiteetti on enintään 20 tonnia tunnissa tai takomo, jossa vasaroiden iskutyö on enintään 50 kilojoulea vasaraa kohti tai lämmitysteho on enintään 20 megawattia
h) Metallien tai muovien pintakäsittely elektrolyyttistä tai kemiallista menetelmää käyttäen käsittelyaltaiden yhteenlasketun tilavuuden ollessa vähintään 5 ja enintään 30 m ³
i) Laivatelakka
j) Akkutehdas
3. Energian tuotanto
a) Polttoaineiden polttaminen laitoksessa, jossa on yksi tai useampi polttoaineteholtaan vähintään 20 megawatin kiinteää polttoainetta polttava energiantuotantoyksikkö ja laitosalueen kaikkien energiantuotantoyksiköiden yhteenlaskettu polttoainetehto on alle 50 megawattia
b) Ydinvoimalaitos
4. Kemianteollisuus; teollisessa mittakaavassa tapahtuva, alla mainittujen aineiden tai aineryhmien kemiallinen tai biologinen jalostaminen

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
<ul style="list-style-type: none"> — emäkset, kuten ammoniumhydroksidi, kaliumhydroksidi, natriumhydroksidi — suolat, kuten ammoniumkloridi, kaliumkloriidi, kaliumkarbonaatti, natriumkarbonaatti, perboraatti, hopeanitraatti — epämetallit, metallioksidit tai muut epäorgaaniset yhdisteet, kuten kalsiumkarbidi, pii, piikarbidi 	
<p>b) Orgaanisten kemikaalien valmistus, kuten:</p> <ul style="list-style-type: none"> — yksinkertaiset hiilivedyt (suoraketjuiset tai rengasrakenteiset, tyydyttyneet tai tyydyttämättömät, alifaattiset tai aromaattiset) — happea sisältävät hiilivedyt, erityisesti alkoholit, aldehydit, ketonit, karboksyylihapot, esterit ja esterien seokset, asetaatit, eetterit, peroksidit ja epoksihartsit — rikin hiilivedyt — typen hiilivedyt, erityisesti amiinit, amidit, typpipitoiset yhdisteet tai nitraatit, nitriilit, syanaatit, isosyanaatit — fosforia sisältävät hiilivedyt — halogenoidut hiilivedyt — organometalliyhdisteet — muovit (polymeerit, synteettiset kuidut, selluloosapohjaiset kuidut) — synteettiset kumit — väriaineet ja pigmentit — pinta-aktiiviset aineet 	
c) Öljyn- tai kaasunjalostamo	
d) Kasvinsuojeluaineiden tai biosidien tuotanto	
e) Räjähdeiden tuotanto	
f) Fosfori-, typpi- tai kaliumpohjaisiin raaka-aineisiin perustuvien lannoitteiden (lannoitteet sisältävät joko yhtä ainetta tai niiden seosta) valmistus	
g) Lääkeaineita sisältävien tuotteiden, myös väli-tuotteiden, tuotanto	
	a) Pesuaineita valmistava tehdas, jonka tuotanto-kapasiteetti on vähintään 50 tonnia vuodessa
	b) Maali-, väri- tai lakkatehdas, jonka tuotanto-kapasiteetti on vähintään 300 tonnia vuodessa
	c) Liimatehdas
	d) Kumitehdas
	e) Mineraaliöljytuotteita valmistava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 10 000 tonnia vuodessa
	f) Makeutusainetehdas
	g) Tärkkelysjohdannaisia valmistava tehdas

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
5. Polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely
a) Hiilen kaasuttaminen tai nesteyttäminen tai muiden polttoaineiden kuin hiilen kaasuttaminen tai nesteyttäminen laitoksissa, joiden polttoaineteho on vähintään 20 megawattia
b) Kovahiilen tai sähkögrafiitin tuotanto polttamalla tai hiilettämällä
c) Koksen tuotanto
6. Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta
a) Aineiden, esineiden ja tuotteiden pintakäsittely, erityisesti kiillotus, painatus, pinnoittaminen, rasvanpoisto, vedenpitäviksi käsittely, liimaus, maalaus, puhdistaminen tai kyllästys käytettäessä orgaanisia liuottimia liuottimen kulutuskapasiteetin ylittäessä 150 kg tunnissa tai 200 tonnia vuodessa

TAULUKKO 2 Muut laitokset
5. Polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely
a) Muiden polttoaineiden kuin hiilen kaasuttaminen tai nesteyttäminen laitoksissa, joiden polttoaineteho on alle 20 megawattia ja joissa valmistetaan polttoainetta vähintään 3 000 tonnia vuodessa
b) Kiinteän, nestemäisen tai kaasumaisen polttoaineen valmistuslaitos, jossa valmistetaan polttoainetta vähintään 5 000 tonnia vuodessa
c) Puuta raaka-aineena käyttävä grillihiilen valmistuslaitos, jossa valmistetaan hiiltä vähintään 3 000 tonnia vuodessa
d) Nestemäisten polttoaineiden jakeluasema, jonka polttoainesäiliöiden kokonaistilavuus on vähintään 10 m ³ , ei kuitenkaan moottorikäytössä ajoneuvossa tai moottoriveneessä polttoaineena käytettävän polttoaineen jakeluasema
e) Muu polttonesteiden tai terveydelle tai ympäristölle vaarallisen nestemäisen kemikaalin varasto, jossa voidaan varastoida tällaista kemikaalia vähintään 100 m ³ , ei kuitenkaan liitteen 2 mukaisen rekisteröitävän energiantuotantolaitoksen polttonestesäiliö, voimansiirron suurmuuntaja-asema tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen ulkopuolella sijaitseva valmiiksi pakattujen tuotteiden kappaletavaravarasto
f) Kivihiiivarasto
6. Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta
a1) Pintojen puhdistus orgaanisilla liuottimilla, jotka sisältävät vaaralausekkeella H340, H341, H350, H350i, H351, H360D tai H360F merkittävät aineita ja seoksia, kun liuottimien kulutus on yli 1 tonni vuodessa, mutta enintään 200 tonnia vuodessa
a2) Toiminnat, joissa orgaanisten liuottimien kulutus on yli 10 tonnia vuodessa mutta enintään 200 tonnia vuodessa:
— muu kuin kohdassa a1 tarkoitettu pintojen puhdistus
— ajoneuvojen alkuperäinen maalaus sekä tuotantolaitoksessa että sen ulkopuolella

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
	<ul style="list-style-type: none"> — metallin, muovin, tekstiilien, folion ja paperin pinnoitus tai maalaus — puupintojen maalaus — nahan viimeistely — lankalakkaus — jalkineiden valmistus — puun ja muovin laminointi — liimaus — seuraavat painatustoiminnot: heatset-rainoffset -painatus, julkaisusyväpainot, muu syväpaino, fleksopaino, rotaatioseripaino mukaan lukien tekstiilien ja kartongin rotaatioseripaino, laminointi- ja lakkausyksiköt — kumin jalostus — jatkuvatoiminen nauhapinnoitus — puun kyllästäminen
	<p>b) Toiminnot, joissa orgaanisten liuottimien kulutus on yli 10 tonnia vuodessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> — kasviöljyjen sekä eläinrasvojen uutto ja kasviöljyjen jalostustoiminnot — maalien, lakkojen, liimojen ja painovärien valmistus — lääketieteellisyys
	<p>c) Laitos, jossa käytetään orgaanisia liuottimia ja jossa niiden kulutus on, kun siitä vähennetään tuotteisiin sitoutunut osuus, vähintään 10 tonnia vuodessa tai vastaava huippukulutus vähintään 20 kg tunnissa, mukaan lukien toiminnot, joissa haihtuvia orgaanisia yhdisteitä vapautuu raaka-aineiden sisältämästä ponne- tai paisunta-aineesta</p>
<p>7. Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän aineiden otto</p>	<p>7. Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän aineiden otto</p>
	<p>a) Kaivostoiminta ja koneellinen kullankaivuu</p>
	<p>b) Malmin tai mineraalin rikastamo</p>
	<p>c) Kivenlouhimo tai sellainen muu kuin maarakennustoimintaan liittyvä kivenlouhinta, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää</p>
	<p>d) Turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus</p>
	<p>e) Kiinteä murskaamo tai kalkkikiven jauhatusta tai sellainen tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo tai kalkkikiven jauhatusta, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää</p>
<p>8. Mineraalituotteiden valmistus</p>	<p>8. Mineraalituotteiden valmistus</p>
<p>a) Sementtiklinkkerin tuotanto kiertouuneissa,</p>	<p>a) Sementtitehdas, jonka tuotantokapasiteetti</p>

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
joiden tuotantokapasiteetti ylittää 500 tonnia vuorokaudessa, tai muun tyyppisissä uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokaudessa
b) Kalkin tuotanto uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokaudessa
c) Mineraalien sulatus, mukaan lukien mineraalikulut, kun sulatuskapasiteetti ylittää 20 tonnia vuorokaudessa
d) Lasin valmistus, mukaan lukien lasikulut, kun sulatuskapasiteetti ylittää 20 tonnia vuorokaudessa
e) Asbestin tai asbestipohjaisten tuotteiden valmistus
f) Keraamisten tuotteiden valmistus polttamalla, erityisesti kattotiilet, tiilet, tulenkestävät rakennuskivet, laatat, hiekkakivi tai posliini, kun tuotantokapasiteetti ylittää 75 tonnia vuorokaudessa ja/tai uunikapasiteetti ylittää 4 m ³ ja lastauskapasiteetti ylittää 300 kg/m ³ uunia kohden
g) Magnesiumoksidin tuotanto uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokaudessa
9. Nahan tai tekstiilien laitosmainen tuotanto tai käsittely
a) Tekstiilikuitujen tai tekstiilien esikäsittely (kuten pesu, valkaisu, merserointi) tai värjäys käsittelykapasiteetin ylittäessä 10 tonnia vuorokaudessa
b) Nahanparkitus käsittelykapasiteetin ylittäessä 12 tonnia valmiita tuotteita vuorokaudessa

TAULUKKO 2 Muut laitokset
kiertouuneissa on enintään 500 tonnia vuorokaudessa ja muun tyyppisissä uuneissa enintään 50 tonnia vuorokaudessa
b) Kalkin tuotanto uuneissa, joiden yhteenlaskettu tuotantokapasiteetti on enintään 50 tonnia vuorokaudessa
c) Mineraalivillatehdas, jonka sulatuskapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta yli 6 000 tonnia vuodessa
d) Lasia tai lasikulut valmistava tehdas, jonka sulatuskapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta yli 6 000 tonnia vuodessa
e) Asbestia tai asbestipohjaisia tuotteita käsittelevä laitos
Seuraavien keraamisten tuotteiden valmistus polttamalla, kun tuotantokapasiteetti on enintään 75 tonnia vuorokaudessa ja/tai uunikapasiteetti on enintään 4 m ³ ja lastauskapasiteetti enintään 300 kg/m ³ uunia kohden:
f1) keramiikka- tai posliinitehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 200 tonnia vuodessa
f2) kevytsoratehdas, jonka tuotantokapasiteetti on yli 3 000 tonnia vuodessa
g) Kiinteä betoniasema tai betonituotetehdas
h) Kevytbetonitehdas, jonka tuotantokapasiteetti on yli 3 000 tonnia vuodessa
i) Kipsilevytehdas
9. Nahan tai tekstiilien laitosmainen tuotanto tai käsittely
a) Tekstiilikuitujen tai tekstiilien esikäsittelyä tai värjäystä suorittava laitos, jonka käsittelykapasiteetti on vähintään 1 ja enintään 10 tonnia vuorokaudessa
b) Nahkatehdas tai turkismuokkaamo, ei kuitenkaan tuotteiden valmistus valmiiksi käsitellyistä nahoista
c) Kuitukangastehdas
d) Tekstiilien vesipesula, jonka kapasiteetti on vähintään 1 tonni vuorokaudessa tai muu kuin 2 liitteen mukainen rekisteröitävä kemiallinen pesula

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
<p>10. Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus</p>	<p>10. Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus</p>
<p>a) Teurastamotoiminta tuotantokapasiteetin ylittäessä 50 tonnia ruhoja vuorokaudessa</p>	<p>a) Teurastamo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 5 ja enintään 50 tonnia ruhoja vuorokaudessa</p>
<p>Elintarvikkeiden tai rehujen tuotantoon tarkoitettujen seuraavien raaka-aineiden käsittely ja jalostus, riippumatta siitä, onko niitä aikaisemmin jalostettu vai ei, pelkkää pakkaamista lukuun ottamatta:</p>	<p>b1) Lihaa tai lihatuotteita käsittelevä tai jalostava laitos, joka käyttää eläinperäisiä raaka-aineita vähintään 1 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 75 tonnia vuorokaudessa</p>
<p>b) Pelkästään eläinperäiset raaka-aineet (paitsi pelkkä maito) valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin ylittäessä 75 tonnia vuorokaudessa</p>	<p>b2) Kalaa tai kalastustuotteita käsittelevä tai jalostava laitos, joka käyttää eläinperäisiä raaka-aineita vähintään 100 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 75 tonnia vuorokaudessa</p>
<p>Elintarvikkeiden tai rehujen tuotantoon tarkoitettujen seuraavien raaka-aineiden käsittely ja jalostus, riippumatta siitä, onko niitä aikaisemmin jalostettu vai ei, pelkkää pakkaamista lukuun ottamatta:</p>	<p>c1) Perunaa tai juureksia käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasviperäisiä raaka-aineita vähintään 2 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa</p>
<p>c) Pelkästään kasviperäiset raaka-aineet valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin ylittäessä 300 tonnia vuorokaudessa tai 600 tonnia vuorokaudessa, jos laitos toimii kaikkina vuosina enintään 90 peräkkäisenä vuorokautena</p>	<p>c2) Vihanneksia, öljykasveja, melassia tai mallasohraa käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasviperäisiä raaka-aineita vähintään 5 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa, ei kuitenkaan kylmäpuristettua kasviöljyä valmistava laitos</p>
	<p>c3) Muu kuin kohdissa c1 ja c2 tarkoitettu kasviperäisiä raaka-aineita käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasviperäisiä raaka-aineita vähintään 10 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa, ei kuitenkaan kylmäpuristettua kasviöljyä valmistava laitos tai leipomo</p>
	<p>c4) Panimo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 250 000 litraa vuodessa ja enintään 300 000 litraa vuorokaudessa</p>
	<p>c5) Siiderin ja viinin valmistus käymisteitse, kun tuotantokapasiteetti on vähintään 750 000 litraa vuodessa ja enintään 300 000 litraa vuorokaudessa</p>
	<p>c6) Muu kuin kohdissa c4 ja c5 tarkoitettu virvoitus- tai alkoholijuomia valmistava laitos, kun virvoitus- ja alkoholijuomien tuotantokapasiteetti</p>

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
<p>Elintarvikkeiden tai rehujen tuotantoon tarkoitettujen seuraavien raaka-aineiden käsittely ja jalostus, riippumatta siitä, onko niitä aikaisemmin jalostettu vai ei, pelkkää pakkaamista lukuun ottamatta:</p> <p>d) Eläin- ja kasvipäriset raaka-aineet sekä yhdistettyinä että erillisinä tuotteina valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin ylittäessä vuorokaudessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 75 tonnia, jos A yhtä suuri tai suurempi kuin 10 tai — $300 - (22,5 \times A)$, jos A on pienempi kuin 10 <p>joissa "A" on valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosenteina.</p> <p>Pakkauksen painoa ei saa sisällyttää tuotteen lopulliseen painoon. Tätä kohtaa ei sovelleta tapuksiin, joissa ainoa raaka-aine on maito.</p>
<p>Kynnysarvo (tonnia päivässä)</p> <p>(A) Eläinperäisen raaka-aineen osuus (% valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetista)</p>
<p>e) Pelkän maidon käsittely ja jalostus vastaanotetun maidon määrän ylittäessä 200 tonnia vuorokaudessa (vuosittain laskettavan keskiarvon perusteella)</p>

TAULUKKO 2 Muut laitokset
<p>on yhteensä vähintään 50 miljoonaa litraa vuodessa ja enintään 300 000 litraa vuorokaudessa</p> <p>d1) Margariinia tai muita kasvi- ja eläinperäisiä rasvoja tai öljyjä valmistava laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 15, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten enintään $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosenteina</p> <p>d2) Rehua tai rehuvalkuaista valmistava tai sekoittava teollinen laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 15, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten enintään $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosenteina</p> <p>d3) Jäätelötehdas tai juustotehdas, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 1 000 tonnia vuodessa, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosenteina</p> <p>d4) Eineksiä valmistava laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 5 000 tonnia vuodessa, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosenteina</p>
<p>e) Pelkän maidon keräily-, käsittely- tai jalostuslaitos, jossa vastaanotetun maidon määrä on vähintään 100 ja enintään 200 tonnia vuorokaudessa</p>
<p>f) Makeistehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 15 tonnia vuorokaudessa</p>
<p>g) Mallas-, alkoholi- tai virvoitusjuomien pakkaamo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään</p>

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
11. Eläinsuojat tai kalankasvatus
a) Siipikarjakasvattamot, kun siipikarjapaikkoja on yli 40 000 ja sikalat, kun tuotantosikojen (yli 30 kg:n painoisia) paikkoja on yli 2 000 tai kun emakkopaikkoja on yli 750; siipikarjalla tarkoitetaan kanoja, kalkkunoita, helmikanoja, ankoja, sorsia, hanhia, viiriäisiä, kyyhkysiä, fasaaneja, peltopyitä ja muita lintuja
12. Liikenne
13. Jätteiden ammattimainen tai laitosten käsittely sekä jätevesien käsittely
a) Jätteiden käsittely jätteenpolttolaitoksissa tai jätteen rinnakkaispolttolaitoksissa, joiden kapasiteetti muiden kuin vaarallisten jätteiden osalta

TAULUKKO 2 Muut laitokset
50 miljoonaa litraa vuodessa
h) Liivatteen valmistus vuodista, nahoista ja luisista
11. Eläinsuojat tai kalankasvatus
a) Eläinsuoja, joka on tarkoitettu vähintään 30 lypsylehmälle, 80 lihanaudalle, 60 hevoselle tai ponille, 160 uuhelle tai vuohelle, 60—750 täysikasvuiselle emakolle, 210-2 000 lihasialle, 2 700—40 000 munituskanalle tai 10 000—40 000 broilerille, taikka muu eläinsuoja, joka lannantuotannoltaan tai ympäristövaikutuksiltaan vastaa vähintään 210 lihasialle tarkoitettua eläinsuojaa
b) Vähintään 250 siitosnaarasminkin tai -hillerin taikka vähintään 50 siitosnaarasketun tai -supin taikka vähintään 50 muun siitosnaaraseläimen turkistarha taikka muu turkistarha, joka lannantuotannoltaan tai ympäristövaikutuksiltaan vastaa vähintään 250 siitosnaarasminkille tarkoitettua turkistarhaa
c) Kalankasvatus- tai kalanviljelylaitos, jossa käytetään vähintään 2 000 kg vuodessa kuivarehua tai sitä ravintoarvoltaan vastaava määrä muuta rehua taikka jossa kalan lisäkasvu on vähintään 2 000 kg vuodessa, taikka kooltaan vähintään 20 hehtaarin luonnonravintolammikko tai lammikkoryhmä
12. Liikenne
a) Pääosin kauppamerenkulun käyttöön tarkoitettu ja yli 1 350 tonnin vetoisille aluksille soveltuva satama tai lastaus- taikka purkulaituri
b) Lentopaikka
c) Yli 50 linja-auton tai kuorma-auton varikko tai vastaavan kokoinen työkonevarikko
d) Ulkona sijaitseva moottoriurheilurata
e) Kemikaalirata tai terminaali, jossa siirretään terveydelle tai ympäristölle vaarallisia kemikaaleja kuljetusvälineestä toiseen tai varastoon taikka varastosta kuljetusvälineeseen, ei kuitenkaan kappaleavaran siirtäminen
13. Jätteiden ammattimainen tai laitosten käsittely sekä jätevesien käsittely
a) Kiinteää tai nestemäistä jätettä polttava jätteenpolttolaitos tai jätteen rinnakkaispolttolaitos, jonka kapasiteetti muiden kuin vaarallisten jät-

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
ylittää 3 tonnia tunnissa ja vaarallisten jätteiden osalta ylittää 10 tonnia vuorokaudessa	teiden osalta on enintään 3 tonnia tunnissa ja vaarallisten jätteiden osalta enintään 10 tonnia vuorokaudessa
b) Ruhojen tai eläinperäisen jätteen loppukäsittely tai kierrätys käsittelykapasiteetin ylittäessä 10 tonnia vuorokaudessa	b) Laitos, jonka ruhojen tai eläinperäisen jätteen käsittelykapasiteetti on enintään 10 tonnia vuorokaudessa
c) Taulukon 1 mukaisen laitoksen jätevesien erillinen jätevedenpuhdistamo, joka ei kuulu yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun direktiivin 91/271/ETY soveltamisalaan	c) Muu kuin taulukon 1 kohdassa 13 c tarkoitettu teollisuuden erillinen jätevedenpuhdistamo, jossa käsitellään taulukossa 2 tarkoitettujen toimintojen prosessijätevesiä
<p>d) Vaarallisten jätteiden käsittely, kun kapasiteetti ylittää 10 tonnia vuorokaudessa ja joka sisältää yhden tai useamman seuraavista toiminnoista:</p> <ul style="list-style-type: none"> — biologinen käsittely — fysikaalis-kemiallinen käsittely — yhdistäminen tai sekoittaminen ennen taulukon 1 kohdissa 13 a ja d lueteltuja muita toimintoja — uudelleenpakkaaminen ennen taulukon 1 kohdissa 13 a ja d lueteltuja muita toimintoja — liuottimien talteenotto tai regenerointi — muun epäorgaanisen materiaalin kuin metallien tai metalliyhdisteiden kierrätys tai talteenotto — happojen tai emästen regenerointi — pilaantumisen torjumiseksi käytettyjen aineiden hyödyntäminen — katalyyttien ainesosien hyödyntäminen — öljyn uudelleenjalostaminen tai muu uudelleenkäyttö — maanvarainen allastaminen 	
<p>e) Muiden kuin vaarallisten jätteiden loppukäsittely, kun kapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokaudessa, mukaan luettuna yksi tai useampi seuraavista toiminnoista ja lukuun ottamatta yhdyskuntajätevesien käsittelystä annettuun direktiiviin 91/271/ETY kuuluvia toimintoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> — biologinen käsittely — fysikaalis-kemiallinen käsittely — jätteen esikäsittely polttoa tai rinnakkaispolttoa varten — kuonan ja tuhkan käsittely — metallijätteen käsittely leikkureilla, mukaan lukien sähkö- ja elektroniikkalaiteromu sekä romuajoneuvot ja niiden osat 	
f) Muiden kuin vaarallisten jätteiden hyödyntäminen tai hyödyntämisen ja loppukäsittelyn yh-	

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
<p>distelmä, kun kapasiteetti ylittää 75 tonnia vuorokaudessa, mukaan luettuna yksi tai useampi seuraavista toiminnoista ja lukuun ottamatta yhdyskuntajätevesien käsittelystä annettuun direktiiviin 91/271/ETY kuuluvia toimintoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> — biologinen käsittely — jätteen esikäsittely polttoa tai rinnakkaispolttoa varten — kuonan ja tuhkan käsittely — metallijätteen käsittely leikkureilla, mukaan lukien sähkö- ja elektroniikkalaiteromu sekä romuajoneuvot ja niiden osat <p>Jos ainoa jätteidenkäsittelytoiminta on anaerobinen käsittely (mädätys), tämän toiminnan kapasiteettia koskeva raja-arvo on 100 tonnia vuorokaudessa</p>	
g) Kaatopaikat, joihin tuodaan enemmän kuin 10 tonnia jätettä vuorokaudessa tai joiden kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 25 000 tonnia, lukuun ottamatta pysyvän jätteen kaatopaikkoja	
h) Vaarallisen jätteen, johon taulukon 1 kohtaa 13 g ei sovelleta, väliaikainen varastointi ennen taulukon 1 kohdissa 13 a, d, g ja i lueteltua toimintaa, kun kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 50 tonnia, lukuun ottamatta väliaikaista varastointia keräilyaikana paikassa, jossa jäte tuotetaan	
i) Vaarallisen jätteen maanalainen varastointi, kun kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 50 tonnia	
	d) Yhdyskuntajätevesien käsittely ja johtaminen, kun kyse on asukasvastineluvultaan vähintään 100 henkilön jätevesien käsittelemisestä
	e) Kaivannaisjätteen jätealue
	f) Muu kuin taulukon 2 kohdissa 13 a, b ja e tarkoitettu jätelain soveltamisalaan kuuluvan jätteen käsittely, joka on ammattimaista tai laitosmaista
14. Muu toiminta	14. Muu toiminta
	a) Ulkona sijaitseva ampumarata
	b) Pysyvä, ulkona sijaitseva laitosmainen suihkupuhaluspaikka
	c) Kiinteä eläintarha tai huvipuisto
	d) Krematorio tai lemmikkieläinten polttolaitos
	e) Muu kuin taulukon 1 kohdassa 4 f tarkoitettu lannoitetehdas

Voimassa oleva laki

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
	f) Öljyn ja kaasun etsintäporaus ja esiintymän hyväksikäyttö sekä muu niihin liittyvä toiminta Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä

Ehdotus

LUVANVARAISET TOIMINNAT

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
1. Metsäteollisuus	1. Metsäteollisuus
a) Teollisuuslaitos, jossa valmistetaan massaa puusta tai muista kuitumateriaaleista	
b) Teollisuuslaitos, jossa valmistetaan paperia tai kartonkia, kapasiteetin ylittäessä 20 tonnia vuorokaudessa	
	a) Sahalaitos, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 20 000 m ³ sahatavaraa vuodessa
	b) Kuorellisen puutavaran vesivarasto, jossa pidetään puutavaraa samanaikaisesti vähintään 20 000 m ³ , ei kuitenkaan vesivarasto, jossa on suljettu vesienkäsittelyjärjestelmä
c) Teollisuuslaitos, jossa valmistetaan yhtä tai useampia seuraavista puulevyistä: suurlastulevy, lastulevy tai kuitulevy kapasiteetin ylittäessä 600 m ³ vuorokaudessa	c) Suurlastulevyä, lastulevyä tai kuitulevyä valmistava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 10 000 m ³ vuodessa ja enintään 600 m ³ vuorokaudessa taikka vaneria tai muita puulevyjä valmistava tai pinnoittava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 10 000 m ³ vuodessa
d) Puun ja puutuotteiden suojaus kemikaaleilla tuotantokapasiteetin ylittäessä 75 m ³ vuorokaudessa lukuun ottamatta pelkkää sinistäjäsienen torjuntakäsittelyä	d) Puun kyllästämö, jonka tuotantokapasiteetti on enintään 75 m ³ vuorokaudessa taikka sellainen muu puunsuojakemikaaleja käyttävä laitos, jossa käytetään suojakemikaaleja yli 1 tonni vuodessa
	e) Liimapuutehdas taikka sellainen muita liimattuja tai laminoituja puutuotteita valmistava tehdas, jossa liimojen kulutus on yli 25 tonnia vuodessa
	f) Viilutehdas
2. Metalliteollisuus	2. Metalliteollisuus
a) Malmien, mukaan lukien sulfidimalmit, pasutus ja sintraus	
	a) Rautametallien kylmävalssaamo
b) Raakaraudan tai teräksen tuotanto (primääri- tai sekundaarisulatus), mukaan lukien jatkuva valu, kapasiteetin ylittäessä 2,5 tonnia tunnissa	b) Rauta- tai terästehdas taikka rautalejeerinkejä valmistava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on enintään 2,5 tonnia tunnissa
c) Muiden kuin rautametallien tuotanto malmista, rikasteista tai sekundaarisista raaka-aineista metallurgisilla, kemiallisilla tai elektrolyysimenetelmillä	
	c) Muiden kuin rautametallien valssaamo, tako-

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
d) Rautametallivalimo, jonka tuotantokapasiteetti ylittää 20 tonnia vuorokaudessa
e) <i>Muu valimo tai sulatto, jonka sulatuskapasiteetti ylittää 4 tonnia vuorokaudessa lyijyn ja kadmiumin osalta ja 20 tonnia vuorokaudessa muiden kuin rauta-metallien osalta</i>
f) Rautametallien jalostus suojakäsittelmällä sulalla metallilla käsittelykapasiteetin ylittäessä 2 tonnia raakaterästä tunnissa
g) Rautametallien kuumavalssaamo, jonka kapasiteetti ylittää 20 tonnia tunnissa tai takomo, jossa vasaroiden iskutyö ylittää 50 kilojoulea vasaraa kohti ja lämmitysteho ylittää 20 megawattia
h) Metallien tai muovien pintakäsittely elektrolyyttistä tai kemiallista menetelmää käyttäen käsittelylaitosten yhteenlasketun tilavuuden ollessa yli 30 m ³
3. Energian tuotanto
a) Polttoaineiden polttaminen laitoksessa, jonka poltto-ainetehto on 50 megawattia tai enemmän; laitoksen polttoainetehoa määritettäessä lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat energiantuotantoyksiköt
b) Taulukon 1 soveltamisalaan kuuluvista laitoksista tulevien hiilidioksidivirtojen talteenotto geologista varastointia varten direktiivin 2009/31/EY nojalla
4. Kemianteollisuus; teollisessa mittakaavassa tapahtuva, alla mainittujen aineiden tai aineryhmien kemiallinen tai biologinen jalostaminen
a) Epäorgaanisten kemikaalien valmistus, kuten: <ul style="list-style-type: none"> — kaasut, kuten ammoniakki, kloori tai kloorivety, fluori tai fluorivety, hiilen oksidit, rikkiyhdisteet, typen oksidit, vety, rikki-dioksidi, karbonyylikloridi — hapot, kuten kromihappo, fluorivetyhappo, fosforihappo, typpihappo, kloorivetyhappo, rikkihappo, oleum, rikkihapokkeet

TAULUKKO 2 Muut laitokset
mo tai vetäjä
d) Rautametallivalimo, jonka tuotantokapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta vähintään 200 tonnia vuodessa
e) Muu valimo tai sulatto, jonka sulatuskapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta vähintään 200 tonnia vuodessa; sulatettaessa lyijyä tai kadmiumia enintään 4 tonnia vuorokaudessa
f) Rautametallien jalostus suojakäsittelmällä sulalla metallilla, kun käsittelykapasiteetti on enintään 2 tonnia raakaterästä tunnissa
g) Rautametallien kuumavalssaamo, jonka kapasiteetti on enintään 20 tonnia tunnissa tai takomo, jossa vasaroiden iskutyö on enintään 50 kilojoulea vasaraa kohti tai lämmitysteho on enintään 20 megawattia
h) Metallien tai muovien pintakäsittely elektrolyyttistä tai kemiallista menetelmää käyttäen käsittelylaitosten yhteenlasketun tilavuuden ollessa vähintään 5 ja enintään 30 m ³
i) Laivatelakka
j) Akkutehdas
3. Energian tuotanto
a) Polttoaineiden polttaminen laitoksessa, jossa on yksi tai useampi polttoaineteholtaan vähintään 20 megawatin kiinteää polttoainetta polttava energiantuotantoyksikkö ja laitosalueen kaikkien energiantuotantoyksiköiden yhteenlaskettu polttoainetehto on alle 50 megawattia
b) Ydinvoimalaitos
4. Kemianteollisuus; teollisessa mittakaavassa tapahtuva, alla mainittujen aineiden tai aineryhmien kemiallinen tai biologinen jalostaminen

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
<ul style="list-style-type: none"> — emäkset, kuten ammoniumhydroksidi, kaliumhydroksidi, natriumhydroksidi — suolat, kuten ammoniumkloridi, kaliumkloriidi, kaliumkarbonaatti, natriumkarbonaatti, perboraatti, hopeanitraatti — epämetallit, metallioksidit tai muut epäorgaaniset yhdisteet, kuten kalsiumkarbidi, pii, piikarbidi 	
<p>b) Orgaanisten kemikaalien valmistus, kuten:</p> <ul style="list-style-type: none"> — yksinkertaiset hiilivedyt (suoraketjuiset tai rengasrakenteiset, tyydyttyneet tai tyydyttämättömät, alifaattiset tai aromaattiset) — happea sisältävät hiilivedyt, erityisesti alkoholit, aldehydit, ketonit, karboksyylihapot, esterit ja esterien seokset, asetaatit, eetterit, peroksidit ja epoksihartsit — rikin hiilivedyt — typen hiilivedyt, erityisesti amiinit, amidit, typpipitoiset yhdisteet tai nitraatit, nitriilit, syanaatit, isosyanaatit — fosforia sisältävät hiilivedyt — halogenoidut hiilivedyt — organometalliyhdisteet — muovit (polymeerit, synteettiset kuidut, selluloosapohjaiset kuidut) — synteettiset kumit — väriaineet ja pigmentit — pinta-aktiiviset aineet 	
c) Öljyn- tai kaasunjalostamo	
d) Kasvinsuojeluaineiden tai biosidien tuotanto	
e) Räjähdeiden tuotanto	
f) Fosfori-, typpi- tai kaliumpohjaisiin raaka-aineisiin perustuvien lannoitteiden (lannoitteet sisältävät joko yhtä ainetta tai niiden seosta) valmistus	
g) Lääkeaineita sisältävien tuotteiden, myös väli-tuotteiden, tuotanto	
	a) Pesuaineita valmistava tehdas, jonka tuotanto-kapasiteetti on vähintään 50 tonnia vuodessa
	b) Maali-, väri- tai lakkatehdas, jonka tuotanto-kapasiteetti on vähintään 300 tonnia vuodessa
	c) Liimatehdas
	d) Kumitehdas
	e) Mineraaliöljytuotteita valmistava tehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 10 000 tonnia vuodessa
	f) Makeutusainetehdas
	g) Tärkkelysjohdannaisia valmistava tehdas

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
5. Polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely
a) Hiilen kaasuttaminen tai nesteyttäminen tai muiden polttoaineiden kuin hiilen kaasuttaminen tai nesteyttäminen laitoksissa, joiden polttoaineteho on vähintään 20 megawattia
b) Kovahiilen tai sähkögrafiitin tuotanto polttamalla tai hiilettämällä
c) Koksen tuotanto
6. Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta
a) Aineiden, esineiden ja tuotteiden pintakäsittely, erityisesti kiillotus, painatus, pinnoittaminen, rasvanpoisto, vedenpitäviksi käsittely, liimaus, maalaus, puhdistaminen tai kyllästys käytettäessä orgaanisia liuottimia liuottimen kulutuskapasiteetin ylittäessä 150 kg tunnissa tai 200 tonnia vuodessa

TAULUKKO 2 Muut laitokset
5. Polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely
a) Muiden polttoaineiden kuin hiilen kaasuttaminen tai nesteyttäminen laitoksissa, joiden polttoaineteho on alle 20 megawattia ja joissa valmistetaan polttoainetta vähintään 3 000 tonnia vuodessa
b) Kiinteän, nestemäisen tai kaasumaisen polttoaineen valmistuslaitos, jossa valmistetaan polttoainetta vähintään 5 000 tonnia vuodessa
c) Puuta raaka-aineena käyttävä grillihiilen valmistuslaitos, jossa valmistetaan hiiltä vähintään 3 000 tonnia vuodessa
d) Nestemäisten polttoaineiden jakeluasema, jonka polttoainesäiliöiden kokonaistilavuus on vähintään 10 m ³ , ei kuitenkaan moottorikäyttöisessä ajoneuvossa tai moottoriveneessä polttoaineena käytettävän polttoaineen jakeluasema
e) Muu polttonesteiden tai terveydelle tai ympäristölle vaarallisen nestemäisen kemikaalin varasto, jossa voidaan varastoida tällaista kemikaalia vähintään 100 m ³ , ei kuitenkaan liitteen 2 mukaisen rekisteröitävän energiantuotantolaitoksen polttonestesäiliö, voimansiirron suurmuuntaja-asema tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen ulkopuolella sijaitseva valmiiksi pakattujen tuotteiden kappaletavaravarasto
f) Kivihiihivarasto
6. Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta
a1) Pintojen puhdistus orgaanisilla liuottimilla, jotka sisältävät vaaralausekkeella H340, H341, H350, H350i, H351, H360D tai H360F merkittävät aineita ja seoksia, kun liuottimien kulutus on yli 1 tonni vuodessa, mutta enintään 200 tonnia vuodessa
a2) Toiminnat, joissa orgaanisten liuottimien kulutus on yli 10 tonnia vuodessa mutta enintään 200 tonnia vuodessa:
— muu kuin kohdassa a1 tarkoitettu pintojen puhdistus
— ajoneuvojen alkuperäinen maalaus sekä tuotantolaitoksessa että sen ulkopuolella

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
	<ul style="list-style-type: none"> — metallin, muovin, tekstiilien, folion ja paperin pinnoitus tai maalaus — puupintojen maalaus — nahan viimeistely — lankalakkaus — jalkineiden valmistus — puun ja muovin laminointi — liimaus — seuraavat painatustoiminnot: heatset-rainoffset -painatus, julkaisusyväpainot, muu syväpaino, fleksopaino, rotaatioseripaino mukaan lukien tekstiilien ja kartongin rotaatioseripaino, laminointi- ja lakkausyksiköt — kumin jalostus — jatkuvatoiminen nauhapinnoitus — puun kyllästäminen
	<p>b) Toiminnot, joissa orgaanisten liuottimien kulutus on yli 10 tonnia vuodessa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kasviöljyjen sekä eläinrasvojen uutto ja kasviöljyjen jalostustoiminnot - maalien, lakkojen, liimojen ja painovärien valmistus - lääketieteellisyys
	<p>c) Laitos, jossa käytetään orgaanisia liuottimia ja jossa niiden kulutus on, kun siitä vähennetään tuotteisiin sitoutunut osuus, vähintään 10 tonnia vuodessa tai vastaava huippukulutus vähintään 20 kg tunnissa, mukaan lukien toiminnot, joissa haihtuvia orgaanisia yhdisteitä vapautuu raaka-aineiden sisältämästä ponne- tai paisunta-aineesta</p>
7. Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän aineiden otto	7. Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän aineiden otto
	a) Kaivostoiminta ja koneellinen kullankaivuu
	b) Malmin tai mineraalin rikastamo
	c) Kivenlouhimo tai sellainen muu kuin maarakennustoimintaan liittyvä kivenlouhinta, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää
	d) Turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus
	e) Kiinteä murskaamo tai kalkkikiven jauhatusta tai sellainen tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo tai kalkkikiven jauhatusta, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää
8. Mineraalituotteiden valmistus	8. Mineraalituotteiden valmistus
a) Sementtiklinkkerin tuotanto kiertouuneissa,	a) Sementtitehdas, jonka tuotantokapasiteetti

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
joiden tuotantokapasiteetti ylittää 500 tonnia vuorokaudessa, tai muun tyyppisissä uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokaudessa
b) Kalkin tuotanto uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokaudessa
c) Mineraalien sulatus, mukaan lukien mineraalikulut, kun sulatuskapasiteetti ylittää 20 tonnia vuorokaudessa
d) Lasin valmistus, mukaan lukien lasikulut, kun sulatuskapasiteetti ylittää 20 tonnia vuorokaudessa
e) Asbestin tai asbestipohjaisten tuotteiden valmistus
f) Keraamisten tuotteiden valmistus polttamalla, erityisesti kattotiilet, tiilet, tulenkestävät rakennuskivet, laatat, hiekkakivi tai posliini, kun tuotantokapasiteetti ylittää 75 tonnia vuorokaudessa ja/tai uunikapasiteetti ylittää 4 m ³ ja lastauskapasiteetti ylittää 300 kg/m ³ uunia kohden
g) Magnesiumoksidin tuotanto uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokaudessa
9. Nahan tai tekstiilien laitosmainen tuotanto tai käsittely
a) Tekstiilikuitujen tai tekstiilien esikäsittely (kuten pesu, valkaisu, merserointi) tai värjäys käsittelykapasiteetin ylittäessä 10 tonnia vuorokaudessa
b) Nahanparkitus käsittelykapasiteetin ylittäessä 12 tonnia valmiita tuotteita vuorokaudessa
10. Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus
a) Teurastamotoiminta tuotantokapasiteetin ylit-

TAULUKKO 2 Muut laitokset
kiertouuneissa on enintään 500 tonnia vuorokaudessa ja muun tyyppisissä uuneissa enintään 50 tonnia vuorokaudessa
b) Kalkin tuotanto uuneissa, joiden yhteenlaskettu tuotantokapasiteetti on enintään 50 tonnia vuorokaudessa
c) Mineraalivillatehdas, jonka sulatuskapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta yli 6 000 tonnia vuodessa
d) Lasia tai lasikulut valmistava tehdas, jonka sulatuskapasiteetti on enintään 20 tonnia vuorokaudessa, mutta yli 6 000 tonnia vuodessa
e) Asbestia tai asbestipohjaisia tuotteita käsittelevä laitos
Seuraavien keraamisten tuotteiden valmistus polttamalla, kun tuotantokapasiteetti on enintään 75 tonnia vuorokaudessa ja/tai uunikapasiteetti on enintään 4 m ³ ja lastauskapasiteetti enintään 300 kg/m ³ uunia kohden: f1) keramiikka- tai posliinitehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 200 tonnia vuodessa f2) kevytsoratehdas, jonka tuotantokapasiteetti on yli 3 000 tonnia vuodessa
g) Kiinteä betoniasema tai betonituotetehdas
h) Kevytbetonitehdas, jonka tuotantokapasiteetti on yli 3 000 tonnia vuodessa
i) Kipsilevytehdas
9. Nahan tai tekstiilien laitosmainen tuotanto tai käsittely
a) Tekstiilikuitujen tai tekstiilien esikäsittelyä tai värjäystä suorittava laitos, jonka käsittelykapasiteetti on vähintään 1 ja enintään 10 tonnia vuorokaudessa
b) Nahkatehdas tai turkismuokkaamo, ei kuitenkaan tuotteiden valmistus valmiiksi käsitellyistä nahoista
c) Kuitukangastehdas
d) Tekstiilien vesipesula, jonka kapasiteetti on vähintään 1 tonni vuorokaudessa tai muu kuin 2 liitteen mukainen rekisteröitävä kemiallinen pesula
10. Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus
a) Teurastamo, jonka tuotantokapasiteetti on vä-

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
täessä 50 tonnia ruhoja vuorokaudessa	hintään 5 ja enintään 50 tonnia ruhoja vuorokaudessa
<p>Elintarvikkeiden tai rehujen tuotantoon tarkoitettujen seuraavien raaka-aineiden käsittely ja jalostus, riippumatta siitä, onko niitä aikaisemmin jalostettu vai ei, pelkkää pakkaamista lukuun ottamatta:</p> <p>b) Pelkästään eläinperäiset raaka-aineet (paitsi pelkkä maito) valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin ylittäessä 75 tonnia vuorokaudessa</p>	<p>b1) Lihaa tai lihatuotteita käsittelevä tai jalostava laitos, joka käyttää eläinperäisiä raaka-aineita vähintään 1 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 75 tonnia vuorokaudessa</p> <p>b2) Kalaa tai kalastustuotteita käsittelevä tai jalostava laitos, joka käyttää eläinperäisiä raaka-aineita vähintään 100 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 75 tonnia vuorokaudessa</p>
<p>Elintarvikkeiden tai rehujen tuotantoon tarkoitettujen seuraavien raaka-aineiden käsittely ja jalostus, riippumatta siitä, onko niitä aikaisemmin jalostettu vai ei, pelkkää pakkaamista lukuun ottamatta:</p> <p>c) Pelkästään kasviperäiset raaka-aineet valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin ylittäessä 300 tonnia vuorokaudessa tai 600 tonnia vuorokaudessa, jos laitos toimii kaikkina vuosina enintään 90 peräkkäisenä vuorokautena</p>	<p>c1) Perunaa tai juureksia käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasviperäisiä raaka-aineita vähintään 2 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa</p> <p>c2) Vihanneksia, öljykasveja, melassia tai mallasohraa käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasviperäisiä raaka-aineita vähintään 5 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa, ei kuitenkaan kylmäpuristettua kasviöljyä valmistava laitos</p> <p>c3) Muu kuin kohdissa c1 ja c2 tarkoitettu kasviperäisiä raaka-aineita käsittelevä tai niistä tuotteita jalostava laitos, joka käyttää kasviperäisiä raaka-aineita vähintään 10 000 tonnia vuodessa ja jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on enintään 300 tonnia vuorokaudessa, ei kuitenkaan kylmäpuristettua kasviöljyä valmistava laitos tai leipomo</p> <p>c4) Panimo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 250 000 litraa vuodessa ja enintään 300 000 litraa vuorokaudessa</p> <p>c5) Siiderin ja viinin valmistus käymisteitse, kun tuotantokapasiteetti on vähintään 750 000 litraa vuodessa ja enintään 300 000 litraa vuorokaudessa</p> <p>c6) Muu kuin kohdissa c4 ja c5 tarkoitettu virvoitus- tai alkoholijuomia valmistava laitos, kun virvoitus- ja alkoholijuomien tuotantokapasiteetti on yhteensä vähintään 50 miljoonaa litraa vuodessa ja enintään 300 000 litraa vuorokaudessa</p>
Elintarvikkeiden tai rehujen tuotantoon tarkoitettujen seuraavien raaka-aineiden käsittely ja jalostus, riippumatta siitä, onko niitä aikaisemmin ja-	d1) Margariinia tai muita kasvi- ja eläinperäisiä rasvoja tai öljyjä valmistava laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset

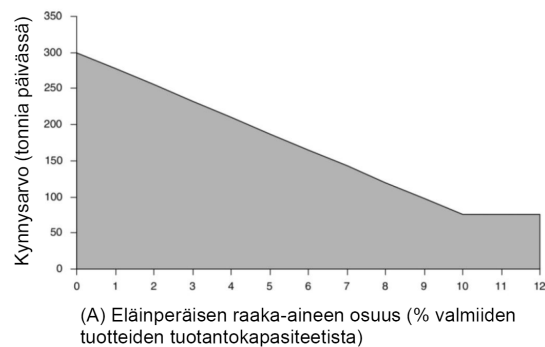
lostettu vai ei, pelkkää pakkaamista lukuun ottamatta:

d) Eläin- ja kasvipäriset raaka-aineet sekä yhdistettyinä että erillisinä tuotteina valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin ylittäessä vuorokaudessa:

- 75 tonnia, jos A yhtä suuri tai suurempi kuin 10 tai
- $300 - (22,5 \times A)$, jos A on pienempi kuin 10

joissa "A" on valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosenteina.

Pakkauksen painoa ei saa sisällyttää tuotteen lopulliseen painoon. Tätä kohtaa ei sovelleta tapuksiin, joissa ainoa raaka-aine on maito.

e) Pelkän maidon käsittely ja jalostus vastaanotetun maidon määrän ylittäessä 200 tonnia vuorokaudessa (vuosittain laskettavan keskiarvon perusteella)

TAULUKKO 2 Muut laitokset

15, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten enintään $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosenteina

d2) Rehua tai rehuvalkuaista valmistava tai sekoittava teollinen laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 15, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten enintään $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosenteina

d3) Jäätelötehdas tai juustomeijeri, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 1 000 tonnia vuodessa, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosenteina

d4) Eineksiä valmistava laitos, jonka valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetti on vähintään 5 000 tonnia vuodessa, mutta enintään 75 tonnia vuorokaudessa, jos valmiiden tuotteiden tuotantokapasiteetin eläinperäisen raaka-aineen osuus on vähintään 10 painoprosenttia; muuten $300 - (22,5 \times A)$ tonnia vuorokaudessa, kun A on valmiiden tuotteiden eläinperäisen raaka-aineen osuus painoprosenteina

e) Pelkän maidon keräily-, käsittely- tai jalostuslaitos, jossa vastaanotetun maidon määrä on vähintään 100 ja enintään 200 tonnia vuorokaudessa

f) Makeistehdas, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 15 tonnia vuorokaudessa

g) Mallas-, alkoholi- tai virvoitusjuomien pakkaamo, jonka tuotantokapasiteetti on vähintään 50 miljoonaa litraa vuodessa

h) Liivattien valmistus vuodista, nahoista ja luisista

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
11. Eläinsuojat tai kalankasvatus	11. Eläinsuojat tai kalankasvatus
a) Siipikarjakasvattamot, kun siipikarjapaikkoja on yli 40 000 ja sikalat, kun tuotantosikojen (yli 30 kg:n painoisia) paikkoja on yli 2 000 tai kun emakkopaikkoja on yli 750; siipikarjalla tarkoitetaan kanoja, kalkkunoita, helmikanoja, ankkoja, sorsia, hanhia, viiriäisiä, kyyhkysia, fasaaneja, peltopyitä ja muita lintuja	a) <i>Eläinsuoja, joka on tarkoitettu vähintään 50 lypsylehmälle, 100 lihanaudalle, 60 hevoselle tai ponille, 250 uuhelle tai vuohelle, 100 täysikasvuiseksi emakolle, 250 lihasiialle, 4 000 munituskanalle tai 10 000 broilerille</i>
	b) <i>Turkistarha, joka on tarkoitettu vähintään 500 siitosnaarasminkille tai -hillerille taikka vähintään 250 siitosnaarasketulle tai –supille</i>
	c) <i>Muun kuin a) tai b) kohdassa mainitun eläinlajin eläinsuoja tai turkistarha, jonka eläinyksikkömäärä liitteen 3 taulukon 1 eläinyksikkökertoimilla laskettuna on vähintään 250</i>
	d) <i>Eläinsuojan tai turkistarhan, jossa on useampia a) tai b) kohdassa taikka liitteessä 3 mainittuja tuotantoeläimiä luvanvaraisuus määräytyy liitteen 3 eläinyksikkökertoimilla laskettavien eläinyksikkömäärien perusteella. Tällöin kaikkien tuotantoeläinten eläinyksikkömäärät lasketaan yhteen ja niiden summaa verrataan suurimman eläinyksikkömäärän saaneen tuotantoeläimen eläinyksikkömääräksi muunnettua luvanvaraisuuden rajaan, jonka ylittyessä toiminta on luvanvarainen. Eläinyksikkömääräksi muunnettu luvanvaraisuuden raja a) tai b) kohdan tarkoittamalle tuotantoeläimelle saadaan kertomalla a) tai b) kohdassa eläinmääränä ilmoitettu luvanvaraisuuden raja liitteen 3 eläinyksikkökertoimilla. Lupaajaa laskettaessa ei huomioida tilan muita eläimiä, jos niiden yhteenlaskettu eläinyksikkömäärä liitteen 3 eläinyksikkökertoimilla laskettuna on enintään 10</i>
12. Liikenne	e) <i>Kalankasvatus- tai kalanviljelylaitos, jossa käytetään vähintään 2 000 kg vuodessa kuivarehua tai sitä ravintoarvoltaan vastaava määrä muuta rehua taikka jossa kalan lisäkasvu on vähintään 2 000 kg vuodessa, taikka kooltaan vähintään 20 hehtaarin luonnonravintolammikko tai lammikkoryhmä</i>
	12. Liikenne
	a) <i>Pääosin kauppamerenkulun käyttöön tarkoitettu ja yli 1 350 tonnin vetoisille aluksille soveltuva satama tai lastaus- taikka purkulaituri</i>

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset
13. Jätteiden ammattimainen tai laitosten käsittely sekä jätevesien käsittely
a) Jätteiden käsittely jätteenpolttolaitoksissa tai jätteen rinnakkaispolttolaitoksissa, joiden kapasiteetti muiden kuin vaarallisten jätteiden osalta ylittää 3 tonnia tunnissa ja vaarallisten jätteiden osalta ylittää 10 tonnia vuorokaudessa
b) Ruhojen tai eläinperäisen jätteen loppukäsittely tai kierrätys käsittelykapasiteetin ylittäessä 10 tonnia vuorokaudessa
c) Taulukon 1 mukaisen laitoksen jätevesien erillinen jätevedenpuhdistamo, joka ei kuulu yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun direktiivin 91/271/ETY soveltamisalaan
d) Vaarallisten jätteiden käsittely, kun kapasiteetti ylittää 10 tonnia vuorokaudessa ja joka sisältää yhden tai useamman seuraavista toiminnoista: <ul style="list-style-type: none"> — biologinen käsittely — fysikaalis-kemiallinen käsittely — yhdistäminen tai sekoittaminen ennen taulukon 1 kohdissa 13 a ja d lueteltuja muita toimintoja — uudelleenpakkaaminen ennen taulukon 1 kohdissa 13 a ja d lueteltuja muita toimintoja — liuottimien talteenotto tai regenerointi — muun epäorgaanisen materiaalin kuin metallien tai metalliyhdisteiden kierrätys tai talteenotto — happojen tai emästen regenerointi — pilaantumisen torjumiseksi käytettyjen aineiden hyödyntäminen — katalyyttien ainesosien hyödyntäminen — öljyn uudelleenjalostaminen tai muu uudelleenkäyttö — maanvarainen allastaminen
e) Muiden kuin vaarallisten jätteiden loppukäsittely, kun kapasiteetti ylittää 50 tonnia vuorokau-

TAULUKKO 2 Muut laitokset
b) Lentopaikka
c) Yli 50 linja-auton tai kuorma-auton varikko tai vastaavan kokoinen työkonevarikko
d) Ulkona sijaitseva moottoriurheilurata
e) Kemikaaliratapiha tai terminaali, jossa siirretään terveydelle tai ympäristölle vaarallisia kemikaaleja kuljetusvälineestä toiseen tai varastoon taikka varastosta kuljetusvälineeseen, ei kuitenkaan kappaleavaran siirtäminen
13. Jätteiden ammattimainen tai laitosten käsittely sekä jätevesien käsittely
a) Kiinteää tai nestemäistä jätettä polttava jätteenpolttolaitos tai jätteen rinnakkaispolttolaitos, jonka kapasiteetti muiden kuin vaarallisten jätteiden osalta on enintään 3 tonnia tunnissa ja vaarallisten jätteiden osalta enintään 10 tonnia vuorokaudessa
b) Laitos, jonka ruhojen tai eläinperäisen jätteen käsittelykapasiteetti on enintään 10 tonnia vuorokaudessa
c) Muu kuin taulukon 1 kohdassa 13 c tarkoitettu teollisuuden erillinen jätevedenpuhdistamo, jossa käsitellään taulukossa 2 tarkoitettujen toimintojen prosessijätevesiä

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
<p>dessa, mukaan luettuna yksi tai useampi seuraavista toiminnoista ja lukuun ottamatta yhdyskuntajätevesien käsittelystä annettuun direktiiviin 91/271/ETY kuuluvia toimintoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> — biologinen käsittely — fysikaalis-kemiallinen käsittely — jätteen esikäsittely polttoa tai rinnakkaispolttoa varten — kuonan ja tuhkan käsittely — metallijätteen käsittely leikkureilla, mukaan lukien sähkö- ja elektroniikkalaiteromu sekä romuajoneuvot ja niiden osat 	
<p>f) Muiden kuin vaarallisten jätteiden hyödyntäminen tai hyödyntämisen ja loppukäsittelyn yhdistelmä, kun kapasiteetti ylittää 75 tonnia vuorokaudessa, mukaan luettuna yksi tai useampi seuraavista toiminnoista ja lukuun ottamatta yhdyskuntajätevesien käsittelystä annettuun direktiiviin 91/271/ETY kuuluvia toimintoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> — biologinen käsittely — jätteen esikäsittely polttoa tai rinnakkaispolttoa varten — kuonan ja tuhkan käsittely — metallijätteen käsittely leikkureilla, mukaan lukien sähkö- ja elektroniikkalaiteromu sekä romuajoneuvot ja niiden osat <p>Jos ainoa jätteidenkäsittelytoiminta on anaerobinen käsittely (mädätys), tämän toiminnan kapasiteettia koskeva raja-arvo on 100 tonnia vuorokaudessa</p>	
<p>g) Kaatopaikat, joihin tuodaan enemmän kuin 10 tonnia jätettä vuorokaudessa tai joiden kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 25 000 tonnia, lukuun ottamatta pysyvän jätteen kaatopaikkoja</p>	
<p>h) Vaarallisen jätteen, johon taulukon 1 kohtaa 13 g ei sovelleta, väliaikainen varastointi ennen taulukon 1 kohdissa 13 a, d, g ja i lueteltua toimintaa, kun kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 50 tonnia, lukuun ottamatta väliaikaista varastointia keräilyn aikana paikassa, jossa jäte tuotetaan</p>	
<p>i) Vaarallisen jätteen maanalainen varastointi, kun kokonaiskapasiteetti on enemmän kuin 50 tonnia</p>	
	<p>d) Yhdyskuntajätevesien käsittely ja johtaminen, kun kyse on asukasvastineluvultaan vähintään 100 henkilön jätevesien käsittelemisestä</p> <p>e) Kaivannaisjätteen jätealue</p>

TAULUKKO 1 Direktiivilaitokset	TAULUKKO 2 Muut laitokset
	f) Muu kuin taulukon 2 kohdissa 13 a, b ja e tarkoitettu jätelain soveltamisalaan kuuluvan jätteen käsittely, joka on ammattimaista tai laitosmaista
14. Muu toiminta	14. Muu toiminta
	a) Ulkona sijaitseva ampumarata
	b) Pysyvä, ulkona sijaitseva laitosmainen suihkupuhaluspaikka
	c) Kiinteä eläintarha tai huvipuisto
	d) Krematorio tai lemmikkieläinten polttolaitos
	e) Muu kuin taulukon 1 kohdassa 4 f tarkoitettu lannoitetehtä
	f) Öljyn ja kaasun etsintäporaus ja esiintymän hyväksikäyttö sekä muu niihin liittyvä toiminta Suomen aluevesillä ja talousvyöhykkeellä

2.

Laki**maa-aineslain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 20

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 a §, 5 a §:n 1 momentti, 7 §:n 1 momentti, 14 §:n otsikko sekä 1 ja 4 momentti, 20 § ja 21 §:n 3 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 4 a ja 20 § laeissa 463/1997 ja 1577/2009, 5 a §:n 1 momentti laissa 555/2014, 7 §:n 1 momentti, 14 §:n otsikko sekä 1 ja 4 momentti laissa 463/1997 ja 21 §:n 3 momentti laissa 731/2005, sekä
lisätään lakiin uusi 4 b §, 10 §:ään uusi 4 momentti, lakiin uusi 20 a—20 c §, 21 §:ään uusi 5 momentti ja 23 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 a §

Ottamisen ohjaus ja valvonta

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja valvoo tämän lain mukaista toimintaa alueellaan.

Kunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa maa-ainesten ottamista kunnassa. Kunnan valvontaviranomaisesta säädetään 14 §:ssä.

Ehdotus

4 a §

Maa-aineslupahakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittely

Ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteistä lupaa voidaan hakea yhdellä lupahakemuksella.

Jos lupa-asiaa käsiteltäessä ilmenee, että hanketta varten on tarpeen myös ympäristönsuojelulain mukainen lupa, luvan hakijan on lupaviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa tehtävä ympäristölupahakemus. Muussa tapauksessa vireillä oleva lupahakemus voidaan jättää tutkimatta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun asian käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulain 42—45, 84—86 ja 96 §:ssä säädetään. Lisäksi käsittelyssä noudatetaan, mitä tämän lain 7 §:n 2 momentissa säädetään lausunnon pyytämisestä.

4 b §

Ottamisen ohjaus ja valvonta

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ohjaa ja valvoo tämän lain mukaista toimintaa alueellaan.

Kunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa maa-ainesten ottamista kunnassa. Kunnan valvontaviranomaisesta säädetään 14 §:ssä.

5 a §

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Luvan hakijan on tehtävä osana ottamissuunnitelmaa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, jos ainesten ottamisessa tai niiden varastoinnissa tai jalostamisessa syntyy ympäristönsuojelulain (527/2014) 112 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua kaivannaisjätettä. Jos ottamissuunnitelmaa ei tämän lain 5 §:n 1 momentin mukaan tarvita, luvan hakijan on esitettävä ympäristönsuojelulain 114 §:ssä tarkoitettu kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

5 a §

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Luvan hakijan on tehtävä osana ottamissuunnitelmaa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, jos ainesten ottamisessa tai niiden varastoinnissa tai jalostamisessa syntyy ympäristönsuojelulain 112 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua kaivannaisjätettä. Jos ottamissuunnitelmaa ei tämän lain 5 §:n 1 momentin mukaan tarvita, luvan hakijan on esitettävä ympäristönsuojelulain 114 §:ssä tarkoitettu kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

7 §

Lupaviranomainen ja lausunnot

Luvan ainesten ottamiseen myöntää kunnan määräämä viranomainen, jäljempänä lupaviranomainen. Toimivallan siirtämisessä noudatetaan soveltuvin osin, mitä kuntalaissa (365/1995) säädetään.

7 §

Lupaviranomainen ja lausunnot

Maa-ainesten ottamista koskevan lupasian ratkaisee kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan siirtämisestä säädetään kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä. Edellä 4 a §:ssä tarkoitettua lupasian ratkaisee ympäristönsuojelulain 34—37 §:ssä säädetty toimivaltainen lupaviranomainen.

10 §

Luvan voimassaolo

10 §

Luvan voimassaolo

Edellä 4 a §:ssä tarkoitettun yhteisen luvan voimassaoloon sovelletaan, mitä tässä pykälässä säädetään luvan voimassaolosta.

14 §

Valvontaviranomainen ja teettämishaku

Tämän lain noudattamista valvoo kunnan määräämä viranomainen, jäljempänä valvontaviranomainen. Toimivallan siirtämisessä noudatetaan soveltuvin osin, mitä kuntalaissa säädetään. Valvontaviranomaisella on tämän lain mukaisen valvontatehtävän hoitamiseksi oikeus tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä ottamispaikalla. Tarkastukset voivat koskea edellä 3 §:ssä tarkoitettuja seikkoja ja lupapäätöksessä ottamistoiminnalta edellytetyjä seikkoja sekä muita vastaavia ottamistoiminnan laatua ja vaikutuksia koskevia seikkoja. Tarkastusmenettelystä säädetään hallintolain (434/2003) 39 §:n lisäksi tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tässä pykälässä tarkoitettun asian käsitteilyssä noudatetaan muutoin uhkasakkolakia (1113/1990).

20 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun ottamislupaa koskevaan lupaviranomaisen päätökseen hae-

14 §

Valvontaviranomainen ja hallintopakkoasia

Tämän lain noudattamista valvoo kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jäljempänä valvontaviranomainen. Valvontaviranomaisen toimivallan siirtämisestä säädetään kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä. Valvontaviranomaisella on tämän lain mukaisen valvontatehtävän hoitamiseksi oikeus tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä ottamispaikalla. Tarkastukset voivat koskea edellä 3 §:ssä tarkoitettuja seikkoja ja lupapäätöksessä ottamistoiminnalta edellytetyjä seikkoja sekä muita vastaavia ottamistoiminnan laatua ja vaikutuksia koskevia seikkoja. Tarkastusmenettelystä säädetään hallintolain (434/2003) 39 §:n lisäksi tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 4 a §:ssä tarkoitettun yhteisen luvan mukaista toimintaa koskevaan hallintopakkoasiaan sovelletaan, mitä ympäristönsuojelulain 175 §:ssä säädetään rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemisesta. Jos hallintopakkoasia koskee ainoastaan tässä laissa tai sen nojalla säädetyn velvoitteen noudattamista, siihen sovelletaan kuitenkin mitä tässä laissa säädetään. Tässä pykälässä tarkoitettun asian käsittelyssä noudatetaan muutoin uhkasakkolakia (1113/1990).

20 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun viranomaisen lupapäätökseen saa hakea valittamalla

taan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Valitusoikeuden ja muutoksenhaun osalta noudatetaan, mitä kuntalaissa säädetään. Lisäksi valitusoikeus on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja hankkeen tarkoittamalla alueella toimivalla sellaisella rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen.

Muista tämän lain nojalla tehdyistä päätöksistä haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valitusviranomainen voi tehdä lupapäätökseen vähäisiä muutoksia asiaa palauttamatta.

muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Edellä 4 a §:ssä tarkoitettuun yhteiseen lupapäätökseen haetaan muutosta siten kuin ympäristönsuojelulain 190—191 ja 196—197 §:ssä säädetään. Asianosaiseen sovelletaan tällöin, mitä ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentissa säädetään.

20 a §

Valitusoikeus

Valitusoikeus tämän lain mukaiseen lupapäätökseen on:

- 1) asianosaisella;
- 2) kunnan jäsenellä;
- 3) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 4) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- 5) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella sekä toiminnan vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- 6) muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on lisäksi oikeus valittaa yleisen ympäristön- ja luonnonsuojeluedun valvomiseksi tai muusta perustellusta syystä sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tekemää lupapäätöstä tai kumonnut lupapäätöksen.

20 b §

Kuuleminen maa-aineslupapäätöstä koskevan valituksen johdosta

Hallinto-oikeuden on tiedotettava kuuluttamalla maa-aineslupapäätöstä koskevasta luvan hakijan valituksesta, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, vähintään 14 päivän ajan hallinto-oikeuden ja asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla. Valitusasiakirjat on pidettävä nähtävillä asianomaisissa kunnissa kuulutusajan. Kuulutuksessa on ilmoitettava, missä asiakirjat ovat nähtävillä.

Hallinto-oikeuden on lisäksi varattava luvan hakijan valituksen johdosta tilaisuus vastineen antamiselle niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä yleistä etua valvoville viranomaisille, jollei tämä ole ilmeisen tarpeetonta. Muutoin valituksista on kuultava siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Tieto valituksesta vastineen antamista varten annetaan siten kuin hallintolaissa säädetään. Samalla on ilmoitettava, missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä sekä minne vastinekirjelmät voidaan vastineen antamista varten varatussa ajassa toimittaa.

20 c §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään katselmuksesta, muutoksenhakutuomioistuin tai sen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai esittelijä voi suorittaa paikalla tarkastuksen.

Maa-aineslupaa koskeva hallinto-oikeuden päätös on annettava julkipanon jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Hallinto-oikeuden on lisäksi huolehdittava siitä, että päätöksestä ilmoitetaan viipymättä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ilmoitustaululla.

Hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jollei tämä ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava kunnan valvontaviran-

omaiselle sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

21 §

21 §

Lainvoimaa vailla olevan päätöksen noudattaminen

Lainvoimaa vailla olevan päätöksen noudattaminen

Edellä 2 momentissa tarkoitettu määräys voidaan samoin edellytyksin antaa myös valitusajan kuluessa tai 14 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä erikseen tehdystä hakemuksesta. Päätös on tehtävä ilman tarpeetonta viivytystä. Päätöksen antamiseen sovelletaan, mitä 19 §:ssä säädetään. Lisäksi myönnetystä oikeudesta on välittömästi ilmoitettava hallinto-oikeudelle sekä muutosta hakeneille. Se, joka on valittanut ottamislupapäätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia tässä momentissa tarkoitettua ratkaisua kumottavaksi tai muutettavaksi ilman, että hänen olisi siitä erikseen valitettava. Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä 2 momentissa säädetään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu määräys voidaan samoin edellytyksin antaa myös valitusajan kuluessa tai 14 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä erikseen tehdystä hakemuksesta. *Hakemuksesta on kuultava valvontaviranomaisia ja lupapäätökseen muutosta hakeneita.* Päätös on tehtävä ilman tarpeetonta viivytystä. Päätöksen antamiseen sovelletaan, mitä 19 §:ssä säädetään. Lisäksi myönnetystä oikeudesta on välittömästi ilmoitettava hallinto-oikeudelle sekä muutosta hakeneille. Se, joka on valittanut ottamislupapäätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia tässä momentissa tarkoitettua ratkaisua kumottavaksi tai muutettavaksi ilman, että hänen olisi siitä erikseen valitettava. Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä 2 momentissa säädetään.

Edellä 4 a §:ssä tarkoitettun yhteisen luvan täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä ympäristönsuojelulain 198 §:n 1 momentissa ja 199–201 §:ssä säädetään.

23 §

23 §

Valvontamaksu ja valtion avustus

Valvontamaksu ja valtion avustus

Kun edellä 4 a §:ssä tarkoitettun lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, lupahakemuksen tarkastamisesta ja yhteisen luvan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä maankäyttö- ja rakennuslain 145 §:ssä säädetään rakennustyön valvonnasta kunnille suoritettavasta maksusta. Kun 4 a §:n mukaisen lupa-asian ratkaisee aluehallintovirasto, lupahakemuksen tarkastamisesta ja valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimiseen sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016.

Hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain 4 a §:n voimaan tullessa vireillä olevat lupa-asiat käsitellään ja ratkaistaan tämän lain 4 a §:n voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Jos muutoksenhakutuomioistuin kumoaa lupapäätöksen, johon on sovellettava tämän lain 4 a §:n voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan tämän lain säännösten mukaisesti.